

Bedersi
Behinat ha-'Olam
אגרת

בחינת עולם

להרב החכם הכולל, הפילוסוף האלהי, בחיר המליצים,

רבי ידעיה פניני בדרשי ז"ל.

מוגה ומבוארה עם תולדות המחבר ומבוא אל הספר

מל ידי

משה דוד פראנק-קאמעניעצקי.

ווילנא

שנת תרל"ט למק

בְּחִינַת עוֹלָם

להרב החכם הכולל, הפילוסוף האלהי, בחיר המליצים,
 רבי ידעיה פניני בדרשו'ל.

פנים הספר מונה בעיון נמרץ על פי שלש עשרה הוצאות שונות,
 ישנות (משנת ט"ז, סס"ד, סקמ"ו) וגם חדשות (סקמ"ל—סרכ"ד),
 ומבואר בדרך חדשה, לא דרך בה איש ולא עבר עליה עוד אף אחד
 מהפרשים, המעתיקים והמבקרים הרבים והעצומים, זה כש ש מ א ו ת
 ש נ ה, עם תולדות המחבר ומבוא הספר, כולל ח מ ש ה ענינים
 נכבדים ונחוצים מאד להבנתו, ועם הערות על רבב ההגהה.
 בשם: כור הבחינה לזהב מליצות הפניני,

מאת משה דוד פֶּראנק-קאמעניעצקי.

ווילנא

ברפוס האלמנה והאחים ראם

שנת, חולת אדם סקלף דרכו ועל ה' יועף לבו חם (לניס).

БЕХИНАТЪ ОЛАМЪ,

т. е. Возвраще на миръ. Сочинение І. Бадарши,
 жившаго въ XIII вѣкѣ, съ комментариемъ
 М. Каменецкаго.

ВІЛЬНА. Типографія Вдовы и братьевъ Ромиъ.

Жидудскій переулокъ дома подъ № 327 и 328.

1879.

296.02
B396

Brut Brita. 23 (12) Thucherm. 33 11/13 5

ספר חזקוני

בית דין חזקוני
בית דין חזקוני

Дозволено цензурою 18 Апреля 1879 года. Вильна.

חזקוני

בית דין חזקוני

בית דין חזקוני

בית דין חזקוני

בית דין חזקוני

חזקוני

§ 1. בין גדולי חכמי קדמונינו חכמי פרובינצת בצרפת הדרומית, אחד ה' הברדשי אשר כתב ספרים רבים ונשנים, ובהם גם ארכונים ורחבים, רבים ומחכמים, וכבר בימים שעברו גם הם גם מחברם כמעט הכל נשכח, ללא התור לו הזמן מהם מחברת אחת, אשר פעל ונשה בתבונה כפיו ואשר אני מוציאה היום מחידש לאור, מחברת מעטת בכמותה, ולפי רב טוב הצפון בה פרצה ותעל פלאים, רחבת ונסכה ומלאה כל הארץ, ותעש לה שם תפארת, שם שלם לא יכרת.

האיש הזה היה רבי ידעיה ברדשי ז"ל נולד בערך שנת הארבעים לאלף הששי (1280), בעיר בעזיערס (Beziers), ושם העיר ההיא לפנים (בסבמא הישן), בעריש (Bediers) (1). בסדינת פרובינצא (Provence), אשר בארץ צרפת הדרומית: ארץ, אשר רבינו גרשם מאור הגולה, רש"י ז"ל, וכל בעלי התוספות הפיצו בתוכה אור התורה, והאזיר עיני כל ישראל; מדינת, בה נולדו גדולי חכמי עמנו, ויפשו שם אחלי אפדנם לחכמות ומדעים, אשר על כן מאו קראו לה, חכמי פרובינצא, וזה שםם הכולל בישראל עד היום הזה; ועיר, בה נפרס רבו ועצמו בעת ההיא חכמים ומפריים עד כי לא ואמר: איש ואיש יולד בה, וחכמים ופילוסופים גדלו על ברכיה.

אביו, אברהם בן ר' יצחק ברדשי ז"ל ה', אחד מגדולי החכמים המפורסמים ודורשי הלשון בימי, נדע ביהודה וישראל (2), הוא נחך את בנו על פי דרכו, ולמדהו תורת ה' מפורש ושום שכל, ודעת דברי חלל הדיוותם, גם ודורו ארחות החכמה והסוד, והיה שתול בבית אלהים ובחצרות קדשו הפתוח פרחיו, למד מנער לעמוד בכח שכלו על ברור שרשי הדת ולהחזיק בבלו את האמתיות המקובלות על ידי הקידה המיטה נאמנה, ובית דרש את חבדיל אחבתו לספרי הרמב"ם, ויבאו כמים בקרכו וכשמן בעצמותיו, ויתאחד עם משיבות לבנו. כרוב המשכילים דורשי אלהים בימים ההם, האמץ גם הוא, כי החכמה והפילוסופיה הן הן נופי תורה, או כאחתות תואמות עם התורה. וזאת ירו החוקה בהליכות התורה והחכמה, נח לו ה' לשון למדנים לדבר נפלאות הפלא ופלא, כחצים ביד בבור היתה שפת הקודש כידו, וחקירה ביד מייח בן הקרי נבי חשפה הזאת נאומיה בקרב לבבו.

§ 2. בהיותו כבן שבע עשרה שנה חבר: (א) ספר הפרדס, כולל ארבעה פרקים: (א) על עבודה ויראה, (ב) אהבה ושמחה, (ג) החבל וסקריה, (ד) המדע (ספר זה לא נא נדפס וכעת יד עמנו נמלא כסמנו). ובהיותו כבן שמונה עשרה שנה (בשנת ג"ח) הוציא לאור: (א) ספר חזקוני.

(*) בנאור ראשי סביבות בקוף מנחם הספר.

(1) כנור, ברדשי"ה הוא על שם עיר מולדתו, אשר לפי עדום ר' יצחק דילאפוס, בקדמתם בנאור כי"ס נח"ע (נפתחם לעיר חזקוני), הוא סעיר בעניניו סקרוכס לעיר מולדתו (של יודיל), לאחשק, וסמיוסן פון כעלך לאנדוק מתחשון (מכ"ל). מלכד שם קודש, ר' ידעיה, נקרא גם כשם חול אנוניט אכנס, חזן' בוניס, ומחברי ספרים מנני עמנו וכונו: פני—מאור—בערכים, או סכרשי, או סמנון סהם, ומסרי"ע בעקדס שער כ"ח, גד"ה ומדרש מתחומא, וכונו, חן' בוניס, סח' יונק בספרו ליסטע חז"ל' ג' ליוס"ג 1817 שנה בשנה מולדתו, וחלדך מולדתו, ובסב כי נולד בשנה ג"ח ליוס"ג, בעיר נרנילונס (בספרד), ואחריו נמסכו גם איוס מחברים מנני עמנו כעמית (פ"ל ספרים 3).

(2) הוא כרלשון אשר חנר ס' נכדו וגדול כנאורי שמוס סנרדפס, נקרא בשם: חוסם סח' סכניס, ס' אלפסי מ"ס 1280, (ס' סכרמל סח' ס"ד, חדר, כמחמר ספס לנחמיס. לסרס"ח רש"י" 18 §), ומולד זה חנר פוד ס' כ"ח חל, וכוה נקסם סלמדין' ליוס"כ (נדפס עס ס' נח"ע כמנוכס). וסירוק למדרש רכס, מנחומא וספרי.

(יב) קצור מ' הדרול לבן סיגא , (קלון דעס אווילענע), נחמם סרסוא
(כספי די רחסי).
(יג) אגרת התשובה, כולל ל' פסוקים פילוסופים (כיו בלומן
וולקין).

(יד) מחקר על כת השכל והדמיון .
(כספי ארלעוויס).
(טו) כתב העת .
(טז) ספר כתב התעצמות .
(יז) ספר הפני האנה .
(יח) ספר הצורות חמיניות .
(יט) ספר החיות הראשונות .
(כ) באורים להניין .
(כא) השנות על הקסאן (אולי הוא מ'
חי בן יקטן לאחז—ביק בן חספיל, מוכל
בס' אמו"ה ס"ל, ככרמל ספרו, ש"ר
במלח, כספ נלמנים § 19.)
(כב) באור ל' כתב העת .

ויש סחמים לחברדשי עור : מ' בית אל, או בקשה להמירי וס' חותם
תכנית, שהם מעשה ידי אביו (ע"ל הערה 2) : כל דברי הסולד לקוחים מדברי
ר"יו במבול ל' ז, וק"ס כס' מלדום הכי ישרל, והקדמה רפ"ק להרנומו
של מ' ז, עס סוספות מלח' הספר .
§ 5. ההוצאות השונות של ספר בחינת עולם :

(א) חסרה שנת הדפוס (לצונץ לפני שנת ר"מ) מנובה, בשם אגרת
בחינת עולם ע"י אשת ר' אברהם סנוד הרופא 4° .
(ב) חסר מקום ושנת הדפוס, ד' וישן (פראג) 8° .
(ג) רמ"ה שניצני ע"ב לא נודע למי . מהי"א בן—יפקנ באור הספרים שלו
יחמר : "ומ"ס קב"ד (כ"א) בשם הקדמה ו' חניב, שם עליו מ' מה"ר יחזק
מוניסון, ול' פירטק נדעס פי ז, ופ"ה בדעתי לומר האלו הוא ז' כתב
הספ"ש דליסא, לפי שסבדקתה ו' חניב ז' וז"ל : ולא רליתו בו פירוש רק ז'
הנמל א ל' מר"י מוניסון ואותו כעסס כדפוס עסס מקרוב . אבל נאמח לא
כן הוא, כי רמ"ה כתב הקדמה ל' פל מ' ד' המושר עור', ושם נאמר : ולא
רליתו בו מ' רק ז' כנמל א ל' ד' מה"ר יחזק מוניסון (לא א ל' מה"ר ז'),
ולפ"ו דעת בעל קורס"ד ופירטק והסערט אפי"ב, כי כוולס כואל הוא פ"ר רי"מ
כחלס לי נכוס, כי מלד ז' מניח רמ"ה גם כמס באורים בשם מר"י מוניסון .
(ד) רמ"ה (1485) באועל 8° (רפ"ק).
(ה) ש"י, וויניציאה 4° (לרפ"ק), וויניציאה עס מ' סכר הפנינים (1546) 4° .
(ו) ש"י פיראדע ע"ב ל' משה חביב ור' יוסף פראנסיש 4° (הפניס מוקד).
(ז) ש"י וויניציאה 4° (רפ"ק).
(ח) ש"י קראקא, עס הערות קצרות 4° (הנ"ל).

(*) רשימת הסולמות לקוחה מאוס"ס לאפי"ב ומדברי ר"יו ורפ"ק, מסן
מסומנות כזס (*) נמלוח אמי .

(ט) ש"י סנמבה, בשם : אגרת שמים לדום, מונה ע"י ר"מ פראוניציאל
(רפ"ק מוסף : 4°).

(י) ש"י רוחא די מרינטי 8° .
(יא) ש"י (או ש"א) קנמאמנינו ע"ב חביב ופראנסיש .
(יב) ש"א (1591) קראקא, ה"ב של רמ"ס (ע"ל מ') (רפ"ק מוסף : 8°).
(יג) ש"ה פראג, ע"ב פירטק מבאורי רמ"ה ור"ה ומ' שפתי יוסף ומשורש
די יום טוב (בעל תוירם).
(יד) ש"ה (1598) קנמאמנינו, ע"ב רמ"ה ור"ה 4° (לרפ"ק 1598 עס
באור רמ"ה).

(טו) ש"ד (ישרובל) לובלין 8° ה"ג של רמ"ס (ע"ל מ', יב) (לרפ"ק 1614 לובלין
עס הערות קצרות).
(טז) ש"ס (1629) פארו עס תרגום צרפתי ע"י פילוס אקויעס 8°
(יז) ת"י (1650) ליידיש עס תרגום דומי ע"י אכספאן .
(יח) תמ"ה (1688) ה"ב של אכספאן, ובשער דרש : הבל הכלי חלד .
(*) (יט) תמ"ד (לד"ה) וויניציאה, ע"ב בשם : עין הערת, ושם כתבו נעלם
בשער הספר, וכבר נודע ססוף מסר כהוקר ל' כמסון מוספרנו ז"ל אפי"ב בלקונח
(עמ"ס נמחכרת כמורה שנת פ"י נומ', 9 ז' 72 נסס נס"ל) 4° (מוקד).

(כ) תצ"ס ברלין ע"ב ר' יוסף דיין מליסא (ליסר) 8° .
(כא) חק"ב זאלקוא ע"ב רמ"ה, ופי ראשית דעת ל' דוד ב"ר צבי חירש 4° .
(כב) חק"ב או חק"ד ולצבאך עס ל"א לר"א אויטבאך 4° .
(כג) חק"ה דיהנפורט, ה"ב של מהר"ל 12° (ע"ל כ' ב').
(כד) חק"ה דיהנפורט, ה"ג של מהר"ל 12° (ע"ל כ' ב').
(כה) חק"ה שנת הדפוס פויראד ה"ג של מהר"ל 12° (ע"ל כ' ב').
(כו) חק"ה פראג ע"ב ר' משה דאברושא לפק ראשון .
(*) (כז) חקמו פראג ע"ב לר' אלי' בר"ה העניס (Haeckheim) 4° (מקד).
(*) (כח) חק"א ווין ע"ב ר' משה גלאנפי ליידי עיר שגנוב בפולין 4° (בלי נקד).
(כט) חק"ב שקלאו ע"ב ר' יעקב מישוויץ 4° .
(ל) חק"ב פראג ע"ב ר' אלמור בר ש"ו ליסר 8° .

(*) (לא) חק"ה הורדנא (כאוס"ס לאפי"ב) : חק"יו נקעות) ה"ב של רי"מ 8°
(ע"ל כ"ס) (מקד).
(*) (לב) חק"ז ווין ע"ב ר' משה בן מנחם קונין 4° (בלי נקד).
(לג) חק"ז ברין ה"ב של רא"א 4° (ע"ל כ' ב').
(לד) חק"ס פראג ע"ב קצור ור"א ל' צבי חירש ב"ר מאיר (בשוויץ) 8° .
(לה) חק"ס ווין ה"ב של רמ"ס 4° (ע"ל כ' ב').
(לו) חק"ה זאלקוא ע"ב רי"ל (ע"ל כ') ור"א ל' אליעזר פאורי 8° .
(לז) חק"ס לזון עס תרגום אנגלי 8° .
(לח) חק"ה פויראד עס ת"א לר"ש המטרור ור"ה שוואבאכער ע"ב ר' דוד

אמסנאוסער 8° .
(*) (למ) חק"ס (1807) דעסי עס ת"א ובאור ל' יואל בן יוסף וואיש
8° (מקד).
(ס) חק"ז ווין ה"ב של ה"ש 8° (ע"ל כ' ב').
(מא) חק"ד ווין ה"ג של רמ"ס (ע"ל כ' ב', לה').
(מב) חק"ה ווילנא ע"ב ל' שלמה זלמן .
(מג) חק"ה ווילנא ה"ב של רא"ל 8° (ע"ל ל').
(*) (מד) חק"א פויראד ה"ג של ה"ש 8° (ע"ל כ' ב') (בלי נקד).

מיכה צפרן של ראשונים
מכריסן של אחרונים (יומא ט"ז)

I.

(* מה) תק"מ" (1829) ריגא העתקה אשכנזית כתיבתם (לכרד, בלא פנים הספר) מ' פ' 5 קראן, מחזיק במימיו 120, כונסם לסדרתן פנים פולניו של הספר כינא ושר כהמחזות לים-קור-ועסק-לאנד. (ולא רחלים מי שיוצרי כוללם זאת, וכסודיו במעוין מלאותם אל אלה. מחזיקי, וכעסקי כ"י מחזק ליקרת מילאוס)

(*) מן הקצ"ד שהיו קצ"ד של ר"ל 8° (ע"ל ל" מ"ג) (בלו נקוד).
 מן הקצ"ח (1838) ברלין עם ת"א ל"י וזושפעלד 8°.
 מן תר"י (1846) וארשיו ע"ת פלאניא ל"י. סונדראלד 8°.
 מן תר"י (1847) חין עם ת"א כתרם כהרו ובלא באר ל"י מנול
 ב"י שמערן 8°.

(ג) תרי"ב (1852) וזן הר"ב של רמ"ש 8° (ע"ל כ"מ"ז) (מנקד).
(ד) תר"ב, וזלנא, הר"ב של רא"פ 12° (ע"ל כ"מ"ז) (מנקד).
(ה) תר... זון, 1800° הר"ב של רמ"ש (1800°) (ע"ל כ"מ"ז).
(ו) תרמ"ז עמברום עמ בורא תשקא 4° 4' 4" (ע"ל כ"מ"ז).
(ז) תרמ"ז (1856) לעמברא, הר"ב של מדר"ס (ע"ל כ"מ"ז).
(ח) תרי"ט (1858) שואמברא, וז"ל של מדר"ס (ע"ל כ"מ"ז).
(ט) תר"ל יולאשט, שואמברא, וז"ל של מדר"ס (ע"ל כ"מ"ז).
(י) תר"ל יולאשט, שואמברא, וז"ל של מדר"ס (ע"ל כ"מ"ז).

(*) (ג) תרדוד ואומותיו עליו (על"ל מל"ה) רוד מלוצקי, עם ספרות
עמנונו על הקודק 12^ה (מקד).
ערע עם משנה למקד ז"ל מרדכי בר"ד רופא ופ"ר סתת' בר"א
אלמפרני, ופי' שלישי אל מרדכי: כ"ז י' וספי 88 אל עוד כ"י סת' (לחיו)
הסתקתה לעינים מאל סולאר. לנד מאל דלס עממי כדס בלי פי וס ספרוסיס
סוסיס. ומלנד סל אל:

(א) הרבב"מ העתיק לשון אשכנזי שני פרקיו ו' י"א (בהמשותף שלש פוסקים
מאחרונים של פרק י', ובכולו לאסות מחאפ לזמן תתק"ו, ומשם סורקו כסוללת
כ"ח וידינו י"ט) (למל נ"ג).
(ב) הרב הח' ר' יוסף ווייסע כתב סבא הספר, ויכול שני מחאמרים : (א) סולדת
סדדסי, (ב) סולת מליחיו. חוברו (שאלת כמול' ס' כוכבי ילקח, ומולוסים
לכו). רמ"ם ורד"ס (ט' לעל מט' נ").
(ג) החכמים ר' יעקב רייפמאן, ור' חיים צבי לערנער כתבו העדות והעשרת
ברוך שאלת תשובות. נדפס בסכרמל ט"ד (תרי"ג—ה"רד) נו' 48. 49. וט"ס
(תרי"ס) 21. 27.

(ד) הרב הגדול החכם הכלל ומפורסם מוה"ר מרדכי פלינמן ז"ל כבוד
באיתח באורים ונהרות מאורות, שלא באו עוד ברומם.
כל הוצאות הספר היוצות לי שבעה וחמשים,
ומסתתקין ללשון אשכנזי, עשרה, צרפתי אחד, רוסי שנים, אנגלי אחד,
ופולני אחד. אחת היא מתבררת זאת בספרות בני עמנו, לפי מספר ההוצאות,
בסבירות ומסתתקה להעלות שנות.

1. § השקפה כללית על הספר. זה ספר בחינת עולם, שכן במהותו, אך אין ערך לנדר אימרתו, כן מצד הענינים הרמיז והנשיאם הרמזניים ב, וכן מצד חן שפתו, צחות לשון ונעם מליצותיו הנשגבות. הוא אור אמרים חללו, אחרי אשר כבר יצא שמש בבל תפוצתו ישראל וקרב שמים רבים זה כ ש ש מ א ו ת ש נה, (מיד מרכומו עיני מוסרם § 5 וכלן § 16 כסופו), דמא מליצותיו דלית לה מימא. וזאת יראתי לחלל, פן אחלל, ולא דומי תחלה.

2. § וסנה עוד בתי מרפי, בימי עלינו, קסם שפתינו טוב קסמו, ותמיד קץ דבש היה"ה לי מתק שפתי. ביום טובם, הין ערך מליצותיו, סכל מליו, וטוב קסם שפתי, וקט שפתי כליו וישפיעו נפשי, וביום רעם, לקחו קץ, רעיוניו השפיעים ויושר דמותו סקטיו כום מתחזקים ותמי רומי, אסם פתח שפתיים ינעמי, וכל לך לך פונה י, ופתח של נכבדתי מדרום, ולא יכלתי שאת :

(א) כמעט בכל פעם שקראתי בו מלאכי חדשות ולוונות לא שערתי מקורם, ונכבדונוני יומר שם מחד עמק מחשבותיו, ובכן נוכחתי יותר ויותר כי לא ידעתי, ובפתי נלחמי כיון שלש דקרו (א-י), והעדימים (לדעת כל פועל) שמכיל הכתב לא עמק, ומלאכי סמוי שמעקוק אל פעמיו. לשיט שפועליו עולים שלש שאלות : א) קראתי (ויברכו) במקומי יציר (בספר) ומעודי לא ידעתי להפתי, גם דרשתי ושאלתי רבים וכן שלמים ואין פותח דאון י, ולפיכך נוכחתי כי מידות ידוברו גם. ב) גם פיקס שמחריסם (ח"ט) כמו זרים נחשנו לי, כראיתי כסם, וכמו זערי פקיס שלמי האחרון (טו עו) גם בלחץ שפועליו אחרים, מהם מחריסם, ואין שם, וזירשם, כפולים ומכופלים בלא סדר ישר, וכל שם וסכס, בלאו כזה המחבר רק לכסות עליהם על מנינם, להרחות כי ידיר פרו י, לפי אחרי שפר כעסי הוויים, אשר אין וזה דרכו בכלל, ולא כמות סכסו לא כפתי.

[illegible]

שהיו מדות האיש על תכלית מעלתם, ודבר המצות אינם רק להניע אל זה המין מן השלמות, אשר הוא נ"כ רק הצעה לולתו, ואינו תכלית כותה בעצמו כי המדות כלם אינם רק בין האדם ובין זולתו, ואלו זה השלמות במדותיו הוכן בה לתועלת בני אדם, ושם כל לולתו, שאם תעלה בלבך שאחד מבני אדם שומר לבדו, ואין לו עסק עם אדם, נמצא כל מדותיו המדות בשלמות, אין צריך להם, ולא ישימוהו בדבר, אמנם יצטרך אליהם ויקבל תועלתם עם זולתו; (ד) שלמות האנושי האמתי, הואו כשינוש לאדם המעלה השלמות, ר"ל ציור המושכלות ללמוד מהם דעות אמיתיות באלהות, זאת היא התכלית האחרונה, שלמות האדם שלמות אמתי, והיא לו לבדו, ובעזרתו יוכה לקיימות הנצחי ובמה האדם אדם. ובכן כל אחד מן ה' שלמות הקדמים, המצאם לוולתך לא לך, ואם אי אפשר לפי המסדרים במעלה היותם גם לך, הם לך ולזולתך, אבל השלמות האחרון הוא לך לבדך אין לאחד בו שותף כלל, ומפני זה ראוי שהיה השתדלותך להניע אל זה הנשאר לך, ולא תסרח ולא תיגע לאחרים, ובאלו השלמות הארבעה אשר הנביא, כה אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו, ואל יתהלל הנביר בבבורתו, ואל יתהלל עשיר בעשרו, כי אם בואת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי, המתהלל איך לקחם כסדרם אצל ההמון, כי השלמות הגדול אצלם עשיר בעשרו, ואחריו גבור בבבורתו, ואחריו חכם בחכמתו, ר"ל בעל המדות המשובות, כי האיש ההוא נ"כ גדול בעיני ההמון אשר להם גאווה הדברים כי איך כונת הפסוק הוא, שלמות האדם אשר בו יתהלל נאמת, הוא להניע אל השגת ה' כפי חכמתו, ולדעת השגתו בכחאיו, בהמציאו אותם והנהיגו אותם, איך היא, וללכת אחרי ההשגת ה' היא בדרכים שיבין בהם תמיד לעשות המס ששם וצדקה, להרבות בפעולות ה' (ג"ג).

שם אבני בתן אלה חבר המליץ אחת אל אחת ויקח למסדת, גם לקם בים התלמוד ובישרה המורה שור אבנים יקרות אחרות על הנמצאות גם באוצר, וכן לו כמו רמים בית מקדש טף, לא גדול ולא רחב ידים, למראה עינים, ויסל גדולות ונפלאות: מתחת לאבן האחת, היתה לראש סנה, מין סוס יחתם, ממט יצאו מים חיים, מים שחורים להשקת לחי' כל צמא וכל בא אל הבית, מבלי שירש מקדש ממט יקד; והייתי בהבנתו, ויד לא חלקתה אותו, וכמו חיל מנימי אחד, והדעים הדורים, קיום קדש מרא בקיחתו המפשיצים זהב מליצות נמצאות, ומשוחים בששר הציוירם, ומסתחים פתחי חותם קדש לה', מפשה ידו אמן נפלא; בהכמה וכדעת חרדיו וקניו יפלאו ותריות אמת כאבני גור גדולות נפלאות, בו תורת כל הבית בכלל, ותורת האדם המעלה, והא השלם האמתי, בפרם, ובדבירי תוכחות ואומנה אימן יסגר הבית ויתתם.

§ 12. זאת תורת הבית בכלל, ובסדרם אבאר עניניו בפרם, ראיתי להקדים: (א) על רשת המין ה' (להמורה ג"ג) הבאות לו מולתו יאמר: (שם): והם כי מ מ ג' וזה לה' המפרש מהר"ק, גם כן מצד המבט (כמו המין הא'), כי רשת המין ה' ממוצעת בין המבט והבחינה, ומהו הדן הדמות לרשת המין הא', ר"ל מצד המבט, כי אם אין לו כוונה באלה, ויש לו כוונה באלה, הדן השור, שבו, ששני המינים נמשכים אחד המין, שהוא החמר ע"כ. ובכן רשת

רשת אלה (תמין הא' וחב') סבעיות הנה, ותתפרדה רק לפי הסבות, שפון תתחדשנה הרשת, אם הסבות הן מצד המבט בהכרח, ואם בכיוונה או בכחיה. (ב) שני שלמות הראשונים (להמורה ג"ג), שלמות הקניין ושלמות הנוף, יחשוב המליץ לרשת המין ה' (יב"ג), מה שימצא האדם מפעולתו בעצמו והנמשכות אחר מדותיו המבניות, היינו אחר רוב התאווה במאכל ובכס ששה (שלמות הנוף), ואחר בקששת המותרות, כפי הדריצות על המסן, להוסיף נכסים ודן עתק בלי תכלית (שלמות הקניין). (ג) ושלמות המדות אם כי אינו רב בעצם הראשונה (כל מעלת מדות (להמורה ג"ג) קלקל נדקס, ובפרק' ד משמנה פרקיו ללכות יאמר: כחמט וסלסול אכנו, לחמט כן מעלות סלסול, לפי שכן למעלות, וסלסול כן מעלות סלסול, שפון שלום כעולם), יחשוב לרעה בהצטרפותו לשלמות הנוף והקנין, ר"ל אם ישים האדם כל מנפנה לשני שלמות אלה, כשישיל שלמות המדות לבד, כי שלמות השלמות גם יחד, כלתי שלמות האמתי, הם דעות בלתי צודקות, ומביאות ופרעיות אותו בין מה וכה להשגת בשרים, והמשליך הנפש אחר הנו, עם גודל תשוקת לשלמות (הנפשי). (ד) ובכן על פי התחבורות שני פרקי המורה (יב"ג) לאחד התחלקת הרשת לשתיים שהן ארבע: מהן דעמולת מצד המבט, אם בהכרח ואם בכיוונה, ומהן הבאות מפעולת האדם עצמו, אם על פי מדותיו המבניות, ואם לפי דעותיו בלתי נכונות. (ה) וזאת היא התחלקה הקצרים של הרשת כלן לפי המורה, ובה אחז גם המליץ מעט אחת בתחלת ספרו (א"י, כ"ב, ג', ג"א—י'), ברמז עליהן דרך כלל, בהפך סדר שתיים רשת האחרונות, בהקדמו הרשת בלתי צודקת לפני המדות המנוגות, כמו שסדרן הנביא, ולפי זה יוצא סדר הרשת למיניהן:

(א) הנפולת מצד המבט: (א) אם בהכרח, (ב) ואם במנוחה;

(ב) הרשת מפעולת האדם עצמו: (ג) אם לפי דעותיו בלתי נכונות, (ד) אם על פי מדותיו המנוגות.

(ו) ובכאן עם טף המפר לדבר על הרשת בפרם, אם כי תורה החזיק אחריו חרמב"ם, כמעט בכל דשתי, לא הלך אחריו כשר אחר הפסק, כי אם נסח לעצמים מדות, אם מעט ואם הרבה, אם בעינים פתוחות, באמת ובתמים, כדעת הרחבה, וכדן רוח הכמה הרבה המורה עליו, ואם כפי חומש המסדר ללכת ברכיו לבן והלך נפשו (Licentia poetica). ובכן יחליף עור הפסם המסד, וישנה גם פני הרשת עצמן כבאות לענינו באומנים שונים, ואלה הם המלופים והשנויים. (ז) דברי הנביא: אל יתהלל חכם כי, הרומים לארבעה השלמות, והנאמרים לדעת המורה אל ה' ה' ה', שסתמם קטנס אללס מענטס, וגבורס מעוש, יסוב כמו אל החמני כן גם אל המשכיל, שסתמם גדולס אללס מענטס וגבורס מעוש (ע"ד ר"ל (סקוס כס"א) ים. אדם שגורס סניב עליו ממנו, ויס אללס ממנו. סניב עליו ממנו). (ח) על פי זאת החצצה, בציורי בתחלה רשת המין ה', המבשר אחר הרשת, בלתי צודקת, יוצג את המשכיל (ה') בתור חכם בעיניו, הדורש למשפט, כי אם אין גבור חק ואין עושר גם כל צדק אין, לזאת ישתדל בכל וכלת לוהות חוק ובריא אולם (שלמות הנוף) וגם לצבור כספם וזה (שלמות הקניין), בכדי לעשות צדקה ושוב (שלמות המדות) בבבורתו ועשרו, וזאת התמונה (ו) במאמין שפנה העולם נחתך ונעור בכל ראשי השנים, ולפי זה תבונת אמת ולא תשתנה, ואין כל בחירה ביד האדם. ולזאת יושב בסל ומשתוקק להתעסק במצות (ב)

במצות ומע"ס (שלמות כמדות), כשיעשר (שלמות קניין) בכלות השנה (כפי
 מ"ס ר"ל (י"ס מ"ב) כל שנה שרש כמלכות מעשרים כסופים), ויהיה אז
 ביכלתו לזכות גם בחיותו (שלמות כסף). (מ) ודעת אלה על הפקדון לא
 יצויר (א"י, ס', ו') מפורש, בשנה בורה, כי אם יבחר לו לשון ערומים
 והעלם יעלים כוונת דעתו בחיוב מציאות חירותו, ובמלכות משותפת
 לכמה אי, אשר השעריה יעלו ל' (ס' 3). וכענין זה, לא ידעו
 שם חז"ל, וגם גדולי המניין נעלו כן, לטעמי הקרובים ולמודים כלומר
 חידוש, ולא שלא כמציאות הכוונת ל' של המורס (אמר המלכותני על דעם זו של
 הסבור הוא הגוף ל' יוסף יענין כספרו לור כחיים פקדו'). ואולי דעם סוף
 היסוד עוד אחר הסבות, אשר בגללן ספקותיו וירינו בחזקת על ס' כמורס בכלל,
 ולפי זה אין כל מלך, אם, בכל המקום שרומם על סודו זה, ללא ידיעתו אומר,
 מאמרים רבים בכל כספר נראים כמקומים ומקומים, וגם לידיעתם, למדנים
 מסק קשים לנלמס. (י) ובציורו אחריו כן רשת המין הד' הנמשך אחר הס' ד' ו' ת
 המבונות יציב את ההמוני (ח') כעשיר, אשר ברוב עשרו יענה בשור ושוכה
 גופו, ואת המשכיל (ב) כבור אשר בהתמכרו גם הוא לבחירת השכל והמשתה,
 יעזוב את ה' (לכט) ויתנה גם להכיש בהשגחתו (ע"ס) מעלי' (ס' פ' אשכנז
 וכחשתי כו'). ולמען כעלים סודו לא יזכיר כלן שם המוני או משכיל, גם לא ידבר
 בזכ על כסופם למשל (כפי כסופים י"ג), על כי חרסם הוא לנו לזכור ולפקד
 מס כספר, וכדי כיוון וגוף אף לזכיר כיוונם וגופם כמלכות, וכאשר
 שלמות כסופם: ובענין יזכורם עם אחר כסופו כל אומר ענין (י"א) ככיוון
 משמות מכלים (פ"ס כחור), ופסם שני (י"ג מ') כרמו. (י) אחרי ציורו שני
 מיני רשת אלה, המורים על שלמות השלמות הראשונים, ובספרם יביע אומר
 (י) על שלמות האחרון האמתי, ויתאון (יב) על שני מיני רשת הראשונים,
 כפי מה שהן מונעות גם את השלמות האמתי להגיע אל מלך קצו. ויחלק כל אחד
 ששני מיני רשת אלה לשלשה חלקים, כזה: רשת המין תב' (י"ב—י) כפי מה
 ששפלות מצד חסב בכוונה (א) אם שהן בבחירה, שנתנה מבת
 הדעת בחירת אדם וולו: (2) אם ברצון, שנתנה חסבה רצון אחד משאר
 מ"ה (8) ואם במקרה, כמו הממים, ובמלך אנכרים מלידה, או בצאתו
 מביתו, לטבח מן הסבות, ויכל חורשו חסבר, וכדומה (ומסקינות כללנו כזה
 סעיף), לפי שהמקרה הוא כלליו י"ב לוין וכוונת כוונת וכן מעט מבורס מלך).
 ודעת המין הא' (י"ב—א) כפי מה ששפלות מצד חסב בבהירה:
 (1) אם שהן מצד שבע תהיו הפרסות, ר"ל מצד מבע חילת ההרכבה של
 כוונת האדם: ואם מצד מבע הדעת כלל (2) ר"ל מצד כוונת הסכמים הפעמיים
 ודעות אלס המלכותות יסוב יתכן לשנים (2) אם הדברים הפעמיים, תמידים,
 ר"ל העלמים את תבונה אחת בלי שום חלק ושנוי, כהלך השמש וטובי לכת:
 (3) ואם שהדברים הפעמיים, מאדדים, ר"ל שיש להם גל מלך סעי, אבל
 בחלק ושנוי מה, ויוצאים לפעמים סגורם ומהלכם, כמו הדברים, הרעמים,
 שקיעת קסמות וכדומה. (יב) ועל ענין שלמות האמתי לא ידבר מפורש, רק
 יצויר (יג) בקצור מלים כל השושלות, המלכותות הדעות האמיתיות באלוהות,
 ודומה בזה על השלמות האמתי (ולזה לא יזכיר גם שם, שלמות אמתי כל כספר
 אף כי כרסם יסתמם מלכות ספורגלות כד"ל, וולס שפי פעמים (ס"ד י"ג) נחם
 כספר כספרון פתח שלום מ' אחריו וכסופו כספר, כדבר על המלכותות יזכיר
 (י"א) שלמות אמתי ומדומה (יג) אחרי ציורו (יד) שער נפש השלם בעיה"ב, יבאר
 להמשכיל (טו), כי היינו בתורה, חכמה, וקיום מצותיה—גבורה (לא בחיבת השכל
 להמשתה), ולהמוני (טז), כי השקידה על הלמד, חכמה, והוריות שיהיה קניני
 בדרך

בצדק—גבורה (ע"ל טו"ד), ולא יאמין בגבורה קדומה, אשר בגללה יושב ובשל
 ודעתו ומצבים עד סוף כל שנה.
 § 13. עתה אורי ההצעות האלה הנחוצות מאד לדעתן להבנת הספר, אלה
 לי אשורה אל מקומי אשר יצאתי משם, אל תהן העינים בפרט, אל הסדר כפי
 מה שהם גם הספר ואומר: **המחלקה הראשונה** מכלול ארבעים פקדים
 כסרסוטים (ד—4) וס' אף כפי קדמם כוללת פקדים כל עיני הספר (על כן קראתם
 פתח כ"ח). בה יצויר המלך גורל מעלת הנפש השלילת של השלם האמתי,
 יזכיר בכלל וברמז הדעות כלן, בחלקן אותן לב' שוין ד', ואחרי השתוממו על
 השלם מהן, משיב ומנחם כי הנפש אל הנפלות מצד הסבב, אשר גם השלם לא
 הנמשכת, מפעולת עצמו, והתאוננו על הנפלות מצד הסבב, ואשר גם השלם לא
 יטלם מהן, משיב ומנחם כי הנפש אל הנפלות מצד הסבב, ואשר גם השלם לא
 אך חסר החולך למות, על כן עלינו להסתפק ב"ע"ס ההכרחי
 מבלי התבונן אם הזמן בגור יבגור בנו בפעם ימי מורנו על ארץ. למחי הקדמון
 זאת יוסב כפרט כל כהלמך גם בקול מלך או כרמו, וידבר כחלמך על שני מיני רעום
 כאלהיונות (אל המסכיל לבד, ואל סכמוני לבד, ואמר כן
 ל"ס"ס יח'): **במחלקה השנייה** (ה—י) על שלמות הגוף והקנין
 בהצטרפותם לשלמות המדות, כפי מה שהם צדקות בלתי צדוקות,
 ודומה ל"ש אל יתחלל חסם... גבור... עשיר... **ובמחלקה**
השלישית (ח—י), על שלמות הגוף והקנין לבד, כפי מה שהם צדקות
 סגורות; ולבקור סבב את פני הדבר לבד על שלמות האמתי, ויתאון
 בתחלה, **במחלקה הרביעית** (יב), על שני מיני רשת הראשונות
 הסבניות, כפי מה שעומדות גם לשלם האמתי לשמן על דרכו. או **במחלקה**
החמישית (יג), אחרי החלימו, כי הרעות כלן, כאלה כן גם אלה, אך
 פפעולת האדם עצמות תצאנה (ע"ס עשיר), ואל אולת אדם תסלף
 דרכו, יצויר ענין שלמות האמתי כזה: יוכיח במישור כי ה' הסובב הוא
 ללב, משניה בפרסונו, ינסול ויוכיח בחסד, במשפט ובצדקה,
 והוא שומר מצוות נפשות חסידיו; ויהיה דעתו על פלא ידיעתו, ועל השנת
 שכלו אך אמת מציאותו, ולא עצמותו, ואיבת ידיעותו הנפלאות; ובכל
 זה רומם כי אלהם, ויהיה לדעת, כי אלה חן הדעות האמיתיות באלוהות, שנאמר
 עליהן: כי אלהם בואת יתהלל המתחלל השכל וידוע אותי,
 כי אני ה' עושה חסד משפט וצדקה בארץ (ולזה קראתי
 כמחלק סוף סיכס כנימי, סיכס ה' כו'). **ובמחלקה**
הששית (יד) יסיים, בהצויה מחשבות נפש השלם האמתי, בהיותה במאמר
 הגוף, והכוחה והמלכותה עם כוחותיו, אשר בזה, אם לא תנצח ברעות כוונות,
 תוכה לקיום הנצחי. **המחלקה השביעית** (מכלול שלש פקדים כאלהיונות
 טו—י) וס' התמים (סס'), בה יורה דרכי חכמה וגבורה אל המשכיל לבד, ואל
 הדמוני לבד, ולשניהם יחד, בהן יכלו ולא יכשלו, עדו יגיע גם הם לשלמות האמתי.
 אלה הם פרסי עניני הספר בקצרה, ויתר הפרסים הנם כמובנים עם באורי לפני
 כל מחלקה ומחלקה.
 ואני חסם אשגל מלה קורא, הסכין דבר להסביו, והלחם פניו, לבד יכסל על פיו,
 ולו לא ימכר לחרון משפטו על כל מה שכלחתי כזה, כדבר תוכן עיני סספר, עד
 אשר יקרה, לא כחפון ולא כמרוצה, פעם ושמים כל סספר עם כלחתי עד תומו (כי סופו
 מוכיח גם על החלום), וקל או יכל יזכור כי כל זה, כעמל רכ הקדמי, כן סוף.
 § 14. עד זאת כמו שערתי בנפש כללית במציאות הספר בתחלה (א—גל—י)
 ולפני המחלקה (י"א—י"ג) (קוב) כוונת שנויה, בדרך רמו: על כליל שלמות הרסבם
 זיל בכלל, ועל איזה מסדותיו הישירות והנבונות בפרט; על שלמות הרבת
 העצמות

העצמות. וזו צוואר דו גמדי. ועל קרחת ספריו אחרי מותו; גם על מקצתו
 צי יצוי, אשר הרדיפוהו מטהח בחייו, ויחרימו אותו ואת ספריו, ואת כל
 הדברים במ אחרי מותו.

V.

15. § סגנון לשון המחבר ודרכי מליצותיו. קראשון אשר
 כחל לחקור על הענין הכבד כי הוא ה' רי"ו, וסוף חסם קראשון להס' וכלו
 לא רחש וידבר רק עם ארבע דרכיו להס' (א) כי יאכס על דבר-בלשון נוסל על לשון
 ומהוזה המיוס; (ב) כי גריל לעשות במליו סעניס; (ג) כי חזר מליצותיו
 מלחזיו המקרא, כמסות לפעמים עומס הענינים האחרים מהלך נלחמו בתנ"ך;
 (ד) וכי יבאם אף במערכות מלות מלחמות בדברו אל המושללות. וגם ארבע
 דרכים אלה לא חקר עד תכליתן, לכל פסיקן, ובסיומו הראשון והן מבקר
 לא מבקר, ויחזכו מלחמו כעין דרוש נודד לבקש המו"ל מ' כ"י, האריך מאוד
 למעיו, לחק ולפסוק דרוש במליות ונלחמות וכוחות מפנים הספר, אשר כלן
 חיון זה מקומן, ובפרט שספר לפני קורא ונבדל יעין בו ויונה. לוא רחיו
 למלוח דברי רי"ו בהרבע דרכים אשר כחמיל, ולבסוף כה נגד חמי עניי אלה אשר
 מאלף ידו גלות עוד כוס הענין, סדרו מלך לסכסס הספר, ואומר:

(א) כל אמרות הספר ומליצותיו, מראשו עד סופו, ארג המחבר כדרך מליציו ומט
 מחלקי פסיק תנ"ך, ומעט מוסיף משיח ולשון התלמוד ומדרשים, ובשנים, שלשה
 מקומות גם מחפלה, שטבצים וזיר שם ועיר שם, והב החרו, ומלות דומות במבטא
 (קולטל). (לכף על המעיון מן מקומות כה) בהלמרים בתנ"ך, כהלמות, מדרס
 וכדומה, לכל יאמר לחסם אלה ואלה, אם יהפון לדרוש על מקורם, ובפרט כי לפי
 ידיעת המקור אל נכון יותר יתבררו סעניס ומלות, עד כי יאם הקורא ויקשיב
 לאשר לא סלל לפני זה, ולא עלם על רעיונו, ויותר ימלא סגן כשכל טוב
 ונועם המליצות). חברו קשור הפסוקים יעשה על אופנים שונים: יש שיוסף איוח
 חיבה לפני הפסוקים, או לאחריהם, או ביניהם, ויש שיחברם בלא תוספת
 תיבות; יש שבתוך פסוק אחד יוסיף איוח תיבות או חלק פסוק אחר: (ד"ר)
 נתחם ממעשה-הסלל (ומעיון) (י"א) חקת-עמוד כו'—לאהס; (ה"ר) יש יחסר
 מחוב איוח תיבות: (ה"טו) וזונו—תסגר, (ה"טו) זנוע—אין, (י"כ) חג
 ו—ואנכן (יכ"כו) יסכים כמלות; או בהחסידי, ימלא מקום החסרין במלות
 אחרות, או בחלקי פסוק אחר: (ה"א) לעומן—ורוחל לל נכון—אין חקר, (ח"ב)
 הסלל—תסמם—אחרי גו; יש יסרס הכתובים (ליוס כוונה, או בלי כוונה)
 כמו: (ח"ג) התקוות על כשרי, (ט"ד), כשרים וגם ורות (ח"ה) כעמל ידיו; ויש
 יהלף איוח מלות של הכתובים, במלות אחרות דומות במבטא: (ט"ו) יורם
 עשר, חתם יורם עזר, (ח"ג) מסע (ח"ה) הסלול מ' המע, (יב"ה) זיר,
 (יב"ב) זכר מ' סיה; (יד"ה) לגוס מ' למח (יד"פ) העורים מ' הפכרים,
 (טו"ה) כהר מ' מ' כרח ל' יש ישנה סעם הכתובים לטות אחרות, בשנות
 איוח מלות על פי חוקי דקדוק הלשון: (יד"פ) בידי הפסוק רוחן, (י"ט) אל
 חסעס לזכס (במסיק סה"ה); או בהחליפו שיו"ן ימנית בשיו"ן שמאלית: (טו"ה) כין
 שדי, (טו"י) סכעניס; או בהסיופ איוח תיבה: (ו"ב) וקללום—מליוס, ויש
 ישנה מעמם גם בלי שנוי המלות: (ח"ב) מדי עולוס כוס כ', (ט"ו) וחסה
 שאלו, (י"ה) לויון, (יד"ה) ותמסר, (יד"ה) תעס, (י"ה) סוף. הפנים
 חלופים ושניים כאלה יוסיפו עו והפארת מליצותיו, ומאד שבים הם לאון
 ונעימים לפש. ומה נהמד אף נעים חברו הפסוקים תיבה אחת, שהיו סוף
 הראשון ותחת השני: (ה"ה) ורוחל לז, נכון, (ה"ד) רכוס מתסנס כלל,
 מדיק

זדיק, זדקות אכס, (ב"ב) חמס ורוב עזיר, זלמי אכוס, (ג"ה) אכוי סריוס;
 עמל וכעס (ד"ד) לספקד כלי, מלחמס (ז"ו) שכתי סכתי מעט, או סרכס.
 (ב) אמנם יעזוב דרשו זאת, דרך שפת חמקרא: אם בדברו על חוסר כלות
 וזה א מונות—, כי או למסן באר חסב הענינים, ישתמש יותר במלות מאחרות,
 מארמית, מתלמוד ומדרשים, ומהמרגלות במורה ושראי ספרי חכמה (כ"ב),
 וי"כס—לז, לה' לז מ-ח, ח"ח—סס);

(ג) ואם בגלל מלות דומות (לע"ה), שיביאן על פי רוב שתיים או שלש
 במסאר: (ה"ה) נכון כנכס, (ס"ט) חקס בתלקס, (ח"ב) רמוני רומותוך,
 רמון, או יצברן חמרים חמרים (ס"ו) וי"ס, ח"ח, ס"ה, לא—לה, לו
 יכ"ס, פס—סס);

(ד) או בשביל חרונים, שיעשם על אופנים שונים: על פי רוב יחרו שתי
 מלות בדרות, או שלש, או ארבע ויותר בחרו אחד (ה"ו) יד, ז"ה, י"ה,
 מ"ב, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה,
 שש או שמונה מלות ויותר, שתיים בחרוים שתיים (כ"ב) י"ה, י"ה, י"ה,
 ידית, כ"ה, ט"כט); ולפעמים יחרו המלות בראשי המאמרים, או בתוכם, ולא
 בסופם, (ג"ב) יכ"ו, יד"ה, ק"ו, ט"ו); מלבד אלה יביאן מאמרים רבים
 כעין שירים בחרוים (בלי משקל ובלי ערך וסדר שירי): מהם אשר דלתותיהם
 נקרות, בעלי מלה אחת ושתיים, ומהם אורחות, בעלי שלש ארבע, ויותר עד
 י"ד מלות, והארוכות רק סוגריהם בחרו, והדלתות בלא חרו (ד"ה—ח"ה),
 יז, ס"כ, כו, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה,
 (ד"ה) ח"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה, י"ה,
 נקסוס נקסוק, ומלך לשסו נקסוק.

(ה) מלבד המאמרים על המושכלות והאמונות (אות ב'), גם במליצותיו יתערבו
 מלות מאחרות: (א) ככילי כהרו ולגלל, (ט"ו) עקרו (י"ה) עקרו (י"ה)
 על כרחי, (ה"ו) מרכין חמס; או לאיוח סעם וכונה מיוחלה (ד"ה) סהס וסדמין;
 ואם רק למען הרבות טעם אל האון, (ה"ג) ומעסס סלחט, (י"ה) העיול סעלס
 (ט"ו) קלון מתמיד (ו"ס על דרך סכסלס מלות חרמיות לספלה גם כמליות
 ססס"ק: (דכ"ר) לז) חמר מ' יין, (יפסיס י"ה) חקר מ' מקס, (וכדומס).

(ו) כדרך מחברי ספרי חכמה וחקירה בכלל, וכמעשה מעתיקי מ' המורה
 בפרס, ישתמש לפעמים בשמות ופעלים על משקלים ובנינים בלתי נמצאים במקרא;
 אם מצד ההרגל (ליו"ב) יב"ב, עמלות, (ד"טו) סכסרס הנטי, (י"כ) י"כ,
 (טו"כ) סמיר, לקוים, (טו"ח) כליל חסון; ואם כפי הצורך (י"ג) לסכסס,
 (ח"ג) לטויוס (י"ב) כעליוטוס (י"ב) מתלסב (י"ב) קסס סקסס; ואם בגלל
 ההרו ולע"ה (ט"ו) יתעסס, (י"ב) סכסס, (י"ב) סכסס, (י"ב) סכסס, (י"ב) סכסס,
 ונפסוקס. ובשנים שלשה מקסות תחיר לו בשביל ההרו לשמש בשמות גם על דרך
 זרות: (ט"ו) וסופס מ' וסוף (י"ד) כסס מ' נספו (י"ד) וסלס, מ' ועלמס
 ועוד כדומס. (איוס מהמ"מ הו"ליו להגיס תיבות כלסו ח"ה למות).

(ז) שבות עצמים רבים המבששים בסח"ה בלשון קבס, ילבישם על פי רוב
 שמת נבר, כדעת רוב מדקדקים קדמונים וכראשס הראש"ע (מוכס כמסו"ס נויס
 ז"ל מדיד ס"ד), כי כל אשר ח"ה נון חוים וזכרו וקססו—, ולעס על המדקדקים
 יאם פעל זכר לנקבס להורות מעלס ספעולס, כמו (כוס ח') עשיס חסד—, ונעמיד
 גם כלוס וזכרס וזכס, כמו (דניאל י"ב) וסמפות יכסלוס. (גם פעלס וזכרס
 כלסס סניס חיוס מהמ"מ לזל מר).

(ח) מה שהיו רגוע בלשונו: להשתמש במלות, או בבפלו עין במלות
 שונות; ולפעמים במקום, אם, מלים (ויקרא ד"ב) או סודע חלו; ומלשון חמית
 וסמא

[illegible][illegible]

שכ"מ

§ 17. בזה מביא דרך המים שקדמוני, והדרך, וחדשה אשר סלתי, ואני לבאורם. ומגלה בנתיביהם ודרכים וכן שלמים, ומסמך דרכי מסמך סוף, כי כשנבחר לבאור ומלך, ליועזם ודרכים חף למוח, וללא מניין לא יועיל, חזי ככר כדרכי, כי מליצה ספר זה מידות לה'. תגלה טעם וחסם קצתם, כי מני מלכותם ודרכים על קלה, ואפי' זה נחזק לה מלך באור קצר ומשפיק. והם שנים מהמאמרים, רי"ף ורמ"ח, הראשונים בזמן, ראשונים גם בתעלה, באורם על: פי רוב מני כחמנים ודרכים ידיו, וזוהר זה סמך מן בקיאותם כדורם כלל מלכותם

4

(ב) אוֹהֵב הַתְּחִמּוֹת עַל עֲרֵשִׁי מִחֶצֶב אֲנוֹשׁוֹתוֹ

(א) תשלי כה"ג. מ"ה סי"ט. תשלי יד"ג, כה"ג. (ב) חיוכ יג"ז.

באר

(א) שמים לרום, הרבה מאד יגעו התפרשים (וניחור דמ"ח, כפי דבריו, וכן שנתה רחוקה) ומוגל צדי התשעיתים (שמים ורז"ח), כמו המעלה וזאת לפי חמורת הסמון אם חמת אש ארץ או לשלילה, ואלה לחיוב, ויבאר גם לדעת קצת מהר"י ש"ע, התשעים חיות, ואין ספק בימינו במהרה כי יסיה ידועה מדידת רוחה שמת' ויבוכיזי לה, נראה כי שמים ורז"ח קטנים לעומת מעט צער כל בטעון, וכמ"ש (ש"ח) סירכלגל נח שמים יתקור כו' ואמנם כל הרוקח במעלותיו חסד' ומד' כי זה הכלים שני המעלה הולח, בלדזי שחוקו כהפנין, בל, מורס על דר מורס (כמ"ש הראב"ע בקהלת), לפי משחקי הנפש, מקור השכל בלב, וכן המעלה לגל (תמ"ח), להכורס (כ"ב) לב רוח שם התחבטת הסכמם וספסל, חסד וסכל. גביר לרשי' (משנ"א) א"ל מוסקם על ידיעת חכם, יסודע נחמד דבר מקור דבר ומוסר' שמוסר. וכן שמועט כמורה (י"ד ג') ע"פ מ"ש רז"ל (שנח"א) מלפני הכהנה כננה דבר מקור דבר, ומסחר או מורה בלתי: מלפני כו' כינוי דבר כו'. (ב) התקצר ר"ל שבו מלשון חן ומעט (כמ"ח) ויבאר נראה לפי הסחוקר יתפור ויתחור במחשבתו לעקרי הדברים, וכמו פסעל חסד ג"כ על המחשבה, וכן רז"ל דעת דר' א' וסע' לרמ"ה מחנאי הכנון שיתקור מזה הסכסכ אל הבלמות וסעסו, שיהא על דן לא לשלם תהלים המוקד. מחבב, הרמב"ם וז"ל כספריים סעבריים שמוס שם כולל לכל מי

כור הבחינה (3) אגרותיו. כ"ג בהד"ק, רש"ט, ריב"ו, הו"ש ורא"ש כמורגל
גד ב"א ובמורה ל"ג, רמ"ק, ב' אישות, ע"ש. תרג' לזכות
(גד"ע) אלה

וְאֶל־יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בְּגִבּוֹרָתוֹ

אֶל-יְהוָה לֵל עֲשִׂיר בַּעֲשָׂרָה (ימ)

פִּי אֲנִי יְהוָה, עֲשֵׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּאֶרֶץ

כִּי-בָאֵלֶּה חֲפָצַי נֶאֱמַיְהוָה (שם כג')

וכתוב אחד חומר (שם ג"עו), וכל תפליד לא ישוו כס, מפלים אלו מאות ומעשים טובים.

הפס"ד אלו חכמים טובות ומדגליות,

אלה, כי אם בזה יתכלל הממלל השכל וידוע אחי (כ"ר לה"ג).

וְעַל-יְהוָה יִצְעַק לִבּוֹ (משנ)

וְעַל-יְהוָה יִזְעַק לְבָב (מִשְׁנֵי יוֹם ג')

רוב הרעות הנופלות באישי בני אדם הם מעצמם כו' ,
ומהרעות נעשה אותם בעצמנו בבחירתנו ובלא
וניהססו לה' חלילה לו עמנו (המורה יב"ג) .

(ג) אין חקר לתבונה רבים חקרי לב אשר אתו (ו) רבות מחשבות בלב צדיק צדקות אהב (ה) בקרביו יקדש קדוש ישראל ובשפתיו יכבד אלהי הקבוד (ו) אין חכמה ואין עצה ואין תבונה אשר אין להם רועה (ז) מי משפלים

(ג) ישעיה מ"ח: שופטים ס"ט: (ד) משלי יט"ב: טו"כ: ספרים י"א: (ה) ישעיה כ"ב: נד"ה: ספרים כ"ג: (ו) משלי כ"ז: (ז) ספרים

ב א ו ר

מקוריים (כ"ט) והענין לרמ"ה נדעם חז"ל במקובל הוא, כי הנפשות נחלשות מתחת כסא הכבוד, ויש מליאות בעולם לכל נפש טרם הכנסה בגוף האנושי, וכן אחרי ספרדס ממנו, כפי שהציג יד מקיימת השלמות ומעשיית המנוח, ונחמ"ס (ט' י"א) חכמה (יד"א) במחשבה, ולדעת הפילוסופים הוא שכל הפועל, כי הפעולה האנושית לכן אדם, במה שהוא אדם, היא התבונן בשכל הפועל ע"כ. ולפי דרך באורי הכונה על השלמות האנושי האמתי, שהוא הפעולה האחרון בלשון ספרדס נחמ"ס (ג) אין חקר, ויפס מ"ס ורובו לב נכון אין חקר, לפי שהחקירות שניות עיני בחינתו עשירין לריקים כרים חקרי לב (נחמ"ס). (ד) צדיק, להמפרשים הוא חוקר וצדיק, ולרמ"ה חוקר לבד, וקראו קדיק על ע"ס סופר. צדיק, הם המופתים הצדיקים והאמתים, ולפי שהדיעות מתחלפות לפי התחלפות נוסחאין, והוא אינו סומך על הקלס לבד, בדברים שמתבטא לב עיניהם, מופת ה', ולפעמים ספקיו סבורים בלתי מסכימים אל הענין, וכן להפך, לכן רבות מחשבות בלבו ע"כ. אך ממ"ס (ה) בקרביו יקדש כו' נראה שסבורים הרשונים כשהמנוח, ושני ספקים אלה הם מאמר מוסגר, שצדיק גם הוא רבות מחשבות בלבו, כמו סגנון החוקר, אשר רבים חקרי לב אלו, וזה האחרון צדיק שיהיה גם צדיק, ואם לא לא ישלם הכוונה, ודומה לניאור רמ"ה כעין כוונה דבר חסד, ואפשר דומה עוד לדעת המורה (לד"ה סב"ב ג') שצדיק הוא מי שנותן לבד דבר חסד, ר"ל זמנו כלו ויתנו לקצת חכמה, ולא יתכן זמנו דבר לזולת הלמוד. (ה) בקרביו, עד"ה (תה"ל ק"ג) וכל קרבו את שם קדשו. יקדש, יכבד, דומה לרמ"ה שצדיק החוקר, כדור חקירותיו, שיונו ומחשבותיו איננו כל ילדי מינוט. (ו) ואין עצה ואין תבונה, חז"ל סרס הכבוד, בקדמותו ע"ה לתבונה, לאורו, כי כוונתו במלת עצה, לא התייחס עם חכמים ונבונים, אשר אז היא גדולה גם מתבונה, כי אם עצה לבד, מחשבה שכלית כמו (תהלים כ"ג, כ"ה) עצה בנפשי, עתה ימלא אשר אין להם רועה, להנח"מ מוסב על סגנון, ויפה העיר כר"ה, שמתל א"י הוא כמו אינו, וכן (דניאל ח"ה) ואין נוגע בלתי, שהוא כמו ואינו, והר"ה סוקף שויתר כיון לפרש בכלל, שה"ן חכמה ע"ה אז סבורה אשר לא יסיה אלה רועה אותם, ר"ל יודע אותם ומשיגה, ע"כ. ויהיה רועה מעיני ודעת האומה (תהלים ל"ג) לנשי או כעסם נתנו מרוסה אחד (קבלת י"ב) מתוקר ותושב אחד להרמב"ם. (ז) מי משפלים, רבו גם עמנו הפירושים על זה המאמר, ומכלל יוסף נראה דעת רמ"ה חז"ל: מי מכל המלאים השפלים שיתכחשו מידיות זה סגנון, כי הוא ידע כלם כפי מה שאפשר לו בעודו בחיים, לא יתכן מהשגת ידיעתו, וזולת הליך השלם מחד, וידועה זו

אש (ב) ויש"ה אנושות אי אנושות: (ס) בקרביו, ואמ"ב ג' בקרב ורד"ס ב' תבנית פנים העיר שצ"ל בקרביו, וכן לעיל (ה') שצ"ל אנושות: (ו) ואין עצה ואין תבונה, כה"ג רי"ה רמ"ה וחב"א, בתה"ח רש"ם ורמ"ק ספרים המאמר ואין תבונה ואין עצה כמו בשל"י: (ז) משפלים, סתרי"ד העיר להניה: משפלים משפלים

בלעדי השלם יתבכשו לו (ח) תיכלל לב שמים הכולל לב ימים מחקר כלליו: קירות לב (ט) היסוככו פנפי רוח על: רוח חכמה מרחפת על מי מנוחות וגחלי ערן (י) היקפו רחבי ארץ מחשבה מושבה עליה קיר קמנה כבק איש (יא) ראה זה חלק אדם מאל וחלק אלוה מעולמו (יב) האלהים בשמים וזה לבדו על הארץ הולך נכחו (יג) דורש רשומות בכתב אמת גדולים מעשיו

יח"ל, מה. ש"ב כ"ב ל"ב מ"ה. (ח) מ"ה ח"ב. דברים ד"ה. תהלים מ"ב. ירמיה ד"ה. (ט) שמו לז"ט. ש"ב כ"ה. ישעיה י"א. כדל"ה ח"ב. תהלים כ"ג. שם לז"ט. (י) ח"ב לז"ט. מ"ב ד"ה. מ"ה יח"ה: (יא) קבלת ח"ה. ח"ב כ"ב. (יב) נכחו ח"ה. (יג) קבלת ח"ה. ישעיה מ"ב. (יג) סגדיו קד"ה.

ב א ו ר

ר"ל רוחם התפשטות לב הנכון (השלם) ועד כמה מעלות יוכל להגיע בעודו נקשר בחצר, קשה מחד מצד החקירה ולא עזר המופת על זה, ע"כ. ויהיה השלם רחוק על ידיעת האמת עצמו, ובאור למ"ה (ה) ורובו לב נכון אין חקר. והנה רמ"ה מביא עוד דעות הפילוסופים: אלכסנדר, אריסטו, בן רשד ואחרים להלכות כי נבונים הם החקירה ברוח לב נכון, עד כמה נבון, ובהקשר, כפי ראות עיני, חולשת באורי אלו בזה יבא בסוף הענין (ג"ו) ולמנן הקורא לא יחזיקו בחזק להבין פה, ומה ששברתי זה הוסיף עליו עוד שנים. ולמנן הקורא לא יחזיקו בחזק להבין פה, ומה ששברתי אלו בזה יבא בסוף הענין (ג"ו) נבונים כדור הספר: (ה) לב האחרון, שם האמר, שבו תשכון הנפש, ושנים הראשונים לאמצע הדבר (פ' מורה נ"ה). מחקר דברים המתבטאים שם כולל לדברי חכמה ופילוסופיה (צ"ו): (ט) מי מנוחות וגחלי ערן. טעמים אל ההשגות הצורות הנצדקות, כי שם תחול ותתעדן הנפש המצבילת (רמ"ה). (י) עליה קיר, כמו אל כלב כמ"ה (ח) קירות לב. ושלשה ספקים אלה (ח'—י) הם כעין באור למ"ה (ז) מי משפלים ויתכחשו לו, והטעם כי לא יוכלו למונח מענין חקירות עולמים, אף מוס, רוח ועשר ששמה הורכבו המלאים כלם בעולם השפל, לא יוכלו שכל השלם (כאלו הוא גדול מהם בכמותו) ואף לא יוכלו למונח מענין חקירות עולמים. וכן השמע מתרגום רמ"ה, ויתר המו"ע שבו בזה. (יא) זה, הכה השכלי של השלם, הוא חלקו מאל, והוא (השלם) חלק אלהי מעולמו, כמ"ה רמב"ם בקדמותו לס' זריים, ורמ"ה מ"ס רמ"ה (בכרות ח"ה) אין להקדים מעולמו אלא ד' אמות של כלום, שהכונה בנתינת כל מה שיש בעולם הנפסד אינו אלא איש ש ל ס, כולל בהכמה והמחשבה. (יב) האלהים בנפשו. כמו שהוא ית' מיוחד בעליונים, כן האדם (השלם) מיוחד בהתחשבות (רמ"ה) וזאת המעלה תהי' לו בנתינת חלק נכחו, ר"ל כשהשכלו בהכמות, (רמ"ה) להשפיע אל מקורו ולעלות במעלות השלמות האמתי (ריב"ז). עד"ה חז"ל (שוקה יד"ה) ה"ך אחר מדותיו של הקד"ה (כל דעות ח' ה' ו'), (יג) ובכיתומו דורש לדעת

משפלים, ותחת: השלם—חשם, ורמ"ה—השכלים ת' השלם, וע"כ. (ח) מחקר, בה' רש"ם רי"ה, ריב"ה, הי"ש ורמ"ה: פחקר ואינו נכון וכן העיר גם רש"ם: (ט) חכמה, רמ"ק ג' התבונה, מופת: (יא) מעולמו, רמ"ג ורמ"ש ג' מפעל ת' מעולמו: (יב) נכחו, ריב"ז נקד נכחו: (יג) נכחו, ריב"ז נקד נכחו: ואלה

[illegible]

באור

שמונה שנים והרבה, לא סבלה בלד. חסד, הוא המדקדק על עצמו ביותר ומתרחק מדעה ביוניות, כמו עבודה עד הקצה באחרון, והוא שכל רוח ביותר וכדומה (א' דעות א"ס). כי אולי יד, כי אסם ענה ומדומה לפעור בעד פרשות, או כי יד פרשות הולכת וחוזקת מזה (ענני' ויאל' דכדום (ב'ג'ג'). ב, ג) חסם וריב בעיר, ו

לרמ"ה הרעות הכופלות מלד אנשי דמים וזרעה ומסכתו העלמה, כמו התלויים על

7182

[illegible]

(ד) ולוי, וכן באנה בספר: ולוי חלתה ה' עליו. באנה—ולוא, ולוא : בעתה, כי רמ"ש ורמ"ש הנה בעתה ורמ"ש בעתה (9) ובש"ה בעתות בחור"ה הבית ולמנצח סריס כ"א מ"ו : בעתה אלה בעתות : כמנצח, כ"ו בחור"ה ורמ"ש ורמ"ש : כמנצח בעתה. עד היותו ס' רמ"ש חלק מאמר זה למסך כמ"ד לא לר' הענין וכן העד רמ"ש : ב. (א) כי אלה רמ"ה כי יראה כי אלה יד : במל

(ד) מתבל הי', רמ"ג ואמב"א טרמי, הי' מתבל לא אל נכון, וכן העיר רד"ם, המדות
רא"ה

חז"ארת

לגו בהשאיר נפשותינו אחריו ברכה (ב) בה נוכל
התנחם ממעשה ההבל ומעצבון ההעדרים (ג) תשובת
עולמים ישלנו בבית המלך ומה תתאונן בן אדמה כי
חצבת לך פה קבר (ד) מושב אלהים תקנה לשבת שוקם
ובוסת ומה תדאג פה להפקד פלי מלחמה (ה) דמית
היות מבני עליה ומה יחסר עזיבת שפל ומוֹרֵד (ו) אף
כי מחמדי תבל אשר תבקש סלונים וסרבים הם אתנו
(ז) מיום אשר פקד יי את האדמה להסגיר בגושה

(ב) בראשית כ"ט. (ג) ישעי' מה"י. מגלס טו"ב. איכס ג"ט. ישעי' ככ"ט.
(ד) יחזק' כח"ב. שופטים יח"ו. ישעי' ח"א. ש"ב ח"ב. (ה) ספלים
כ"א. סוכה מט"ב. מ"א ח"א. ס"א ככ"ב. יחזק' כ"ו.
(ז) בראשית כ"ט. שם ו"כ. שמות ח"ג. ישעי' מד"ט. משלי ח"א. יח.

באור

הפעל אשר נרש"ם מחספס מהס' ישר, שר, כמובטח אל"ף שנחתה הראשונה על מה
סוף שורש סדכר וימוד כהפספסו, ואחת מסורלותו, שר, על הכשאל ל ק' וס
ושר, כהפסד וזלמו ע"כ ומה"ס (טו"ו) כשאל בקיום, וכן תרגם רמ"ם, וכמ"ס
(ש"א יד"ו) שם ושארים. אחריו, כמנו למחל חוזר על הנוף, ואסכר על סכסכ,
כי כהפסד כהפס ח"ן לס עוד עסק בדברים הספיעים ולרד"א על המום כמזכיר בסוף
פרק הקודם. (ב) כמעשה ההבל, מעשיו בזה אשר ח"ן כסם חוטלת (יחזק' ורמ"ס
טו"ט) הכל ואין כס מועיל. ההעדרים, בל"ז, אס על פסד הקנינים, ואס
על פסד החיים, וכנגד שתי רעות אלה מקבילות העונות, נגד המות אומר
(ג) תשובת יורשים. כדומה לחי הנוס הנחמים, ונגד הקנינים — בבית המלך,
סוף מלך עולם (רמ"ח) וענין פסדיות מבורר כמורס (י"ג) וז"ל: כדעות כלם פסדיות
כמו בלדס מות דע, והוא פסדיו, וכן חליו, או עניו, או פסלותו כס רעות
בחקו וכלם פסדיות קנינים. (ד) כלי מלחמה. כס אכרי הנוף וכמותו (כמ"ח) והספס
לדעת על כל כסם האדם כללו לוחם חמדי בעד פשנו וככדור, או לבדיו שרף לביתו.
(ה) מבני עליה. לרש"י כסוכה כס המקבילין פני הכניס. שפל ומוֹרֵד, כמניס לחי
האדם בעולם הפסל כמ"ס (י"ב) מערס פסל, ומוֹרֵד יכול עוד סורלת יללס וכנ"י
כמו (שופט' י"א) וירדתי אל הסרים (ישעי' ט"ו) ירד בכנ"י לרש"י. (ו) סלונים וסרבים,
על כל מה מכניס השנת סלומים סלתי (רמ"ח) וסרם כמקרא כקדיתו סלונים
לסרבים, כי אף שסם — מחמדי תבל — לסלונים, ככל ואס יבקש גם לנזס, ויחזקאל

(ב) התנחם, רמ"ח ואסכ"א נ' להתנחם. ההעדרים, כהב"ה וכ"ה גם להתשביר
וב"ז, ורד"ס נקד ההעדרים. (ג) תשובת, רמ"ח ואסכ"א נ' תשובות.
(ד) דמית, רד"ס נקד דמית וא נמצא בקל על חשבתה ותקוה. מבני,
רמ"ס, רמ"ס, רמ"ס חמשי מ"ס היום, ורד"ס נ' כבני. שפל
כ"ג בהד"ף, ורש"ם והוא בינוי רמ"ס נקד שפל, רד"ס שפל, ובש"ה שפל
בפסח: (ו) סלונים וסרבים, רמ"ח ורש"ם. סרם. סרבים וסלונים
בכיוקאל

רוח חיים הלזו ותהי לאדם. הן המה ארכו לדמו והם
היו בעוכריי

(ח) החשקים מחשבים וכלי הנשקים שקים

(ט) הפנינים צנינים והששנים קמשונים

(י) הרהבים להבים והזהבים ובוים

(יא) ותענוגות בני האדם שדה ושרתין (יב) ואתה תבקש

לך תועבות גדולות פאלה אל תבקש (יג) ומה לעשות

שופט' י"א. (יא) קטל' כ"ח. נקין סח"א. (יב) ירמ' מה"ס. יחזק' ט"ט. (יג) פ"ב

באור

כס כחלק סרבים לשמוע ויסיו גם לסלונים (כמ"ס). (ז) הן המה. גושי האדמה,
חמר הנוף. ארכו לדמו, רומם על אד"ס, אשר קודם ממותו כשחל אף כמזללות
(כמורס כ"א) וחמ"כ לכיותו נוטס אחרי המפורסות הפסיד מס ספסיד, עד אשר
גורס מעד ונקסס עליו מיסה, ויסיו ארכו לדמו על מיסה הנוף. ובעוכריי,
בעוכריי נפשו, על כי נפסס ממנה שלמותה (כמ"ח). (ח יא) כרס נכדו סמו"ס
כקסס דעת אל מה ירומון ד' פסוקים אלה ככלל ומליח כלי הנשקים שקים כפסס,
ולדעת כנרסס כממשך כל ספסר ככנס כאל על רוב ספסרס למחלל וספסס וסמל,
ועל ספסריות לסכיס פ"י ככורס וספסר, כפי מה שסס (לסמורס יב' ג"ג) ספס
לכל ספסריות וסמכות ספסריות, וספסריו הנוף, ירכו ספסריות וספסריות, וספסריות
ספסריות וספסריות כ"י ועל חליו כפסס מכל אלה ידוכר עוד כפסס וספסריות
(ס—יא). וססס החשקים רמז אל ספסריות ענמס. ספסריות, כנוי לאיד וספסר, וכל
הנשקים, של ככורס כספסריות לרשס ארלות. שקים, יככו חלל, אס יחזק' וספסר.
הפנינים, כנוי אל כמורס, כמו (משלי ג' טו) יקסס סוף ספסריות, (שם כ"ט)
זכר ורכ ספסריות. צנינים, כמ"ס (כמ"ס) ל"ג וספסר (כ"ג) לנזסס כל"סס, כפסריות,
זכס מר"ס (קטל' י"ג) עופס כמורס לנזססו לרשסו. וספסריות, כנוי לספסריות גופסיות
כמו (ש"ס י"ג) לרשסס כפסריות ולקוט ספסריות, כרסס כפסריות, כפסריות, קניס,
כי כל עני יספסר לנזס וגס כפסריות יסכל לב וספסריות ספסריות ספסריות (משלי יד"ד)
וסס יסס יסכר ספסריות אככיו: ייין דער ענמס ח"י לור פסידס יוכס כפסריות,
לסרסס כפסריות ייין ח"י, וססן ער ספסריות לרשסס. הרהבים, כפסריות כפסריות
מככורס. להבים. מר"ס (משלי ט"ו) לפסי שכר גלון ולפי. כפסריות וגס רוח.
הרהבים, כפסריות, וזכורס ספסריות ארס, ער"ס (קטל' י) וזכורס מות ועניו, ולפי
זס שפסס ספסריות כפסריות סס כ"ס על שפסס ספסריות, ספסריות מקביל לחשקים,
ספסריות לכלי הנשקים, וספסריות לפסריות, וספסריות כנוי האדם כוללס יסח, כי
עיקר כלם ספסריות לספסריות גופסיות. שדה ושרתין, לא אמר שדס ושדות כמו
כקסלס לסורות סכונות כמ"ס רז"ל (גיטין סח"א) שדה ושדות כפי ספסריות (רש"י
בבב"ל שדס ושדות) (רש"י שד זכר ושדס קכס). וסס מענין ספסריות וספסריות סר
(כדסס רוב מ"ס סרס) כי לשדס ושדות כקסלס יססס פסריות כרס (פ"ס רש"י).

בכיוקאל (יא) ושרתין, כ"ג בהד"ף ורש"ם בדנש הדל"ח כי וסס ספסריות וספסריות
נקד ושרתין ובאג"ה: שדה ושרתות. (יב) תועבות, רמ"ח ואחריו רמ"ס
ורד"ס

וְרָעַד (י) הָיָה פֶּעַל חֶבֶס הַיִּמְתָּק נִזְיָד עֲדָשִׁים בּוֹ הַמִּכְבַּר
בְּכֹדֶה (יא) אוֹ הַיִּיטֵב מֵלֹא כֵף נָחַת חֲלוּשׁ מִשּׁוֹן מִמֶּלֶא
חֲפָנִים אֶלֶף עָמַל מִכְאִיב (יב) הָסוּב שִׁישִׁישׁוֹ בְּנֵי מַעֵי
וְנִפְשֵׁי הָאָבֶל אֲדָמָתִי עֵצִים הָאָדָם וְנִשְׁמָתִי תִשָּׁם (יג) וְמִה
יִתְרוֹן מוֹלֵךְ בְּחִזְיוֹן לִילָה וּבְחֻקָּתוֹ וּגְבוּהַ לְבוֹ יַעֲזֹר וְהִנֵּה
(יד) רָשָׁעִים כִּי־עַל־גִּילָר (יא) קִסְלָה דִּלִּי (יב) דִּימָה טַלִּי אִיּוֹב דִּלִּיכָה אִיכָה
דִּלִּי רָשָׁעִים מִי־עַל־ (יג) קִסְלָה אִי־יִי אִיּוֹב כִּלִּי דִּימָה טַלִּיכָה דִּימָה טַלִּיכָה

ב אור

מורשֵׁי לִכְנָח מ' מורשֵׁי, לֹא כִרְגִישׁ נֶס זִרְזֹת הַתַּמָּל, וְעַם זֶה, כִּירָאָה וְעַד ? וְנִכְרָאָה
רִמּוֹ לַמִּמְרָה וְעַם הַמִּלִּית דְּכִרְיָ: הַכֹּל שְׂוֹפֵט עֲלֵינוּ מִי־יָד הַכֹּחַ שְׂוֵינֵנו
וְיִטֵּן כֹּי־ וְלֹא יִמְחָק זֶה הַכֹּחַ רַק כִּשְׁמֵשׁ בּוֹ כֹּחַ בִּסִּי, וְהוֹלֵשׁוֹ מִיָּד
כְּבֹמֶךְ מִשְׁכָּחָךְ בְּדָבָר זֶה לִפְנֵי (נֶאֱמַר כְּעֵשֶׂה), הַכֹּחַ מְכַל דְּכִרְיָ הַמִּמְרָה הַמִּלִּית
אֲחַת וְהוּא לִי כִרְאֵס אֶפֶס הַיָּד הַשְּׂמֵלִית יִנְיֵעַ מִשְׁמַעֲשֵׁי אֶפֶס עֵשֶׂה אֶלֶם
אֲנִי הַדְּעוֹת אֲשֶׁר לִמְדַתְנָה הַמִּמְרָה, וְכֵס הַשָּׂם מִלִּיכּוֹת יִי וְחִדְּרוֹת, הַדְּעוֹת הַסֵּם
יִמְדִּירוֹ הַכֹּסֶם (כִּכִּי) וְלִפְנֵי זֶה מִרְשִׁיכֵי מִשְׁמַעֲשֵׁי מִעֲנִין יִרְשֵׁת כְּחֹלָם כְּמוֹ (עֲזֹבִיד)
אִיּוֹב וְיִכְרֹם אֶת מִרְשִׁיכֵי, וְהַכֹּסֶם נִקְחָן חֲלָקִי וְיִכְרֹם כְּעֵשֶׂה כְּחֹלָם כְּמִשְׁכָּחָךְ
לֹא כְּעֵשֶׂה מִלִּיכּוֹת הַיָּד וְחִדְּרוֹת (שְׁלֹמֹת אֲמִתִּי) כִּי אֵס דְּבָרֵךְ חֲלֹמָה וְלֹאֲחַת
כְּהִלָּה יִכְרֵה הַכֹּסֶם רַק כְּעֵשֶׂה שְׁלֹמֹתוֹ הַכֹּסֶם (י) הָיָה פֶּעַל חֶבֶס, לֹא אֲמַר כֹּסֶם
פֶּעַל מִשְׁכִּי, כְּמוֹ שְׁקֹרָאָה כְּחֹלָם (א) וְכֹסֶם רִמּוֹ שְׁמַעֲשִׁיכֵי זֶה כְּדֹפֹת זֶה שְׁלֹמֹת
שְׁלֹמִית הוּא אֶת חֶבֶס כְּעֵשֶׂה (ע"מ 12 ז' ח') וְהַכֹּסֶם (שְׁלֹמֹת הַמִּמְרָה) נִדְרָא אֲלֵלָה
מִנְדֹּרֶה וְעוֹשֶׁה (שְׁלֹמֹת הַגּוֹף וְסִקְוִין). נִזְיָד עֲרִשִׁים, הַתַּמָּל עַל הַכֹּסֶם שְׁלֹמֹת
כִּסְפֵּה כְּעֵשֶׂה שְׁלֹמֹת הַגּוֹף, כִּי כִרְגִישׁ הַתַּמָּל יִחַלֵּם הַכֹּסֶם, עִי־שְׁמִיכִי חֲזִיל
כְּחֹלָם, מִתְּכֹלֵת הַתַּמָּל (כִּי־יָדִי דְּכִרְיָ הַמִּמְרָה) וְמוֹכֵס מִי־עַל (וּמַעֲשֵׂה
שְׁלֹמֹתוֹ בְּטִירָה, נִחְמַר עַל הַכֹּסֶם וְהַכֹּסֶם, אֲשֶׁר לֹא מִשְׁכָּחָה הַכֹּסֶם עַל שְׁמִי
הַכֹּסֶם (כִּי־יָדִי), וְיִכְרֹם כֹּסֶם עִי־שְׁמִי (י) וְכִלְכֵּל יִחְדְּדֵנוּ. (יא) הָיָה פֶּעַל חֶבֶס, רִמּוֹ עַל
הַכֹּסֶם הַתַּמָּל וְכִדְרֵה הַכֹּסֶם מִשְׁלֹמֹת שְׁלֹמֹתוֹ, וְהִיא נִחְמַר מִשְׁכָּחָה הַכֹּסֶם וְיִכְרֹם
כְּאִשֶּׁר אִי אֲשֶׁר לִכְשִׁי כֹל כְּכֹדֶר וְהַכֹּסֶם שְׁלֹמֹתוֹ, וְעַם עַל הַכֹּסֶם כֹּסֶם יִכְרֹם אֲלֵךְ
חֲפָנִי עַל מִכְאִיב, וְיִכְרֹם כֹּסֶם מִי־עַל (ד) כִּי אֵס כִּרְאֵת עֲיִינוּ. (יב) שִׁישִׁישׁוֹ בְּנֵי מַעֵי,
לִמְרָאָה מִכִּיכֵל וְשָׂמִים וְיִכְרֹם זֶה כִּי־עַל נִזְיָד עֲדָשִׁים, וְיִכְרֹם כִּרְאֵס שְׁמִי כִי־עַל
אֵל הַכֹּסֶם, כְּמוֹ כְּמוֹ מַעֵי לֹא, וְיִכְרֹם כְּמוֹ מַעֵי שְׁמִי לַמִּמְרָה (מו"א), וְהוּא כִי־עַל שֶׁל
נִחַם חֲלוּשׁ, וְכֹסֶם יִכְרֹם יִכְרֹם שְׁלֹמֹת שִׁישִׁישׁוֹ. אֲדָמָתִי, הוּא הַגּוֹף (ע"ל ג').
עֵצִים הָאָדָם, (מִכִּיכֵל וְשָׂמִי) וְהַכֹּסֶם (כִּי־עַל כִּי־עַל עֲדָשִׁים). וְכִי־עַל שְׁמִי, שְׁמִי
יִכְרֹם שְׁמִי לִי כִרְגִישׁ (יכִי־עַל דִּלִּי, עַם, הַכֹּסֶם חֲלֵי, הַכֹּסֶם חֲלֵי) שְׁמִי אֲמַר
עַל הַכֹּסֶם הַיִּמְתָּק עַל הַכֹּסֶם הַיִּמְתָּק וְיִכְרֹם כִּסְפֵּה נִגְדֵי מַעֵי,
(כִּכִּי) וְכִי־עַל מַעֵי (הַגּוֹף). הַשָּׂם, כִּי־עַל שְׁמִי יִכְרֹם נֶס כִּרְאֵת כְּכִידֵה,
וְכִכֵּה כִּי־עַל מַעֵי כִכֵּה. (יג) מוֹלֵךְ, וּבְחֻקָּתוֹ כְּמוֹ עַל עֲשֵׁנוּ וְנִכְרָאָה. וְעוֹבֶה

אִי־יָדִי וְאִי־יָדִיכָה מִרְשִׁיכֵי רִמּוֹ וְאִי־יָדִיכָה מִרְשִׁיכֵי רִמּוֹ וְאִי־יָדִיכָה מִרְשִׁיכֵי רִמּוֹ וְאִי־יָדִיכָה מִרְשִׁיכֵי רִמּוֹ
לֹא דִּיקָה בְּהַעֲדֵנוּ כִּי־נִכְרָאָה זֶה הוּא הַכֹּסֶם, כִּי־יָדִיכָה מִרְשִׁיכֵי רִמּוֹ וְאִי־יָדִיכָה מִרְשִׁיכֵי רִמּוֹ
עַל מִכְאִיב רִמּוֹ וְאִי־יָדִיכָה מִרְשִׁיכֵי רִמּוֹ וְאִי־יָדִיכָה מִרְשִׁיכֵי רִמּוֹ וְאִי־יָדִיכָה מִרְשִׁיכֵי רִמּוֹ
רִמּוֹ

ב-ה

חֲלוּשׁ (יד) אוֹ בְּמִרְאָה יִתְדֹעַ יִתְחַבֵּם. אֵלֵינוּ יִאֲסֹפוּ עֲדָרִי
בְּעֵלִי אֲסֹפּוֹת וְהִקִּין וְרִיקָה נִפְשׁוֹ (טו) אוֹי לֹא אִישׁ זֹרֹעַ
שִׁיפּוֹל וְזֹרֵעוֹ תִּשְׁבֵּר (טז) אוֹי לֹא אִישׁ זֹרֹעַ אֶרֶץ תִּנְחַלְהוּ כִּי
לֹא לֹא יִהְיֶה הַזֹּרֵעַ אֲשֶׁר יִירֹשׁ אֶרֶץ:

כִּרְאֵי מִי־עַל. (יד) כְּמִדְרֵךְ יִכְרֹם. מִזְרָא כִּי־עַל. כִּרְאֵי כִּי־עַל. קִסְלָה דִּלִּיכָה אִיכָה
כִּי־עַל. (טו) יִשְׁעֵיכֶם יִי־עַל. יִמְחָקָל כִּי־עַל. קִסְלָה דִּלִּיכָה אִיכָה לִחִיכֵי. (טז) קִסְלָה
דִּלִּיכָה אִיכָה. אִיכָה כִּי־עַל. כְּמִדְרֵךְ יִכְרֹם. כִּרְאֵי כִי־עַל. כִּרְאֵי כִי־עַל. כִּרְאֵי כִי־עַל.

ב אור

כֹּסֶם, אֵל הַכֹּסֶם הַמִּשְׁכָּחָה מִי־עַל כִּי־עַל, וְעַל זֶה מִכְאִיב כְּמִדְרֵךְ (כִּי־עַל)
עַל שְׁלֹמֹת הַכֹּסֶם (ע"מ 11 § 11). (יד) כְּמִדְרֵךְ, לִכְרֹם. וְכִי־עַל כְּמִדְרֵךְ הַכֹּסֶם,
חֲלוּשׁ וְחִזְיוֹן וְכִי־עַל מִכְאִיב הַכֹּסֶם הוּא עֲנִין אִיכָה מִי־עַל שְׁמִיכִי וְשִׁישִׁישׁוֹ לִנְחֹל
כְּעַם הַכֹּסֶם. יִתְדֹעַ, שְׁמִיכִי לֹא שִׁישִׁישׁוֹ לִנְחֹל (כִּי־עַל) וְהוּא עַל מִדְרֵךְ וְכִי־עַל מִכְאִיב
וְרִמּוֹ לִשְׁלֹמֹת הַכֹּסֶם. רִיקָה נִפְשׁוֹ, רִמּוֹ שֶׁ שְׁלֹמֹתוֹ עַל אֵל לִנְחֹל, אֵל לֹא לִנְחֹל
לֹא שְׁלֹמֹת הַכֹּסֶם, הוּא לֹא לִנְחֹל וְכִי־עַל מִכְאִיב וְכִי־עַל לִקְוֹת הַכֹּסֶם. (טו) אוֹי לֹא אִישׁ
זֹרֹעַ, בִּרְאֵשׁוֹן כִּי־עַל שְׁמִי לֹא אֵל זֹרֹעַ אֲחַת, זֶה מִשְׁכָּחָה שְׁמִי יִכְרֹם זֹכֶר
כִּי־עַל, וְלִפְנֵי דִכְרֵי יִכְרֹם כִּי־עַל לִנְחֹל כִּי־עַל שְׁלֹמֹתוֹ עַל מִדְרֵךְ הַכֹּסֶם (כִּי־עַל
לִכְרֹם) זֹכֶר כִּי־עַל, אֵל אִין שְׁלֹמֹתוֹ כִּי־עַל, (יכִי־עַל מִי־עַל יִכְרֹם נִחְמַר כִּי־עַל שְׁמִי
פִּסְקִים אֵלֶם, וְכִי־עַל זֹכֶר כִּי־עַל שְׁלֹמֹתוֹ וְכִי־עַל שְׁמִיכִי כִי־עַל, עֲרִשׁ וְשָׂמִים
יִיזֵעוּ זֹכֶר (כִּי־עַל) הוּא לִכְרֹם, וְכִי־עַל, כִּי־עַל שְׁמִיכִי, וְכִי־עַל אֵל שְׁמִיכִי
(א) הַכֹּסֶם כְּעֵשֶׂה, וְזֹדֶךְ אֲחַר שְׁלֹמֹת הַגּוֹף לִכְרֹם כְּכִידֵה (ע"מ 12 § 12 ז' ח').
יִשְׁפִּיל חֲדָשׁ חֲשִׁבֵר, שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ, כִּי־עַל (ב) נִכְרָאָה אֲחַר נִכְרָאָה אֶרֶץ תִּנְחַלְהוּ
כְּכִידֵה לִכְרֹם, אֲחַר מוֹתוֹ וְכִי־עַל (ב) נִכְרָאָה עַל אֵל שְׁמִיכִי... כִּי־עַל אֵל יִיזֵעוּ
חֲדָשׁ, מִתְּכֹלֵת הַתַּמָּל חֲדָשׁ ? — שְׁמִיכִי מִכְרֹם — וְכִי־עַל אֲחַר יִיזֵעוּ אֵלֶם ? וְכִי־עַל
כִּי־עַל כְּכִידֵה לִכְרֹם: כִּי־עַל אֲחַר מוֹתוֹ כִּי־עַל שְׁמִיכִי לֹא יִכְרֹם וְכִי־עַל לִכְרֹם לִכְרֹם עִי־
לִפְנֵי הַכֹּסֶם אֲשֶׁר שְׁלֹמֹתוֹ לִכְרֹם כִּי־עַל הַכֹּסֶם אֵין כִּי־עַל נֶס כְּמִדְרֵךְ זֶה, אֵל יִכְרֹם לִכְרֹם
כְּמִדְרֵךְ (כִּי־עַל) וְדִמָּה, שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ כְּכִידֵה מִי־עַל, וְכִי־עַל שְׁלֹמֹתוֹ מִי־עַל
שְׁלֹמֹתוֹ (כִּי־עַל, הַגּוֹף וְכִי־עַל מִכְאִיב). לִכְרֹם לִכְרֹם, לֹא לִכְרֹם שְׁלֹמֹתוֹ הַכֹּסֶם
לִכְרֹם לִכְרֹם, וְכִי־עַל מִכְאִיב חֲלוּשׁ הַכֹּסֶם. חֲדָשׁ, כִּי־עַל שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ, שְׁמִיכִי
וְכִי־עַל (לִכְרֹם מִי־עַל) וְכִי־עַל שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ, שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ וְכִי־עַל כִּי־עַל
יִירֹשׁ אֶרֶץ, הוּא עֲדָשִׁים (כִּי־עַל) כִּי־עַל יִשְׁכָּח יִשְׁכָּח חֲלָק עֲדָשִׁים כִּי־עַל
וְעַד כִּי־עַל עֲדָשִׁים אֵין, וְכִי־עַל מִשְׁכָּחָה, לִכְרֹם אֵין הַכֹּסֶם וְכִי־עַל עֲדָשִׁים (כִּי־עַל)
כְּכִידֵה (לִכְרֹם מִי־עַל) וְכִי־עַל שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ, שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ וְכִי־עַל כִּי־עַל
(ג) נִכְרָאָה כְּכִידֵה, וְכִי־עַל שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ, וְכִי־עַל שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ, וְכִי־עַל שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ
שְׁמִיכִי, וְכִי־עַל שְׁמִיכִי שְׁלֹמֹתוֹ.

רִמּוֹ ג' לִמְלֹךְ וְרִמּוֹ ג' (טו) וְזֹרֵעוֹ, רִמּוֹ וְאִי־יָדִיכָה (וְזֹלֵת רִמּוֹ) ג' וְזֹרֵעוֹ
בִּלְאִי וְכִי־עַל מִי־עַל. בִּלְאִי, (טו) אוֹי לֹא אִישׁ זֹרֹעַ, אֵלֵינוּ יִאֲסֹפוּ עֲדָרִי
וְכִי־עַל מִי־עַל (י) וְכִי־עַל מִי־עַל (י) וְכִי־עַל מִי־עַל (י) וְכִי־עַל מִי־עַל (י)
ד'. תִּנְחַלְהוּ רִמּוֹ וְכִי־עַל תִּנְחַלְהוּ. יִירֹשׁ, בִּמְקָם ג' תִּירֹשׁ וְכִי־עַל לֹא אֵלֵינוּ
קִי־עַל נִכְרָאָה זֶה כִּי־עַל שְׁמִיכִי אֶרֶץ, רִמּוֹ וְאִי־יָדִיכָה וְכִי־עַל חֲדָשׁ
שְׁמִיכִי

בית

(א) ורעה עוד מזאת עצם תשוקת איש החמוצי שניגעו תקופות הימים להגיע למבקשיו ואולי עם זה לראות ברעתו (ב) בלתי נפשו שתכלה שנה וקללותיה תגלנה (ג) ואיכה ישמור מה מלילה שבנדלילה יאבד (ד) או יאמר מי יתן ערב בו ימלל ויבש (ה) איך ישאף צל אשר עם גום הצללים ינום לחו ושאף צמים חילו (ו) או יבמה על חברת נשמתו וגו' כבוא השמש מועד צאתה (ז) יצפה

(א) ש"צ יע"ל. ש"א ח"ב. דניאל יב"ב. טוביה ח"ב. (ב) מהלך סד"ג. ג"ע. מבינה לח"ב. (ג) ישעיה כח"א. וינה ד"ו. (ד) דברי' כח"ט. מהלך ג"ו. (ה) ח"ב. ז"ב. ש"ס ב"ז. דברים לד"ו. ח"ב. ה"ס. (ו) ישעיה לח"א. דברי' עו"ו. (ז) דניאל

באור

(א) ורעה עוד מזאת עצם תשוקת איש החמוצי, והמון חומר לנפלים ומתווסס ממנו אדם שסם הרוב עד הסגולות והיחודים (כ"ח) ויותר נראה שסגולה כזו על המון אדם המורס, ר"ל עמי הארץ העוסקים במלות (כלשון המורס נא"נ) לפי שרוב המלות לדעת המורס (נר"ג) הם רק להגיע לשלמות המדות, והמחזק אל יתהלל חכם בחכמתו נאמר לשמוך הנה, שסגולות גדולות אלו עשירי עשירי וחמירי גבור בגבורתו, ואחרי חכם בחכמתו, ר"ל בעל המדות הענוות. למבוקשיו, לא חמיר מה המה אלה מבוקשיו, וכנראה הם שלמות סקין (שהוא הגדול בענין הסקין), ושלמות המדות, ר"ל להסתפק במלות כהשתפך בללות השנה, ע"פ מ"ס ר"ל (כ"ח) טו"ז (ג) וזה שנה שנה בחכמתו מתעשרת כפוסה כמבואר בזה (ו). בלתי נפשו, נפשו על הסקין. (ד) ואיכה ישמור, ואם לא יוכל לדעת מה יב"י בין ליום אף יתבס על קו השנה? ויכפיל שאלו זאת עד ו', וזה עד"ש (משלי כח"ט) תלות על מיתתו להמורה (לר"א סכס ג' בסופו). (ה) גום הצללים, בריחה למה שאליו. יע"ל חו, בריחה ממה שממנו. ושאף צמים, לפרש"י בלע איש איש מן הצמים שגזל בחייו, וזה כפי התרגום לסקוין, ולרנ"ע צמים כמו צמאים וחסר ח"ב"ה כמו כי צמאי (שופטים ד"ט) והכוונה אל הירושם הצמאים לרשע חותו. (ו) חברת נשמתו וכו', שמהם כי אם זקן וטבע ימים (ר"ף), בין כה זקן, כבוא השמש, כזה הזמן המגביל נאמה ויתכן כבוא השמש רומז ליום הקדש וכן לעיל (כ"ח) אף ישאף על (ז) וכמו שיצפה ליום שיפסד. כן יתבה לקץ ימים כו', והפעל פסד רנ"ס גור מן השמש סוף, וסוף כל האדם דקדקת הוא המעמד שאחרי המות וזהו הפסד ליקו, תפסד בכל חסותם. יקרא, מענין גמול ועלום כמו אל סקין בעתותו.

(ה) שיגיעו תקופות, רמ"ג ואס"א ג' שיגיעו תקופות במשנה, מהם רמ"ק ורד"ס דעיר להניה שתגיע תקופת ולי"צ (ע"ס 15 ו'). להגיע, רמ"ג ורמ"ס ג' שיגיע. עם זה, רמ"ג ורמ"ס חוסיפו תיבת כל, עם כל זה. (ב) שתכלה, תגלנה, דא"ה נקד שתכלה תגלנה במשנה, וההיר"ד דעיר להניה תגלנה ת' תגלנה, ויקביל היסב אל שתכלה: (ג) יאבד, רמ"ה נקד יאבד, ובש"ה, יאבד במשנה. (ד) אומר רד"ס

ליום יספה יתבה לקץ ימים יקוץ באימים (ח) למועדים ימערדו רגליו לשנים ישתנו סדריו לשמחות ישמש לזבלים יתאבל (ט) נבספה נפשו שיכסיפו פניה תשבע בחרפה חפתי שתבה בלי חמלה (י) העל זאת לא שמה לבך ברצותך ללגלג במהירות פהרף עין מראשית השנה ועד אחרית השנה (יא) ואם חשקת עבוד האדמה פעבוד אלהים לאהבה איך תאזה יום תשמנה ונמשיתה אין זה כי אם רוע לב :

יב"ב, יג. (ה) ח"ב. יב"ס. (ט) מהלך סד"ג. פסחים מה"כ. ח"ב. ג"ע. יע"ל. לח"ד. (י) ירמיה כ"ב. יע"ל. מו"ל. שנה לד"ב. דברי' וי"ב. (יא) דברי' יע"ו.

באור

(ח) למועדים, לנגלים, ימערדו רגליו, ונל. למשכך. ישתנו סדריו, סדריו בריאותו, כי האדם אינו עומד כקבוע אחת ובעת נעמו לנקס. לשמחות, בשניגים ומן השמחה וכן לזבלים, ולמך בל"ר כי אשכר שישאר בחיים ג' ויבליים שסם מהם שנה, וזליו לו להחלל כי קצוב יום איו (כ"ח) ויותר נראה שאלמר בל"ר חסדו. ישמש, ויודע כמו כי שמשו ספק. יתאבל, כמו החלל שחולל (ש"א טו"ל). (ט) נבספה נפשו, יסכים ספק במה שחמלו (ה) עלם תשוקת איש (ב) בלתי נפשו. שיכסיפו, ולא תכלימום תרג' ומספיקים והענין כמ"ס ר"ל (קידושין פא"ח) ולא תכספו לעמל דלתי, ובזכ"ס יאמר: פני שולל לא הכסיון, שתבה בלי חמלה, פ' כו"ב. (י) ברצותך ללגלג כו'. מראשית השנה כו', יפרש בזה מ"ס (ה) להגיע למבוקשיו. (יא) ואם חשקת כו', יוסף לבלד לא מבוקשיו הם להגיע לסוף השנה לא בשביל מעודם האדמה לנד, שהוא הסתעפות בענינים ארזיים להשתפך (שלמות הקנין) לא גם מעודם אלהים, שהוא הסתעפות במלות ומע"ש (שלמות המדות), כשיתפך מהענינים הארזיים ויבטחו שאלם כן אחרי אשר לא ידע מה ילד יום, אף תאמר לעבוד את ס' נמיר, בלח טו"ז יומר לעבוד בכל עם שמתא קת נאלי ויכולת לוס. דע לב, רוע בחינת לגד (כ"ח), לב טו"ז שם הסתעפה עלם וזלון (ע"ל ח"א), גופר את הפק במה דמח ורעם עוד מזאת, ובספק מ"ו יפרש את הענין ביאור כו'.

רד"ס הניה בבוא ל"צ. (ז) ימים, רמ"ק דעיר להניה. ימין בגין כמו בדניאל, אך שם הוא דרך ורות, ובאן בשביל: דעיר להניה חתרו צ"ל במ"ס כנחמיה יג"ו. (ח) ימערדו, רמ"ק ורד"ס דעיר להניה תמערדו ולי"צ (ע"ס 15 ו'). (ט) שקה, כדב"ה וצ"ל שחבה עד"ש ותבה מעם עני וקאי על הנפש וברק עם שיכסיפו, ותחת בלי חמלה צ"ל בלא חסדה, כמו בדב"ה כ"ב, חכונה על חסדה המראה (רמ"ס) ובמאז ביה"ח כב"ה) חמלה נפשכם ב"ע של מוטרד עיניכם. (י) מראשית, רמ"ק דעיר להניה. מראשית בחסון א"ף הנחה כמו שהוא במקרא, מבלי חסר מ"ש ר"ל על זה בריה מו"ל ע"ב: (יא) לאהבה, ע"ש חושק ח' לאהבה אחם. רש"י ואס"א ג' מאהבה במ"ס תחת הלמ"י:

(א) אם לקחת נפשי שמין מנתיבות באלה למה לי חיים (ב) אם קצר מפעי ומהלכי אל מחוז החפץ מה יועילני במעברות כי ארכו לי שם הימים (ג) אם להשגת תכלית רחוק נבראתי ואני אתנהלה לאפני מתעצל שומן יד נלאת להשיב אל שולחי דבר (ד) מה תמריצני שיבה בראשית ב"ה. מלאכי ג"ה. עמוס ס"ה. שמוס כג"ה. נחמ"י כ"ב. (א) איוב ד"ב. בראשית כ"ז. (ב) ישעיה כח"ה. מ"ב וע"ל. ספרים ק"ל. מנקה ס"ה. בראשית ט"ה. (ג) איוב כח"ה. בראשית לג"ה. משלי כו"ט. שם כ"ה. ש"ב כר"ב. (ד) איוב ס"ה. בראשית ע"ט. משלי ג"ב. ספרים ק"ל.

באור

(א) מנתיבות, המסלול והסמוך כמובאר בשני פרקים שלפני זה. למה לי חיים, כאלו אומר האדם חיי, כלומר טוב שלא נבראתי, ע"ש רז"ל (עירובין י"ג) נותן לו לאדם שלא נברא ועשיו שנברא ופסגתו כעשיו ואמרי לה יושפתו כעשיו (מ"ח). (ב) אם קצר מפעי, למה"א אם אקצר בהשגת המביא אל מחוז החפץ, שביא בהשגתו הנתיבות, מה יועילני לריכות ימים בעו"ה שהוא מעבר לחיי עו"ה, ולפי"ף אם קצר ד"כ אל מחוז החפץ (למה שימאל אדם אשר כח שליו גדול מולחו להשיג הדברים שנשע זמן), מה חועלת לו, אם יתעכב במלאכתו. אחרי שני פירושים אלה נמשכו יתר המ"א. אך הלשון קצר מפעי איננו מורה בשום פנים לא על הקוצר בהשגתו, ולא על קוצר הדרך, כי הוא באמת ארוכה ורחבה גם למשיגים כל דבר בקלות ביותר אפשרי וכמ"ל (ג) תכלית רחוק. ולדעת כל המאמרים (ב-ד) רומזים למ"ל רז"ל (אבות ב"ח) היום קצר והמלאכה מרובה כו' וזה להרע"ב משל לקוצר השנים ורוב הפקדות ועולות בני אדם לבקש, עם רוב השכר עליהם ועם רוב הפראות הסורס והאסותיה לנקט חמס ולמוד, וכאשר עיקר שבת שיהי הדרכים, של המסלול והסמוך ה"א הפלות (ע"י מורה ל"ה) — ויחזיק ביומי העושים, כחשש כי עוד לעבודה ה' חיוני לעושים, ימי הוקנה, לזאת גלה אדם למוסר ויבין כי קצר המסע, והוא זמן המסע, ר"ל ימי חיוני קצרים להשגת הוקנה, אשר אין כסס חפץ ונעברות כינוי ליומי הוקנה על כי אז מוכן האדם לעבור מן העולם וכמ"ל (ט"ז) עכרס וקדוה! וזה מ"ל שם, השב על העברות. (ג) הבחיל רחוק, למה"א השגת הנפש, כי היא דרך רחוקה להשגת, אם לא על השגתו ומלאה, ולפי דרך בלוי הוא וסכלית האחרון (גלגל ספורס נ"ה) וסוף השגת ה"ה שזה באמת קושי השגת, כי דרושם בתחלה למוזיוות והתמסות רכוש ורומם, ורומם למ"ל רז"ל והמלאכה מרובה, ואני אתנהלה לאפני וכו' רומם והפועלים עוללים, להשיב אל שולחי דבר — לגלגל ספורס דוקא. וטעם האמירה לאפי בתפשי אף בשגת השלמות, ומתעלל בן כן בהשגת השלמות האמתי, כאלו כבר נלחמתי בשגת אדם להשיג אל שולחי דבר, ר"ל למיין שלא לך עולמי וסכלות

(ב) קצר, רא"ל ורמ"ק ג' קצר. ויעלני, רמ"ק העיר להגיה מועלני ת' יועלני. במעברות, כ"ב בעי"ש ונמצא גם בתפס כעו"ה הבי"ה (יהושע ב"ו, ש"א יד"ד) ובא"ה אך למותר הגיהו במעברות בבית קמוצה. (ג) להשגת, רמ"ק העיר להגיה להשג. (ד) תמריצני, ויחזיק רמ"ק תמריצני.

שובדה ושנות חיים שיוסיפו לי מה יסיף ומה יתן (ה) אם לעשות מלאכתי שלחתי הנה ואני רפה ידים נגנע הפיוול מכה הפסלה (ו) מה ייטיב ומה ירע שבתי הבית מעם או הרבה (ז) ואם ראה אנכי הרעות והשוב ובחור בשוב בלי אדע מה טוב פי אדע וכו' אבין (ח) וכו' אומר מה מתוך לחצי דרכי מה טובו כל מעיני לעיני (ט) התתאמת בחירתי היראמן דברי פי ייטב לנפשי ארח אבחרהו הייטב פעיני יי (י) או התישר דרכי לדרך על פמתי נאותי פי היא

(ה) ראשית לט"ה. ש"ב וי"ב. ושפי"ג נ"ד. (ו) אפי"ה א"ב. רות ב"ו. קהלת ס"ה. (ז) ראשית לא"ה. דברים ל"ט. איוב ג"ה. ישעיה ו"ט. ספרים ק"ל. קהלת ו"ב. ספרים ק"ל. (ח) דברים יח"ה. ש"ס ב"ב. במעבר כד"ה. ספרים ק"ל. (ט) מ"ל ח"ה. בראשית יב"ג. איוב כ"ה. ויקרא י"ט. (י) משלי יא"ה, מידע א"ה. שופטים

באור

האחרון הוא שלמות האמתי, ויאמר תכלית רחוק ע"ש רז"ל (פסוקים ס"ו) חזרה קלילא ואורחא רחוקתא, ומקיל למ"ל (ב) אם קצר מפעי, (ד) ישעת חיים, לרש"י (משלי ט"ה) שנים של פרנסה ועושר, ולרמ"ק רומם למ"ל ח"ל (יומא ע"ה) שנים המתהפכות מרעה לעושה. שיוסיפו לי, המוסיפים, וכמו (ראש"י מ"ה) ויאמר ליוסף פירש"י אחד מן המגידים וכו' זה מקרה קצר, וכן יוסף יתן, העוסף כנותן. (ה) שני פסוקים אלה הם כ"ע של הקדמים (ג' ד') ויתכן שאלה נלמרו אל המשכיל, ואלה להסמוך. הבית, כנוי לעו"ה. (ז) הרעות, הן דעות הנפסדות. והשוב, הוא שלמות האמתי (מורה נב"ה) ורומם למ"ל רז"ל והשכר הכנס. בלי אדע, בתכלית פירש"י לא חסב לא חסר, תרגום אשר לא ידע אם יוסף ללא מיקם גורם יוסף. מה טוב, מה חועל. (ח) וכו' אומר, בלכני. מה מתוך לחצי, מעיני כרגש רומם. כמו אם חזי לא יבין סווס (איוב ו'). מעיני, רעיוני. ויעלני אם אחשוב לתכלית שלמות הפדות לגד. (ט) התתאמת בחירתי, זאת באופן שייטב לנפשי, ר"ל שמוכר בזה לקיומו הנתיבות? הייטב בעיני ה', לשון זה גם בלג"ה. (י) על פמתי נאותי, הנמשכת מגורם ומעושר בלי כוונה.

(ה) מכה כצ"ל, וב"ר ד"ס וביש"ה מכה, מכה בשעת. הבטלה, רמ"ק העיר להגיה הבטלה בא"ה על כי שם זה נמצא בא"ה עוד הפעם (ז"ה) וכלם פעלים, והשם להחשבי וכו' והנה נמצא שם בא"ה עוד הפעם (ז"ה) וכלם פעלים, והשם להחשבי וכו' צ"ל בה"א. (ו) י"ב כצ"ל והוא הפעיל סנוע"ו וב"ר ר"ה וביש"ה י"ב. (ז) רואה אנכי, רמ"ק ורמ"ש ספרס אנכי רואה. והשוב רמ"ק, ג' והשובות ברבים כנאות לפירושו. (ט) ייטב כהבני"ש ורא"ל, וביש"ה הגיהו ייטב ואין נחת גם בתקונם. (י) התישר, רמ"ק ג' התיישור בשתי יודין ואחריו רמ"ש נקד והתישר ולפי

יִשְׂרָה בְּעִינֵי (יא) הָאֲתָעָצָם בִּי נִסְכְּתִי מִלְּפִי יִשְׁפֹּר עָלַי אִם
בְּהִצָּר מִלְּפִי שֶׁקֶר נִסְכִּי (יב) אוֹ כִּי אֶעְרִיץ עֲצָתִי הִנְבִּלָה אִם
נֶעְרַץ בְּסוּד קְדוּשִׁים הַמוֹנִי יַעְרוֹץ (יג) אוֹ כִּי אֶאֱמִיר
אֶמְרָתִי אִם מָרָה תִּהְיֶה בְּאַחֲרוֹנָה :

יד"ב. (יא) תהלים כ"ו. דניאל ד"ב. אסתר ס"א. ירמיה י"י. (יב) איוב
לא"ל. תהלים פס"ח. משלי א"כ. ס"ב כ"ו.

ב אור

(יא) האתעצם, מענין הסגירות בעצמות, כמו שנים שנעצמו בדון (סנכרל לא"ב)
וכעין זה הלשון במזמור (יב"ג המין ס"א) ואם יתגבר המתגבר. נסכתי, הספיל
נכד יכלול גם סוראת יען, ולנסוך מקדש (ישע"ל לא"ב) ח"י ולסתכלא מלך, וכן
הוא לרד"ק כ"ע של לעשות עשה. על כי נכד ומסך ענינים כשוי, והעלם נעשה בסוד
והסמך, והמנ"מ נדחקו מאד בפירוש מאמר זה, על דעתם כי נכד כלן ענינו
משיח בשר, עד שרמ"ה ואחריו רמ"ל ורמ"ם נחלו לנקד מלכי תחת מלכי.
מלכי ישפר עלי, כמ"ס (ח) מה טובו כל מעיני. מלכי, מלך העולם. שקר נסכתי,
כי ג' סלמיות לסמורה, הם רק האעות אל הסכליות האחרון, שהוא השגת ס"א.
(יב) כי אעריך, כפל ענין של האתעצם, וכן יבאר גם הרי"ף, אם אחזק עתים
בסמון טענות וקולות. הנבילה, הנציחיים סנכלים (יחזקאל י"ג) פירש"י השועים
וכן ח"י. המוני, סמון טענות. (יג) אאמיר, אם ס"א, האמת ס"א הטענה ולרש"י
כמו יחזקאל (תהלים כ"ד) ישתכח, ומוס בראש אמיר וע' ערוך ערך מר. אם מרה,
מקביל למ"ס (ח) מה מפקד למי. (ב)

ולפי הענין הוא עומד וצ"ל בקל. (יא) נסכתי, רמ"ש נכד נסכתי ולא נמצא הפועל.
מלכי, מלכי, המ"ס הא' חרקה והב' פתוחה רמ"ח. רמ"ל ורמ"ם נקדו
שחירן בפתח ואינו כתיב ע"ב.

פרק שמיני

(א) העולם ים וזעף רב מצולה רחב ידים (ב) והזמן נשבר
רעוע בנוי עליו (ג) ראשו אחוז בחבלי ההעדר הקודם
(א) יונה ח"ט, כ"ד. תהלים קד"כ. (ג) אסתר א"ב.

ב אור

המחלקה השלישית (ח-יח) בה ידובר משלמות הגוף והקנין לבד,
כפי מה שהם מדות מנוגות (מבלי כונת האדם להשיג על פיהם אף שלמות
ההדרה). שני שלמות אלה קרא (ב"ג) תמורות במדינה, ועליהם נאמר:
אל יתהלל הנבון בנבירותו ואל יתהלל עשיר
בעשרו. (ע"ס 128 ב', ה', ח', י') מחלקה זאת תשוב תפוד לשלשה
ראשים: בראש הראשון יבאר לה המוני (ח"א-יד) כי שקר
הנבונה והכל הוון, אחרי אשר העולם כים הולך וטוהר, האדם מוכן חייהו
מוכרח לעבור בו דרך נשר רעוע, ובמה איפה נחשב הוא, עם רוב עשיו
ונבירותו, אם הים בעים הרוח כמו רגל ישערי? ובפרס (ח"ט-כו) שהעושר
ירגולט לעג בשרו ולשכוח נפשו, עד אשר גם בבואו עליו צרה, לא יראה
כי ממת ח' היתה זאת. הראש השני (ס"א-כו) יכלול כל האמיר בראש
הראשון, בהפוך הסדר ובהוספת דברים. בו יסב פניו אל המשיח, ויוכיח
עליו חרפתו, על כי גם הוא בהתמכרו לבחירת המאכל והמשתה,
ישבח כי עיני ח' פקחות על כל דרכיו לנמול ולעושר כפרי מעליו, ואם
יפתה בסתר לבו (להכחיש בהשגחתו) כלה נרש יגרש מהסתחפה בעולות
קדושים, ונסה מאד יסכל אם יסכל נפשו, בשמוע עושר כמל, אחרי שבטעם
רגע אש אלהים תאכלנו גם אותו גם רכשו, וגומר אומר (ס"א-כז) אשר
לשניהם (להמוני ולמשיח): ולמה א"כ להמור וכן חיינו בשה"י, אשר שניהם
(העולם והזמן) הם כמדות ועמורה (נשר. רעוע על ים וזעף) וגם אם ירבו
ימינו הלא ממות לא נמלם (אמנם לא יוכר מפרש: המוני ומשכיל, לכל יגלה
סודו הכסוי בפרקים ה"ו). בראש השלישי יוסף לברר משלו
(ח"א-כז) בציורו (ח"א-ל) כי שרשי היות התבל הם בעצמם סבות ההפסד,
ובכלל הומי' היא, משובה ובוגדה (כ"ס וזעף) והפסד דרכה, תאבה
הרע ותשנא הטוב, תרע לנדיב ולגבל תיפס, וכל סובותיה חיש תחולפתו
והיו כלא היו, והזמן גם הוא (יא"א, ו) במסב בוגד הוא, כי סובותיו
משתנות כהרף עין (כנשר רעוע), ובעקבן אחוז רק רע כל היום, ומדי
דברו בהשתנות הזמן, יתפלא (י-יח) על האנשים, שיעורו כל רוחם למשגל,
מבלי הבם על רעותו הרבות והעצמות המתמידות לעניהם.

(ב) רשע, תגוס עשוק וזלזל (דברים כח) עשוק ורעוע. (ג) ההעדר
הקודם להיותו, הוא העדר גמור כלשון המזמור (י"ג) וכשאר מקומות, כמו
סעדר העוספות לאדם, לסבדילו מהעדר שאת הוי' (וע' ב"ג). והענין לרש"י
סזמן ראש כשרם החיל קודם כוים טגשר ר"ל ובהיות ד' היסודות נפרדים,
ובלעדיהם לא יתסור דבר אף רגע, ע"כ, והזמן עצמו הנמשך אחר הטענות, מכל

(ג) ההעדר, רד"ם נק' ההעדר (ע"ל ד"ב) להיותו ובבאר רמ"ח נראה
שהיו לפניו שהי נוסהאות והנבונה לדעתו להיותו והבנוי שב, על הוסף עצמו, רמ"ס העדר
לחיה

כלות אף לילות יסודך בשושים (טו) המתיקו לחבך רגבי
 הכשילון בחמאת פתנים בחמת תגנים מסוכה
 (טז) ובגלילות השחיתו התעיבו הבאיבו לה כל חלקה
 מוזה ותשועות בחלקת אמרים רבו משמן (יז) מה לה
 נרדם למה רמוך לתתך ירש עשר ארצות כאלה כל ימי
 עולם ואתה שאול בירכתי ביתך מדת ימים (יח) ארורים
 הם כי גרשוך מהסתפח בגחלת קדושים מצורם חצבת
 מהתערב בסוד חיות החיך ומעונות אריות היו לה למעון

יב"א. (טו) ש"ס ב"ג. איוב כ"א. שם כליו יז. דברים ל"ג. (טו) הסלים
 יד"א. מ"ב גי"ט. כה. משלי כ"ט. הסלים נכ"כ. (יז) יונה א"ו. ש"א כח"ט.
 שופטים יח"ז. דברים כ"ג. יעקב כ"ג. ש"א כח"ט. הסלים קד"ח. שם
 לח"ס. (יח) ש"א כו"ט. יעקב נח"א. ש"ס ר"ח. הסלים ט"ז.

ב אור

(הסלים קל"ג) וכדור"ל (ברכות ס"א) שבת ל"ג"ל כליות יעצום. כלות, שמכלות
 את בעליהן (רמ"ח רש"מ ורמ"ק) והכונן דעות נפסדות. יסודך בשושים, תסויה
 לו לפוקס ולמכשול לב. (טו) לחבך, המכין את הכי לא יבין כוות (איוב י"ז). רגבי
 הכשילון, רגבים הטונים מקום לעשות, ער"ש (ישעי"ה נ"ט) כאלה אמת (ש"א כ"ח)
 מכשול לב (מלאכי כ') הכלאת רבים כחורם, וכמ"ל (י"טו) רובלת במכשולות
 (י"ד זון) ומכשולי חומן. ופעם המתיקן, בלמסר למר עמוק. ארע טוב.
 (טז) ובגלילות, מענין ערמם ומרמם כמו (תהי"ל קמ"ד) עליות נרשע. חלקה, מענין
 ירשית נחלה, חרנס חלקה טובה, אחסנתי"ש פטירה, וכמו סהול ומפרש (י"ז) לחבך
 יורש כו' (יח) מהסתפח בגחלת קדושים ואפשר רומן עוד אל כחות הנפש, הנקראים
 גם חלקי הנפש (ע"ל ס"ט) והעטם השחיתו כל חלקה טובה, בשמות כל טוב לרע
 והמכשול למר. (יח) טרדם, (מ"ל ס"ו). עשר, מעשר הגוזמא כמו ואסר עשר
 נשים, עשרת מוסים. כל ימי עולם, בסתול, ולאח סוסף מלת כאלה כרומם על
 עוב"ז לכל נחשע לפרש יורש ארלות על עוב"ז כמ"ל (ד"ע) יורש אלק. ואתה
 שאול, מקביל ליושע. בירכתי ביתך, לעשר ארלות. מדת ימים, לכל ימי עולם
 (רמ"ח) ומדת ימים, ימים מספר (רש"מ). (יח) בגחלת קדושים, לרמ"ח הסלים
 סככלים. ובסוד חיות, השגת הגרמים השמימיים, שנתעוררו ומקיימו הסלים
 בעולם השפל כדעת הסוד (כ"ג) ולרמ"ק חיות הם מלאכי מעלה מענין חיות הקדש
 דיוקאל"א, ונקראים חיות לפי שמספיעים החיות לכל נכרה שלמקם מהם להמכ"ס
 (יפ"ס כ"ז) ומפרשיו. ומשענת אריות, מוסק על גרשון, כ"ל גרשון ממעונות

(טו) לחבך, רמ"ב ואמב"א לך ת' לחבך. (טו) ותשועות, כ"ה בנ"י, רמ"ק ג' ותשועת
 עולמים, ובש"ה: ותשועה ונכרא נחוסה תיבה זו סיד איזה מעתיק שועה
 צוריק להשפיעם. אסרים, רא"פ ג' אסר. (יז) עשר, רד"ס לא אל נטון הגיה,
 עשר ת' עשר. ביתך, רמ"ב, רי"ט. ורמ"ש ג' ביתך ביו"ד הרב"ב בשפת
 ימים, בנ"ח חסיד ח"ה, והמים, ויתר נראה להציה: ימין. (יח) ומשענת,
 לחריף

שלוחי ההשגחה לא יפבו בלכתם לגמול ולענוש פרמי
 האדם וכתותיו (י) וכי מפי עליון תצא השפלת הנדיב
 והרמת הנבל (יא) יום יעלה במעלות איש הבליעל מין
 היתה גספה ויום משמים ירד איש האלהים המלך
 דבר רדה

(יב) ואיך על אלה לא פקחת עיניך (יג) ההפיתוך גם יכלו
 לה רעיונים ודונים וסעפים גרפים (יד) יומם יעצור כליות
 יחזקאל י"א. (י) איוב ג"ח. משלי כה"ט. יעקב כ"ב. (יא) שמוס כ"ט.
 ש"ב טו"ז. מ"א יב"טו. דברים כח"כ. מ"א. איוב יד"ג. (יג) יחזקאל
 לח"כ. ש"א כו"ט. (יד) סלים כ"ג. טו"ז. איוב יט"כ. סלים טו"ז. מ"ב

ב אור

מקרי הזמן ופגעיו. פרמי האדם, כל אדם כפרט (עשר"י עמוס ו"ס). וכתותיו,
 הכורה אכסני דבר"ל כהס, ותרגום בני האלבים כמי דמלאכי, רומן למורס
 (יח"ג) שלא יתכן לומר שסכסכה מניח, לא אישית, כמו שנתפרסם מקח דעות
 ספילוסופים. והס לרמ"ק אלהים עליך, רומן לדעת ארסטו, שסכסכה אינס
 רק בשמים לא כחלק. קברים—לדעת האשעיראס כי כל דבר בשמים ובחלץ, גם דרך
 הטוב והרע שילך בו האדם מוכרחים לרצון ה'. לנבול לערש—לדעת תורתו אמתית
 כמבואר במורה (יו"ג) ע"כ. אך מי לא יראה עד כמה גדול טעותו, ואין כלן שם
 רמז לדעות ארסטו ואשעיראס, ואין לסאריך. (י) מפי עליון תצא, כנראה רומן
 לסמורס (יט"ג) כי לדעת על בריו ענין דרוק ורע לו רשע ועוב לו, אין אלו יכולין
 מרוב מעלת עולם ה' וקורר שכלנו. (יא) יום, ויום. כמו ים יום, ויש יום.
 ודונים, כי יזיד (שמוס כח"ד) ס"א ירשע, אש דור (ש"י יח"א) פירש"י ירשעו,
 וסכסכה (קכ"ד) סמים הזדונים פי' כסכסכה תואר, והנפרד זדון בזירי וסכסכה זו
 סו"ד ע"פ ופירשו שטופים כדורן ורשע. וסעפים, "מחשבות לנש"י תהלי'
 קיט"ק) וסכסכה לרמ"ק לרמ"ק מחשבות ספח הנוטות אש וסכסכה על
 שמי הסעפים. והכונה לרמ"ק רעיונים ודונים, לכפור בעיקר. וסעפים גרפים,
 לסתפק כקולו, כמו שסוד אחר, בלתי גשם ומשגים כפרטיו ע"כ, ומס'
 (יב) ואיך על אלה לא פקחת עיניך, נראה שסכסכה על הסעפים כספח נידון סכסכה
 ה' כפרטיו, כמדובר לפני זה (ס"א). (יד) כליות, הסוסים כל מחשבות לנש"י

בלכתם בנ"ח יסנו בלכתם ככיוקאל א' רמ"ק ורד"ס העירו להניה תסכסכה ול"א כי
 הוא מוסק על שלוחי ההשגחה ולא על המסורות. פרמי, כ"ב בח"י הר"ק ורש"מ ע"כ
 וכן כי הנפרד לב"י פקח, ובש"ה נקדו פרמי, מהם רמ"ק ורד"ס העירו להניה פקח
 ורד"ס — פרמי ע"מ פקח בנפרד (י) השפלת, כ"ה בנ"י והוא
 ליטא דב"א וכמו והרמז, ובנ"ח שפלת. (יא) רדה, רא"ה רא"פ ורש"מ
 נקדו רדה במשנת. (יג) ודונים כ"ב רא"ה רא"פ ורש"מ, ובש"ה ודונים בש"א
 הוי"ו, וסעפים, רד"ס הניה, ושעפים בש"י ו"א כי נמצא (מ"א יח"א) גם
 בסמ"ך על מחשבה, רמ"ג רא"פ ורש"מ, וסעפים בש"י וידי"ן ולא נמצא ברבים.
 ביו"ד אחר העי"ן. (יד) יעצור, רא"ה, רי"ט רא"פ ורד"ס נקדו יעצור בשעת
 לחבך

ובזו משפחות תחתיהם (י) בהשתגעך כל היום להתות על
 דלתות בתי הנדבים תו השחתה ומפל ואת בתי הנבלים
 תבני גזית ואבן יקרה (ז) ואש חרוץ בגן אלהים בעצי
 לבנון מתלקחת והסנה איננו אכל (ח) ארזים תגדעו
 ולשקמים תחליפי כח (ט) תאפילו חוללה מהללי הילל
 בן־שחר תשחירו לבנת ספיריו תבבסי בגתר חלאת
 גכתמי עון לזיף גלויים ובתוכם ארבע (כ) ומה לי ולך
 גברת הנבלות (כ) תדברי רבות לרפי לבב אחר תשברי
 גרמיהם (כ) תיטיבי ראשך תשקיפי בשחר בעד חלונך
 ואחר תעוף עינם ואינך (פ) יוצין בבורך סביבות אלהיהם

(ח) מ"ח כ"ב. איוב לא"ד. (י) ש"ל כ"א"ד. מו. איוב כ"א"כ. יחזקאל ס"ד.
 עמוס ס"א. שמואל כ"ס. (כ) שמואל ט"ד. ג"ס. יחזקאל כ"ה"ג. ש"ס ג"ז.
 (כא) ישעיה ט"ט. מ"ל. (כב) ישעיה ד"ב. שמואל ד"י. ירמיה כ"ב. כ"ז.
 (כג) שופטים י"א"ג. ישעיה מ"ח. איוב כ"י. (כד) איוב כ"י. מ"ח. דברים
 כ"ח. משלי כ"ט. (כה) מ"ח ס"ל. ש"ס ז"י. משלי כ"ג. (כ) במדבר י"א"ד.

ב א ו ר

(י) להתות. רומז למעשה דוד בשנותו את עמו, ולזה אמר: כהשתגעך.
 (כא) כח. מענין לה, כמו (בראשית ד') ולא תוסיף את כסם. (כב) הוללה,
 מהללי, כהשגון מענין שגנון וטרוף הדעם כמו (קטלם א') סללות וסללות,
 וספני—אור וזכר כמו (איוב כ"ט) כסלו נרו. הילל בן שחר, שם לבוב נובס
 כמאר ככופר הבוקר, לרש"י ביעשי. השחירו, ספ' שחר לא נמא כהשגיל זולת
 דבריו (מסדיון ק"א) כהשחיר פניו על ד"ס (שם קנ"א) משחירו פניו לעם
 וקומו. לזיף, בדרשו' על כל דבר שאינו כקונו, שמשו זוף, וכמו לקים מן קוס.
 וקטעס לרמ"ל, הילל בן שחר, ולבנת ספיריו, כנויים למשכני כנס, וחלאת
 נבתי שן, שם סטולכים אחר תענוגים, ואר וזכר גופם מוויק ומליס רעים
 במוכו, ולי נלא שמוז להמורס (לג"א) על כהנשים כרותים בגדיס וגופס מופס

ובנ"ח לשות ת' ושים, שרות משפחות ובה משפחות, רמ"ז ואמב"א השמיסו
 תיבות משפחות ובה, וריביו' נל' משפחות. (י) דלתות, הנדבים, באנ"ח
 דלתי, נדבים. השחתה ומפל, כ"ה ב' ת"ף רש"י ור"ס, ובש"ה
 השחתה ומפל, רמ"ק העיר לזניה: השחית הפיל' או, משחית ומפיל, ולי
 נראה להניח: ומפלה בהוספת ה"א שגשגה בלי ספק ע"פ משה שפרים קדמונים
 או דוברים ראשונים או נשמש ציון סף התיבה כות ומפל, (ע"ל מ"ל), תבני
 כה"ג רא"ה רמ"ש ור"ס, ובש"ה תבנה במשה. (כ) תשחירו לבנת ספיריו,
 רמ"ג ואנ"ח השמיסו שלש תיבות אלה. (כ) חלונך, רמ"ה ואמב"א חלונך בחור
 בגראה כבד לעשות דתו עם ואינך. (כ) יוצץ, כהנ"ח וכן נחוש כה"ג,
 ורד"ה

מעם ואחר יעלם (כו) שולי מעיליהם על במות זמנם
 תסחבי כמעם רנע אחר תנהגם בסחבי המלחים סחוב
 והשלך (כז) יאציל ברנע קסן רצונך על ראשיהם לזית
 חן והדר ועוד מעם ישלח קצפה ימשוך לזיתן בחפה
 מבת חרב ואבדן (כח) היית בעיני פאשה זרה סכלה
 וזללה כל אשר יוסיפו לאכול מפתה ולשפב בחיקה
 והיו לה לבן אז תפשע לבנה פעת ההיא ואח או בן
 השנואה לא תכיר

(ל) שמעוני אחי ועמי זאת המרפשת עוליה ברנע מעלליה
 (כו) שמואל כ"ד. איוב ט"ח. מורא ס"ח. ירמיה נח"א, ככ"ט. (כז) שולי מעיליהם.
 איוב כ"ג. משלי ד"ט. סטלים עתמט. איוב מ"כ. סמט ד"ט. (כח) בראשית
 כ"ז. משלי כ"ט. ס"ב יכ"ג. שמואל כ"י. מ"ח ח"כ. קטל ד"ח. דברים כ"א.
 (ל) דס"א כח"כ. נחש ג"י. ישעיה א"ח יכ"ז. (לא) משלי ס"ח. סטלי נס"כ.

ב א ו ר

ולכלוך ולבס לא סכור מדעום עמלות ומדות עמוס. (כו) שולי מעיליהם.
 תסחבי, הוא דרך כבוד ויקר, ספך נגלו, משפתי שולין (ירמיה יכ"ב, כ').
 כמעם רנע, וכן (כז) ברנע קסן, לא רנע עמס, כי אם יליור שכל תענוגי הכל
 בסוס נדמו כאלו תלפו חיש כסרף עין, וסיו כלל סיו. בסחבי המלחים, כגדיום
 בלס ונשחיתם לרש"י. (כח) לזיתן, כהנ"ג של לזיתן כנוי ללזית חן שאלר ראשונס
 (רמ"ח). (כח) וזללה, מלשון קלות וזיוון כמו (ירמיה ט"ו) יקר מוזלל. יוסיפו,
 חזיו, כל חיש מסס יוסיפו ויהי ערש (ישעיה י"ט) ח"ך תלמרו בן תכמים חני.
 ואח, אויב נלמן כמו (משלי ג') חל לרעס, וסענין לרע"ח כלסס שולין לה חס
 וחס, או בן ח' כח, או חל ח' חלום, וסוף נכריס אלל סכל וסכלס כמעשים,
 אשר כסנת זס חל סוף חלסנת חיש חל חלס, חלסנת חלסנת סכרס וכל עגורס,
 לכן כל אשר יוסיפו לסעיג חלסנת, עד שיהי חלסס לה נמדנת סכן חלסנתס
 חלסס, חל סוף חלסנת וסעליכס, כאלו סונלס חלום ח"כ, וסעסל חוקס חלסנתס
 (ח"י) ובסקדמסו נח"א' כסמסילו חמר חוף חלסס חיש חונס. (ל) המרפשת, מענין

ורד"ה רחיה יצץ, (ע"ס § 15 ר'). (כו) במות, באנ"ח במתי. תסחבי, באנ"ח
 תסחבי, ורמ"ק תסחבי ולא נמצא הפיעל ולא ההפעיל. בסחבי המלחי'
 כ"ה ב"ה ומהר"ר העיר להניה בסחבות ומלחים. (כז) רצונך, רמ"ג
 ורמ"ס השמיסו תיבה זו. 'שלח, בלח' ילח ואיננו מתישב. קצפה, רי"ם ריביו'
 ורמ"ס בקור קצף ורמ"ס נס רצונך בפעות. בחכה, מבת, כה"ג וראה
 לי לזניה: בחבת ת' בחבת ולהשמיס תיבת מבת. (כט) יוסיפו, רמ"ק ורד"ה ג'
 יוסיף. היו, בני' ויהי ביחיד. סכלה, רמ"ק חסיף תיבת נבלה לפני סכלה.
 בן, ריש רא"ה ורד"ה נקדו ק"ו חזאורה חבו עוד כמק עם השנואה בפעות.
 (ל) שללה, מעללה, באנ"ח שללה מעללה.

זאת עצתי עליה (יא) סורו מפתחיה שהמה פתחות ומגדר
עיניכם הסירה (יב) אל תפקדו את הארצה הזאת וקבריה.

פרק אחד עשר

(א) ואין אבמה על זמן ירופפו עמודיו (ב) הדריו תלויים
בשערה סובבת אין מעצור לרוחה (ג) ישתנה בכל חלק
ישעים א"ז. (לב) מ"ב ט"ל. (א) איז כו"ל. (ב) תניס י"ל. משלי כ"ב. (ג) ראשי

ב אור

נקילם וסלם לנדק (כמ"ב ח"ל) ותרנוס ונעסח (שמוס ככ"ל) ותרנעס .
(א) פתיחות, לנש"י כסכלים לשון קלס, ונשס נחסס—חרכוס, ויונס מרנס
מורני דקיל, ותרנס כחירות כדרון (שמוס ח') מורני סרולס, וספסל רנמח
אף ספסלס כסס ספסלס להכיות כקנייני טוסי' ולסלולס כסס, סורו מסס כי סרס
סרס סס כחליות סיוסיס לססס סססלס. וסנדר סיניסס סמירס, כי ססין כולס
וסלס סמס. (לב) סולס, ויכס ססלס לרורס, ער"ס לרורס סלססס (כמ"ק),
ולפי זס וסר רלוי לסרס מ"ס (י"ל) ספסלס, מלסון קלס. וקבריה, לנמ"ס וסלרי
כסלריס קריו סלסולס ויקרל ססס קריוס סלסולס, רר"ל ט"ס מרנס סו"ס, סססוס
כסוכס קכר, ורמ"ס סססין, זלרנס זיל ח"ין, ולדסמי כסססס, כסחוס כסס מלס.

אחרי באר עין הקולס יפרש בפרק זה בפרס עין הזמן (ח"ב) איך הוא כנשר
רשע. (א) ירופפו עמודיו, 'ממודי סוסן סל חלקי נדרו, סכול סספר סקודס וסמחלר
כסנוס, ולפי סלחלי סכדרים סעסידים סכרס וסנמיס לו מליסוס, לולס קורל
סקודס וסמחלר כסנוס עמודי סוסן (מ"ח כסס ר"מ), ולפי ססוסן לא ימלל
לו יוסל קיס, כי סול נמלל אל כסנוס, אכר סול מרסס כלמי נס, כענין סלר
סמקריס, לכן אמר ירופפו (ר"ק) ולרמ"ס סול דך סללס על חולסס מליסוס סוסן .
ורמ"ק סיפס, עמודי סוסן סס סכסל וכל קריוס, ססוסן כסען עליוס (ב) ולפי
זס וסי טסס ירופפו, על כי סכסל כיס ווסק, כפי סמחלר כסרס קודס. (ג) הדריו,
חלקו קיוסו, ר"ל ענמיו חלוי כסערס סוככס, וסללר סול מרסס נשך לסעסס
כסלל, וסנמיס זלס נמיס לל מרסס, לכן אמר, אין מעצור לרוח, (סס"ל)
ואינו ממיסס סלסון: בשערה סוככס, וסמכסס"ן מרנס: ליוסר עסנעססרנס
יכר אל ליונסס סללרס: כסעססססססס, לולס קריוס, בשערה כסו (סססס)
כ"ס) קולס אל השערה: אכריו כסססו רמ"ק ריב"ו, וכד"ל כסלוריסס
(וכסניס סססר: ססס ריב"ו ורד"ל כססו כסערס כסמ"ן) וססן סססריו
לפי זס סס חלק סללל סססס ססס, וסול כני. לססלסס סססס, סרס
(סססס ל) לסריו עו לרש"י גדולסו לסוס עו. (ג) יסנחנז בכל חלק מרגיו, לפי
ססול נמלל אל ססנוס (ר"ק) ואין סוסי סללל סוסי מקוס, כסעסן עקוסו כסללו, כי

(ה) ואין, כ"ל כחולף וראיה וכה"ל ר"י ורמ"ס, ובש"ה איך בלא וי"ו תחבור:
ירופפו, ר"מ ורד"ס נקד ירופפו בסמוך. עמודיו, ר"מ ריב"ו ור"ס נקד עמודיו
בסוף חתיף בסמוך. (ג) בשערה כחולף, רמ"ל, רמ"ק. (ד) ירופפו
בש"י ונקוד כחולף ור"מ בשערה, ובש"ה כסערס כסמ"ן. (ה) יסנחנז,

רמ"ל

מרגעיו בעלות וברדת שנויים אין מספר (ו) בפתותי
סביבי יקח אפיר הכל וכו' אחוז בצד עקרו' (ה) ובראותי
באצרי זהבו ארגיו נחש הנחשת כרוך בעקבו (ו) וכל
אשר יוסף להיטיב אמר לרעיני דעו גא וראו פי רעה
זה מבקש (ז) ואני פרחל נאלמה משהתאה ומחריש
(ח) מתעצב לעבר נבהל להזה ירא לעתיד (ט) מתנהל
לאמי נושא על סבלו מבל על כרחי עד תום פתי ונוס
לחי (י) המון תמורות בזמן קצר וצבא חרפות עשרת
אלפים בחדש חליפות

כח"ב. דס"א ככ"ד. (ה) כמדבר כס"ט. מ"ב יח"ד. כרסוס לרס. (ו) מ"ב ס"ז.
מ"ל, כ"י. (ז) ישעים נג"ו. ראשית כד"ל. (ט) ראשית לג"ד. ישעים ט"ג.

ב אור

לס בעלות וברדת, ר"ל כסניס סססניס עול חלקיו וידע כי סססניס סססניס ח"ן לסס
סססר (כ"ח) רוסו כ"כ, סססלסס סללס חלק ויורס, ואף כעס ח"יס ססססס וססססס"ן
סססס: יסססר ליונסכליק ויורס סלל: מיוססל סססולסלסלססס כסליוסססס סססס
כססססס סססס, כעלות וכרסס, ססן עיקר סעין. (ד) כחולף, כו', סלס
לכיוס על סססס וסססססס מן סוסן, אכרל סל וכו', קסוריס כססססס וסעק
סססססס מרין כח ס ססססו (כוב"ו). וכעין זס יסססו גס יסר סמ"ל. וססס
נחש כחשס, לרעסס סול, כי ססס סוככ יכל נחסס, סססן עור לסעססס אל כעליו,
לן ח"ן נחס כסיוסססס אף אכריו ססססססס ארניס ססס ססס: ולי נרלס כ"י יקר, רוסו
לל סכסו סססס סססס. אכר עקרו סל וכו', וסססו סוכס סללס ולעסס, וסססל סס
כססו לרעיוסס ודוניס ססססססס ארוס ססססססס כסלל קריוסס (ס"ל כ"י)—אכריו
והבו, סול סעסר. ונחש, אכר ססס וסססלל סל חוס ורלס, רמ"ל וסססס
(ל"ב) סססס סססס סול סכס ססססס, וסול ג"כ סולס"ר, וסלר נחש וסססס
לסכסל אל אצוריו והבו, וסססו לסס סססססס כססו יסרלל ססססססס אלל כלפי
סעסלס וססססססס סל לסס ללכיוסס ססססססס מיד נסרסל (כס"י כסססר כ"ל) וסל"כ
עד ימי חוקי', סיו מקסוריס לו יקרלו לו יסוססן (סס ס"ו), מרנס ויקרל לו (מ"ב)
יח"ד) וסו קרין ל"י. וארניו, סס"ן מ"ס ר"ל (כרסוס כ"ל) עולסס יכניס ארס י"ל על
יס"ר (יכניס י"לס סעסס סלססס סס יכס"ר) (רש"י). וסענין כלל מר"ס (מסלי ג"ח ס)
ריס וססר אל ססן לו סולסססס וסססס וסלרמי מ"י. (ז) וכללס כלל אכר יוסלללססס, וססס
אכר—כי ררס זס מביקש, כי כן טכסו, כססססס אכר סססס סללל, דרססס
לל ססססס סלל אכר, סול כסססס דרסססו לל סססס סללל ססס, כססס כל ססס
כדורי כסססו, וס"כ על ססססססס כססססס סססס סססס כעס סססססס (כמ"ח)

רמ"ג רמ"ס ריב"ו ורמ"ס יסססו ור"ס נחשט. (ה) ארגיו, כ"ל ארגיס בש"י.
נחשט, רמ"ל וסמכ"א נחשט כ"ל ה"א. (ו) דעו נא, רמ"ג וסמכ"א ססססססססס סל.
(ס) ראשי, כ"ל חכמי ס"ב שב"ש (ז) ואני, וסלל וס"ל רמ"ל ד"ה, רמ"ל

רמ"ל

(יא) עתה אמר שצדק מאמר החכם אשר חשבנו שפסל
הבגנו באמרו הזמן ענין אלהי לא תשג אמתו (יב) אוי
לעינים שפכה ראות מצבאות שואות מהומותיו ויוסיפו
להתאבק בחיקו (יג) בלי ישיביתו מלאכת המושג כל עוד
יוסיף להתעולל בהם (יד) השמחים אלי גיל בראותם יתאב
ויקרא כו"כ. דברים לד"ו. (י) איוב י"ו. מ"א ב"כ. (יא) מורה נב"א קד"ג.
(יב) משלי ס"ב. (ג) מורה נב"א, עמ"ג. (יד) איוב ג"כ. יחזקאל עז"נח.

ב א ו ר

ויפרש בזה (מ"ט) (ב) סריו (ג) בעלות ודע. (י) חזק תצרות, מוסב למ"ט
(ט) סובל על דכתי. (יא) החכם, הוא גיליוס מוכח במורה על, עמ"א (רמ"ק).
ענין אלהי, אך איוב קדמוני קדמוני חשב את סובל לענין אלהי, ובכך ספר
ארסנו זאת סדעת ואחריו החזיקו כס"ג כס' האמוס"ד (מ"א ראה ד') ומוסר
(עמ"א קד"ג, יב"כ דעת א') ביחס את השאמר לגיליוס, ובכל זאת הסומ"ט,
גם כה' ר"יו, הסליטו הסמחבר נטה בזה מדעת המורה בלחם ובכמים, ורמ"ח
אחרי אירובם הדברים בענין החקירה, יענה ויאמר, שהוא הודע לבעל השאמר לא
בהלש, כי אם מזה הכד שכתב (הסוד) חלוש מאד, ולחלושמו מקשה השגות
ע"כ. ולדעת גם זה לא צריך, כי הסמחבר ידבר כאן בסתור וזכור פ"ס שהמורה
סומ"ט וסומ"ט חזרו ויבין כל רגע, וכמו שרמ"ח עמ"א יאמר בזה על ירופוס
עמודיו (א) שהוא דרך הלל. (יב) אוי לעינים שפכה ראות, ובכ"כ: אוי ירופוס
שכן שומעות (לא ידעתי מקום זה הסמחבר), ועל כי העינים ראשית תאוס, כמ"ט
(משלי כו) ענין אדם לא תשבעה, וכן אר"ל (סוסס ח"א) גמירי דאין יאמר
שולט אלא כמס שעיניו ראוהו, יבא שם זה נמוק בעל וסנוק, המוסר פלגו
אל הסאוס והסתוס, עמ"ט (קסלס ב') שאלו עיני (הסליס לס) ראתה עיני, ושעור
הסמחבר. ראות מהומותיו, הכאות מצבאות שואות, להתאבק, מענין סוי
מהאבק בעשר רגליים (אבוס א"ד). (יג) לא תשג אמתו, לא סודת כל"ט שם ראשון
כלל כללי הסמחבר, לא מן האנשים ולא מן הסוסי, לא לגוף הסמחבר הענין הסליס
ולא לזרע ולא לזיגא, לפי שענינים אלה אינן ראוי לזכר, וצריך לשמוק מהם,
וכשנבא הסוד לזרע, יענה לו הסמחבר כענינים מלכות אחרות, וידבר בזה בשמות
מוכאליס ובכמיות, כאשר נספר מעשות בעת הסוד כל ילחמו (הסודס ח"ג).
מזה טעם כנראה לא צריך הסמחבר בפרט זה סעיף בדברו על סעדות סמנויות,
כי אם זכר כלל פסם אחת, לסמנויות (ח"כ) סמנויות, ולסמכיל (ס"ג) אכל וסמס,
ולמען סלמות סעיף, למלכות דברי המורה (יב"כ מין, ג' עמ"ט § 11), וזכיר ענין זה
כאן, כחסימת הסמחבר, עוד הסעס, דרך הסעס, כמס מ ל א כ מ ש ו א, ואם

ורמ"ק, ובש"ה לאמו בשעת, וזוס, רמ"ג ואמב"א ונס. (יא) שפסל, כ"ג ראה
ורמ"ט, ובש"ה שפסל ולא נמצא הקל (עמ"א י"ו). באמר, רמ"ט ואמב"א באומר,
אמתו, רמ"ג ואמב"א השמיטו תיבה זו. גם ב"ו (ש' עלם) כנראה
בכלל בנחתה שוא זו. בכתבו, לא יושג אמתו בשעת. ורא"ש ג' לא תשג
ת' לא תשג. (יב) להתאבק, רמ"ג ורמ"ש ג' להתחבק עמ"א במשלי ולא נמצא
חבק בדתפסל. (יד) יתאב, רמ"ה ואמב"א יתעב בעין. וינשא, רמ"ט ראה"ט
הריב"ח

שיאם וינשא תועבותיהם לעיניהם (טו) ולא יסקלוהו בשפכו
למעמסות תוכחות לוחצות ונאצות נמרצות בראש כל
חוצות (טז) ועיניהם הראות ולא יחושו באלו יצחק אליהם
(יז) ולא יאמינו לא האמינו לשמועות
אורכי מחולות אוהבי כללות
חושקי יעלות נושקי אילות
שוחרי עדניו שוחרי רגניו
(יח) חשבוהו במהתל
וידו כמצחק בעיני חתניו :

שמות ח"כ. (טו) שמות ח"כ. איוב ד"ל. מ"ב יט"ג. (טז) דברים ד"ג.
ראשית כח"י. (יז) שמות ד"א. יעשי' ע"א. שופט' כח"כ. כה. ירמ' כ"ב.
משלי ס"ט. (יח) ראשית יק"ד.

ב א ו ר

הסמחבר קורא (יז) כמס, אורכי מחולות, אוהבי כללות חושקי יעלות נושקי
אילות, ולא יומר. כי אין מוסר זה מלך המורה לבד, כי אם גם אלל הפילוסופים,
וכבר נזכר ארסנו (מוכח במורה עמ"ג, וכשאר מקומות), כי זה המוסר חרס לנו, ר"ל
חוס המשוש, המביא לבחור הסמחבר והסמחבר, והסמחבר לזכר כגנות וסחיתות האנשים
הבזורים באלה, וסמחבר פה לסתורן עליוס. (טו) ולא יסקלוהו. (ע"א ב"ט).
(יז) לא האמינו לשמועות, הוא מאמר מוסר, ושעור הסמחבר ולא יאמינו (האנשים
באלה, אשר לא האמינו לשמועות, וסס רק) אורכי מחולות כו' ועמ"ט אורכי
מחולות, עמ"ט בשופטים וארסנו כו' אם יולאום בנות שילס לחול במחולות כו'
והסמחבר לכס איס אסו. כללות, האנש כלולותיו פרס"י שהכלות לחוסס.
יעלות, אילות, כמיוס לג"י חן. (יח) חתניו, חתני סומן, כאלו הסמחבר עם סומן,
בלקסס בנמוי לסס נשוס, (כמ"ח).

ורבי"ו נקדו וינשא בשעת. לעיניהם, רבי"ו השמיט תיבה זו. (טו) יסקלוהו,
כמ"א וב"ג רבי"ו, ובש"ה יסקלוהו, ולא נמצא בקל כי אם על זריקת
אבנים. לחצות, כה"ג רמ"ח. ובכל הנפחאות לחצות, ומהר"ד העיר לחגיגה
נצחות מענין משנה נצחת. (יז) יחשו, כמ"א יחשו ולא נמצא
בדפוס על הדגשה. יצחק, רמ"ש נקד יצחק. (יז) ולא יאמינו, רמ"ט (יולת
רמ"ט) שנו באור בהבדל שתי תיבות אלה לפסוק שלמני זה. (יח) חשבוהו,
רמ"ש נקד חשבוהו.

פרק שנים עשר

- (א) ובחפשי אמתחות עתותי אם אמצא גביעי הדד
 וקני מנוחה (ב) האם יוכל זמני בפדני גם כי יהיה בעורי
 (ג) שבתתי ואראו קצר יד מחושיע למשול במכאבי
 להסירם מעלי (ד) לא יסור שבם פחדו עליהם ולעצור
 (א) ראשית מדיח יכ . שנת כחלה . עב . (ב) סלים כגד , ליה , קיהי .
 (ג) סלים ד"א , ע"א . ישעיה נמ"א . שנות י"ז . (ד) ראשית מע"י . דניאל י"א .

באר

המחלקה הרביעית (יג) . אחרי אשר בוד המליך ענין שלשת
 השלמות הראשונים לכל פרשים , כמ"ש אל יתחול חכם בחכמתו , נסר
 נבחרתו , עשיר כעשיר , ברצותו לברר ענין שלמות האמתי . כמ"ש כי אם
 בוא יתחולל , השכל ודוד אדני , יתאמן בתחלה , במחלקה זאת דרך
 העברה על הרשת הסבועות , בפי מה שהן טענות גם את השלם וזאת דרך
 להגיע אל סודם קץ שלמותו . (אשר קראם (א"ר) בעתות ומנו רוח עתו) .
 וכאשר מהן רעות וזמן ה"א אינו בלתי , כי אם במקרה , ברצון או בחכמה ,
 לאות לא יורב עליהן בפרס , כי אם יזכירן (א) . בכלל , כפי מה שאפשר להצליח
 להוציא מהן , ויפסד (כ) . (ס) רשת הקין תא' ההכרחיות , בחלקו כל אחד משני
 מינים אלה לשלשה חלקים , (ע"ס § 12 א' ב' ג' יב' יג') . וכאשר הרשת
 משתלשלת במעלות ההלכה בעולם השפיר , באר גם (ח) איכות מעלותיה'
 לדעת המורה , כי ישפיעו מותרותיהם על הארץ , יעשו נשים מתים ויכוננו
 לקבל הצורות כהיותם לדבר משבר רוח וזקק השמים (ש"ס) . ויקונו מד
 על הגשם השכלית , אשר נפלה משמים ארץ לראות אך עמל ויוגן ולכלות
 בברשת יסיה' (על יב' הרעות יפריעהו הושגת שלמותה) .

(א) אמתחות עתותי , בלג"ס : יתאלו באמתחותיו כל גביעי ועסופי כאלו הם מקרי
 יתמן . אפי' לאתם כסו (סלים ס"ג) אל ונרתיק (משלי ג') אל לג"ס : גביעי
 דוד , גביע נדק עם כוס , האחר עם חלק כמו מנת חלקי וכו' , והכונס חלקי
 בוד (רמ"ח) . מנוחה , וזר כה עדי' (מ"ד) וכאלו ומונח , וזר כונו למנוחה
 ולסלחה , כמו כי למשיחו , זר רשעים , זר מאוס . וקני , יאמר על קוי האור
 היוצאים מגוף סמא"ר קנינם וכמ"ס עליהם , קנינם . במאמר זה יזכיר , כי
 בסלחות מומן מאלו גם דברי הספוקים וענינם שאינם הכרחיים לחי' האדם כי אם
 לעונ , טעמוע ונחמ רוח . (ב) זמני , סלחתו , גם כי יהיה בעורי , כאלו חסיד
 כל כונתו להיות לו לעזר ולסויעל לסלליני מרע . (ג) אל שבתתי ואראו שסוף
 קצר יד מחושיע , למשול במכאבי האחרים , סלים תלוים בו , וזה ק"ס כואם
 וכל שכן להסירם מעלי , אחרי כואם (רמ"ח) . (ד) לא יסור , נגד מלש , להסירם
 מעלי . ולעצור , לא יעצור , ס"א ענינו מניעת טעוה , כמו (איו"ב) ועלור במים ,
 וכן מענין ספוק כדע"א . במחריב , למח"ח רומן אל סרעוט הסופלות מלד טעק
 הסוי' סלליות , ומ"ס (ג) במכאבי , רומן אל סרעוט הסופלות מלד טעק הסוי' ספרטיות .

(ה) ובחפשי , רש"י , ריבוי ור"ס נקדו ובחפשי בקל . גביעי ,
 רמ"ג ואב"א גביעי ביד , רמ"ס נקד גביע במשע , וקני בלד כה'
 רמ"ח וכתב"ה , וזלת הות"ף וקנה ביהוד . (ג) במכאבי , בנ"ח במכאבי .
 להכרים

ד-יב

כג

- במחריבי לא יעצר כח (ה) כי יבחרני מיתר שכני לצפני
 בסבה מרכסי מהומות מקריות מרגשי שואות רצוניות
 (ו) ונתנני עליון נגד אחי נמלם משכבת המבוכות
 הנמשכות לבחירה (ז) היש לאל ידו להצילני ממכה פגעים
 סבעים מכרחים והמון תוצאות תלאות משמים ילחמו בי
 (ח) כי אראה כדורים יקרים מסדרים סביבותי כדור
 (ה) ס"ב כח"ב . סלים כו"ס , לא"א . (ז) דברים כח"א . בראש' לא"ז .
 ס"ב ד"ו . (ז) ראש' לא"כט . שופטים כ"ב . (ח) סלים ח"ד . ישעיה ככ"ח . משלי

באר

(ה) מיתר שכו , וכן בלג"ס סוף כמתגדר ומתגדל . מית'ל שכניו ,
 סקונים ממנו מרכסי , מענין חבור ואגוד , תרגום וירכשו את הכס'
 ויהיו , וכן לש"י . מרגשי , ענינו הסקנות לרש"י . בלג"ס (כ"ה) .
 משכבת , על גל שרשו יסכו יסכ"י יתחדו כסוכן . וכל זה רומן אל רעות סמין
 ס' , סופלות מלד טעק ככוונה . אם שכן במקרה (מקריות) כמו המומים , ובסוף
 אברים ענידים , או באלו חכיות לסכס מן הססות יפול וזעזעו סכסר וכדומה ,
 ואם כדלון (לכוניות) , כדלון אחד מז' , ואם בנחיה (המשכות בנחיה) , סכסיה
 סכס כדומה כדומה אלס וזלמו . (ז) סכסיה פגעים , רומן לרעות סמין ס' סופלות
 מלד טעק כסכס : על אלה , סכן מלד טעק הסוי' ספרטיות , ר"ל מלד טעק חולשת
 סכסכס של האדם , יאמר ססס פגעים כדורים , ועל אלה , סכן מלד טעק
 ססוי' סלליות , ר"ל מלד הלון הדברים סכסכיות , יאמר תוצאות תלאות משמים
 ילחמו בי , על כלל רעות כראשונות לא ידבר פגס , מפני סכן טופלות רק במקרה ,
 בנחיה אם כדלון , לא כסכס , ואספס סלליות ולסלל מכן , וסמס סלליות
 יבחר פגס (כ"ה) . ס' בחלקו ככאות מלד טעק הסוי' סלליות עוד לסחים : (לג"ס) .
 כסכסכיות סכסכיות מלד , ואם (ג) . כססיה ספרטיות (פ"ס § 12 א' ב' ג' יב' יג')
 יא יב' יג' , וססיה רמ"ח וימ"ק טעו מלד כסכסיה לחלוק סרעוט סלליות כזו לפי
 סכסות (יג"ס) , ועל כלי מלסס כדלון לין לכוניות ובחירות , נדחקו לסכס אלה על
 סכסות מלדן אלס וזלמו , ואלס—בנחיה ופגעים ופגעים סלליות עממו , אסר ככר דבר
 על אלה סלליות (ס—י"א) לכל ספרטיות , ולענין סלוקת סרעוט כאלו לפי סמורס
 כססות אחר (סמ"ג) וז"ל : סכסות אסר סמין יתקדם סס סלליות , יוזמנו אם
 כס"ס (פל פי מלדן טעק ספרטיות וסכ"ל) , ואם סכסכיות סכסכיות
 סמ"ס (או סמ"ס) . או ב מקרס , או ככסיה ס' , ר"ל סססיה סכס
 סמססיה כססיה אלס (זלמו) , או סמסיה סכסכיה ר"ל אסר סכסכיה כלי חיים . יתר
 סמ"ס את סמורס לא יזכירו כלל , ויסכסו כל אלה כפי ספולת על רוח . (ח—ט) .
 יבחר רעות דבין הא' הנפולת סכס סכסיה ככסיה , ר"ל משפלות הנלליות .
 (ח) כדורים , סס סלליות , לפי ססס סלליות ככדורים , (י"א) ג"ד' כדור

לקחים , ככ"ל וכן רמ"ס , ובש"ה להסירם במשע . (ס) בסכס . רמ"ג ואב"א
 בסס . (ז) ונתני , רמ"ג . ונתני במשע . משכבת המבוכות ,
 רמ"ג ואב"א משכבת מבוכות . (ז) ודמין תוצאות תלאות , רמ"ג ואב"א
 השמיים

יִצְפְּנוּנִי צִנְפָה וְהִמָּה נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי בְּפִלְאֵי מַעֲשֵׂיהֶם
וּגְבוּרָתָם (פ) תֹּאבֵד כָּל חֲכָמָה וְכָל בִּינָה תִסְתָּתֵר לִשְׁעַר
גְּדֹלֵי רַחֲמֵיהֶם וּמִרְחֵבֵי קִצּוֹתֵם עַל גִּבּוֹן (י) אֶרֶץ נִתְּנָה
בְּאַמְצָעוֹתֵם מַעֲרָה שְׁפֵלָה אֵלֶיהָ יִשְׁכְּבוּ כָּל הַמּוֹתָרוֹת
הַמְּבַעִים וְעַפְשִׂיהֶם (יא) וּבִשְׂאֵתִי עֵינֵי וְאַבִּינָה בְּעֵלְיוֹנוֹתָם
הַמּוֹפְלָא מִמֶּנִּי וּרְבִבּוֹת גְּדוּדֵיהֶם עוֹמְרִים אֵלַי וְאֵל אֲנָשִׁי
אֲשֶׁר בִּקְצֵה הַמַּעֲרָה יוֹשְׁבִים בִּקְצֵה נְקִידָה קִמְנָה שְׁפֵלָת

ל"ח. חסלים קלס"ד. (פ) ישעיה כט"ד, כ"ט. ש"א כנ"כ. (י) חזק כ"ד.
יומא כ"ב. (יא) ראשית לא"י. חגיגה יג"א. ש"א כנ"כ, כד"ד. וחקלא יד"ו.

ב א ו ר

יצפנוני צנפה, ויטלנוני כדכר שמשתקין בו (רמ"ה). (פ) לשער, כה המסער
הוא שבו יתחבש האדם שער יס"י, לא שיהי' בו שום ידיעה, נגזר ממנו שער
בנפש, וכן מהלך שער, כלומר מהלך משה שיחזק וידמה, ולא נמא' בלשוננו
דק הקל, ואלי נכתיב ממנו כדד (רמ"ה). גדלי רחמים, רחוק מקום זה מזה.
ומרחבי קצותם, רחוק מקום כל גלגל כפ"ע (רמ"ק). על גבן, כי כזמן המהמר
לא ידעו מגדול ורוחק הגלגלים בלחזות (ע"ה המורס ט' כד"כ, יד"ג). (י) מערה
שפלה, כמו מערה בשפלה (רמ"ק) וזה נעקר בהסתמו אל מה שלמעלה ממנה,
וכעקר עמלה היא אלמנות (רמ"ה), וזה מ"ם כאלמנות (ע"ה יס"ה ג"ד) והסם
פ' פ' יכלול עוד הוראה בזיון. אליה ישפכו, עד"ש (ש"ב כ"ט) וישפכו סוללה
אל הטיח. כל המתורות הסבבים, הסמך הראשון קבל ארבע אורות מתנועת הכרס
השמימי וכל אשר התרחק ממנו יותר גם ועבור, האור יותר גם מהלך, המים
מהאור, והאור קשה מכלל, כאלו היא מתורות העכול האחרון (רמ"ה). ולדעתו
רמז אל השפע, כמו שסו"ק ומפרש (כ"ה) ויחזיקו, כנותר. ועפשיהם, ענינו
רקבון, כמנוע עבש פרודות (יחזקאל א"י) האמסאיו (הס"ה) והס"ה מתהלפין,
וזה עד"ש (י"ו) יסודן דקדק. (יא) בעליונותם, כנראה הוא שם מקדש גדלי' על
בסוס או אסענינות כמ"ש (יד) והסם יטעון לכל אשר יחפצו (וט"ל ט"ז כ"ה).
גדודיהם, כנוי לכוכבים עד"ש (חזק כ"ה) אשר יחפצו (וט"ל ט"ז כ"ה).
קסנה, כנוי לארץ, על פי קטנותה, נגד בגלגלים, אשר היא בשפלה המקומות,

השמימי שלש תיבות אלה. (ח) יצפנוני, כע"ל ברבים ומוסב אל הכהנים, ובכל
הטעם, יצפני או יצפנוני ביו"ד תחת הוי"ו ופ"א צריה בשפת. בפלאי,
רמ"ג ואמב"א ג' נפלאו ת' בפלאי. (ט) על גבן, רמ"ה ג' אל גבן ככש"א,
(י) אליה, רמ"ק ג' עליה, ורש"ם ס"ב יס"ב, ולא צריך כי הפ' שפך יבא
בקישור גם עם אל. ישפכו, ועפשיהם, רמ"ק העיר להגיה תשתפנה, ועיפשיהם.
ללא צורך ורמ"ה ג' נשפכו מימי הסבבים ת' ושפכו כל המתורות. הסבבים.
(יא) בעליונותם, באנ"ה ג' בעליונותם וינקדו בעליונותם, בבעליונות, רמ"ק ורמ"ה
ג' בעליונות ומהם רמ"ה רמ"ה העיר: כע"ל וברב
בעליונותם בשפלה, אף כי עליון הוא ש"ל ולא מקדש וע"ב. אלי ואל, כה"ה רש"ם
וכמו כש"א, בהחזק"ה רמ"ה, על ואל, ובנ"ה על ועל. המקומות, באנ"ה
מקמה

הַמְּקוֹמוֹת (יב) אַחֲרֵי הַתְּחִלָּה לְאַקְלִימִים וּמִדִּינוֹת וְעִירוֹת
וּגְבוּתֵיהֶם מְקוֹמֵי בְּשִׁעוֹר יִתְנַשׁ בְּשִׁעוֹר קוֹמָתִי וְעַל קוֹרְתִּי
הַקִּמְנָה מֵאַחַד בְּתֵי עִיר קִמְנָה אַחַת (יג) הִתְפָּאֵר חֲלָשׁ
אֲשֶׁר בְּמוֹנֵי עַל אֵלֶּה הַגְּבוּרִים הַחוּצָבִים קִבְּרֵי מָרָם
הַיּוֹתִי (יד) וְכָל הַיָּמִים אֲשֶׁר אָנֹכִי חַי עַל הָאֲדָמָה הָאֲפֹן
אֲנִי וּמַלְכוּתִי וְהִמָּה יִשּׁוּנִי לְכָל אֲשֶׁר יִחְפְּצוּ (טו) מִה יִשְׁתָּרֵר
צִעִיר זְבוּבִים קִצּוֹן פְּגָפִים שְׁקוּעַ בְּפִלְא מַעוֹף בְּכָלֹב
וְכָל צִבְאָ הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו מִיּוֹמֵנוּ וּמִשְׁמָאלוֹ
(טז) הַיּוֹבֵל זְמוֹנֵי מִלְטָנִי מִפְּחַד אַחַת הַפְּחָתִים הַקִּמְנִים
אֲשֶׁר מִמּוֹרֹם יִכְרוּ לְרַגְלִי אֲשֶׁר מַעַת הַיְצִירָה עֲרִבִים
לְהוֹבִילֵנִי אֵלֵיהֶם

(יב) תגילם כ"א. גמין מ"ב. ראשית יח"ח. מ"ב יס"כד. קסלם ט"ד.
(יג) ישעיה יט"ו, ככ"ח. יואל ד'. דברים יב"א. ש"א כ"ה. משלי כ"א.
(יד) ישעיה יח"ח. ירמיה ט"ה. מ"א כ"ב. דכ"ג יח"ח. (טו) ישעיה מ"ב.
(טז) ישעיה יח"ח.

ב א ו ר

ויפרש בזה מ"ם כהם המערה. (יב) לאקלימים, אקלים מלך יונים והוראם ידועה
בכל לשונות איירופא נזכר כמורס (מז"א) וכס"ל לעברים לאימלאס. יתוש,
כדי קסנה הסדל כמים או ציבש לעכל הערוץ, וכל הסכל כפי עדות רמ"ה נמא'
במשלי ספילוסופוס. (יג) הגבורים, קורא לגלגלים גבורים לתועת תנועתם מדוברים
והנחיות (רמ"ה) וכמ"ש (ע"ה) אכיות. החוצבים קברי, כי כפי טבע הסו"י וערוץ
הסידות והתגבורות כחמות הספסלים על הפועלים על גבן וחי' ולא יראש מות
(רמ"ה). (יד) ומלכותי, כסמול, חמא ימוני לכל אשר יחפצו, אחרי שאין סוללה כחמון
וכמ"ש (טו) מה ישמר. חמא ימוני לכל אשר יחפצו, אחרי שאין סוללה כחמון
תלואותם אשר ילחמו כי, כי בגלגלים כמסורס (י) ז"ל אדונים לכל גבן וולסם
ויש לכס בחיורס ורלון כמס סכספס לכס מן סכססס (רמ"ק). (טו) צעיר זבובים כו',
כל זה מכל לחולשת האדם כהקס אל גרמי כשעים. שמדים עליו, רמ"ל ממגדים
אליו, עמוד על זאק (עזרא י' ט"ו) סירש"י לקסר. (טז) אחת הפחתים הקסנים,
פחם כחז"ל. רמ"ג רמ"ג ויכך ל' חוקר לגבלי (ראשית י') כדילי. שריים להובילני
אלהם, עד"ש (יג) סוללנים קברי כו'.

מקמה ומחיר"ה העיר להגיה, קסנה כחיה'. (יב) מאחד, רמ"ה רמ"ה ורמ"ה
ספ"ה בשפלה. (יד) ומלכותי, רמ"ה ג' גבורתי ת' ומלכותי. (טו) ישתר.
בהחזק"ה, רמ"ג רמ"ה ורמ"ה יצשער, ורמ"ה ג' גרים ישתר כמו בש"ה.
ולד' אין כל ספק שצ"ל ישתער משלשן וישתער עליו מלך הצפון (נדאל יא"י).
משך בכלוב, רמ"ג ואמב"א השמימי שתי תיבות אלה. ומשמאלו, רמ"ל ואמב"א
השמימי תיבת ז'. (טו) הקסנים. רמ"ג רמ"ה השמימי תיבה זו, שריים,
רמ"ש

(כח) צָעִיר אָנִי לַיָּמִים וְהָמָּה יְשׁוּעִים פֶּעַר אֲנֹכִי מֵאִישׁ
וְהָמָּה חֲכָמִים מִחֲכָמִים

(ב) מֶרֶם אֲוִיזָר בַּבֶּטֶן שָׁפְכוּ הַסּוֹלָלוֹת לְהַסְגִּירָנִי
(ג) וּמֶרֶם הַבְּרָאִי בָּנֵנוּ הַמַּעֲזוּדוֹת לְצוּרֵדָנִי

תהלים קדכס . נחמיה ב"ה . אסתר א"ח . מ"ב דניאל . אסתר א"י .
(ב) ס"א עזרא . דניאל ח"ו . מ"ב ד"ו . (כח) חזקוני לכו" . משלי ל"ב .
כד . (כט) ירמיה א"ב . ר"ו . (ל) יחזקאל כח"ג . איכה ג"ג .

באור

סתעל אל הסעול, לסיטיב כל מעשה. מן המוב, מן השפע. וישבע ויחזיר,
 בלוי וסוסינו. (כז) יקח להם חם, ויפס חם מן סקוב חם ויסיור;
 השפע, בעד המזרז ויפס חם, שפי ימים, וישבעו חם לענין ההלאת
 לברואיו, חם על כל חדשו וזאת לא מדבר, ואו על כל היותו מים וסע מלגים
 (כח) וסוסינו (ויצ"ל) כל פעולה בלתי קודם אשר יקח שפע, וישאל נפעל
 כ' חס' פועל עקוד מים חים. כי ענין עקוד מים, יצ"ל שפע, חמים, בלומר
 כמלימות אשר הם החיים בלי ספק. (כז) והמלאכה, כאש"ל. בכל מלאכה נמצא
 ונחם, וסכווה, כי כל קנין יכונה מלאכה כמו (לרש"י על"ל) לגרל ספאלס
 שזה"ל (יז) ומלאכה רבה. נמבזה ונחם, מניח ספאלס ולינין (ע"ל) בליה) וינין
 שזה"ל סקובים חם לרמ"ח כי בגלגליהו ימין (במאמץ) ספאלס ספאלס (ספאלס) שער
 מטיב שפע, וממזרז השפעם: סיקרון לעולם השלם כמבואר במזרז (יח) ויצ"ל
 ויע' עוד יצ"ל יג"ל. (כח—מא) יבאר הרשת והפולט מצד מבע הדיח והפליח
 ו"ל מצד חולשת הרכבת האדם. (כח) וישיש, קודמים בנחם, וזונו גם על
 ע"ל שסע חמים, ומזרז ויע' חלום חם חיו. בעד אנכי מאיש, בספקר חלום
 מזרז היותו חם נוסף תחת ססוי' וספאלס: והחם חכמים מחכמים, כי ציורם נכבד
 מזיורי (רמ"ח), ולרמ"ח שער אנכי, סכניני ענין נחמי, והחם חכמים, בסכנת
 ענמיס: והסכנת חם בולאס, כל אחד לפי מדברנו, כמבואר בקיום וימזרז
 בעקמות רכים. (כח) מרם ארצו בבשר חם, חלם חם ענין חלום, וסכניני
 לסכניניו סכנין. והמזרינו במלכות, חלם נבזל לענין חיו. (כח) וסרם הבראי

יִסְדַּ, רמ"ק חוסף תיבת, המלך . (כו) יָחַץ , רא"ה ג' יתרו-מיכ השפע ראשונה,
רמז ואבמ"א ג' ספר שפיר הראשונה , ובר' רא"ה , והיש' ודר"ם נשממה
תיבת ראשונה . יושבים במלות, רש"ם ואבמ"א והסיפי כות' תיבת ראשונה,
זה משה כי הללוים אינם ראשונים כי אם אחרי השלישי הנפרדים , מהם רמ"ם
ורמ"ם גדולים עד ליושבים ת' וישובים ויקלד יותר כונת חנין . (כז) תחה ,
כ"ה-גם באנ"ה , רמ"ג ואבמ"א , תחי' כמו במ"ם בפשת . (כח) אֵינְךָ , רמ"ם נקי
אצרך

(יא) וְעַד לֹא אֵצֵא מִרְחֹם לְכַדּוֹ הַמַּעֲבֹרוֹת לְתַפְשָׁנִי
(יב) הִמָּה צָבְרוּ עֲפָרִי הִמָּה קִירוֹנִי וַיִּמְיִנִם מַפְחָתִי
(יג) וְאוֹלָם כְּפִי חַיִּיב הַמַּעֲרֶכֶת לֹא מִשְׁנֵאתָם אוֹתִי שְׂמוֹנִי
מִתַּחֲלֵת הַיְצִירָה חֲלוּשׁ הַהֶרְבֶּכֶה רַפָּה הַמְּזֹן נִתַּר הַקְּשָׁרִים
(יד) וְכִי יִפְגְּשֵׁנִי עֵת יִפְגַּע בִּי יִקְרְבוּ שְׂמֵשׁ וְשָׂרֵב לְהִלָּחֵם בִּי אוֹ
(לא) וַיְמִית אֱלֹהִים טוֹפְסִים בְּכֹחַ יְרֵמְיָהוּ נְאֻלָּב. (יב) כִּסְדִּירוֹן לְחַיִּב. חֲבִיקוֹן אֱלֹהִים
וַיְמִית בְּכֹחַ יְשִׁיעַי מַחֲיִיב. (יג) דְּכִסִּים סִיכְחִי. (יד) רַחֲשֵׁית לְבִיחִי. קִסְלֵת טִיחִי

באור

בגבירותי, שיומן נשמתי באפי, ואף לא יאחזתי עוד מרחס, נעמי סעודתם לצורדי נפשי אשר בי לסעלתה על זמן קצוץ. (לא) ועד לא אצא משהי, לעבור מעמדתה בעקוב"ב (כמ"ט ח'), לצדו, לא המעברות האלה משהי נחשית ימי, שלא אוכל להאריך שם ויחר מאחר הפקידוני (נר"ץ). ולרמ"ח פרס אצור רומן לדברי הכסוף (בשני מס' הווי' והספד וכו') השמע' שהאש הקהל הריזו לא ככל עת, כי אם בזמן ידוע, כפי התזמון השמש והגלגלים, והם מכונים הקבוקה לקבל הסבור ולסאקיר הסעור בנפסם. ומרס המבא וכו' ידעת צפלי תמסס' (ועמסס) ומכסס' ההכ"ט ב' המולדות), כי מן העולם הזמנתי כרגע הספס' (ובחורפו רגע עוד לא נכדא) נוכל לדעת כל מה שיקרה לשליל, עד שלא נמנן אמו, ומן העולם הצומחת ברגע היום, ויכל לדעת כל מה שיקרה לו בעוד צעור, ואלו לא לדעתו רומן שם מ"ט (יג יד) כסולחני קצרי-האמה וסיוני-נעור צעור כו' פ"ב. ואם ידענו להסביר (ככרס על פי-לא, לב, מא-נא) לא הסכים לדעתו, ויכל היות שרשום גם על זה דרך הסברה, על כל פרק זה הוא רק דרך הסברה לפרק הבא האריו, כמ"ט כהנאו בכהנ"ט (יג"א) תמסס על מעשי כו' (לב) עפרי. רומן אל הסמר, קריו, על העמות לא הללונו, ופסחתי, לא סלורס העקבית (רמ"ח). (לא) לא ידעתי לבין אל עת רומן תמסס: לא משנאנא אוחי, אחרי שאין אלל גלגלים לא שנהא ולא אהבס לבני אדם (ואפשר אלא יזיר מליני ע"ג פ"א) ובמ"ח לא הסירו על זה כלל, כן לא הגידו שם מהם אלא סרסכס, סמוג וסאקסירי? ורמ"א יאמר: שחיי' הסכרס חלוש, ועלם מונס רסר, וקסר סמוג בנפס נח? מבלי קיום כמ"ט הסכרס (יא"ב) פ"ב (לא נאמר שם במוסר לא מסכרסס הסוג ולא הסתקסרסו עס הכס, ובסלון לא ידובר מכספס כלל). ולעתי הדרכבא, רומן אל העמזום והסלפוז (סרכסס כסניני ע"ג י"א), המוג, לא כסר, מסוכרס מ' ילומ, סדסר, הילוס סלנס, ושני המורס, האדומס וסחבור, וסאקסירי-אל הגידו' ססורקס, המיתריס וספ"אס. נחר, מענין העתקס וסכסר לר"ק כסרשיו. (לד) שמש

אוצר. (ג) הבראי, רמ"ק נ' הבראי במשנה. (ג) תהא צברו ס' רמ"ק
רמ"ק ה"ש רמ"ש השמיטל כל פסוק זה. קרוני, רמ"ק פסיל, רמ"ק נקד קרוני
במשנה, ספחתי, חוף רמ"ק וריבוי נקד ספחתי, ולא נמצא חוף, ורמ"ק
ספחתי. בכדי לעשות חרות, רמ"ק נ' ספחתי במשנה. (ג) כפי חיוב המערכת,
רמ"ק ה"ש השמיטל חיבת אלה וחיבת תיור חיבת חוב חות חיבת ולא
צריך כן זה ורמ"ק וברמ"ק, לא, רמ"ק השמיטל חיבת הלי החבור, ולא, בנה צל
ו"ל רמ"ק רמ"ש ובשלה נקד, תת, הקשרים רמ"ק ואכיל נקד הקשרים, והש'
קשר והדארת דק נקד (ג) תהא תכסמסל נשים. (ג) תש' שחיה'
מכילי

תער שכירה וקרח נזרא (יה) או אחשא בשפתי להתקשר
במעדנות פי כמיל מוחמת הגופים העלולים (יז) רגע ומסו
אסורי בניני ושפל שיאי ונפל למשכב וחליתי והייתי
כאחד האדם אשר מאמתי (יח) שקר או ההון והכל
ההצלחה והיתרון אשר יעניקני ומני באהבתי אותו
(יט) אספו לי חסידיו ורפאי גלעד קראו לי נאמני ידעני
צירי עוד הוסיפו צרי (כ) חפשו אלי ספר רפואות הגנוז
וחקרו כל חכמת מצרים ושאלו את החרטמים (כא) היש
מגיד לי במה ישוב פחי במה אוכל לתקן את אשר

דברים כ"י. יעשים מטי"י. שופטים יא"כ. יעשים ז"כ. (לה) יחזקאל ח"כ.
אזכר כ"י. לסלול. מלני יח"י. (לז) אוזכר לז"כ. שופטים טו"ד. יחזקאל ח"כ. שמו
כא"י. במדבר טו"כ. חזק לז"כ. (לח) עשני לז"כ. ראשית כט"כ. (לה) סתלים
כ"י. ודמיון ח"כ. דניאל י"ח. יעשים ח"כ. (לס) סתלים מ"א. ברכות י"ב.
מ"א כ"י. ראשית מא"כ. (מ) ראשית מא"כ. שופטים טו"ס. קבלים י"ג. שמו ט"ח.

ב אור

ושרב. סוף כיוצא, או קרח גורא, סוף סקור (ל"ל הלכות על"י). אשר סוף
כמו. תשרי השכורה, להכרית אף ימן חיי האדם, ואמר בקור מעט שטרים, כי
סוף יותר מנגד לחיים מן הכושר (רמ"ל). (לה) או אחשא בשפתי, (כנגד).
להחשק במעדנות, (למלאות כרטיס מעדנות) ססס עדן וענג לפי כמיל, ומהתה
לכל הגופים העלולים, (המוכנים לחלו ונק). (לז) בניני, בנין גופי, ונפל,
כמו ואסול, וכתב ונפל ללוקח הכרוז. אשר מאמתי, להמ"מ מוסב על האדם,
כי מאס לראותו חולס, וכבראס רובו אל האטולה וסמיה שלא כדס, יותר משכור
הכמרי, כי אם מאס כדמס מנגוס וז, כפי מה שכור רעס, כהאס לזדס מפעולתו
בעצמו, וכפי שכור דבר על זס (מ"ז) — כל זאת היה גם רעס הסוגס עד
פגע הסוף הפכעית, ר"ל מדל מולשס הסכנסס של האדם, כאשר אין באספרי לסכס
כזס כדלוי, וזולתס אמר (לס) או אחשא בשפתי, ר"ל לא ככוות סלס, כשכיל חזס
מענו, כי אם כשגס. הספסס לכד יקקל הסכנסס כמאל ומשסס. (לז) באהבתי
אותו, כאלו סוף יעניקני כל טוב כשכיל סלני אוזכר אותו ר"ל מענוני סמן.
(לס) ספר רפואות הגנוז. רומל למ"ס רז"ל (ברכות י"ב, סתלים נז"ל) חוקי

מסרי"ר העיר לסגיס: שער קצב וירח קרח נזרא, ויסיס ירח וקרח לעמת ששס
וצכס עד"ס יומס ססמס לא יככס וירח זוללס להרדק, לא יככס חוס ססמס כיוס
וקור סירח זוללס, כי חוס ססמס יכס סלסס, וסירח יוסקל סלסס ויסיס ממנס
סקריות, ונסקל שער קצב אל שר, כענור יסס כז שרז ומוס ארסי כידוס,
וסכס ססוס סדוס נקל לכל סיווס ככס רש"ל לרעסס. (לס) בשפתי, רי"ם חרי"ם
נ"י בשפתים. (לז) רגע, רי"ם ורד"ס חסיס חוכס כמי, לפני רגע. (לז) באהבתי
אותו, כ"ה בני"ש, ורמ"ס, ונש"ה באהבתי אותו. (לס) חכמה, רי"ם ורד"ס נ"י חכמי
ורמ"ס

עזתי המצב השמימי מיום הוסדו (סא) היוכלו כל חכמי
הגלילות ואם יתן להם מלא ביתי בסקר וזהב לעשות
ארבות בשמים להזיל ולהשיל מהם דרך ארבה פחות
אחרות ובנין חדש להשיבני רענן כברוש ובריא אולם.
(סב) ובלעדי אלה האתפאר בחכרת זמני ובריתו
מאימות עצומות ובהלות גדולות מאלה האלהים עשאם
שאירא מלפניו (סג) בהערות עלי ואני שלו בביתי רוח
ממרום גדולה וחזק ישבר הסלעים הגבדים ופיל החומות
הבצורות התבטח גייתי ואם בקיר החומה היא יושבת
(סד) וזולת זה האמלט מרנו חזיון קולות במקלות ישברו
מפרקת (סה) ביום הגשם בהראות הברקים גמורים
מחרפי ארקים נזרקים בהשפך מבהיקי רקיעים ויעים

(סא) יסמס י"י. נמדל ככ"י. מ"ב ז"כ. כזס לז"כ. דברים כ"כ. סוסס יד"ע.
סתלים ע"ד. (סב) מלכז כ"י. דרשית טו"י. יחזקאל ח"כ. קבלים י"ג.
(סג) יסמס לז"כ. סתלים לז"כ. קכ"י. אוזכר קז"כ. מ"א יע"ל. סתלי קר"ס.
יסוסס ו"ס, כ"ע. דברים כח"כ. (סד) אוזכר כח"כ. ש"ל ד"ח. (סה) יחזקאל

ב אור

בז ססר רפואות. (סא) כל חכמי הגלילות, חכמי כל גלילות סלסן.
להזיל ולהשיל, שרסס סל, סל, סיס ענור סלס, כי יסל יסן, (וסס סלססן
כסלמוד גס סספסל, מולין סירוס דר ח"כ. כחות אחרות, ססס כח כד"ל
סססס סססס כל"י. ובריא אולם, "סל" וססס וסלס לנסן.
(סב—סג) יבאר הרעות הנפולות סד סכס סכס סלסל, כשדכרס ססכסס
מאדס. (סב) שאירא מלפניו, רומל למ"ס רז"ל (ברכות נז"ל) לא כדלס
רעסס אלס לפסס עקעיוס סכלס וססססס גס לפססס סיתורו (מוכל ככלורי מ"ח
ור"י) ססועלס סססס סוף סוססרו ממנו אשס גוססס (ל"ל סלססס כדלויס לזיסס).
(סד) חזיון קולות, סג" חזיון דרססין כקלוי וללס"ג כקס סססס סכס לקולות
רעס, וסקולוס נדמו כאלו מקלס ישברו מפרקת. (סח) ביום הגשם, בהראות
כ"י, יססס מ"ס חזיון קולות. מחרכי ארקים, לפי רזס סמ"ס, סלסני סססס עני

ורמ"ס חכמה. החרטמים, בחד" רי"ם החרטמי בפעות ורד"ס גרי"ם חרטמיה.
(מ) עזתי המצב השמימי, רמ"ז ורמ"ש ג' שמים ת' השמימי רא"ם מצב השמימי
רמ"ק ורד"ס עזתי מצב השמימי. (מב) ובריתו, רמ"ז
ואמס"א וברית בפעות. (מג) בהערות, רש"ם רא"ם ריכ"ו ורד"ס נקוד בהערות
בפעות. (סד) בהראות, רי"ם רא"ם ורד"ס נקוד. בהראות בפעות, נקוד
יג"סס. ארקים, סד"ר העיר להגה שחקים, ו' ארקים, בהשפך מבהיקי.
רי"ם

מצב מיוחד מן השמש (סח) יכפול חזק איכות התקופה בשעור נמרץ לא אוכל שאתו (ס) או יחסרנו מהצדק להשלמת תקון עזות הזמן אשר חלה (סח) ויעוררו תמורתם ביצירי מדות ובאבים חדשים וגם ישנים גדולים מנשוא וכלכל לא אוכל.

(סח) ראה זה חדש ונפלא הפוכבים ממסלותם באלו גלגלים איש ברעהו לקצת התנגדות בפעליהם המיוחדים (סח) ואני רש ונקלה וחלקי הבל בעולמי יפקדוני בשפלי משפנות מלחה (ט) יבוננו נגדי חגיותיהם יסבו עלי

ישעיהו ט"ד ח"ס. (סח) דברים ח"ט. חזק לא"כ. (סח) קטל ח"ס. (סח) ש"ס וי"ד. ראשית ד"ג. ירמיהו כ"ס. (סח) קטל ח"ס. שופט ח"ס. ישעיהו ט"ד. (סח) ש"ס יח"כ. קטל ח"כ. כמדבר ד"ס. חזק לא"כ. (ט) חזק ח"ס.

ב אור

וממזים קס. וזהו כיא דעם הרלב"ג, ולכרח"כ פחת נפון או כוכבים, פגזם הסולא מורות (סס לח"ב) ספרי מזולא ולרש"י כל שאר מזלות. (סח—ס) יכפול בו, ענין לרמ"ה כפי התחזקות הכוכבים עם השמש, ישמרה חזק השמש עם הכוכב המתחזק עמו, או חולשמו, ואלו או יכפול איכות התקופה, כקור וחוס, בלימות יובש, או יחסרנו (יחלישו), בלופן שלא יוכל להשלים רעת התקופה בעבר, וסוראות כל יכיו סכס לעורר ביצורי, (באכרי). סכאבים ומליים, כפי שהפחל כס" ר"ח להרא"כ (סער ו') כי יש לו כוכבים פעלויים שונים מהשמש על ט"ו דרכים, ט"כ. וברמב"ם (יב"ט ח"ב) הכוכבים שבנגל שמיים כלם סוכבים כמו השמש ויורה, אלא שהן סוכבין בכדורם, וחלק שימחל השמש ויורה כנגדו כיוון אחד ילך כנגדו כל כוכב מהן בקיבוץ מנכשים שם. (סח) חדש ונפלא, חזק דבר חדש, אלא שראוי להסתכל עליו כמו על דבר חדש (רמ"ה), ולי נראה כי מאמרים אלה (סח—ע"ה) יפרשו מ"ס בכתובות סדריים, וכאשר ההגדות הסוכבים אינן תמיד, כי אם יקרה נמשך חזק שנים, לכן קורא חדש ונפלא לקצת התנגדות, הולקו בין הכוכבים מזל המרס הוא מעט, ויתחלפו אמנם בפעליהם המיוחדים, ר"ל מזל הסעוטם המיוחדת לכל אחד מהם יתחדשו בעולם עניינם מתחלפים (רמ"ה). (סח) ואני רש ונקלה, רומז להתחלפות חמר האדם בחליש, ובאדם צמיו לזד, ובכל זאת אם יפקדוני בעולם השפל, אשר הוא כמעט ארץ מלחה, בערכם וכננו? (ט) יבוננו חגיותיהם כו', רומז אל סוראס

ובש"ה הסיפוי תיבת, מהם אחרי לאחד אך למור, וכן העיר חתירי שחיבה זו תורה, והוא מ"ס בלי ספק. מצב, רמ"ג ואמב"א הסיפוי וזו החבור, ומצב. (סח) יכפול, רא"ה רמ"ק ורד"ס נקרו יכפיל ולא נמצא ההפעל כי אם בדרול. (סח) להשלמת, בנ"ה והשלמת בו"ה ת' האלמ"ב במשנת, עזות, דר"ס ב' שת. (סח) מספלותם, רמ"ג ואמב"א מפסילותם בירד במשנת. (סח) וחלקי הבל

רביהם (ע"ה) גם שנאתם גם קנאתם אני אסבול. (ע"ה) כי הצילני זמני מיתר בעתות ובהלות הצילני מאלו (ע"ה) ובלעדי זאת היבמיתני על שלות זרעי שיבוא אחרי (ע"ה) ומי יודע אם ישוב ונחם על הפיבות גמלני ועשה עמכם רעה (ע"ה) בזההפך ללב עתי להם לאכזר אחרי שובי לעפרותי תחת לכתו אתי בשלום ובמישור וכפר בריתו את מות.

(ט) אבל זה ואם הוא מין ממני עצבונות האנשים לא עליו אחרד או אתעצב (ע"ה) כי מה יגיע לי אם הבאים אחרי ירעו בהמות בהררי אלה או מעט הצאן הההת במדבר (ע"ה) ומי גבר חכם יחוש לבאים העתידים עורר

(ע"ה) קטל ח"ס. ישעיהו ט"ד. (ע"ה) חלום נר"ד. ישעיהו כ"ג. (ע"ה) ירמיהו כ"ט. קטל ח"כ. קטל ח"כ. (ע"ה) יונס ג"ט. ש"ס כד"ו. שופט ח"ס. (ע"ה) שמוע יד"ס. חזק לא"כ. קטל ח"כ. מלחני ב"ו. ישעיהו כח"ה. (ע"ה) בראשית לד"ז. שמוע ג"ו. מ"ה ח"ו. (ע"ה) שמוע יד"כ. מגילת כח"ה. חלום נ"י. ש"ס יו"כ. (ע"ה) חלום ספ"ס. משלי כ"ה. דברים נל"ס.

ב אור

המחזקות על הכעס (סח"ל). (ע"ה) גם שנאתם גם קנאתם, חזן ציונים לא שנאה ולא קנאה, לא תגית ולא רובע קשת, והכל ציור מלני, ולפי שהחמל (סח) כאלו נלחמים, גומר כאן כאלו המלחמה ציונים מזל שנאתם וקנאתם ועל זה חזן רומז חלום (ג) לא שנאתם חזמי. ורמ"ה לגרסנו גם אכנתם גם שנאתם יפרש, שרומז למה שהפחל כס" הבעיות להרא"כ (ש"ג) וכן ר"ח (ש"ג) על חלוקת הגלגל למזכים: מעט חזק גמורם ומעט חזק ח"ס, מעט אכנת גמורם ומעט חזק אכנת. (ע"ה) כי הצילני, וקיים נחם שהחמל (ס—ו) כי יבחרני כו', כס לאל ידו להצילני כו' וקטעס אס יצילני זמני מרעות המין כו', הצילני מאלו, רמ"ג מרעות סמין כא'. (ע"ה) עזי, פלחתי. את צור, אל מוטי. (ע"ה) אחרד, מעטין שהמדות ודלגס כמו (פ"ב ד"ג) סגס הדת חלני. (ע"ה) הבאים אחרי, כנוי לזנים, ע"ה, רז"ל (במגילת כח"ה) הכלים אחריי כמותם יענו ופ"ס רש"י. בהמות בהררי אלה, הכים רבים מלאים כמות רבות לרד"ק ספ"ס. (ע"ה) יחוש, ענינו הקפסד ומשמטין

הבל, רמ"ג ב' וחלק בלא י' הכני ורמ"ש חגיגה ע"ד: חבל ח' הבל. (ע"ה) גם שנאתם גם קנאתם, רמ"ה ג' גם אהבתם גם שנאתם. (ע"ה) כי הצילני, רמ"ג ורמ"ש: וזו ב"ו, רא"ה ורמ"ק, יצילני. מאלו, רש"ס ורא"ס: מאלו, רמ"ש ורמ"ק מאלו בחריק האליף במשנת. (ע"ה) זאת, רמ"ג ג' לבתי ג' אלה ח' ואת. (ע"ה) עזי, בנא"ה: שמו במשנת. לכתו אתי, רמ"ג ג' לבתי אתו ורמ"ס לבתי אתי. (ע"ה) אבל, רמ"ס ורמ"ס ג' אבל (?), זה, רמ"ק השמיים תיבת, זה, ואם, רא"ה ורמ"ק השמיים ו' החבור. (ע"ה) לבאים, רמ"ש

[illegible]

(א) חֲמִשִּׁי עַל מַעֲשֵׂי וְעַל פֹּעַל יָדֵי וְמָה אָזַעק וְאִשְׁוַע
(ג) וְמָה יִי אֱלֹהִים אֲדָרוֹשׁ מִמֶּךָ חַיִּים וְחֶסֶד אִם חֶפֶץ
לִבִּי לְהַמְתִּינִי (ג) אִם אֵין אֲנִי לְעַצְמִי מִי אֲתִי (ד) מִהֶרֶץ
בִּצְעַת בְּאוֹתָהּ חֶבֶד יִתְּרָה שְׁתוּדָע לְנַפְשִׁי אִם אֲנֹכִי
שִׁנְאֵתִיהָ (ה) אִם יָדִי עֲצֻבֹנִי הַכְּעִיסֹנִי בְּהַבְלִיָּהּ מִה

(א) ירמיה נביא. דכ"א ט"ל. יעקב מסיא. איכס ג"מ. (ב) מוכס ו"ה.
איוב י"ב. כושע ו"ו. שופטים יג"כ. (ג) אבות א"ר. מ"ב ט"ל. (ד) סתלים
ל"ג. אבות ג"ר. דס"ב יח"ו. (ה) איוב י"ח. דברים לב"ה. ירמיה ס"ו.

באור

המתלקה החמישית (י). אדרי דרש בשם פרק הקודם, יתחבר
דמליץ בהתחלת מליצתו, ובקל דמסא (א) ישיב אל לב, כי הרעות כלן
מפועלות האדם עצמו תצאנה על פי מעשיו, ואך אולתו וסלף
דחכו, ובכן (ב-ו) יב פנו אל ה' וישפך לפניו שירו, כי הוא
(ח-סד) יודע בפרטיו, יגמול ויוכיח בהסד במשפט ובצדקה
כמשיביו ה' עושה חסד ממש וצדקה בארץ, ובפסוק שאמר
בפירות נפשות חסידיו, אז יהיה דעתו (כ-נג) על פלאי ידיעותיו, ועל
השגת שכלו אך אמרת מציאותו ולא עצמותו ואיכות ידיעותיו הנפלאות
(ובזה יהיה לרעת, כי אלה הן דרכי השלם האמתי, אשר דבר עליו
בשלשה פסוקים הראשונים, ואלה הן הרעות האמתיות באלוה שנאמר עליהן
כי אם בראת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותו י"ח.

(א) חמשי על מעשי, דיני וענשי לפי מעשי, כמנוס חמשי פליך (ראשית
ט"ו) דין לי ענך, ולכשי חמס העשוי לי ענך אני מוטל כעונם, ועל זכ רמז מ"ס
(ג"ח) אם תחמ מסכות ויחסך. (ב) חיים, בעל"ז לשיג שלמות בעודני חי,
והסד, כשפס אלמים לכו"ל השכל מן הכח אל הפועל, אם חפץ לבבי להימתיני,
מיתם כנסם עס כסדר לרוב פסוקים כחלום (רמ"ח). ולפי דרך בלבו, אם חפץ
לבבי, רומז אל סדעות בלתי צודקות, וכמו שהולך ומבאר: (ג) אם אין אני
לעצמי, ר"ל אם איני מתעסק בלמוד סדעות סמיתות כאלוה, אשר לו לי
לכדי, ואין לאחר שתוק בו, מי אתי (ע"ה) (מלי"ג) ואלמתי, מי ה'
ה"ל אין איש אמי, כי אם תעלה בלכבי, שאני לכדי בנית, ואין לי עסק עם
ולתי, אל כל מדותי הטובות בעלות, ובע"ה (ס"ג) מה חלקו בניות, ולזה לא
אמר כלא אין אני לי מי, כלשון המשג. (ד) חבה יתרה, לרמ"ח רומז
למ"ס (ב) חיים וחסד על הספספס כאלוה. (ה) עצבתי, מענין אשר ודלגס כמו
(ישעיה ס"ג) ועליו את רוחו (וע' טו"). בהבליהם, כשפליסס בל ויעליו וכמ"ס
(ד"ב) ממעשה הסבל, וספקס אם לא אסתכל לכסי מילותך על פי פלאי מעשיך

(ה) ומה אזעק, רמ"ש יצחק מאמר זה לפסוק ב' לא לפי הענין. (ד) בצע
רא"ל ורמ"ק: בצע ביו"ד העני. באותה, רא"ה ג' באותו בשות. (ס) י"י
רמ"ק נקד י"י במסמית ופרש עצבתי משלשן ערב ורמס, והשקס אם י"י שכלי
הביאיתי לכנס (ד). (ו) ספסי, ב"ב ב"י ורא"מ, ובש"ה ספסי (מ"ג).
אנ

תשמיחתי יי בפעלך (ו) ואם סעפי גוזלי כבודי בהלו
גרו מה תעניקני יקר וגדולה (ו) ואם אני אני הוא
המונע ממני המוב ברבות המובה יי אלהי מה תתן לי.

(ח) יי אלהים אתה ידעת את האיש ואת שיוה בנות
בנותה לרעו תתאר כל גבוליו (ט) תדרי יצוריו וסתרי
אתה חופש כי מששת את כל פליו (י) עליות העולה
על רוחו מרדחים פוגי כונתו פתוחים שקופים אל מול

סתלים נב"ס. (ו) איוב כס"ג. אסתר י"ג. (ז) דברים לב"ה. משלי ז"כ.
קבלת ס"י. ראשית מו"ב. (ח) יחזקאל לו"ב. מ"ב ט"ל. סתלים קנ"ב. יכושע
מו"ס. (ט) משלי כ"כ. בראשית לא"ו. (י) יעקב ככ"ד. יחזקאל כ"ב.

באור

המשמחים לב, איך תשמיחתי כס. (ו) סעפי גוזלי כבודי, כספכני במחשבות
(כדעות) כוזבות (רמ"ח). בהלו גר, ברבות המובה, רומז כי אך טוב ס',
ולזה נר כבודי יכל תמיד על ראשי, לולא סהדלתי. כדעות בלתי צודקות. וככלל
כל מענין מתקלם הסקד עד כאן, לטורות כי פעולות ס' אך טובות. כסע מזל,
וכיד כל איש לסכל מפנין סומן כספסקסו כמורס וחכמה ואל לו לזכ סס לך
דרכו, כי רק כרחוקים והנגדלים מס' מוכנים למקרים, וסקרונים אליו סככלים
כשמידס תמיד, כמבואר בעורס (י, יח, נא"ה). ונב"ס (ט"ה) בלחיות,
ע"ס, וסס נמצאס כסוכס קרס וזה על כל סמתלקס סלרוכס שפני וזה.
(ח) ראשי, רומז על סידוע כפס, לא כמין לבד (רמ"ח). שיד, לרמ"ח ור"י
אסילו שיהס קלס, ויותר נראה לפרש סקסיו וענינו, תרגום מס שחו (עמוס ד"ב)
מס עבדוסי, וכן סול לרש"י. גבוליו, גבוליו מתשכחו. (ט) יצוריו, נמאס
פסס אחר (איוב י"ו) על אכרי סלרס, וססל כלן על סמתכס סממסס כמות
וככל. כי מששת, ע"ה, סנווע לזון סלס ישמע, כי ס' ירס סתלים סלרוכס וימתכיו
סידע פסלס וסכנסס (ר"ף) ול" סניו סס ענינו ומתשכחו, סכסן שמתס סלרס
כאזון ככליו, תרגום כליו רעים (ישעיה לב"ו) סודסיון. (י) עליות, סס' עלים
סורלרסו סחדר שול סנוס סכחוקל, וסכניל לנע"ל סחור לו סמלין גס על סטולס
במתשכס, כמו סס' מעלס כיוחוקל (יח"ס). העולה על רוחו, לשון זכ נא"ה:
בעולס על רוחו, ובאן סול כמו בלור חיסס עליוס, ר"ל כל אחר סמתכס סטולס
על רוחו, וכמו כנות נפסד (ראשית מע) וסמתכס דמיונות לבד (ספסורס נא"ה)
תקרא סטולס על רוכס. כונוי כונוי, לסמו' סלונות כונויטו מלסון וכוין סחיון
ל"י כדסול, ולא כרניסו כי סס סט"ל נס' רכיס, וסלן כספסכות ז"ל סו, כמנוס
לכונות ספסיס (ראשית ז') כיו דשמו, וכנראה סול סס סול לספסג, ר"ל כל

(ו) אני אני, רמ"ב, רא"מ ורמ"ש השמישו תיבת אני פ"א. (ח) כל,
רא"ל ורמ"ק השמישו תיבת כל, ובש"ה ורמ"ש לטניה, גא". (י) עליות,
רא"ל ג' העליון, רמ"ס הניה העליות, ול"צ ע"ב. כיו"ב, רמ"ס הניה
כיו"ב, והעד כי יתיר סוב, כ"י, ולי נראה כי יתיר סוב להניה: כונת וכמו
באג"ה

פָּנִי מִדַּעַךְ (יא) אֶתָּה הַצִּבְתָּ מוֹקְשֵׁי חֲרוֹנֶךָ יִלְכְּדֵנוּ
בְּעֶרְמָתוֹ אֶתָּה מוֹשֵׁל בְּנֶאֱוָתוֹ (יב) תִּסּוֹב פִּלְכֵנוּ גְסִיכֵנוּ
מִמְרִיפֵי חֲקִיו נֹתַנִּי לַחֲמוֹ פִּשְׁתֵּנוּ שְׁמֵנוּ וּשְׁקִיו (יג) אֶתָּה
כּוֹנֵנֵת דְּרָכֵנוּ מַעְרִכֵנוּ חֲנִיכֵנוּ יִלְיִי בֵּיתוֹ (יד) כִּנְפֵי שְׁחִירֵי
תִּשָּׂא יָמָיו וְלִלְיוֹ אֶתָּה יֹסֶדֶת וּמַסְפֵּר רַגְעָיו תִּגְדֵּד
(טו) תִּשֵּׂים שְׁפָלִים מִבּוֹר תַּחֲתִיּוֹת לְמָרוֹם וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם
צוֹלְלִים בְּמַצְלָה (טז) תִּפֹּל מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ גְּדִיבֵי אֶרֶץ
בְּשֶׁבֶט עֲבַרְתָּהּ תֵּתֵן מַחֲבֵק אֲשַׁפְּתוֹת רֹכֵב שָׁמַיִם בְּעֶזְרֶךָ
(יז) אֶתָּה חֹזֶקֶת בְּרִיחֵי שְׁעָרֵי שׁוּמְרֵי תוֹרָה נֹצֵרֵי מִשְׁפַּט

מ"א ז"ל ה' ב' במדבר ח"ב. (יא) הנה' עז"ו. אויב ה"ג. סהלים פס"ג. (יב) סהלי
 . הובע כ"ז. (יג) סהלים פח"י. ראשית יד"ד. (יד) סהלי קטע"ט.
 סהלי יג"כ. סהלי ט"ט. אויב בא"ז. (טו) אויב ה"ה. אויב ג"ס.
 קהלם ה"ו. (טז) טשעס ד"ע. אויב ב"ז. ג"א. ד"ס. דרכים לז"כ.
 (יז) כחמים ו"ח. סהלים קמז"ו. טשנא פח"ד. טח"ו. יח"א. סהלים עז"ט. אויב

718

דרי ופטי כוונתו (פ"ט § 15 ט'). (יא) אחת הצבת, כעטם שאם יתפסם ויהספך בתחבולות בספרות, לא תענינו עמדתו ויפסל כו, ע"ש רז"ל (וימה סו"ב) במשכילנו לא תתפסם מפי הלוי השם, הלאה ושוב דריק וכו' ונסתי ממשול לפניו, וירש"י אני ממונה לידו חסא גלוי לכל, ויפסל בו, וידעו ממשיו, (בסוג ג"ה) דם שובר עזרים בספר, הק"ה מברית עליו גלוי. (יב) תחבר, מענין סכס וגברם ספולה, כמו ואכי סתות (ש"א כ"ב), וישעיה המהמא"ם ספוב גלוינו וסכיניו (שם) מעריכי (לחס) סתו כו', אל לא ידעתי מה ספא אלה גלוינו, וסכיניו ונכל כנאורים הכרים אין דעמי נוסח, וכיכלה רומא על ארבי האדס נסמכים, ומס מערסם ארביק כיומנס להנאנס המסכים (ש"ן המרס ע"ה) וקורא במשרתם, פלס"ה לפי שס כמשתנה לנסכים כמו ומחזיק נפלך (ש"א ג"ב) (יג) משריו, מעריכו לבו. חניניו לירי ביהו, להמ"ק סתיס למחשבות סלב, פ"ט בלז סקר, ויכליד נכרים ויסקו להסור (י"א). (יד) תשא, מענין העלתם מספר ומכרד (י"ב) ופא לא רשס (דס"א כ"ה) ולא נסא דור משרס ע"ס ש"י. ונמ"ס ג"ס ומספר כעמו חניד. (יז) בריחי ששרי הדיק יסוק, לשמור כל אשר אסור בנים, אלז עמי הארץ, כל יסרן שריוס, כי יאם סרס (פרי"ג). ששרי וררה, להמ"ק במשפלים נחל ספויני, ונדידי משפס, בלסא המשר

באנ"ח. (יב) הצבת, כהל' רמ"ח, רמ"ק ורמ"ט, ובשה הצבת בחי"ת :
מוקש, רמ"ק ג' מבקש (יג) חסור, רמ"ש, חסור, רמ"ח ראה' הסיק :
ושק"י, וקש"י (יד) חסור, רמ"ש ורמ"ק בלי' (טו) שתיי, רמ"ל
שאח"כ שח"י, בלי' עש, באנ"ח וראה' יוס"ל בע"ל, ומספר, רמ"ט
ואמב"א השמיע ויי' דח' (טז) תחתית, באנ"ח תחתית.

הַיָּרְדֵּן (יח) אֶתֶּה רֹאֵה פְּלִיּוֹת
הֵם (יט) הַדּוֹמָה מְרוֹם עוֹלָם עַל
כֵּן רָאִשׁוּ לְהַפְלִיא כְּבוֹד לַיהוָה
שִׁמְהָ מִרְכָּבוֹת כְּבוֹדָה לְאֹמֶר
צִנְּתָה דוֹרְךָ הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה
אֲמָרוּ (כ) גְּבוּרָתְךָ מִכָּל יֵשׁ
עוֹלָם רְצוֹנָה בְּשֹׁפֵל מַצְבִּינוּ
עוֹלָם לְעוֹלָם (יג) חֲסִידִים כִּסֵּ'ם מַשְׁלִי מִיָּד
כִּי־חַ' שֵׁם מוֹחֵל (כא) שֵׁם מוֹחֵל דִּסֵּ'ם
כִּי־חַ' זְכוּרִים יִדֵּ'ם דִּכְסִים מִלִּיכִים

באר

מספרם וסמולם , ועם הארץ , הם האנשים אשר לא די שלא ישתדלו בעיון ספרים ,
אבל גם בתוך החשי לא יתעסקו , וכן היה דעת חז"ל (ברכות מ"ב) , ולדעמי
שומרי תורה נצרי משפט , כנינים לתמיד , הממסס ככלל יודע דם ויין , ובוטות
מחשבת כי י' שמרם לכל ידעו ולכל יתמיד (ברכות מ"ב) , שבת ס"א , פסחים מט , כ"ב
בבבבבבב , לח"ה , כמפורסם לו כמלמוד (ברכות מ"ב) , שבת ס"א , פסחים מט , כ"ב
ח"א , מסדרין כ"ד , סוסס כ"א) ובאשר מקומות , ושררת , הוא מצ"מ
ענין תלמוד כת ע"כ , (ס"א) , יס"ו , שבוז זרוע רעע (ישעיה ח"יב) , כי יסבר כל
עמיתו , וזהו לעמוד (תנ"א) , כל טובה המעטת ממ' מקרא חס ד , ונעבור זה
ספירות כלו הוא חסד מחלוק יס' וכמ"ס עולם חסד יבנה , בנין עולם חסד הוא ,
אבל ספירות לעשות מצי עולם הסודות , כמפואר מתוך כל למוד יקרא
ד , ק , ו מ ס פ ס הו ל ל דין כמס שרוא על כבוד , ויהי חסד לו קצת ע"כ , ולפי
היזמו ספירות : (י—ד) על חסדי י' , (ט—ו) על משפטי , (יז) על
צדק . (י"ח) אחת רואה כליות וכל , יס"ח כמס דפסח כי יודע סמולמות לב
ונספירות כל המבואר , לא יספיר דעת חלית , ק"ח כי לו ידעל ספירות הספ
כמו ספוק ומנא (י"ט) , יס"ח , הוספ , נגד דעת חמית סקדמותם המבחינים כמסמס
כי ספירות , לניסור סס וסא חוסר , ספיליו חוסר , כ"ח ספלות וכבדו סמית
גס על סלי פלי סלסס (כ"י) . מרסם עולם , סול עולם ספירות ספירות .
והרוא יצירות , סס סגלגלים , אשר סס כרסל סס ספירות ספירות סס ספירות ,
סס סס סס סס ספירות ספירות , כאלו יסמר ספירות ספירות ספירות ספירות סס
כל סאר ספירות ספלות , ונבוסים ספירות סס ספירות ספירות ספירות סס
ספירות ספירות , (סל ספירות סין רוא) . וליד ספירות על סל (ימ"ל) .
(כ) ספירות סס , סו ספירות ספירות ספירות , ע"ס סין לא ספירות ספירות סס
ולא יסל סס סס , וס ספירות ספירות , כיון לנגל ספירות ספירות סס סס סס
ספירות . אני וספירות , יסר ס"ס , יסר ספירות . (ס) אני ספירות , יסר ס"ס

רא"ה נ' ודודי. (כז) בשפל, רמ"ק נקד בשפל (ע"ל ב"מ). מצבינו, כפ"ל ויניד
(י"ח) את, רא"ה נ' אל. (י"ט) ראשו, רא"ל ונמנ"א. ראש. (כח) ודודי.
(כח"ע) דהא

יִשְׁמְטוּ מִרְאשֵׁי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם עַד אַחֲרֵיתָם (כג) גִּדְלָתָּ
מֵאֵד מִהֶבְלִי פְעֻלֵינוּ וְהֶבְלִי פְעֻלֵינוּ תִּבְחֵן (כד) נִזְרָאוֹת
נִפְלְאוֹתָ עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים וְזָכַר כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא .

(כה) הִעֲשֵׂה יְיָ אֱלֹהִים דְּבַר בְּלָתִי אִם נִגְלָה לְךָ מִדֹּד
סֶרֶם הַעֲשׂוֹתוֹ (ס) תִּתְעַלֶּה עַל רֹחִי בְּחֲדָרֵי מִשְׁכְּבִי גִדְלָה
אוֹ קִמְנָה וְאַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לֹא יִדְעָתָּ (כו) שְׂכֻלָּה הַגְּבוּיָה
גִּבְיָה גְּבִי שָׁמַיִם שָׁפְלוּ בְעֶרְפּוֹ יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה
בְּעֵמֶק מִצְוֹלָתוֹ אֲשֶׁר הָיָה תְּבִלִּית תַּחֲתִית כָּל עֲמוֹק

(כג) כְּהִי' קד"ח . (כד) סְלִים קט"ו . קָטָל ג"ח . סְלִים ר"ס .
(כה) עֲמוֹס ג"ו . מִרְס ס"א . (כו) וְחֻקָּא כ"ג . קָטָל ו"ב . דְּכִי' ס"ג .
מ"א ח"ה . (כו) סְלִים קט"ו . אִיב ג"ח . חֲסֵד ר"א . סְלִים

ב א ו ר

לִפְלִיא כְּכֹד . (כב) גִּבְהַת מְבִלִּישׁ , עֲדִים ר"ל (סֹסֶס ס"א) סְקִים גְּבוֹס וְרוֹאֶה
אֶת הַסֶּסֶל , שֹׁא' כִּי רִס ה' וְשֹׁא' יִרְאֶה . (כד) נִזְרָאוֹת נִפְלְאוֹת עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים ,
לְפִי כָל הַמִּצְוֹת וְרוֹאִים וְנִפְלְאוֹת מַעֲשִׂין , וְלֹא יִמְשֵׁב עִם סוֹף הַמֶּלֶךְ , כִּי לְפִי זֶה
כִּמְעַט אֵין כָּל פֶּלֶא שִׁיבָה וְזִכְרוֹנוֹ לִפְנֵינוּ . לֵכָן נִרְאֶה לְפָנֶיךָ נִפְלְאוֹת , מַעֲשִׂין רַחוּם
וְהַסֶּרֶס כִּמוֹ כִּי יִפְלֹא מִמֶּךָ דְּבַר , לֹא נִפְלְאוֹת , כִּי פֶלֶא וְפֶלֶא עֲשִׂים אֶחָד , וְרוֹאֶה
נוֹסֵל עַל כָּל דְּבַר הַיּוֹאֵל מִן הַסֶּרֶל וְמוֹעֵר וְרוֹאֶה אוֹ תַּמִּים , וְיִסִּי פֶסוֹק זֶה כִּי עַל
שְׁנֵי פֶסוֹקִים סְקוּדִים לוֹ .

(כח) דְּבַר , טְכֵי אוֹ מִלְּכוּתִי . סוּד , סוּד עֵינִי וּמִלְּאוֹתִי . מִרְס הַעֲשׂוֹתִי ,
עֶרֶם אֲלוֹתִי אֵל מִצְוִאוֹת (כ"ח) . (כו) בְּחֲדָרֵי מִשְׁכְּבִי , מִקּוֹם סֶרֶם לְמַשְׁכָּב וְעַמֶּסֶס .
(כז) שְׂכֻלָּה הַגְּבוּיָה , כִּמְעַט . גְּבוּיָה שְׁמִים , כְּלוּמָר הִיטָם אֲשֶׁר בֵּין גְּבוּיָה שְׁמִים אֵל
אֲשֶׁר הַדְּרִים סְבִיבוֹסִים , הוּא כִּיטָם אֲשֶׁר בֵּין רֹמְמוֹס יִדְעֵתָּ לִידְעֵתָּ , עֲמִינִי וְרַחוּם
זֶה הִיטָם אִיבֵנוּ אֲמֵם רַק עַל זֶה סֶרֶסֶסֶס , וְסִכָּן זֶה סֶרֶסֶסֶס , כִּי אֵין יִסְכָּן שִׁיבָה
לְסִכְדִּיל בֵּין גְּבוּיָה שְׁמִים שֶׁהוּא מִקּוּמִי וְיִנִּי וְיִדְעָתָּ ה' שֶׁהוּא רֹמְמוֹס עַל וְ
שֶׁכִּי זֶה יִנִּי וְיִדְעָתָּ גִּם רִיבִי'וֹ וְתִאֲרִיךְ תִּאֲרִיךְ לֹא זֹנֶךְ . בְּעֵמֶק מִצְוֹלָתוֹ , הוּא הַעֲוֹלָה
הַסֶּחֱחוֹן כְּמִס' (י"ב) מִעֶרֶס סְלִים , וְרוֹמְמוֹ לְמִס' ר"ל הַקִּבִּים גְּבוֹס וְכו' (ס"ל כב) .

עֲלוֹ רִשׁ , בְּהַחֲוֹף רִשִׁים וְאִנִּים מִצְבֵּנוּ בִּיחִיד בְּמִשְׁתֵּה . יִשְׁמְטוּ , רִשִׁים
הַיָּהִי : מִשְׁמְטוֹת , עַל כִּי עֵין שְׁעִיר וְשִׁכָּה : עֵינֵי ה' הֵמָּה מִשְׁמְטוֹתִים
בְּכוּרִי . (כג) פְּעֻלֵינוּ , בְּהַחֲוֹף רִשִׁים וְרִשִׁים פְּעֻלֵינוּ . (כד) הִינִיחָה ,
בְּאִנִּית : הִינִיחָה בְּמִשְׁתֵּה . אֵם , רִמִּין וְרִמִּין : הִשְׁמִינוּ תִּיבָה זוֹ .
(כו) בְּחֲדָרֵי , גִּדְלָה אוֹ קִמְנָה , רִאִיהִי בְּחֲדָרֵי , קָטָל אוֹ גִּדְלָה . (כז) יָדַע ,
כִּי בְּנִי , רִי' , רִאִים וְרִדִּים , וְבִשְׁמִי יָדַע . אֵת , רִמִּין וְאִמְבִּיא הַשְּׁמִי
תִּיבָה זוֹ . נַעֲשֶׂה , כִּי רִאִיהִי רִי' וְרִדִּים , וְבִשְׁמִי נַעֲשֶׂה , עֲבַר נַפֵּל בְּמִשְׁתֵּה מִצְוֹלָתוֹ
כְּכִלֹּן וְכִן תִּרְחִיב תִּיבָה הִיא , בְּהַחֲוֹף וְאִנִּים , מִצְוֹלָתוֹ מִצְוֹלָתוֹ בִּלִּי .
עֲמוֹק

(כח) וְאֵין עֲלֵינוּ לְהַפְלִיא אֵיךְ וְאִיכָכָה אֲתָה לְבִדָּה תִּדְרַע
(כט) וְאֵיךְ תִּדְרַע הַהֶפְכִים וְהַמִּינִים הַשְׁוֹנִים בִּידִיעָה אֲתָה
לְבִד מִכָּל צַד (ל) וּפְרָטִים מִתְחַדָּשִׁים מִשְׁחָנִים בְּלִי תְּבִלִּית
בְּמִסְפָּר בְּמִדַּע אֶחָד קִים וּמִקִּיף עַל כָּלָם (לא) וְהַדְּבָרִים
הַעֲתִידִים אֲשֶׁר לֹא יָצְאוּ אֶל הַמִּצְוִאוֹת בִּידִיעָה
אֲמִתִּית בְּלִי הַתְּלוּת בְּהַעֲדָר (לב) וְהַצֹּדֵק מִשְׁנֵי קִצּוֹת
ס"ג . יִדְעִים לֹא יִסֵּ . (כח) מִסֵּס . (לא) סְמוּרִים יִג . (כב) שְׁמוֹס סְסִי .

ב א ו ר

(כח) אֵיךְ וְאִיכָכָה , גִּבְיָה : אֵיכֶם וְאִיכָכָה הוֹאֲלָתֶם הַיּוֹם מַעֲמִינֶיךָ סְקוּרִים ,
וְסִכָּל לִפְסֹלֶת הַכֹּהֵל , וְסִכָּלִים כֹּהֵל לֹא זֹנֶךְ דְּרָשׁוּ עַל זֶה מִסֵּס דְּרָשׁוּ . וְעֵינֵינוּ
לְרַמֵּס שְׁאֵין לוֹ שְׁאֵל אֵיכֶם יָדַע אֵל , אֲשֶׁר שְׁאֵין לוֹ כְּלִי סְרָסֶס (ס"ל לס) , וְעַל זֶה
יִשֵּׁב אֲתָה לְבִדָּה תִּדְרַע , כְּלוּמָר כִּי מִדְּרַךְ עֲמֵךְ וְעֲמֵךְ מִדְּרַךְ וְאִיךְ אֵין מִי שִׁידַע
אֵיכֶם יִדְעֵתָּ וְזֹלָתָּ פִּי , וְזִמּוֹ שְׁאֵין כִּנּוֹ יִכָּלֵס לְשִׁיבָה אֲמִתָּה עֲלֵמִינֶיךָ , כִּי כָל
נִשְׁיָב גִּם יִדְעֵתָּ כְּמִנְיָר כְּמוֹס (כ"ג) , וְסִכָּל לְדַעַם יִתֵּר סְמִי' גִּם מִי שִׁשֵּׁי שֶׁל
סִפְסוֹק אִיבֵנוּ מִסֹּסֶס , כִּי אֵם לְשִׁיבָה , אֵךְ לְסִכָּל לֹא יִתֵּיבָה סִשְׁוֹן : אֵם סִכָּל לְבִדָּה .
(כ"ד) (לג) סִפְסוֹק מַמְנוֹ שֶׁלֵּךְ סִכָּלִים דְּכִי מַמְנוֹ סִפְסוֹקִים אֵם , בְּחֻרִים (ס"ג) ,
דְּכָבִדוּ שֶׁם עַל יִדְעוֹתֵם ס' , כִּמְסֵס שֶׁן כְּנִדְלוֹת מִיִּדְעוֹתֵינוּ , וְאֵם כִּי דְּכָבִיד כִּסֵּס סִכָּל
יִקֵּר סִכְרָךְ מִלֵּךְ , אֵךְ גִּם קָטָל , וְיִשֵּׁב עֵינֵינוּ עֲמוֹק וְכִי עֵיבִי יִרְאֵתִי לְכִיטִים רִאִים
וְלִדְבַר כִּסֵּס כְּסֵס , וְאִכָּלֵךְ אֵךְ אֵם כִּיטָן לְסִכָּלִים עֲמֵינוּ לְפִי פִירוּשִׁי דְּמִס' וְרִי' ,
וְכִיטָן לְעֹדוֹ עַל אֲמִתָּה הַקִּיבֵר כִּסֵּס יִעִינִי כְּמוֹס , וְכִי מִס' לְסִכָּלִים ,
וְכִי אֵין ס' לְסִכָּלִים הַסִּכָּלִי מִלֵּךְ ס' . (כ"ד) הַהֶפְכִים , לֹא יִדְעֵתִי לְכִיטִים עַל אִיבֵנוּ
לְסִכָּלִים יִתְמוֹן כֹּהֵל , וְאִשְׁכָּר כִּיטָם לְכִיטָם סִכָּל , סִכָּלִים כִּיטָם סִכָּלִים , סִכָּל
עֲמֵנוּ לְכָל סִכָּלִים , וְכִיטָן יִתְמוֹן לְכִיטִים לְכִיטִים עֲמוֹק כִּיטָם , מִכִּיטָם יִשְׁמֹרֵם ס' כְּנִדְלוֹ
כָּלֵל , וְלִמְסֵר עֵינֵינוּ שֶׁהוּא בְּלָתִי מַשְׁנִית , כִּי לְנִמְנֵעַ כִּיטָם אִיבֵנוּ מִסְּמֹלֶת סֹסֶל ,
וְכִיטָם רִמִּין כְּנִדְלוֹת רֹמְמוֹס גִּם עַל זֶה עֲמֵינוּ , אֵךְ כִּי לֹא רִיבָה לְגִלוֹת סוּדוֹ וְיִדְבַר
בְּחִידוֹת כָּל הַמִּרְס (י"א) וְ סִכָּלִים כְּנִדְלוֹת כִּיטָם . בִּידִיעָה אֲתָה , וְלֹא בִידִיעָה
כִּיטָם יָדַע סִכָּלִים כְּכִיטָם , וְלֹא כְּנִדְלוֹת יִדְעוֹתִים יִתְמֹלֶסוּ הִינִיחָה כִּיטָם יִתְמֹלֶס ,
כִּיטָם סִכָּלִים כְּנִדְלוֹת (לשון כְּנִדְלוֹת) , בְּחִידוֹת כִּיטָם , בְּחִידוֹת כְּנִדְלוֹת סִכָּלִים (כ"ח)
אִלְנִי יִדְעֵתָּ קִיטָם כִּי שֶׁל הַכֹּהֵל סִכָּל כְּנִדְלוֹת . וְלֹא יִקֵּף , דְּבַר שְׁאֵין לוֹ סִכָּלִים
כִּי אֵם ס' אֲשֶׁר גִּם כִּיטָם כְּנִדְלוֹת כְּנִדְלוֹת (כ"ח) . (לא) בְּלִי הַתְּלוּת בְּהַעֲדָר ,
לְדַעַם כְּנִדְלוֹת סִכָּלִים , עִם כִּיטָם עֲמֵנוּ עֲמֵנוּ הַכִּיטָה , לֹא יִקֵּר מִזֶּה עֵינֵינוּ ,
כִּיטָם , שִׁכָּלִים הִינִיחָה כְּסִכָּר , כִּי זֶה אֲמֵנִי יִדְבַר כְּסִכָּר סִכָּלִים , רִי' אֲשֶׁר אֵין

עֲמוֹק , רִי' נִקֵּר עֲמוֹק גִּם שְׁרוּקָה . (כ"ח) אֵיךְ , אִיבֵנוּ , אִיבֵנוּ אֵיךְ כְּכִיטָם , עֲמֵנוּ .
(כ"ד) הַהֶפְכִים , רִשִׁים , רִשִׁים וְרִדִּים , וְבִשְׁמִי : הַהֶפְכִים , הַהֶפְכִים ,
הַהֶפְכִים , לְבִד , רִאִיהִי הַשְּׁמִי תִיבָה זוֹ . (ל) בְּמִסְפָּר , רִאִיהִי גִל הַמִּסְפָּר .
(לא) הַעֲתִידִים , רִי' , רִאִים וְרִדִּים הַשְּׁמִי הִיא . בִּידִיעָה , רִי' בְּחִידוֹת
רִאִים וְרִדִּים , מִסֵּס רִי' הַעֲתִידִים לְעִיבָה : בְּדַעַה , וְבִשְׁמִי הַשְּׁמִי תִיבָה אֲתָה . בְּלִי
הַתְּלוּת , רִי' לְבִלִּי הַתְּלוּת מִן לְשֹׁן הַתֵּל . (לג) סִכָּלִים , רִי' גִל וְאִמְבִּיא :
סִכָּלִים

הַאֲפֹשֶׁר בַּעֲתִיד בַּחֲכָרָעָה סְגִלִּית נִפְלְאָה מִשְׁאֲרֵת טַבַּע
 אֲפִשְׁרוֹתָם (לג) מִי יָדַע בְּכָל אֵלֶּה וְזִלְתָּה (לד) וְיִדְעוּתֵינוּ
 בְּלוֹת וּמִשְׁלָאוֹת קָצְרוּ מִהֲשִׁיג אֵיךְ יִדְעָתָנוּ עִם רַחֵק
 הַיַּחֲשׁ בִּינוּתֵינוּ מִצֶּדֶק וּמִצְדָּנוּ (לה) וְאוֹלָם כָּל אֲשֶׁר
 יֵצֵא אֶל הַיֵּשׁ אִתָּהּ יִצְרֶתָּ וְכָל אֲשֶׁר אִתָּה רוֹאֶה לָךְ
 הוּא הַנִּמְתָּרוֹת לָנוּ וְהַנִּגְלוֹת (לו) וְאִיזָה לָבֵב חֶכֶם יִתְפַּלֵּא
 בִּי תִשׁוּב תִּתְפַּלֵּא בְּמַעֲשֵׂה יְיָיִךְ (לז) הִפְלֵא מִהִיוֹצֵר דְּבָר
 מִמְּלֵאכֶת הַחֹמֶר וּמַעֲשֵׂהוּ (לח) אִתָּה הַמִּצְאָת כָּל אֲשֶׁר

(לג) אִיזֵב יִבֵּן. (לד) יוֹשֻׁעַ ט"ס. ג"כ ח"ס. הַמּוֹרֶה נ"א. מנ"א. (לה) יוֹשֻׁעַ
 ט"ס. סְגִילִים ע"י. רַחֵשׁ לֹאֲמֵנ. דְּבָרִים כ"ח. (לו) אִיזֵב ט"ד. מִשְׁלֵי ט"ז. כ"ב.
 אִיזֵב י"ע. סְגִילִים ק"כ. (לז) בְּרַחֲמֵיךְ יְיָיִךְ. יִשְׁעִים מ"ס. רַחֲמִים י"ד.

ב א ו ר

מִכְשָׁנוּ לֹאֵחַ אֵל הַמַּעֲשִׂים, אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ נִמְצָא עִם ס, וְכֹחַ עִם ז ע פ י ד
 נִלְחָם אֵל הַמַּעֲשִׂים הַפֶּעַל, הֵנֶּה הִידְעֵם בּוֹ מַעֲשֵׂם גְּדוֹלָם, אֲלֵכִים, וְאִין דְּרֹמָה לֵם,
 כִּמוֹ שְׁאִין מַעֲשִׂים רַק אֵל אֶחָד (רמ"ח). וְהִסִּי הַכּוֹזֵם בְּנֵי הַתְּלוֹם בְּהַעֲדָר, כִּלְכֹן
 סוֹדִים כִּכְרֵם נִמְצָאִים וְאִין לֵסֵם הַתְּלוֹם בְּהַעֲדָר, וְעַיִן בְּלוֹר דִּלְכָּה לִּסְמוֹרֵם כִּי
 אֹחַ ב'. (לכ) וְהַצִּדִּיק, דִּמֵּי פְלוֹנִי שְׂוִילֵם בְּהַעֲדָר לֹא יִמְלֹךְ מִסִּינֹה דְּלִיק אֹר רַשָּׁע,
 וְכִי יוֹדַע הַקָּדֵשׁ הַכּוֹדֵק וְהַמַּחֲמִי מִלֹּאן הַשִּׁטִּים, וְלִפִּי שֹׁם מִהִיִּים בְּטוֹלֵם הַבְּחִירִם, אֲמַר:
 בְּהַעֲדָרָה סְגִילִית נִפְלְאָה, כִּי אֲפִשְׁ שִׁיזַע הַקָּדֵשׁ אֲחֵמֶי ע"י שְׁאִירִים הַהֲכִרְטָה
 מִבַּע הַאֲפִשְׁרוֹת (רמ"ח) פֶּרַח סָרַח' מִשְׁמֹנֶה פְּרִי הַרְמָכִים וְכִי הַכּוֹזֵם (ס"ב ג' ה').
 (לג) מִי יָדַע, זֶהֱסֵם הִיא הַכּוֹזֵם עַל שְׁלֹחַת אֵלֶם, שְׁאִין אֲתָם יוֹדַע בְּכִי אֵלֶם וְזִלְתָּה
 וּכְמִ"ס (כ) אֲתָם לְבָדֵךְ תִּשֶּׁ, וְכִלְכֹן וּנְמַלֵּךְ שְׁכֻנָּתָם זֶהֱסֵם (לד) כִּי יִדְעִיתֵנוּ בִּלְת
 וּמִשְׁלָאוֹת, רִל' חֲלוֹשׁוֹת מִלֵּךְ בִּכְסָף אֵל הַמִּצְוֹת, וְקִצְרוֹת מִכְשָׁנוּ אִיכִיזֵם. מִצִּדִּיק
 וּמִצְדָּנוּ, מְקוֹרֵם הַמַּשְׁבִּיג וְשׁוֹמֵק הַמּוֹכֵם. (לח—לו) וְאוֹלָם כו', שְׁפִלְשֵׁם פְּסוּקִים אֵלֶם,
 לְרַמֵּי, יוֹסִיף הַמְלִיךְ לְבָחַר מִשֶּׁם (כח) וְאִין עֵלִינוּ לְהַפְלִיא, וְיִתְרֵךְ עוֹד שְׁלֹחַ אֲתָם
 סִינִינִינִינִי מִנְּחִירָה בְּמִוֹרֶם (יט"ג): אֵלֶם כִּי יוֹדַע הַפְּרִסִּים, יִמְחִיב שְׁחִיכִינֵם לֹא טִינִים
 לְרַחֵם וְאוֹתִים לְשִׁמּוֹעַ, וְזֶה שָׁקַר, וְאִכְּ בְּלִי חוֹשִׁים וְהַגִּשָּׁה כְּמוֹ, כִּי יֵשֵׁי מוֹשִׁי
 הַמַּחֲשִׁי? — יִי אֲמַר: כִּי יֵצֵא אֶל הַיֵּשׁ וְכו' וְכִי אֲשֶׁר אִתָּה דֹּאֵה, רִל' כֵּל מִנְּחֵם
 הַנִּגְלָה לִי וְהַנִּתְּהָר עוֹד מִמֶּנּוּ לִךְ דֹּאֵה, כִּי שִׁיקֵךְ הַדּוֹשֵׁם וּמִכְשָׁנוּ וְהַפְּסָדִם מִנֵּךְ
 יֵנֵה, וְאִין כֵּן אִיזָה לָבֵב חֶכֶם יִתְפַּלֵּא, כִּי חָשׁוֹב תִּתְפַּלֵּא, רִל' כִּי תִשְׁתִּין
 בְּמַעֲשֵׂה יְיָיִךְ, כִּשְׁכֻּמָּה כִּסֵּל אֵלֶם מִתְּלוֹת, וְכִדְרֵךְ פֶּלֶא, הִפְלֵא מִהִיוֹצֵר כו',
 כִּי אִין יוֹסֵן שִׁעֲלֵם מִכְשָׁנוּ מִסֵּם שְׁפֹלֵם פֶּעַל כִּי? ע"כ. מִמְּלֵאכֶת הַחֹמֶר, הוּא

מִנְּחֵם (ג) יָדַע, רַחֲמִים, רַחֲמִים נִקְדָּו יִצֵּי הַרְמָכִים הַחֲשִׁינִי לְבָדֵךְ יִצֵּי.
 (ל) יִדְעָתָנוּ, רַחֲמִים וְאֲמַר: יִדְעָתָנוּ יִדְעָתָנוּ בְּמַעֲשֵׂה. (לכ) אֲשֶׁר,
 רַחֲמִים וְאֲמַר: הַחֲשִׁינִי חֲשִׁינִי. יֵצֵא, רַחֲמִים נִקְדָּו יִצֵּי. (לו) לָבֵב חֶכֶם, רַחֲמִים.
 וְרַחֲמִים ג' חֶכֶם לָבֵב, כִּי, רַחֲמִים ג' בִּי בִּבְיָה כְּבֹאִיב וְאִינִי שִׁלָּה יִתָּה.
 (לז) דְּבַר מִמְּלֵאכֶת, רַחֲמִים וְאֲמַר: דְּבַר מִמְּלֵאכֶת. (לח) הַמַּעֲשִׂי, בְּנִית
 הַחֲשִׁינִי

רַחֲמֵיךְ הַחֲכָמָה לְהַמְצִיאָו וְתִתֵּן בְּמַעֲשֵׂה מִדְּעָנוּ אֵלֶי
 הַמְּכַסִּים וְהַמְּנִיעוֹת (לס) וְסוֹדֵם הַשְׁאֲרָת רִשּׁוֹם בְּחוֹתָם
 כְּתָב אֲמַתָּה (ס) הַאֲמַת אִתָּה הוּא יִי אֱלֹהֵינוּ וְהַאֲמַת
 הוּא אִתָּה (סא) הַתְּנוּעָה לְמוֹשֵׁב לְצִים הַתְּנוּלָה לְפָנֵי בְנֵי
 עוֹלָה (סב) הֵנָּה הַמְּלָאכִים לֹא עָמְדוּ עַל סוֹד מִכְתָּבָךְ
 הַאֲמַתִּי הַחֲרוּת בְּלוֹחוֹתֵיהֶם וְאִין נִעְמָד אֲנַחְנוּ דִּי לֹא
 אִיתִי אֲנִשׁ דִּי כְּתָבָא וְכִיל לְמַקְרָא (סג) הֵן בְּקִדּוּשֵׁיךְ

(לח) סְמוֹרֶם ט"ג. (לס) דְּנִינֵל י"ח. רַחֲמִים י"ח. (ס) יִדְעָתָנוּ י"י.
 (סא) סְגִילִים ח"א. ט"ב ג"ד. (סב) מִי"ב י"ד. יִדְעָתָנוּ י"ח. שְׁמוֹת ל"ט.
 מ"ב י"ד. דְּנִינֵל ב"י, ס"ט. (סג) אִיזֵב טו"ט. שְׁמוֹת יט"ט. דְּכָרִי ל"ט.

ב א ו ר

מִלְחָמָה גּוֹף סַחֲמָר, וּמַעֲשֵׂהוּ, הוּא מִסְתַּמֵּךְ פְּעֵל וְעוֹשֶׁה, וּבְמִוֹרֶם (ט"ג) מִנְּחֵם
 סַחֲמָל כּוֹס: אֵל לֹא יִצִּיר וְיִבֵּן סַחֲמָל עֵינִי הַהִפְסָה, לֹא יִסִּי סַחֲמָל עַל תְּכֻנָּתוֹ, וְ
 שְׁלֹחַ שְׁלֵם הַסְּמִירָה זֹלָתָם. (לח) אִתָּה הַמַּעֲשִׂי, וְאֵל יִשְׁאֵל סַחֲמָל: אֵל כֵּן מִה
 סְכִילִים הַחֲמִירָן כֵּן זֶה מִהִיוֹצֵר, אֵל כֵּן יִצְמַר אֲתָם הַמַּעֲשִׂי כו' רִל' שְׁאִין נִקְשָׁם
 נִסִּים מִכְלִיִּים זֶה, אֲלֵכִי כֵן רַחֵם ס', אֲלֵכִי כֵן רַחֵם ס', אֲלֵכִי כֵן רַחֵם ס', אֲלֵכִי כֵן רַחֵם ס',
 מִיִּזְוָתוֹ י' כֵּן לֹא נִקְשָׁם מִכְלִיִּים לְזִנוּ (פ') מוֹרֶם ס"ח, כִּסִּי, כִּסִּי, י' (ג').
 (לס) וְסוֹדֵם, וְסוֹדֵם סְכִילִים, הַשְׁאֲרָת רִשּׁוֹם בְּחוֹתָם כְּתָב אֲמַתָּה, רִמּוֹם לִסִּי.
 רִל' (סכּת נ"ח), בִּיר ס"ח (כ"ב) חוֹתָמִי ס' הַקָּבִ"ס אֲתָם, מִכּוֹ אֲתָם, אֲלֵכִי בְּרַחֲשׁוֹן
 ס' אֲוִיזִים, מִי"ס בְּחִמְעָה, מִי"ו בְּסוֹף, וְעַל שֶׁם (יִשְׁעִים י') אֲלֵכִי רַחֲשׁוֹן וְאִנִּי
 אֲחִירֵן וְגו'. (ס) הַאֲמַת וְכו', רִמּוֹם לִסִּי הַרְמָכִים (יט"ה ח"א—ד) שְׁכֵל הַמַּעֲשִׂים
 לֹא נִמְצָאוּ אֵלֶם מִתְּמַתֵּם הַמַּעֲשִׂי, וְאֵלֶם יִעֲשֶׂה עַל הַדַּעַת כו', שְׁכֵל הַמַּעֲשִׂים לְרִיזִים
 לוֹ וְכֹחַ בִּסִּי אִינוֹ נִרְדֵּךְ לֵסֵם, וְזֶה לְאַחַר מַסֵּס, לְפִיכֵךְ אִין אֲמַתָּה כְּאִתָּה אֶחָד
 מַסֵּס, הוּא שְׁכִינָה וְאִינוֹ מוֹרֶם וְכִי אֲלֵכִים אֲתָם (יט"ה י'), סוֹל לְבָדוֹ אֲתָם וְאִין לְאַחַר
 אֲתָם כְּאִתָּה, וְכֹחַ שְׁכִינָה אֲתָם, ע"כ. (סא) לְמוֹשֵׁב לְצִים, ס' כִּי אֲדָם כִּלְכֹן לְסִינִים
 מִיִּזְוָתוֹ מִנְּחֵם כְּמוֹתוֹ, ע"כ. (סב) לְמוֹשֵׁב לְצִים, ס' כִּי אֲדָם כִּלְכֹן לְסִינִים
 שְׁפִלְשֵׁם (רמ"ח) וְכֵן מִכְשָׁנוּ בְּכֻזּבוֹ ט"ג. בְּנֵי עוֹלָה, כִּסִּי (אִיזֵב טו) הֵן בְּקִדּוּשֵׁי
 כו' אֲלֵכִי כֵן כו', אֵלֶם שְׁכֵם כְּמוֹם עוֹלָה, וְכֹחַ סִפְרָה אֲתָם. (סב) סוֹד מִכְתָּבָךְ,
 הַמַּעֲשִׂי לְעוֹלָם (לח) הַחֲרוּת בְּלוֹחוֹתֵיהֶם, קוֹרֵם לְעֵלֶם הַכֵּל הַנִּסְכָּר לֹחַ, כִּי הַכֵּל
 הַמַּעֲשִׂי לְעוֹלָם מוֹכֵן לְכִסְפֵּי אֲלֵכִים, וְהִיא הַכִּסְפָּה הַכִּסְפִּית, וְעַל זֶהֱסֵם הַכִּסְפָּה קוֹרֵם
 הַכֵּל הַנִּסְכָּר ג' כֵּן לֹחַ, וְזֶהֱסֵם הַכִּסְפָּה הַכִּסְפִּית, וְעַל זֶהֱסֵם הַכִּסְפָּה קוֹרֵם
 בְּלוֹחוֹתֵיהֶם (רמ"ח) וּנְמַלֵּךְ עוֹלָה עַל דֵּם הַכִּסְפָּה: אֲתָם עַל לֹחַ לְבָד (מִשְׁלֵי ג'ג)
 הַחֲרוּת עַל לֹחַ לְבָד (יט"ה י') וְכִי לֵסֵם (יט"ה י') וְכִי לֵסֵם (יט"ה י') וְכִי לֵסֵם (יט"ה י')
 יִצִּין אֲתָם (יט"ה י') וְכִי לֵסֵם (יט"ה י') וְכִי לֵסֵם (יט"ה י') וְכִי לֵסֵם (יט"ה י')
 דְּכָרִי סוֹד גְּדוֹלָה מִיִּדְעָתָם כִּסִּי. (סג) הֵן בְּקִדּוּשֵׁיךְ, כִּסִּי עַל (מג) סִנֵּה

חֲשִׁינִי וְחֲשִׁינִי. מִיִּזְוָתוֹ, בְּחִינֵי חוֹתָם: מִיִּזְוָתוֹ וְלֹא נִמְצָא בְּרִינִים. (ס) אֲתָם,
 רַחֲמִים וְאֲמַר: שְׁאֲמֵה ח', בְּנִית: לְבָדֵךְ ת"ה. (סב) מִכְתָּבָךְ, רַחֲמִים.
 וְאֲמַר: מִכְתָּבָךְ. אֲתָם, אֲנִשׁ, מִכְתָּבָה לְמַקְרָא, וְכִי: אֲתָם, אֲנִשׁ, כְּתָב
 לְמַקְרָא

אשר בך יאמינו לעולם לא תאמין ואיך תשמוין בשפעה
בועט במלכו ובאלהיו (מד) או איך יהוש נואש ימצא
חן בעיניו וידעך (מה) תכלית מה שגדע בך שלא נדעך
(מו) ואולם גרע היותך נמצא זה חלקנו מכל עמל
ההשתכלות ויגיעת ההשקפה (מו) לבד בהשגת קצת
שולליות ילבש צדקה מבקר בדיכליה ובהגנת ההרחקות
ישי' ח"א. (מד) שמו' ג"ח. (מה) חיו' ט"ו. (מו) חיו' כ"ס. קטל' י"ט.
(מז) ישי' נ"ח. תכלית כ"ז. תכלית קט"ז. כמדבר י"ח. רש"י נ"ח.

באר

המלאים, ואפשר ככוונה כח על המלאים, וחס על הנגלים, כי ושמים לא זכו
בעיניו (חיו' טו"ט) כח לסמור (י"ג) כחור וכמלאים ישי' טטל (חיו' ד"ח).
לח האמין, כי כל מעל ומעל (כל המלאים) יודעם כחור דעת שאין כח כח
אם יכול להשיג וידע כמות, וסל חיו' יודעין כחור כמו שטא יודע עמל.
(ישי' כ"ח). (מד) ימצא חן, ודמו לסמור (ד"ח) כי כל מי שידע כח,
ימצא חן בעיניו, והוא קרוב חיו', לא מי שישמע ויחפז לבד. (מה) שלא
נדרש, שח נדע עמלך וחמך כמ"ס לא תוכל לראות מי, ולא נשיג חלף חיו',
לא מסור (סמור נח"א) ובחול' (א"ח) ותכלית דעתך אותו שטור וסמין שחם
בתכלית הסלום בלחמך פס כדוד וכו'. (מו) ואולם גרע היותך נמצא, ולא נשיג
כי אם חיו' בלבד, וכי יש נמצא אשר לא ידעם לו דבר עמל המלאים אשר
המלאים בו (סמור נח"א) מכל עמל ההשתכלות ויגיעת ההשקפה, ר"ל וגם
זאת חידועה פניע לנו אחר ההשתכלות הגדולה, לא שגלנו או שגסס כח כמו
שפתי (רמ"ח). (מו) שולליות, כי כחור ראו' למיאות שאין בו כרכס, ולא
נשיג חלף חיו' לא מסור, וע"כ כח כחל חיו' לו פחד חיו', ואין למלך לו
אם נחלי שניעלם, כי כח נמצא לא בתכלית, וחי לא נחלי, ויכל לא בילכל.
וכאשר שניעלם חלף עמוקס מחד לא ישיגם שחשכונם במלום סמורגלות שסס
הסס הגדולה לקעו' ויזרו מרחבי הפירוש מחד ככל לשון (לשון סמור נח"א) על
כן שפתי חיו' ידי מנבאל סמין, וסרנל לעיין בו ימצאיו במורס (ו) — בארכוס.
ההרחקות, כל דבר מחייב גוף וכן כל נפול, איך לרחיק מהכור, ואלו סן
הסרחקות: (א) כל מה שחייב גוף, (ב) כל מה שחייב חיו' נפול ומשכס, (ג) מה
שחייב גורם חסס, (ד) מה שחייב לדמותו לדבר מברואיו (סמור נח"א) פ"ס.

לפני. (מג) רמ"ג ורמ"ש השמיני חצי פסק זה עד לא תאמין. תשמוין רמ"ק
ג' תאמין ח' תשמוין, בשפעה באיח, בשפעה. (מד) וידעך, באיח ורמ"א:
וידעך שפיעל. (מס) תכלית, רמ"ג ואמ"א, וישי' ו' דחב. (מו) עמל,
כ"ג בתחוף, רש"י ורמ"ש, ובש"ח ע"ל בפועל. ההשתכלות כתב"ה נח"א
שכל, ויברר"ל בכל מקום בסמין. ויגיעת, ח"ג רמ"ח, ר"ח ורמ"א ובש"ח:
ויריעת, ויריעת, ע"פ משת זה שני מאד רמ"ק ורמ"ש בתורם עד שתי
תיבות אלה לפסק הבא. (גס נ"ז ככל דוס כרכס ממנו לאינו סוף ס"ד).
(מו) ובהגנת, רמ"ג ואמ"א: ובהגנת, ורמ"א, ובתבועה, לך, רמ"א ג'
לפניך

יקרב איש להשתתחות לך (מח) ואיך יעלם מציאותך
עם גורל פרסום פלאי מעשיך והגלותם (מס) ואם תכלית
הראותם מחייב לנו העלמם לקצורנו לא בכל זאת נחל
להכיר גדלך (י) כי חזק הסתרו יעיד עליו למקצרים כמו
שיגלהו חזק הראותו למשיגים (יט) כמו העמלך אשר אור
יקרות לא ראיה עינו להלשת פחו וחושו והוא בהגרת
מציר חזק ניצוץ השמש אחר היותו בורח ממנו (נג) כמו
שיצירהו הנשר ציור אמתי ברוב התקרבו אליו להתענג
בזיוו (נז) ואם שני מיני הציור אין ביניהם הדמות.

(נד) אתה ידעת מכל ידע ומעשיך מוכיחים פיחכם
מכל חכם אתה (נח) ועשית כחכמתך מלאכות פלי
נערכות (ט) נפלאות לא ישערו נוראות לא ידמו המצאת
בציור וצירתי מעשים אשר לא יעשו עשית עמדי.

(מח) סמ"י קט"ד. (מס) סמורס ט"ג. (ג) סמורס נט"א. (נא) זכרים יד"ו.
ישי' סד"ג, חיו' כח"י, יומא ג"ח, יונס ח"י. (נג) ישי' סו"א. (נד) מ"א
כ"מ, כרכס לו"ג. (נז) מ"א כ"ו. (נט) עניס יד"א, בלשית כ"ט.

באר

(מח) פלאי מעשיך, ככוונה לבאר, כי פס שדע ממילום כ', סוף רק מל
סמורגלות, לא מל סכס ממילום (רמ"ח). (מס) מחייב לו העלמם, סמל תכלית
כמ"ס (לח לט) כמסכים וסמורגלות, וסורס כ'. לקצור, פניו לרש"י לילום שכל
האדם לטכין סדכ. (ג) הסתרו, הסגר ממילום (רמ"ח). יעיד עליו, על מציאותך
והנך. (נא) העמלך, כמלל כדכיר חרסנו כח" מה שחלף הסגס (רמ"ח) וע' סמורגין
(נח"ג) מורס (נט' ע' ח). (נד) מכל ידע, ר"ל ואין לסיק ידעתך לידעת וולך כל
מן סמורגין (רמ"ח). חכם מכל חכם, ער"ס (ישי' י"ז) כי ככל חכמי הגוים כו' מלון
כמוך. (נז) בלי גרעות, שאין עורר עליהם. (נט) ישיערו (ע"ל ישי' ט). נראות,
כ"ס של מלאות (ע"ל ישי' ט). אשר לא ישיג, פ"י וולך, עשית עמדי, ער"ס
(חיו' ישי' ט) ומכני אחז חלום. בשלש פסוקים חלם (נד—נו) ישי' המלך כמס
שחמל, מידעת כ', והפילא לעבור חל המלוקה כחל, חל עיין נשס חלום כפס.

לפניך. (מח) פלאי, רמ"ג רמ"ש ורמ"ס השמיני חצי פסק זה עד לא תאמין. תשמוין רמ"ק
(מס) הראותם, ר"ש, רא"פ ורמ"ס נקרו הראותם במ' (ע"ל ישי' ט) העלמם,
רש"י, רא"פ, וריב"י, העלמם, ורש"י, להכיר כ"ח ב"י ורמ"א
ובש"ח, מהכיר מלהכיר. (ג) יעיד, רמ"ק ג' יעיד בריש, ורש"י
ישי' ישי' (נא) ניצוץ, באיח ורמ"א: ניצוץ בלי ידע ובשורק במ', (ע"ל ד"ו).

(ד) אתה עשית לנו את הנפש הזאת גנובת היכלי מלך
שכונה באֵהלים (ה) עליינה במורד מתגוררת שושנת
העמקים (ו) אתה הקצית לשבתה מצע קצר בכפלי השך
משחור תארו (ז) פנית הפית הכיננה פסא לה משכן
עלמה בצלעי (ח) ותעשה לה רגבים ורקב מחלקים בקו
מסגרת טפה סביב (ט) ותכסה בחללא וקרורות מצפים
על חרם ותחמרה בחמר ובזפת :

קד"ח . דס"ח כח"ס . תהלים קד"ח . קלס"ד . (ד) ט"ב יב"ג . ירמיה' נח"צו .
משלי יג"ח . שוט"ו ח"ה . (ה) ט"ב ח"ד . ט"ס כ"א . (ו) יט"ו כ"ב . איכה י"ח .
(ז) ראשית כד"ח . דס"ח ככ"ו . (ח) שמו"ס כס"ט . יעקב' לד"ו . שמו"ס כס"ט . (ט) משלי

באר

(ד) גנובת , לקוחה בחזקת , כמו כמון גנבוס (לוי' כ"א) וסוף עד"ש ר"ל (אבות
ד"כ"ב) על כבוד חכם נוצר (יב"י י"א) . היכלי מלך , תכנסים מ"ס תרגם סיכלא דמלך עמית .
ששונה , תסל לשון המקרא , אף כי המלה וס' בדרדוק , כי מ"ס' לא ידע פטול ,
וסמניו לרש"י בשופטים שכוני תכלסין , סס כמי קדו' שכוניס בתכלסין נמנר' ולא
בכמים (עמדו ענינו) , וכלן רכונס על משכן הנפש כנוף השחקן ככללי קדו' .
(ה) עליונה , ל"ע טל סיכלי עמך , ר"ל כיסע עליונה , ועסס היא מתגוררת במורד ,
וסיכס מתנגד סיכלי מלך לנכסין ועליונה (למוד . י) חקצית , טעניו מנ"ס
הכסלים , וסוף כבליות , וסכליות יועזות (כרכוס סל"ח חולין יא"ח) ולפיו יתחייב
שימאל סס כח מואל הנפש (כ"ח ורמ"ק) וע' רש"י בלוי' (לא"כד) . (ז) הבית ,
בית חמיו , עד"ס שוכני כתי חמר . כסא , לטריף ידמו אל סלכ , וסוף מקוס
יוסר פניו ויוסר נכד , ולכן תלכו כסכ , וסלכ' בצלסח . (ח) רגבים , רופז
לריף אל חמיו סלכ , אל בלד ימין , שבו סכס הנפש , ואל בלד סחל , שבו סס ,
וסס מחולקים בקו , סדוכים כיוסר , עליוסס מסגרת טפה סביב , סוגר סלכ ,
שטעורו טפה . וסל"ס רגבים כנוי אל סיכס וסכד , ורקב על סלכ בני מוס ,
וסס מחולקים בקו , סוף וססס סכד . ססססיק כיון סיכס וסין סנמ"ע , קל"ס
זס מסגרת טפה חינו סחור . ולד' בצל"ח , סוף כנו כסכלי , על סחור ככלל
כיון תרגס כסל נס"ג . נס"ס (פ' ערוך) וטשכן עלסח כנוי אל סלכ ססס"ס (ח"ח י)
קיוס לז . כס"ק ח"ס , וססא רומי כי סנפס מונכס סניס . (ס) בחללא וקרורות ,
רומי אל כסכר סנידיס וסעלמס וססא מצפים על סכלי חרס סין , אל סחור
(כ"ח) , ולד' חרס כנוי אל כ"ס סגוף , כי סוף כחס סנכס , וכסלמו סס כס"ח

איוס אין דער ועלס . (כ) עליונה , דס"ח ואסב"א עליונים . במורד מתגוררת ,
בכ"ח סיס : מתגוררת במורד . (ו) חקצית , רס"ש נקד חקציות מנ"ס ב' ,
רס"ח ואסב"א וססיו סחידה תיבת סקס . כסכלי , תארד בכ"ח : כסכלי , תארס ,
סס"ס רס"ח ורס"ח כסכלי , תארס ססס"ס . (ז) בצלעי , רס"ח ורס"ש בצלעי . (ח) וסעשה
לה רגבים ורקב , מחולקים , רס"ח ואסב"א : וסעשה רגבים , רקב מחולק
מחם רס"ח חני : רגבי' ורקב . (ט) בחרס , כ"ח רס"ח , וסס"ח : בחרס ,
בחרס

(א) אתה הרבבת אנוש מראש מגויה שפלה

סכלה שכולה הצוללת היא בתהומות נקמות ומארות
(ב) ורוח יקרה יודעת בינינו מה טוב אצולה
מקבור העולה היא למעלה והיתה למאורות
(ג) יי אלהי בתבונת מלאכת מערכת תבנית יצורי
גדלת מאד נפלאים מעשיך בנפשי היודעת .
(א) תהלים סו"ב . (ב) משלי יו"כ . לוי' לד"ד . קסל' ג"ח . ראשית ח"טו . (ג) תהלים

באר

המחלקה השנייה אחרי גמור עניני שלשת השלמיות המדומות ושלמות
האמתי , גם הרשת המפרישת את החוקר מהשגת שלמותו , אשר דבר על
כל אלה בתחלה (בהקדמת הספר א—ג) ברמו ובקצור לשון , ואחרי כן (בגוף
הספר ח—יג) באריכות ובפרט , ישוב במחלקה זאת לענין השארת הנפש
(אשר חזיר ענינה בהקדמתו ד"א—ה) , ויבאר כאן בתחלה (א—ט) ענין
ההרבבת הנפש עם הנוף , ואחרי כן יצייר (י—לח) שחשבות נפש השלם
(לח—נז) , ויחזה עם חזות הנקב כל עשר שדוא קשורה עם בוח , אם
החמר טוב נאות , כלתי נוגד עליה , ומלחמה (נח—סב) .
אם החמר כלתי נאות , ונמר כי בשני האופנים תוכה לקיים הנצור והקבל
סברה לפי צורה (נז—גו , גא—סב) . או יצייר עוד השפע בקצרה
(פג—צא) ענין השכר , ונס השנש לנפש כבא , וימיס , הנח מה שבו לחדק
שוב ולנס מרע . וענין הספח אל המחלקה הזאת יתמסר (צב—קד)
על הצבועים והמחמסדים , ויטענים בעצם ובכ"ח ותפלה , ויתאר (קח—קיד)
צדקת הצדיק ועובר אלהים , וזה אלה לצנח יאבדו , וזה יסמר לחיי שלם .

(א) הרבבת , כל כנסת כשס בגוף וקל' כוסר כרכס או סרכס (סססרין)
ועל זו ססרכס יכר' כ"ו גס מ"ס (לוי' ג"כ) טשלו אל רוח מרכיני (ועל"י י"ז) .
מראש , מתחלת סיורס . סכלה , סגוף כ"ח נפס כסרכס דוסס ואין לו סרכס
וסרכס מעלמו . שכולה , מענין סכול וסוס לרס"י ט"כ ד"ב . הצוללת היא בתהומות ,
כספר סנפס . נקמות ומארות , כללו זס לנכסס ממנו כסעלו אסר מעל (רמ"ח) .
(ב) יודעת בינינו מה טוב , ר"ל כסיוסס כקרכו יודעת ססיוס סדכריס ססוכיס
כעלסס , וסרע וסכסכס חמס יכא מלחמ סחמר (רמ"ח) . סכבור , לרמ"ח מעולס
ססלכסס ולר"ח נחלסס מתחס כסכ סככור ע"כ , וסכס לפי' ססלכיס סספוק זס
מקביליס לסלכיס כססוק סלפיו : יקרס לספס , יודעת מה טוב לסכל , חלולס
מככור לסכולס , ועלס לעמלס לסכוללס כסססוס . היתה למארות , זס יכיס
כעולס חלורס , כי חסס חליר כרו , סוף סחור כלל (לוי' י) וסכס כססוק
כסעלס עליוסס (רמ"ח) . (ג) יצורי , חכרי , כנו וסורי כלל (לוי' י) וסכס כססוק
זס חר , וכלל שני חלקי סלס , ומכלן וסלס ידכר על סנפס לז .

(א) מגויה , רמ"ח ורס"ש שססיו מ' היום . סכלה , רס"ח קבילה . שכולה ,
כמו בישיע' מ"ס , רר"ס חגי' שכלה . הצוללת , רס"ח הצוללה . היא , באב"ח
ורס"ח כססמח תיבה זו . (ב) העולה , רס"ח ג' העולס , ומעתיק : וסן יא פראס

(י) זאת בבניה בת מלך פניהם תזכור יקר משפחתה
ובית אביה ולא ידעה מי הביאה הלום (יא) בשנה
רעיונה בעז חביונה ושונה מחשבה במחצבה לא
כ"ג. שנות כ"ג. (י) פסלים מס"ד. מדבר א"ב. כועס כ"י. שוטף יח"ג. (יא) חקוק.

ב א ו ר

ולא נשין כנעני אשר רמוז אל כנס עמם לנכנס וזו, והענין עד"ש
(איוז כ"י) האומר לחסר ולא יורה (ישע"ה כ"ג) אלנים שמים קדוה. בחסר ובזפת,
רומ על כשר סגור סקרו מתמר, וקדו כחולס לטורס על חוק סמריס, אשר
אין כחשס ללח לחש, וע' רד"ק, וסמך סיס לסס לחסר (רש"י יח"ג).

(י-ג) יבאר מחשבות נפש השלם גם ויכחה עם כחית העץ אם יחזר סרב
תנח. (נוסד על דעם המוסר ח"ג) וזל: לגורס האנושים נקן יכולת על הסמר
לסכיסו ולמנוס האנושי כ', כשיוקל לחסר סמר טוב ונאוס כלינו גובר עליו
ולס מסד סדורו, סיא מפתח אלסית ויקל לסכיסו, ולס סוא בלתי כלס, אינו
נמנע מן המלמד לכנס אותו ע"כ. (י) בבירה, כמ"ס (כ) אלולס מכבוד
בת מלך, לסיורס סכילת ופיניח מי סיא לסי ולפניס מן סגרוס סמיוסס כנענלס
(רמ"ח) ויסכן פניסס כנשוס, כסיורס כנוק כמ"ס (ו-ט) וכן סכנס רמ"ס.
יקר משפחה, סמיוסס סוא סכל סלמתי, ססוא עלת כל סכנס סכנס, סכורל
כ"ס. ובית אביה, סוא שולס סלמלסס (רמ"ח). ולא ידע מי הביאה הלום,
ימז אל סללס מי סמכיתס אל סכנסס כדס אל מלכר כנוק, אשר אל קרוב

לסכס, ורמק מיוס? כי כריס סמיוס כסס כנענלס אחרי סלמסס, ולס מעס
מזייר יסליוס כסססס, מס ריוסו, לס גס כרס כלס כנענלס כנוק סיסס כנענלס
כולס כפי סכרלס? ולין? כי לס כמי סמריס ככיוס כסססס וככד, ויסע
למרכיס, כדכריס סוכוכיס, לסכיס כמי סככיסו, וכמסס סכדכר כססס, לו קרוב
לודאי סלס יסיו ככיסו סס. וססס רמ"ח כססס: זלס סללס מ"כ סכס סכסססו
לסס: זלס דעווס ספילוסופיס גס דעס אחר מלמתי יסמלל כס' כסס דעס, עס כלור

כדכריס (ככל זס סכוכר), וסיולל מכלל דכיו, סמכורלס ככרסס מלך, כי
לחרי סיוון ספילוסופי ימחיבי סססס כוס, ולסלס סוא מס סללל כס' סססלל לסל'
ססוקול ר' מלכ כ"ס סס סוכ דילין (חלק א' סק. סוד כנס) — סיס מקוס מיוסד
לכסווס, קכרל אלל סמקובלס איין וסכססס פרי, ולל זס רמוס כככר, אני
ככרוס רען מענו סריך מלל, וכמו סללסן לריך אל סללס, וסללס אל סללסן
לסכרלס סעוללס, כן כנענלס לריס לסכרלס סעוללס, כסלככס כנוק. כי סללס
דונמס מולס סקסן, וסכנסס דונמס טולס סגדול, וככורלס כנוק, לו סללס דונמס

סעוללס וסלמסווס, אך קודר דרסס לעולס סיא חכס סעללס סעוללסס וסלמס
כסירלס כנוק, לס סללס ירל לקור, וכללל לסכסס ככורס כמולס וסנע"ס, ולל
סכסלל ממו סיא סלמס ככיו סעוללסס מעלס ומסס, ע"כ. ול זס סככיס למ"ס
רלל (סכסדיון א"כ, מס יג"כ) אין כן דוד נל עד סיכלו כל כסמול סכנוק,
ומכרסס סלמולל (סקורי ג') סלל כנענלס סכיו מללס"ר וסיוסו דס סוק סעולס, כלן
ככרל כססס ימי ככרלסס, וכלן. כג"ע וסיו יעמלן מורס כ' ולל סרומול סססדיון
לסככרלס כלן ככרלסס מיוס סכרל סעולס וסד סיכלל כל סעולס, סן מוזמיון ככיו ללס.
(יא) כעו חכיונל, סוא כמקוס סעוללן לסמולס (רמ"ח). כסכככס כמקוס אכר ממו

כחורר, סיוב (י) פניסס, כן נרלס מלכרי רמ"ח: ורש"ס, וב"ח

ב"ח

יחרידה העדר וכלה וככלה תעדה כלי יקר (י) ובתתה
על לב פי שלחה ממנוחה לאף והמה לעבוד את האדמה
(יג) וכי גרשה מתצר המלכות ללקט בשדה

(יד) ולבקש מרפה בועת אפה

(יז) לחבק אשפה בוכבי גשפה

(יח) לשבוע בחרפה בימי חרפה

(יט) תתעצב במעצבה כי הכלימה אביה תתכס בצעוף

אלמנוחה ותתעלק (כו) מה זאת עשה אלהים לה להעתיק

אלהה מזבולה לגור בין נכרים אשר לא ידעה (ח) לשלח

ג"ד, שמוס ג' ו', ישע"ה סל"י. (יב) סללס ס"ל, ככריס ס"ס, רללס כ"ס.
(יג) שמוס יב"ל, אכרל א"ס, רוס כ"ח, סלללס קד"כל, רללס ג"ט. (יד) איכס
ר"ס, איוב ג"ט, איכס ג"ל, איוב כ"ד, (טו) ישע"ה ל"א, סללל ס"ל, רללס
לכ"ד. (טז) רללס כ"כ, כ"ח, שמוס כ"כ, רוס כ"ח. (יז) ויקרל ס"ז,

ב א ו ר

חולכס (כ"ק). לא יחרידה, לסמולל מוסכ על סככר, כרס סוכלס כנוק, ויוסר
כרלס סקלל על כוס, וכעסס כלכר לא חרע מי הכילל כלס, סמכול על כוס
סכר ככור ממוס חולכס, וסלללס כדעסס כי ככלול סנו', לל מלסס גס אולס
כלס, כי לס סכוכ אל כיוס איכס. וככלל חעדל כלי יקר, רלל כקסוסיס, ווס ככיו
לסכנס סמוללול. (יב) אלל כחלל על לב כי שולחל כ', חלללל, ככיו לכוך
כמ"ס (ג') לכויוו וללמלו, (יג) ללללל כשדל, ככיו לסכנס סלורול סגולול

כמלר (כמ"ח), מרפס, סרף מולל למריסולס סמיו וסללל על מיוס חללס כמו
(סל"י לל) וסלן סרף לכויל, (יד) כוכבי נשפס, ככיו לסלס, עד"ס (כ') וסירלס
למלורול, וסעסס חלל סיווס מלורול סכוכי נשס, יכרי חרפס, לסככ"ג ככיוכ
סעסין מורף, כי לו ימל זמן חוריס, וסככוס כלן כיומי נעוריס ככיס וכוילל, —
(טו) לו חלללללל ככככר גדול, ככרללס כי הכלללס אכיו, כללו אך לכוילל

סולללס כנס, ולן חלללס כככר ככככס, כככס, עד"ס (רלללס כד) וסלללללל
ווסכס, מכווס וכוילל, וסללללל, מעסין עיוולס לרס" (כ"סעיס לל"כ). ויסכן
סקורלס אלללס, על כי סנוק, אכרל סוא לל כככיוס ככל סולל למוס, ומקכול
למ"ס (י') וככלס, כי ככרס כולל כנוק סיא כככיוס ככככס, לא יעס א"ס.

(טז) כה זלס כ', וכן כלללל: מס לו עסל אלללס לו. וסעסין כלן אחרי כיוור
מלסכול סכסס על כיו דעס מי הכילל כלס (י), יללל (סמלכר עמול) מס זלס
כר, כללל יסללן גס סוא לסכיו סקקולס ולל יכול. ככריס, ככיו לכמול סנוק

ככ"ח, וככ"י נשכסס חכיו וו. (יז) לב, וסלס, רמ"ג חמ"ס: ללל,
חכיוכ כס'. (יג) מרפס, כ"ח כחיו"י, רש"ס ורד"ס כדגש, וככ"ח כס"א רכיו'
כס'. (יד) כוכבי, רללל חכיו לללל: כוכב ככ"י. נשפס, כככ"ח, ורלל

ככ"י ככ"י נשפ, וככב ככ"א למען חללל, חרפס, כ"ח כחיו"י כדגש, וככ"ח,
חורפס, חרפס ככ"א רכיו"י כס'. (טו) כככככס, כככ"ח ורלל, כככככס ככככ

לעזאזל אילת רחוקים אשר לא נפתה בה רגלה הצנעל
הארץ (יח) אם צורה מכרה ועושה הכעיסה
וישת עפר לחמה ורגבים המעיקה
לבעבור הרעימה הלא תבוש ותאלם
(יט) ואביה ירק ירק בפניה הלא תבלם
(כ) ובין פה ובה יהיה פשתה מבעתה והפרת ממארתה יחזיק
בשוליה לאמר (כא) אם גלב גנבתי ממקום שלמות וכבוד
וגם פה לא עשיתי מאומה להשלים חסרני הלא טוב
לי עוד אמנה עם אשר עדן לא היה (כב) בכל פתי אעבוד
הסלים כב"ל, כו"ל, דברים כחלו. (יח) דברים לב"ל, ירמיה לב"ל,
ישעיה סס"כ, ש"ל א"ל. (יט) כמדבר יכ"ד. (כ) שמוס כ"י, איכס א"ל.
(כא) ראש מ"ט, כמדבר יכ"ד, ט"ז יד"ל, מ"ב ס"י, קסלת ד"ג.
(כב) בראשית לא"י, מדלר, כחכ"ל, ש"ס ג"ל, ויקרא טו"ג.

ב א ו ר

(רמ"ח). (יו) לעזאזל, לא הכנישו כח"ל זכות מלם למאול במקום זה, וכנראה רמז
לעם כנעני כחמור (ויקרא טו"ח) כדמו, כסודק בן ל"ג שדמו, וכדומה כי
עזאזל הוא כמו שפירס (שדים) האשורים כל"ג. פסוקים אחרי כן (ש יז"ו), וסס
לולו יער הים, ושדות, נקיים בלי Satiros וכל"ג Catupus, ע"י מהרבי"ל
כספר שרבי לכוון ט' עז, וכמורס (מו"ג)
כרים, שסס כחוס הנוף. אילת רחוקים, כנוי לנפש, תגוס רחוקים (הסלים נו"א)
כעדן די מתרחקין ע"ס רש"י. לא נפתה כ"י על הארץ, לא הורגלה דברים אלהיים
(רמ"ל). (יח) אם אורה, מבלי יכלם לסמך סקוק הנפש, יסכים גם סוה
(סממנר) עס מה שחמסר (מו) כי סלומים אכיס, כמרה, לנוד והכעיסה כוס,
עפר, דברים עפרים, הלא תבוש, ראו לס סמנוס (רמ"ח). וחאלם, מנוסס, וסס
ספן פ"ס (יחזקאל כד"כ) וסדור ולא חלסל (ע"ל ס"ח). (יט) ואביה, כרי סס
כלול אכיס ירק ירק בפניה, וסדור לס שחבלס. (כ) ובין בה ובה, יוסף לסס
אין סנסס בעלמס ספיר סקוקס, מה שחמסר (י) ולא ידעס כ"י וססר אין לו
הפסר ע"ס סעיון ספילוססי, ולסס אופר, בשחח מבעתה, והכרת שובארת, כ"ל
כסיוסס מכרת שובארתס, כסיוסס הנוף, וס סס שיעורס לאמר (רמ"ח), ויחזיק סס על
הכרת שובארתס. (כא) אם גלב גנבתי, ככ"ס (ד) גנובת סכילי ענר. לא עשיתי,
עבר במקום עמיד, להשלים חסרני, כי קודס דרסס לעולס ספחטון סוה חסרס
המפלס ספילונס (ע"ל ט). אמנה, לכמו"ס, כחלמס. רמ"ח יסלר: סלס טוב לי עוד
לסיוס אומנס עס ססמנוס עסיון לא בלו כוס ט"ס. ויח"י חלמס מללון סיוס כחלמס

הצדי ובספיק סס... (יז) רחוקים, רמ"ח ג' שחקים, רמ"ל, רחוקים, על
שרחמס צר (ד). הצנ, רמ"ג ואכב"ל הצני. (כ) יהיה, רמ"ג ואכב"ל השמימי
תיבה נו, רמ"ל ג' תיבה. מבעתה, באנ"ח: מבעתה. מבעתה ב"י (על
א"ר). יחזיק, רמ"ג ואכב"ל חזיק (ל"ס § 15 ד). (כא) וכבוד, רמ"ג
ורמ"ש, כבוד, רמ"ג ואכב"ל, רמ"ג וריבוי, אכב"ל, ולרמ"ח צ"ל אכב"ל או אכב"ל

את אלהי אעלה אל בית אבי בתימרות עשן הקמורת
המזורה לאפי מריחו (כג) בכל יכלתי אדמה לעליון אומוה
בסנסני ההנהגה היודרת מפוככי רקיעיו (ס) ידעתי כי
למתייה שלחני אלהים ליושבי הארץ כי כלם פגרים
מתים (סח) לא כי כונה החכמה להמיתני אבל להחיותם
(סו) אף לא להשפיל כבודי כי אם להרבות ביקרם (סז) ואם
נשאתני רוח אלהים וישליכני באחת הנאיות עוד יעמרני
רצון אחר שלוחי ככתי או פתי עתה לעמוד בהיכלי
(סח) הן עוד היום גדול בהשקע הדרתי בין מצולה יל

ב א ו ר

חמו (אסתר כ"ל) האנשים עלי תועל (אסתר ד"ס). (כב) עשן הקמורת, כנוי אל
השפעת האלחים, אשר באורם, כשמות הספרות המליסס אור, וכמ"ס רז"ל
(ברכות מג"ב) איוס דבר סכסמס ססוס ממנו, סו אומר וס סוה (כ"ל).
(כג) בכל יכלתי, כפי סלספר כחקי. אדמה לעליון, סוה ססכל סנסר, סו כסוד
הסנסס נקסרס כחמר, או אספר לס ססגס ססכל סנסרד כפי מה ססוה (כ"ל)
(וע"י המורס ט"ג). ההנהגה, סנססס סנסרס בעולס ססל, וס מה סעמדיני על
מזיוסס ססכלס סנסרדס סמניעיס חוסס, ומזיוסס יסיו אומי למזיוסס עלס חלס
במ"י עולוס מוולמס, כי מזיוסס עלוס ועלולס חון סכלית לנספסר, סקר סוה
לסמורס (ח"כ סק"י ג'). (רמ"ח) וסלסס סנססס סו בעולס ססחמון לסמורס (ט"ז) סוה
כחוס סססססס סססגללס (כלמלעוסס סוכוכיס לסספסרס סלסור) לולס אומר,
היודרת ססככר דקיעיו (וע"ל טו"ו) וככלל רמז סכ"י ססוקס חלס לזיור מוסכלוס
סלס סלסס סלומס אומי לסמורס (כ"ג). (כד) לסחיה, לסיוס למח'. ליושבי
הארץ, לכללסס ולקססס כחיס. (כה) ההכמה, סכסס סוכורס יח' (רמ"ק) וכפ"ס
(יג"ל) כל אסר רלסס סכססס. (כו) להרבות ביקרם, כמס סיקו סססלומס
וססעלס מלס ססל (רמ"ח). (כו) באחת הנאיות, כלמס סנסוס ססלסס כעקר
סלגללס (רמ"ח). סר יעמרני רצון, ירמו כי סספס סלססס ועיון סוכולס,
לסמורס (כ"ב), סכור דק על דר הלון סלמס יח'. ככתי או, כסיוס סס כן כרד
סח, מלס סססלולס לסכ"י סלסלומס ולקלס סספס (כ"ל) לשון וס סס כלס"ל:
ככסס או ככס עסס. (סח) בין מצולה, סוה הנוף. חשכתי, סכלס לי מחכסרו

(ככ) בית, רמ"ח השמים תיבה זו. בתמרות, רמ"ג ואכב"ל בתמרת.
עשן, בנ"ח ורמ"ח טרנססס תיבת עשן. המזרה, ריבוי"ו נקר המורה
בחלס כ"י. (כג) יכלתי, באנ"ח ורמ"ל, אדמה, חלפסל, רמ"ח וריבוי"ו ג'
אדמה. ההנהגה, רמ"ג רמ"ל שמימי"ה. (כח) גדול, רמ"ל חשמים
תיבה

כפול סביב מחנותי בבור אלהים מאיר עיני חשכתי
 (כ) ואף כי שמו אותי בבור שפעת אני רואה שפע
 שבע רצון ממלא כל גדתי יספיק ברחב שעורו לעבוד
 ממני לזולתי מהכחות השבנים אלי (ז) עד הרגלי גופתי
 גם הוא הקרוב אל ביתי במכסת נפשות לבלתי השתמש
 במשגיחם או לעשות כל מלאכה פי אם חפץ בה השכל
 להעזר בהצלחה (ח) לכלם חלקתי מבורי איש לפי
 אכלו ובגדדי הודי התבשמו וגם שמו בכליהם (ט) ויום

מסלים סמ"ג, דברים לב"ב, שמות ק"י"ג, משלי כ"ב, כע"ג, סמורס
 ט"ז, (כס) ראשית מ"ט, מ"ב ט"ו, דברים לג"ב, יוסע נ"טו.
 (ל) שמות יב"ד, מ"א ו"ד, חסתר כ"ד, (לב) שמות ככ"ט, משלי ז"ט.

ב א ו ר

(ה"ל). (כס). (ל) בבור, במלך הכוף. שפעת, (ע"ל יב"כ). שפע שבע רצון,
 שפע אורי על ד' כהן, וסוף לשכט, כי אין אלא המשפיע ית"ש לא קטל יד ולא
 לז"ט מין (רמ"ח). מזהירות השכנים אלי, כס כחוס סנסס יאומחת וכמרגשת
 כי הכוף יאיר במאור סנסס, והנסס במאור סנסס (כ"ל), ונסס כחומת לרש"ת הוא
 הכח הנמלא בלחיים, כס יס' זמיתו וזמירתו, ונסס החיות (סמרגשת) הכח
 שבעני חיים, כס חס' סרגשס וכתונתו, ואין ספק שכל נסס חיות, לומתס,
 ונסס מדרכס, או משלס, הוא נסס חלדס, ש"ס כס כח להשכיל ולדעס ידיעס
 חלופס, לא הכוסס, וכ"ס הוא ח' וגס לומתס, ולדעס הכחות השכנים, הכוכב על
 חלקי סנסס, המדעס וכממעורר, אשר מוס הכח יבא חלדס אל כנסס וסכ"ל, הסכד
 וסכ"ר, סכ"ריות וסכ"ריות וכדומס, ובחמורס במכסת נפשות יכוין (כדעס
 רמ"ח) אל חלקי סנסס הלומס (וסוף כון) וכמרגש, אשר מסכ"ל, כס המוסד,
 המחק, סמעל, הדוחס, סנגל, סמולד וכסכ"ל סלומס, כס סנסס, כח
 סכ"ר, סנסס, כנסס, כנסס וכנססס כמכ"ל כח"כות ככ"ל משכוס פק"י
 סכ"ס. במשגיחם, סכ"ר חוסיות, או לעשות על פי סכ"סס סכ"ל, כל
 מלאכה, כי אם חפץ השכל להעזר בסכ"ססס וסכ"ססס סכ"ססס אל ההצלח
 סכ"ססס (ל"א) לכלם, לכל חלקי הכוף וכחוסיו. חלקתי מבורי כו', כי עס
 סכ"ססס סכ"ל יסקיסס הכוף על סכ"ססס סכ"ססס, ולא ימלא ככ"ס סכ"ססס ק' יסול
 לסכ"סס (רמ"ח). איש לפי אכלו, לפי כח וסכ"סס. וגס שמו בכליהם, ע"ל"ס וסכ"סס
 ויומיו (ס"ר"ף) וכמ"ס (כס) אכל לסכ"ססס, ולסון: גס סמו כל"ססס נמלא גס
 כל"ס. (לב) ויום התרשם, כי כנסס הכוף לסכ"סססס אחר סכ"ססססס וס

תיבה זו, וכו' באנ"ה יול, רמ"ג ואמב"א: תול ב'. מנחתי, רמ"ג
 רחם' לסמנחתי. חשכתי, רמ"ג נקד חשכתי. (כט) שמי, רמ"ג נ' שם. כל
 גדתי, באנ"ה: על כל גדתי כמ"הרשע ב'. סמל לזולתי, כנ"ח:
 סמל לזולתי, סמל לזולתי. (ל) הוא הקרוב, חל"ק: היא הקרובה,
 ונססס גופת ל"ג (ע"ל סח' ש"א לא"ב). אל ביתי, רמ"ש השמים תיבת ביתי,
 ו

התרשם מהתאמן לעזרתי כי יפתום אהבים מרהיבים
 ומתנוגות תענוגות יתהלכו להתעלם בעצבי עשבי עדנים
 (א) להשביע נפש בהמתם ולרעות רוחם המרחפת על
 שלהבת תאותם (ד) אחליק להם אמרים אמת לבלתי
 לכת אחרי מהרסי ולשוב מאחרי מתריבי אשר בחרו
 לאמור (ה) מה לכם רעי לבקש אחר רעתכם ולתור
 אחר שנאיכם מנדיכם (ו) הניחו גביש וראמות לאויל
 הירדעתם כי לנו חכמות רמות (ז) ואנחנו מחשים
 ממשול בהמדתם ומצאנו עון (ח) הנני בתוכם כגזת

(ז) סמלים קו"ט, משלי יב"י, יוסע יב"י, כראשית ח"ב. (ז) משלי כ"ט,
 ככ"ח, רות ג"י, ישעיס מ"ט, נסמס ככ"ב, (ל"א) יוסעס ככ"ב,
 ס"א כד"ס, מנדנר סו"לס, ישעיס סו"ס. (ל) חיוכ כח", משלי כד". (ל) מ"א
 ככ"ב, מ"ב ז"ט. (ל"א) שופסס ו"ל, יחזקאל יס"ג, שמות סו"ג, שופס"י ו"ל.

ב א ו ר

יבואו לספרם נעניי השכל (רמ"ח). ומתנוגות, סיקר סורלחו סכלי שפוסס כו
 סגול, וסכ"ל סל סקוד כמול כמו סגול, ועל סממסס סכל. יתהלכ, סכ"סס
 יסכ"ל יס"ל (ט' רס"ו ויקרל כו"ב). להתעלם, ס"ל עלס סד"ק עס על, על.
 (ל) להשביע נפש בהמתם, נססס סכ"ססס ככ"לס וססס. ולרעות רחם, סמנין
 סכ"סס סכ"ססס, על סכ"ססס חוסתם, למסל. (ל) אחליק, לא חס"ק כנסס וסון,
 חל סעס סעס ארססו כחלקקוס אחר, סכס אסרי אסס (רמ"ח) וסכ"ל (ע"ל
 נכ"ל) סח"ק כדכ"ס, וסענין כמכ"ל כסורס (ח"ג) כי לזורה סכ"ססס (נססס
 נס' יכלס לכ"רס אס סמכר למעס חוסיו וסכ"סס על מס סכ"ססס מן סוסס
 וסכ"ס. סכ"רס, סכ"רס, סכ"רס, סכ"ל סכ"ל סכ"ל (רמ"ח). (ל) רסחם, כי סכ"ססס
 אלא סמכ"ל סכ"ל, לנכ סמכ"ל סכ"ל, גס סכ"ל כל יסיו סכ"ססס (רמ"ח) ו"ל
 סכ"סס (י"ל ג"ג) רכ סכ"סס סכ"ל וסכ"סס וסכ"סס סכ"ל סכ"ל סכ"ל סכ"ל
 וסכ"סס סכ"סססס וסכ"ססס, יסל סכ"ססס סכ"ססס, יסס"ד סכ"ל וסכ"ל סכ"ל
 וסכ"סס סכ"סססס, יסכ סכ"סססס וסכ"ססס, סכ"ססס וסכ"סססס (ע"ל ד"ח)
 (ל) גביש וראמות, ככ"ססס למחמדי סכ"ל וסכ"ל לון סכ"סס סכ"ל סכ"ל סכ"ל
 ס"ג, לילי, ל"ל סכ"ל חל"ל וסכ"ססס (רמ"ח). (ל) חוססס, סכ"סססס
 לרש"י. סכ"ססס כחמכ"ס, מל: סכ"ל סכ"ל (רמ"ח), וסכ"ססס, עונס, כמו

ו. אל ת' אל. חפץ, רמ"ג ואמב"א חוסיו תיבת אשר כמסכ"ר. (ל) מהתאמן.
 תעשט, רמ"ג ואמב"א: בהתאמן, ותעשט. (ג) רוחם המרחפת על, כנ"ח:
 רוח מרחפת, וברוכס נסכ"סס חובת על. (ל) אחליק, רמ"ג ואמב"א: אחלק,
 ולא נמאס סע"ל כקישור עס אססס, סכ"רס, רמ"ג וס"ק ג' סכ"רס, וסכ"רס
 כ"ס סכ"רס: (ל) לבקש אחר רסחם, ככ"סס, וסכ"רס ס"ל כנסס נמלא
 כקישור עס רע, ולא עס אחר, לולס ככ"ל סכ"ססס אחר סכ"ססס כל ס"ל חוס
 סכ"ססס סכ"ל כי סול נמלאס כוס סוד ג' סכ"ססס. (ל) גביש וראמות, רמ"ג
 ואמב"א

צמר שוכבת בארץ צמאה בדת שכתב הטל באמת
 על הגזה יהיה טל ועל הארץ יהיה חרב (לס) אחר
 התנער רסיסיה על מקום מושבה ירטב גם הוא מעט
 בתמידות שוכנתה (ט) אבל בהיות חרב על הגזה עם
 רפיונה וספוגיותה איך על הארץ העיפה יהיה טל
 (מא) וכן כל אשר תתישר דרכי וארצו להקשר בשפע
 אומרת אני בעל אהיה (סג) וגם אתם יושב לכם בעבורי
 וחיותם בגללי (מג) כי היתה ברבתי בכל אשר לי ויברך
 אתכם לרגלי (מד) אכן בגטותכם מעלי להתפסות באפר
 תפארת העתים להתפילש באפר אופיר לעפר בעפרות
 זהב (מה) ונהפכתם אל הדרך והיותם לי לאויבים (מי) מה
 נקל לכם להפסיק חוט החסד המשוך עלי כי במהרה

ר"כ. (מו) ט"ז ג"ג, במדבר כ"ב, ט"ז ג"ג, ט"ז כ"ג, דניאל י"ח.
 (פח) מ"ח כ"ו. (סס) דברים י"ח, ט"ז יח"ל, ויקרא כ"ד. (ג) תהי' ק"ס,

ב אור

החסד, המקשר את השפע אל הנפש ואל הנפש (נח"ל בספר), השכל אשר שפע
 עליו מ"ל הוא הדבוק שכינינו וינו, והנשוא נחמד לך, אל חרס לחוק הדבוק
 הוא השפע, ואם חרס להחליש מעט מעט, עד שתפסקו, השפע, ולא יתחוק זה
 הדבוק רק כשתמשיך בו באהבה ה', וחולשנו תהי' כמות מתפתח דבר וולחן
 ע"כ. (מו) המונעים ההברחים, הם הכחות הנפשות מלך הקנע בסכר. ומכשולי
 הזמן, רומז אל הכחות הסוות מפעולת האדם עליו, וביא הכחות למלך ומשפס
 ומשגל (ע"מ § 12 ב' י') על אלה אומר: היושבים ממלי, על כי הם בלתי
 המידים ומכוסים (סג) יש יכלול גם כוללות אחר ויכונן והמחנה כמו נח
 כוס, ומול נש"ס הוא שם דבר על תכלית השגשג, ואינו שם מןקוף, כשם נגד
 ושמח ולקחת ויכח, וכוללותו ההקלה על הדבורה, וענינו עם מ"ל על הסמיכות
 והנזירות כח אהם, תהי' הדבר סמוך מלך ומופשט מלך, ועל תכלית אומר:
 המבוסס בעיר, ר"ל נגד האדם, מ"ל (כ"ג) חסד ויוצ' ע"ז, כי הם המידים
 סובבים והולכים סביב לוי חסד. המ"ל כלם על בני דעם דרך המחבר בכלל הספר
 שנו כרכם מלך כדבור זה המחבר, ולפיכך אין כל ענין בחיות: כיושבים ממולי,
 הסובבים בעיר. (סס) להאבירי, כלם לא נשלם להשיג תכליתו. המכוון
 כדורס כגוף (כ"ה). (ג) וקראתם, בעת המות. מאין, כי כבר. עבר הזמן
 ואין תשכון כשאלו, וגם נזקקת אין ענה (כ"ה). (גב) המב, השפע, לא נקבל,
 יחד. לא יחד, ריוח וסלס (כ"ה), ולעמי כוסע על כסוב.

בס'. (מו) ועצמו, רמ"נ ואמב"א ונצנו, ומכשולי, רמ"נ ואמב"א, ומכשולי בל"י
 בס'. לתשכ, רמ"ק העיר לנהיג לתשכ ור"צ (ע"מ § 15 ו'). (מח) עני,
 רמ"ק עניכם בס'. בהפסד, אני, רמ"ג. בהפסד, אני. (ג) לתשוה,
 המנוח תבונית, המיקבי, גבורות, רמ"ג
 ואמב"א המנוח תמנוח, מיקבי גבורות, ואולי גיה, תבונית ת' תבונית,
 (כ"ה) ואו

(לס) דס"ב ט"י, איוז ט"ו. (ב) שופטים ו"ט, יציע ל"ב, שופטים ו"ט.
 (א) משלי י"ח, קהלת ט"ו, איכה ד"כ. (ב) שמות יכ"ל, בראשית י"ג.
 (מג) בראשית ל"ט, סס ל"ל. (מד) במדבר כ"ח, יחזקאל כ"ד, ירמיה ו"ו,
 ט"ז מו"ג, איוז כח". (מה) יסועה ט"ז, איכה א"ב. (מי) מניח יכ"ל, קהלת

ב אור

(תהי' סט) מנס עון על עונם. (לס) התנער רסיסיה, ער"ש (ראשית מע) כיום
 נעס (איוז מב) ולא נחל נשם ימות. ע"ש רש"י. (ב) וספוגיותה, כדור"ל כל
 דבר שהוא שואב דבר אחר, ונעסקה המלה לכל דבר קל מלא מוריס (שופר הערוך).
 (מא) וכן כל אשר לו, וכן הענין כנפס עם כגוף, כי בהושריר דרכה להשיג
 הספוגיה האלמים גם כגוף דה' בלח, ואם כגוף יעיד את הנפש מעשינו כמקום,
 גם הוא יפול ולא יוסף קום, ויסי' משולח ונפשו כמקום לתן (רמ"ל). תתישר,
 לא נחל כשתפסל. (מג) כי היתה, כמו כי תהי' (רש"מ). (מד) באפר, לרדק
 (מ"ל כ"ח) הוא ספק ספק וי"מ מעפיל ויכא סודר לרש"י וע' ערוך. (מי) חס

ואמב"א סרפ, ראמות וגבש כבאב. (לח) צמר, רמ"ג ואמב"א וספוגיותה,
 הצמר. (לס) רסיסיה, רמ"ג רמ"ל ורמ"ל הניח, רסיסיה ור"צ ע"ב. ירטב גם,
 רמ"ג, שש על מקום מושבה, רמ"ג ואמב"א הניח, תרטב גם רמ"ג, וינקה תרטב
 תרטב, ולא נמצא הנפסל ולא הפיעל. שוכנתה, (ע"ל ה') רמ"ג שוכנתה.
 (ה) וספוגיותה, הארץ העיפה, רמ"ג ואמב"א וספוגיותה, ארץ עיפה. (מח) אמרתי
 רמ"ש, ואמרתי בימי. (מח) יושב, רמ"ג ואמב"א, יושב. (מח) ויברך
 בהחיה, רמ"ש, רמ"ש ורמ"ל ויברך. (מח) באפר, באפר, כ"ל בהחיה, רמ"ש
 ורמ"ל ונש"ס, ב' פעמים באפר, ב'ל באפר או באפר באפר. העתים, לעפר
 רמ"ה ג' פחים, להתערב במ' (מו) ונהפכתם, נקל. רמ"ה ג' ונהפכתם נקל

(ג) מלכי ואלהי אלה דברי אמתך נפשי הדברית אשר
יצרת לצחק בי לפניך בכל עת בהנהגת אדותיה ותוכחת
שכניה (ד) אשר נתת עמדי לעבוד עבודתה
ולשמוך משמרתה. (ה) מה פבו אלהי

פי תבחר מסחר העבודה והמועד
פי תאהב זהב הפרישות והעיון
(ו) שניהם מדרגות לסלם עלותה למענה
וערוגות מפעה להשקות גן עדנה
אתרי בלותה לחדש עדנה
ומתוכם לתשועה בשרה מצאת
ובתוכם יי

ישעים מים, שמוע קוצ, מ"כ וכו'. (גא) ש. (גב) איוב כ"י, מ"א ג"כ.
(ג) זש"ר כ"ג, דברי אל, ש"ל כ"כ, ספלי קד"ש, ראשי לט"ו, משלי ח"ל.
(ד) ראשי ג"כ, במדבר ט"ו, בראשית כ"ה. (ה) נשדכ כ"ה, איוב ל"ג, ע.
(ו) יחזקאל י"ח, ראשי כ"י מ', יח"ב, ש"כ יח"כ, במדבר ק"ג.

ב אור

(ג) נפשי הדברית, השכלית, (ט"ל כט) והרגוש החבול בכל מקום בשלי מדברנוסא,
ונלויב (לו) מתספק בחתונותיו חרגס בחכמה. לצחק, למגר מלחמה לר"ק (ש"כ
כ"ד). ב, בסוכי, ופסוק המאמר: ידע כי להקל לפניך, וכן חרגס רמ"ס.
בהנהגת אדותיה, ער"ס (יושע יד"ו) על אודותיו. ותוכחת שכניה, סס ימר
כחוס כנס, וכמ"ס (כס) כמות השכנים אל. (ה) העבודה והמור, יפרס מ"ס
(ז) לעבוד עבודתה, ורומז להסוד (נ"ג) וי"ל: אס ישים ה'לדס מתשכבו כ"י
לכדו, אחר שגיוע אל ידועסו, זאת ס"א ס ע כ ו ד ס סמיותה כמגיני כחמותו,
אל מ' שיחשוב כ"י וירכס לכדו מבני חכמס, נמשך אחר קול דמיון לכד
כ"י ס"א בלתי זוכר ס' כחמס ולא חושב בו, כי הדמיון ס"א דבר כדו ולא נאוס
לנמא כלל. הפרישות והעיון, יפרס מ"ס: ולשמוך משמרתה, ורומז להסוד
(סס) כמסרס) כשחלס ל כ ד ו מכלי אחר, וכסק"ו על מסקו, סס ססוקס הככבדים
ל ע כ ו ד ס ס"א ס ע כ י ת. זאת ס"א לר' כוונת ס' פסוקים אלס, וכמבא"ס
הכנס נכוכו כ"ס. (ט) וערוגות, לש"י ביוזקל עוגים מים, וכן חרגס סכשדי,
וכן כורוס מים מכונסים מתח סנפנים וכו'ים, ס' סרוך ערך ג, כד, ככ"י.

בשכיל החרו. סכלתי, בכל הדת' סכלתי, ולא נמצא בקל, שכלתי, ככ"ל
כ"י רמ"ש ובש"ה סכלתי, (ט"ל יי, יא"א). (כ) האלוים, רמ"ג ורמ"ש
אלוים בלי ה', רמ"ק הוסק, ה', וירוש: (התהלך קדו), כדבית, רד"ס.
(ג) נפשי, כ"ה בהד"ק, רמ"ס ורמ"ל, ובש"ה נפש בלא גוי. הדברית, רד"ס
תניה: הרוברת. לצחק, באנ"ה הגיוני לשחק. (ו) וערוגות, כה"ג רמ"ה ורמ"ה
ובכ"ל

(ו) זאת המלאכה וזה פריה להקימה מעפרה עד עלותה
בשלוש עליה לא תרד תמיד אתריה
ושבה אל בית אביה פנעוריה.

(ז) וכל הימים אשר התחברה בת המלך אל הגוף הנגוף
הלו מה רגשו רעיוניה מה גדל צערה פי חוק העדר
ההסבמה ביניהם (ט) וינצו שניהם וירגנו באהליהם ואין
מושיע להם (ס) אזי לבית פי ישא על מריבת איש ואשתו
(סא) כל ימותם מועמים האחד לרעהו שרשי רתמים

(נז) ברכות ס"א, במדבר יג"ו, ספלי קי"ו, בראשית מד"ו, מ"כ א"ד,
ספלי מס"ו, ויקרא ככ"ג. (נח) דברים כח"כ, דניאל יא"ו, ספלי כ"א,
ראשית מא"ס. (נח) ש"כ יד"ו, ספלי קי"ס, דברים כח"כ. (ס) ברכות מב"ב.

ב אור

אורי בלוחה, אחרי כלות סוף, לחדש ערנה, כי נספרד סוף ספאר כנס
סלמס, כמו ספכסרזזס זס כמות, מלמד סס סמעידינו עליו סקבלס סמסות
(רמ"ס). ומתחת בשורה מצאת לחשוקה, ר"ל סולס שניס כלסס ככר וכל
לכסר כי ישיג סמועס נססו כחמלמוס (ר"ק). וס"א לישנא דתלמודא (ט"ל ט"ל).
(ז) זאת המלאכה, סרלוי לס לעשות ככדי לסקיפס מעפרס כ"י. לא תרד תמיד
אתריה, ר"ל לא תרד עוד אל סוף, חסילו לדסס מלמיו סגלגול, כי זס לא יס'י
אלס כסיות כנסס בלתי שלמס, וכססרס לדסס סמכרס סמכסס מילוחיו ככחוס,
כמכונל ככ"ס (רמ"ס). ורומז למ"ס רמ"ל (ססס קס"ל) נסמחו סולס וסוכ אינס
יורדס, סמלססס, כנוי לעבודת ס'.

(ח) — (ט) יייר מלחמת נפש השלם עם כחזת הנק, אם החמר בלתי נאות ועבר
עליה (נוקד על דעס כמורס (ח"ג) חס כחמר בלתי נלוס, אינו מנצז מן סמלמד
לככבו וע"י). (נח) הנק, מפני סס"א מוכן מרד סמחר ללכין נקף ולסח"ס וסספח
ולכסרס (רמ"ס). כי חוק, כי כסעס חס, כמו כי יקרא קן נאז. להמ"ס, כ"י
כ"ל לנסינ ססס, מלשון כס, ולאינו נכון לפי ספסן סמלמיוס וכמו סיפכ"ל
כסוף סמיון (סס) כספסר ד'. (סא) שרשי רחמים, כסג שני סמקוס גחלי ע"ל
מ"ס רמ"ל (חגיגה יכ"כ ע"ג ג"כ) סמלילין אלות גחלי רמסס, סמלמר שרס רמסס

וככ"ל כי מוסב על 'שניהם', ובש"ה: תדונת בששת ובאבוד החרו. ערנה,
ערנה, רד"ס נקד הא' צדנה, רש"ס, ריב"ח ורמ"ש שתיין במפיק בס'.
לחשוקה, כנ"ל: לחשוקה, לחשוקה. (ז) להקימה מעפרה, באנ"ה גס רש"ס
ורמ"ה להקימה מעפרה (ט"ל פה). ע"י, רמ"ס, העיר לרגלי,
עלות. (נח) הנק, באנ"ה נספסח ח"ה, גדל, רמ"ק וריב"ח,
גדל. (סס) וינצו, וירגו, כ"ל רא"ה, ובש"ה, וינצו, וירגו. להם, באנ"ה
נשפסח תיבה זון. (סא) ימותם, רמ"ל ורמ"ק: ימיהם.
אל

ועומים ואסונים (סב) מענים איש אל רעהו קוצים מקיצים
ושבים מציקים (סג) וספור דבריהם בקול סירים מפצירים
וחבלים מחבלים (סד) וראות פניהם בראות שמיר ושיח
מקום יפה פרי זית

או איש אוכלת בפנות הבית

(סה) בן מריבת הרוח והנויה כל ימי היותם יחדו
במצודה (סו) זה יאהב הציז וזאת תשב אהלים (סז) זאת
דבקה בני מתקדשת משמאת העולם אשר נתנו בלבה
(סח) וזה יגזר לבשת דרך פרכים נבדל מצורו מצאתו
מרחם כי יגזר אלהים ידוה מן הבטן (סט) והוא בבכורות

אויס ג'כו, ראשית ז"כ. (סא) אויב ל"ד. (סב) ישעיה יג"ח. (סג) קבלת ז"י.
(סד) בראשית לג"י, ישעיה ז"כ, ירמיה יא"ט, דברים ד"ד, אויב ח"ט.
(סה) ש"ח כ"ד. (סו) ראשית כ"ח, כו. (סז) דברים ד"ד, ש"ח יא"ד, קבלת
ג"ח. (סח) סוכה ט"י, אויב יד"ח, עורא ח"ד, כמד"י, יכ"ב, שופטים יג"ו.

ב אור

לחמם (כמ"ק). (סב) קצים מקיצים, קון לרש"מ מן קן וסוף, פ"ס ש"ס לו קיזין
ועוקין, מקיזים ג"כ מהם כמו נעלה ניוסוד ונקינס (ישעיה ז). מציקים, מעיין
לחך ודוקא. (סג) מפצירים, סורדים ולוחים בלי הספק, מעיין ואון וספרים
ספור (ש"ח טו). (סד) וראות כו', שער המאמר: וראות פניהם, כראות פנים
יס פרי זית (עולם עליו) שמיר ושיח, או (כראות) אל אוכלת בפנות הבית.
מקום להמורס (ח"א) נחמם גס על כבוד ומעלה, ופרו זית רומז למחמם, עד"ס
חז"ל (פנחות סכ"ג) מהוץ נגעיין בשמן זית חמם מעוים בנן. ושלש פסוקים אלס
(סז-סד) לרמ"ק רומזים אל שלש המושגים: השמש, השמע והראות, ואש אוכלת
עד"ס רז"ל (סוכה יד"ח) איש ואיש וכו' כו', לא זכו אל אוכלת (ע"ס רש"י), ויהי
שחמם זכ רומז עוד להמורס (ח"ג ובהקדמתו לח"ח) שהכל פועל כדמיון איש,
והמור מקבל פועלו כדמיון אדם, ע"כ. (סה) במצודה, כז"ל לעו"ס.
(סו) הציז, לזודד ולרמות לרש"י (בראשית כ"ח), אהלים, כז"ל לעו"ס.
וא"ח משמש בית אולפא וכן לרש"י ש. (סז) נתנו, הכזו שז אל סעולס וסעס אשר
נחן ס' לס אה סעולס לסהסג כז כהסס, ולס להמורס (לע"א) מעיין חסן ורזין
(וע"י רש"י בקטל). (סח) דרך רמים, לרעות נגעים ולשוט נהס (רש"י). עד"ס
(ט"ד) לרעות נחוט דש (וידע"ג) להסעלס כעשני עדנים, ורומז למ"ס רז"ל
(ע"י יואל, נח"ב) מורה סחור לסרמל לא חקדק, וסו כסכזו לכושט עושס

(סס) אל רעהו, באנ"ח לרעהו. (סז) וספור, באנ"ח וספור ב"ס. (סד) וראות, רד"ס נקד
בשור"ק. סכ"ס, או, רש"י נקד מקום, והנה: בן י"א. (סו) דבקה, רד"ס דבקה.
נתנו, רא"ה הגיה, נתנה, ואמכ"א: נתנה, נתנה. (סח) יגזר,
רא"ל ורמ"ק: יגזר. במ"ס רמ"ס. (סט) מעיין, נאנה
ואינו

יתקלם יעשה לו בבהט ויש רצפה ובידו רצפה לשלה
רצפה לבער הקדש מן הבית (פ) והיא עצובת רוח
יוצאת לשאב מים מהורים מן המקדש לכבות את
השרפה (עא) עד פי חוק עמלה בפעולה ושוב שכלה
במחקרה שלם ישלם את הבערה (עב) ולא יעצרה הנשם
מהשקות בגשם נדבות הדסיה במצולה (עג) ולא
ימרידה דאגות ושאגות והמון תוגות מהנות לבה
תבונות (עד) תציין מחרפי מציקי חלדה תשגית מחלונות
קלונות ומנה צהר תעשה לגוה (עה) בעד האשגב נשקפה
כמו שחר לדעת ערכה ביצירות המובה היא אם רעה

(סס) חקוק ח"י, אסתר ח"י, ישעיה ו"י, דברים כו"ג. (ע) ישע"י נד"י, ראשית
כד"ג, ב"ס ח"י, יהושע"ל לו"ס, ויקרא יד"י, ד"ס כו"ט. (עא) משלי
ג"ד, שמוס ככ"ס. (עב) מ"ח מ"ד, ספרים סמ"י, וזכריה א"ח. (עג) ספרים
מט"ד. (עד) ש"ס ב"ט, ראשית ו"ב, שופטים ט"ב, ש"ס ו"י, אויב

ב אור

הספק, וסולן דרך כרמים, ולכן קובלו גזיר אלהם כסחול, וסכונס מובדל ומופרס
מס'. יהי', מוגל להיות כמו ודל ישלם (ראשית ב'). (סס) ובידו רצפה, סעס
לרמ"ח, כי הנוף כנסותו לסעונים גורס הספק גס לו גס לנפס. מן הבית, כנוי
לנוף. (ע) והיא, עס כל מה שמעציבה יוצאת מדרכו סעס. לשאוב מים, להמשיך
אלים הסעס סאלסיות מסמים אשר הוה השקדש, ודכני סורס נמשלו למים. לכבות
את השרפה, אשר יסחוף הנוף לסרפה (רמ"ח). (עא) בפעלה, נמלות מעשיות
ובמחקרה נסעויות. שלם ישלם את הבערה, אשר כעניי סנוף עד"ס יואל (סוכה
כ"ג) אל פנע כן מנוול וזס פסכוס לנסמ"ד וכו' (רמ"ח) ויס"ל שלם ישלם מעיין
גמר וספסס, וסכ על סכלס או עמלס. (עב) הנשם, הנוף (ע"ל ט"ו). בנשם
נדבות, לרמ"ח הוה שסס ססל, ורדסיה, מוסכלס, כי סדסס לעו"ס ריחו נמשל
לדכיות ססכלס, כמו כוכבי' והוה עומד כין ססדסס אשר כמלול, אשר סכונס
סס על ססכלס ססכדסס ובסצולה כלן רמז אל סנוף פ"כ, ודכד"ל (ר"ס כ"א)
ססס כנוי לסורס, (מגילס יג"ח) כנוי (לדוקס). (עג) דאגות ושאגות, להמ"ק מקרי
סזמן. מהנות לבח תבונות, להר"ף רומז על סמנות סעיון, ומהשקות נגסס נדכות
(עד) — על סמנות סמסס. (עד) צהר, נדדק עס זכר, ססר, וכן סמסע
קנוקודלניס חדס. לגוה (ע"ל ט"ע) וסעיון כרלות ספס כסלס, כי א"ל סכל
עלל מכלכז ימי חלדנו, מוסיר וססכר אה סנוף, ר"ל סעורסו וסכרסו לסמנו
סלסויות (ע"ל לד). (עה) האשגב, הוה סוסר אשר עססס, ר"ל אחרי ססוססס

ואינו נכון. נבדל, רש"י, רא"ה ור"מ נ' נבדל ב"ס. (סע) בבכורות
כבש"ט, יח, באנ"ח, בבכורות ב"ס, ורד"ס הגיה, ככבודו. יעשה, רמ"ח
יעש. (עג) בהנות, באנ"ח ורש"י, בהנות, בהנות. (עה) יעשה לח
רא"ל

בְּעֵינֵי אֲדוֹנֶיהָ יַעֲשֶׂה לָּהּ שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹי (ש) תִּתְעוֹרֶר
מִשְׁנֶתָּה תִּלְמֹשׁ אִישׁוֹנֶיהָ מֵאֲרָבוֹת חֲרֵי עָפָר וְכַפִּים
הַקִּיפּוֹתָ (עו) תִּשְׁלַח עֵינֶי בְּחִינָתָה מִן הַחֲרִים אֲשֶׁר נִתְחַבְּאוּ
שָׁם (עז) וְהִיא שְׂכָרָה אֲשֶׁכָּרָה וְיִקְרָה מִקְרָה כְּפִי מִמִּכְרָה
וְתִגְמּוּלָהּ מִמּוֹלָה כְּפִי מִפְּעֻלָּה (עח) פָּעַם מִחִיר פֶּלֶב מִעֲדָנִי

כ"ג, במדבר י"ט, שמות כ"ב, איוב כ"ג. (ש) זכרים ד"א, ש"א
י"ג, איוב ק"ט, ל"ז. (עז) חסדי קרי, ש"א ידיא. (עח) כראשית ל"אב.

ב א ו ר

אח הסוף. לנשות מתאחזות. נשקפה כמו שחר, כפ' שקף למסריל נאמר על
המסמר לרוח וסולח ברכים מעינות סם וסם ככוכב כשחר, במקצת חיסם דבר במחלות
מתושכס. לדעת ערכה בדיחות, אם תוכל לקשר בעולם העליון עם הסהמות
כשלתם, כי היא דוגמת עליונים והמחזים (כמ"ח) וע"ל. ההרבה היא אם
רעה, מעינות כסם תמאן כן בעיני ס', כאופן שמתאם שלום כשתעלה למרות
(כ"ל), וסולם לרש"ל סודותם כסודם והאחרות בדברים כסודותם כהקשר
שלם זה עם זה, שישפוט לפולחם דבר שם מוכנים אליו ומשתמשים בכולם,
ולחל נקרא כסודא ית' ארון שלום, ששלום שלו, בנחיתם עולם הסכסכס
בביראם. ולפי זה כוונת הענין כלל לעמי כי כסם הענין המורה היא אם רעה
בעיני ה', בעשרתו שלום (ואחרות) במרחמי (ובמרחמי כנוי לסתערבם כשכלית),
להשלים כשהפס כל מה כסודם אליו כמחמו. (עז) תתשרר משנתה, יייר, כזה,
כלל כל המור הים מעינות כמלחם או כחלום, ועם הסודות והלשון אישניה
כקין, ר"ל תהדר עינים ככרס, ונאמר אישונים ולא עינים ככאיו, ואשר רומ
ענין כוונת שני, כשכסודותם כגלם עמוקות ענין שני וס' אישנים מענין אישן
ליל. מארבות, מחללי עינים, ע"לם (קלם יב) ותכנו סלחם בארבות. חרי עפר
וכפם, לריש"ל כנויים לכחות הסוף כסודותם אל כסם. (עז) תשלח עיני
בחינתה מן החרים, ויכס מ"ל פקוס אישונים כ' וססם לרמ"ל על השכלותם
כחוק להכניס עינים ולחסי. כסלמות האפשרי לה עם היותם כמור. (עז) יקרה
מקרה, וככד מקור ע"ל מ"ל י' י' מקור ברך וכמ"ל י' י' ויקר עששתם
כפי ממרה, כפי מה שמתכרס את עולם לעבודת ס' אחי כסנים כסלמות
המחית, וכסם ממכר נאמר גם על המוכר א"ע (ויקרא כ"ג) כסם ממכר.
ותגמולה, כסם תגמול נאמר פסם אחת (פכ"ל) קפו) למסלום מעשה קוב, ובמחורג
גמול קכן. ממה, עסם מול ע"ל (מז). כפי מפעלה, רומ אל כסמס
כסוכים כין א"ל לעסו (שמות סמדות). (עס) סמדי, עדיה, כנויים לסמס

ר"ל ורמ"ק לא כן חבור מאמר זה לפסוק הבא. (עו) תלמוש אישניה, רמ"ג
ואמב"א, תלפיש אישניה. (עז) תשלח, רמ"ג ורמ"ל, תשכה בקל. נתחבאו
בב"ב נפעל והתפעל, והרבה ברור"ל, רמ"ק העיר להניה, נחבאו, רמ"א, רמ"ג
התחבאו. רמ"ג. ואמב"א, נתחבאו. (עח) יקרה, רמ"ק, רמ"ג, ויקר.
מקרה, רש"ל הניה, מקנה (קנה שמים). כפי ממרה, רמ"ג ורמ"ש השמים
שתי תיבות אלה, ואולי נוסח והיה שורה אשכרה (בעה"ב) כפי ממרה (בעה"ב),
וכפ' יקר מקרה. (עט) מעני, רמ"ש ג' מעני. תלמה, כפי בני רמ"ל,
רמ"ש הניה, ותלמה, כו"ל, רמ"ש, ותלמה, ובש"ה, ותלמה.
תנשא

עוֹלָמָה עֲדָנָה וְעוֹלָמָה נִצְחָה אֶתָּנָן הַקִּדְשָׁה הַסּוֹרֶרֶת
(ס) וּפָעַם סִחְרָה וְאֶתָּנָה קִדְשׁ לִי (סא) פָּעַם עַל כְּנָפֵי שְׂרָפִי
שָׁגִיא כַח אֱלֹהֵי הָעֶבְרִים אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנִּחְלָה תִּנְשָׂא
(סב) וּפָעַם אֲשֶׁר יוֹרִישֶׁנָּה כְּמוֹשׁ אֱלֹהֵי הָעוֹרִים אוֹתוֹ תִּירֶשׁ
(סג) אֶתָּה יִסְדֶּתָּ בִּזְבֻלָּה חֲדָרִים עֲלִיִּים וּמְכוּנִים מְכוּנִים

(עס) משלי י"ב, דברים כ"ט, (פ) משלי י"ב, ישעיה כ"ח. (סא) משלי י"ב,
שמות י"ד, איוב ל"ג, שמות ס"ג, דברים י"ב. (סב) משלי י"ב, שופט י"א.
(סג) חסלים ס"ב, חגיגה י"א, עזרא ג"ג, איוב יח"ב. (סד) חסלי ס"ח,

ב א ו ר

סמכות, על כי כסם תתעב כסם וכסח, כמו (משלי כ"ט) עשנים נספך
וע"ל. תלמה, כלל וי"ו משני כסלם, שגם וספד ידיע, מרגום עלמו
(סכ"ל) ע"ל ע"ל ע"ל, וסל נרדף עם עונותיו, ואמר כלל לענין כסלם, אף
כי הוא מסלם נסדרי. וספד סמלם: פ ע ס, מוסלמות כסם כסלם לעזות
ס', כמו מ"ר כ"ב, וסל וספד עזרה וסלם, ר"ל אם סמלם כסלם
כדעות כסלם. נצחה, אכד נחמי (נאכס ג"ה) פירש"י עולמי, וסל כ"ע של
עולמי, אהנן הקדשה, לא אמר אסן וסם כמו כמקרא, כי זאת מעשה כסלם,
וזה כנלוי, (ע"ל) וסל סקס (ע"ל ככ"מ) פירש"י נוסעין נוסעין כסלם,
הסודות, (מל"ל) מ"ג, נפקות, נ"ל, נפקות, נ"ל, נפקות, נ"ל, נפקות, נ"ל,
סר, סר, וקרבן ללמך, שסל סר מדך כסלם מ"ל סרלם וסלם
ולל כזון, וכן שסמ כרש"י (ישעיה א"ב, ס"ב), ועס זס ססלם יוסר מכוון
לכס, כסלם כדעות כלמי לודקות, ואסר פדס מענין סקקס מעדות כסלם
(איוב ל), וססם אם סקקס כסלם כ' וכסודת יכר. וסס פסוק זס וסס מ"ל
(עח) ותגמולס מעלס כפי מפעלה, וססוק סלחמי (פ) ועסם סחרי כ', יסרס
מ"ל (ע"ל) וס' סכרס כ', כפי ממכר. (סא) על כנפי, סתם סרל סלחמי
(ג"ה) מ"ל. הנשא, שילל לקראתם כמות מלחם, להוליס אל בית המנוחם
ככאיו לס (כמ"ל) וכמ"ל חז"ל (כמנוח קד"ל) כסם סלחמי נספך שלם כמות של
מלחמי, ססרס וסלחם לקראתו כ', וסס סכר זס יוסר גדול סלחמי (כ) וססם אל
בית אסם, ססם, כי כלל גדול נסרס, כססמכר כלמי נלחם וסלחם וסלחם
וכמ"ל (ג"ה) סס גדל נסרס, ולססם נעלל אכרל (אכרס ס"ב) וססרס לפי סלסר
(ס"ל) דעות ג"ל. (פב) אלהי השירים, אלהי סלחמי אכר עס עינים מלחם סדעות
סלחמיס, וסלחם כסוד. אהר חרש, ססל, וכמ"ל (ס"ט) כי לא יס'י
סורס אכר י"ר ס אכר, וקורלו כמוש, ככסר גם הוא כמו סענין מלחם, כסם
וססס, וססכילס יסיו (ד). (פג) בוסלך, כסמס, כמ"ל רמ"ל (חגיגה י"ב)
ז' קיעוס כ', וסלחם ססס זכ"ל (כמ"ל) חדרים עליוס וסססס מכוניס לרמ"ל סל
סל ד"מ וסל למעלס לא חדרים וסל עליוס, אכל יסיו. דך. סלי וסס וסניס
לאידה ולכסדה ככמיוס ססלמות כפי מפעלה, מ"ל וכן סל ד' ססלס"ל סססס
(ח"ל) וכסלס נסס כסמכר מעדות, וסענין כלל כסמסס וכמ"ל חז"ל (סגס קכ"ל)

(סא) תנשא, רמ"ש ג' תנשא. (פג) עליוס, באניה, עליוס כפ' (ע"ל יכ"ח).
וכסוניס, רא"ל ג' וסניס וסענין: (פססססס) (ג) סכ יג"ל, כנפי, כנפי
כסוניס כסני וס"ל, וס"ל לוסלך. וסססס, וססס, וססס, וססס, וססס, וססס,
כסוניס

נבונים לאידה ולכבודה (פר) בישורה תביאנה בסוד קדושים עומדים ממעל בעוותה תכלנה מלמעלה (פה) הפקדת עליה בכסלתה מלאך אכזרי יצוה משחיתים מחבלים אשר בעלותה מרום הרים לתחתיות יריצוה ויאמר שמומה וישמומה (פ) ואין אעשה בנפשי שקר להסגירה פיר אכזרים לא יחמלו (פ) ואם בידי הפקדת רוחה לשבת בצלי להיות אצלי בורעי תנשא ובחיקי תשקב ותהי לי לאשת נעורים (פה) האבגוד באהבת בלילות האשפת ימיני להסירה מגבירה לשלחה לחרפות (פס) הנה מה טוב ומה נעים העלותי וקרתה שמי שמים לכלכלה שם מהשפילי בבודה לעמק עכור להמה

ישעים ויב, ראשית ויען. (פה) ויקרא כו"ט, משלי יו"א, ישעים נד"ו, דס"א כה"טו, ישעים לו"כד, מ"ב ט"ג. (פ) ש"ב יח"ג, סהלים לא"ט, ורמ"י כ"יב. (פו) סהלים לא"ו, יחזקאל לא"ז, תפלי ח"ל, ש"ב יב"ג, בראשית כ"ב, ישעים נד"ו. (פח) מלאכי כ"טו, ירמיה כ"ב, סהלים קנ"ט, מ"א טו"ג.

ב-ד

כ"ט פג"ב) שכל דודק נותנין לו מדור לוי כבודו (עירובין נט"א) ג' פתחים יש לגינסם (מנחות ט"ז) וסיע לר. (פר) בישרה, כסיוס ישרה סביא רוסה בסוד קדושים, לנרמים השמימיים, וסס סהלים סנפדים (נמ"א). (פה) משחיתים, מלאכים משחיתים ומחבלים. בשלות. (סכח קנ"ג) סהמלאכים מקלעין נספ סהסם מסוף כדור קלע יקלעס כמ"ס ר"ל (סכח קנ"ג) סהמלאכים מקלעין נספ סהסם מסוף סעולס מד סופו, וכל זה לנמ"א כדור לסדה סהסם סהמקשם לעלות כמעלות רוחות מזר קנעס, ולסכיוסם כמ"ס סלסם סמלל מעיקס ומועיס רכיס עד ססחלנן אודס סקסם כגיססם וסלל"כ מעלס כ"ס. (פו) ביר אכזרים, וכן (סכח קנ"ג) מלאך אכזרי רומז למ"ס ר"ל (מדסרס אגדה בראשית ס"ט) ספלה וגו' (ססל"י יו"א) אל ספססיני בירי מלך, סמני ססס כלס אכזריס. (פו) ובחיקי תשקב, רמז למ"ס ר"ל (חגיגס טו"א) איזס דבר סכוכת כחק סלסס כ"י אורז וז סססס. (פה) ימיני, כדור לכס סכר מעלות על כל סכחות, כמעלת סימן על ססמלל. לסירה ססיות גבירה על סלרי כחות סגור וסספס (יח"א) כגל"כ: כי יסרוס מבכירס. (פס) לכלכלה שם. ססמון סחיות וססכלי (סכ"ל). לעמק עכור, כדור לגינסם.

(פר) בשותה, כ"ה בני ורמ"ל, ובש"ה בעוטה, בעוטה. כנלנה, באנ"ה הכלינה ביי"ד בשותה. (סס) יצוה, בגי"ה חסימי תיבת שר. וישמור וישמורה, באנ"ה יצוה וישמורה ב". (פו) ביר, דס"ג וסכב"א, בירי. (פו) בורעי, באנ"ה ורמ"ה נשמש הדבור. ורמ"ה, באנ"ה ורמ"ה. (פה) לסירה, באנ"ה ורמ"ה לסירה ב"ה (כ"ל יו"ז). (פס) הנה, רמ"ג ורמ"ש חסימי

ולאבדה (ז) מה נכון השיבי מחמודיה קרואים אל על משומם בכסלי שנואים ונזופים (זא) טוב תתי אותה לך מתתי אותה לגדופים.

(זב) אתה תראה ללבב ולעינים לא יזנה רב אונים גבור בארץ ועובד אדמתו חדל לקשר בשמי שם ושמן טוב למלאכת השמים (זג) לא ידמוך רמי הקומה קרואי שאלו מקצר רוח נגרשים מעדן מעבודה קשה (זד) אתה תבחן מחשבות בלב איש להרע ולהיטיב תשפוט סתרי ומוגלדו לא תתעלם (זה) ראה תראה בעני נלחצים עובדיך בלבבותם ואם ישר ללבם לא יתפרסם (זי) תביר כזבי מתלוצץ מרצץ עוזב דלים ומתענה בצום ובכר

(פס) סהלים קג"א, דס"ב כ"ס, ישעים סכ"י, חסתר ט"כד. (צ) כוסע יח"ז, יס"ו. (צא) בראשית כט"ט, ישעים מג"כח. (צב) ש"א טו"ו, יחזקאל יח"ה, ישעים מ"כ, סהלים קכ"ב, משלי יכ"א, ירמיה מו"ה, קללת זל. (צג) ישעים נג"ט, י"ג, סמות יד"ב, בראשית ג"כד. (צד) פסלי יס"א, ויקרא ס"ד, דברים כ"ח, ישעים נה"ו. (צה) ש"א א"ח. (צו) חתב כ"ט. סהלים לס"ט, חסתר ר"ב

ב-אור

(ז) בחמדיה. סס המוסכלות סכססם לססי. קרואים אל על, סכר מסס נספסר משומם בכסלי שנואים ונזופים, ולא ארניס כסס כל"י לא ססחלל לססינס (רמ"ח) סכנסס ויגמר כו, ונזופ כ"י וכדור"ל (סלסס לל"א) גסר כו וסוסיולו כניוסס, וז"י סליונו סוסק כסרס קקל נזופ. ורמ"י יסרס ססוול ססנין עז"י ורמ"ס. (צב) ללבב, וכל סק לעינים, לו וכונו לעינים. רב אונים, און כחול"ס לס"ס, וסוק סקס לסכח ולפסס, וכססוול כו"י גלוי סגל מרסס וכלס לפסס, וסלן סכווסס סל סעולס סול כנעניס כמזומס מרסס, כמ"ו (רמ"ה ד') ססכנסס אור. גבור בארץ, חלוק סלרי שכו. וסכר ארסוה, סססם סל גזס כל כסר"ל, בשמי שם, כעניס ססוכיס, סכר יס לסס סס, וסס, וסלן וסכס סכר, וסל על ספעולס סכככוד. לסלסס ססססיילס קומסם לסלולס ססס ענייס (יו"ף) וסלסיס כללס כודל סס קרואי שאלו כקוצר רוח, מל סקקזיס כסכלסם נספס סכיוחיס, ונגרשים סערן, מל סעבורה סקסס סעוכדילס לגוף (נמ"א). (צר) וסכנלוד לא סתעלס, כל סקן סלל ססעלס כמס ססוול סוכס כגלוי (כ"ל) וסרס כזס מ"ס (ככ) ללכס ולעינים. (צה) עובירך בלבבותם, רמז אל סככודס וססדס (ע"ל נ"ה) וסס וס"ש לכבס לא יספרסס, מפני כלל סס נלחיס. (צז) מתלוצץ, כמס סכסוכ אלוסס וסוס לל סמון, וסול מרצץ סכסר, וססענה כגלוי, לסלולס כי יסרו דכ"ו (נמ"א).

השמימי תיבה ז. (זכ) ולעינים, ארלי כני"ה: ולא לעינים כבאנ"ה. וחקר בשמי, באנ"ה, יחקר, בשמי. (זכ-ק) תבחן, באנ"ה תבחן, סססן ב"ה

(צו) תִּקְלָל מִקְלָקֵל מִחֻשְׁבֵּתוֹ מִכְלָלֵל אֲמָריו (צח) בֵּל תִּשְׁפֹּת שְׁלוֹם לִשְׁפָתַי נָעוֹת בְּלֵב רְחוֹק (צט) תִּשְׁנָא מַעֲוֵל וְחֻמָּץ גַּם כִּי יִרְבֶּה תַּפְּלָה (ק) תִּבְחַן אָנוּשׁ מוֹעֲצוֹתָיו רִיקוֹת נִמְרָקוֹת דַּקוֹת וְשִׁדּוּפוֹת עֲשֵׂתָנוֹתָיו נִשְׁפָּרוֹת וּפְרוּסוֹת (קא) פְּרוּסוֹתָיו פְּרוּסוֹת וּמִגְבּוֹן פְּרוּשׁוֹת וּבִמְזוֹתָר פְּרוּצוֹת וּמִצְוֹדוֹתָיו פְּרוּשׁוֹת וּכְפֵיו פְּרוּשׁוֹת הַשְּׂמָיִם (קב) דְּרָכֵי עֲצָתָם תִּגְדֹּר לְמַעַן הָאֲבִידִם וְנִתִּיבוֹת תִּשׁוּבָתָם

(צו) נִכְרוֹת יוֹאֵל, סְהִלִּים קִיִּים (צח) יִשְׁמִים כְּרִיב, שָׂאֵל אִיִּב, יִשְׁעִי כְּסִיִּב. (צט) סְהִלִּי עֹאֲרִי, יִשְׁעִים אִיִּי. (ק) רֶאשִׁים מֵאִי. (קא) וִיקָרָא יוֹאֲכִי, אֲנוֹס

ב אור

עוֹב, מַעֲנִין עֵינַי מֵאֵל, כְּמוֹ עוֹב עוֹבֵב עִמּוֹ אֲנוֹס עַלִּי שִׁירי (אִיוֹב י') וְכַעֲנִין זֶה בְּאֵמֶר נִמְרוֹס (דִּרְאֵל) כֹּל מִי שִׁירָא אֵל יוֹאֵל מִן בְּעִינֵי, לֹא מִי שִׁיחַפֵּס וְיִסְתַּלֵּל לִכְדֹּ, דְּבִלְגִינֵי לִכְדֹּ כִּי חֲסִדִּי כִּלּוֹ יִמְאֵר, וְאִין חֲסִדֵּי מְלִין בְּפִשְׁטִים וּפְשִׁלֵּי וְעֵקֶס (עֲתִמִּי לִרְקֵס חִבֵּד 36). (צו) מִקְלָקֵל מִחֻשְׁבֵּתוֹ, חוֹרֵשׁ רַע כֹּל סִיוֹס, וּמִכְלָלֵל דְּכִינֵי וְעִינֵינֵי בְּחֻסֵּן שִׁיחִיקוֹס וְחֵס וְיִשָּׁר (רַמְ"ה). (צח) לִשְׁפָתַי נָעוֹת בְּלֵב רְחוֹק, דְּבִלְגִינֵי וְכַעֲנִין זֶה בְּאֵמֶר נִמְרוֹס (דִּרְאֵל) וְאֵל סְתַלֵּל בְּכַנְעֵס שְׁמִיךְ וְאֵלֶּה חוֹשֵׁן בְּמִקְרָא וְעִמְכִּיךְ רִחֵק, עֲרִיסָה נִמְרוֹס (נִאֲלִי) וְאֵל סְתַלֵּל בְּכַנְעֵס שְׁמִיךְ וְאֵלֶּה חוֹשֵׁן בְּמִקְרָא וְעִמְכִּיךְ רִחֵק, כִּי לֹא נִשְׁמַע לִתְכַלִּים, וְאֵל קִרְוֹן מַמִּי שְׁנִמְאֵר בֵּסֵס, קִרְוֹן אֲתֵס בְּסִימֵס וְרִחֵק מְכִלְיוֹתֵיכֶם. (צט) תִּשְׁנָא, מִדִּי'ס (מַלְיִי וְיִשָּׁר) שֶׁ כֵּסֵס שְׁנֵאֵל כִּי, (וַעֲרִי כְּסִיִּי וִיקָרָא יִשָּׁר). גַּם כִּי יִרְבֶּה תַּפְּלָה, כְּמִי'ס (לֹא) וּמַעֲנִינֵי בְּלוֹס וּכְנִי. (ק) נִמְרָקוֹת, מְנִיחִיקוֹת יִמְזִירוֹת מִכְּחֹן כְּמוֹ (דִּבִּי דִּיטִי) נִתְּשֵׁס מְרוֹק. (קא) פְּרוּשָׁתִי, לְרֹב כְּמִי'ס רֹמֵן לִמִּי'ס רִי'ל (וִיקָרָא רֵכֵס יִג) מִסֵּ חוֹי—מוֹלָא טַלְפִּין—לִסְרָאוֹת שְׁאוֹל טַרְדֹּר, קִי כִי וְכִנְגִי: לִסְרָאוֹת טַלְפִּין. אֵךְ לֹא יוֹשִׁיב כְּאֵן עַם מִשְׁחֵר זֶס, וְסִנְכוֹן שְׁאֵל זֶס רֹמֵן טַיִן כְּוִוֵּס טַיִ', וְסִיכִיךְ פְּרוּשָׁתִי, פְּשִׁינֵי, בְּלִיכְוִסִין, רִגְלֵי, פְּרוּשָׁתִי, יוֹאֲנוֹס דְּרִי'ל (נִתְּנוֹמֵס בְּקִרְאָה יִלְמְדֵינֵי פִי יוֹשֵׁל טִי) דִּיכֵס כֵּס יַעֲקֹב בְּכִיבִיל שִׁיחֵס רִגְלֵיכֵס פְּרוּשָׁתִי (סִילֵס פְּרוּשָׁתִי, סִילֵס וְטַקִּינֵי) גִּרְסֵס תַּקְלָה לַעֲמֵס (רֶאשִׁים רֵכֵס יִתִּיב דְּכִיכִי י') וְלֹא מִן רִגְלֵי שְׁאֵל מִכָּא פְּרוּשָׁתִי (מִי'ס) יִאֲלִימֵס, וַעֲרִי טַיִן, וּבְכֵל זֶלֶם מִלֵּס אֵל נִבְחָן כִּן פְּרוּשָׁתִי וּנְכִדְלוֹ, עֲרִיסָה (מַלְיִי טַיִיִּי) אֵל חֲמִים (לֹא) לֵן יִךְ, וְרִמּוֹ אֵל סִנְכוֹן הַמְּרוֹס תַּתְּלֵס הַסֵּר (חִילֵס), וְרִק בְּמִחֵר כִּן פְּרוּשָׁתִי, וְכַעֲנִין זֶס יִבְאֵר רִדֵּל (עֵלִיס טַרְדֹּס טַיִיִּי) וְעִמְכִּיךְ, אֵךְ לַעֲמֵס פְּרוּשָׁתִי, שְׁעוֹרֵס, כְּמִי'ס (ק) נִשְׁכָּרוֹת וּפְרוּסוֹת, וְאִינוֹ מַתִּיבֵס טַיִיב. וּמִצְוֹדוֹתָיו פְּרוּשָׁתִי, לְאוֹרֵד נִשְׁפָּסוֹת לִשְׁכּוֹן וּלְגוֹל, וְעַם כֹּל זֶס בְּכִי פְּרוּשָׁתִי הַשְּׁמִים בְּתַפְּלָה, לִכְוִרֵס כִּי חֲסִדִּי כִי (רַמְ"ה). וְסִימְכִים יִזֵּל אֲמֵר עַל מַתְּנֵינֵי: כֹּל דִּקְסֵס הוּא בְּשִׁייתִי רִק בְּפִלּוֹס הַתְּלִיּוֹת כִּסֵּס וּסְפִימִס, אֵךְ לֹא אֵת סְהִלְיוֹת בְּלֵב וּכְסוֹעַל כִּסִּים, כִּי בֵל הַמְדוֹת כְּסוּבוֹת, עִמּוֹס, דִּקְסֵס וְאֲסִכָּה אֲדֵס, דְּכִי אֵין לֵסֵס (לִפִּי דַעַס) עַם סְטוֹרֵס וּסְדֵס (סִחִי לִרְקֵס חִי 57 דִּרְאֵל). וְנִתִּיבוֹת שׁוּבָתָם תִּשְׁמַע, אֲסִכָּר שִׁיחַקֵס אֲדֵס הֲוֵא גְדוֹל, אִו מַתְּלִים רִכִּים, בְּרִלְוֵי וּמַדְעָתוֹ שְׁמִינִין עִמּוֹ סְהִיכֵס כְּדִי שִׁימְעוֹ וְיִאֲכֹר בְּחֻשָּׁו כִּי כְּמִי'ס (דִּי'ס בִּילִי) וְכִי מַלְיִים מִלְּכִיכִי כִי עַד כִּלְוֵס חֲמֵס כִי לִמִּין מַרְפֵּס לִפִּי מַתְּלֵס מַעֲמֵסוֹ

(קא) וּמִגְבּוֹן, כְּהִיבֵה, רַמְ"ה וְרִי'ה הַעֲדִי לַחֲבִיזָה: וּמִגְבּוֹן, רַמְ"ק וּמַתְּנֵה, וְהַעֲדִי

הַנָּעוֹת (ק) תִּסְבֵּב לְבוֹתָם אֲחֻרְנִית וְלֹא יוֹשְׁעוּ (קד) עֵינֵי הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנְקֹר וְלֹא יַעֲלוּ.

(קח) מִי יַעֲלֶה לָנוּ בְּתַתְּלָה אֵל הָרִי מִקּוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ (ק) שְׁשֵׁם יִשָּׁב בְּכָאוּ לְמִשְׁפַּחַת שְׁשֵׁם הַסְּתָרִים גְּלוּיִם וְהַכֵּל צְפוּי (קו) מִי מִשְׁלָנוּ אֵת מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְסִבֵּב הַמִּצְפָּה וְעֵלָה בֵּית אֵל (קח) מְחֹרֵר הָרַעֲיוֹנִים נְקִי הַתְּשׁוּקוֹת גִּי'ס, מִי'ס חִיִּיר. (קב) מִי'ס יִשָּׁר. (קג) מִי'ס יִחִילוֹ, וְיִמִּי' יִחִיִּי. (קד) כְּמִדְּבַר גִּי'סִיד. (קה) שְׁשֵׁם כִּי'ס, סְהִלִּים כִּי'ס, אֲסִכָּר דִּי'ס. (קי) סְהִלִּי קִיבִּי'ס. דְּכִינֵי כְּסִי'ס, אֲנוֹס גִּי'ס. (קו) מִי'ס יִחִילוֹ, שָׂאֵל וְיִשָּׁר. (קח) חֲנִיקוֹס אִיִּי.

ב אור

תַּתְּלָה, וְאֲמֵר הֵכֵס תַּתְּלָה לֹא נִתָּן הַדִּין לַמְּנוּעַ תַּסּוּכָה מַעֲנִי, לְפִיכָךְ חוֹס כִּי אֵל לָנוּ, וְכִן סִיחֹן כִּי וְכִן הַנְּעִינִים כִּי, וְכִן יִשְׂרָאֵל בְּיָמֵי אֱלִיהֵס שְׁהִרְוֹ לַפְּשׁוֹעַ מַעַס מַסֵּס תַּסּוּכָה, לְכִלְיוֹ וְאֵלֶּה סְסִיבוֹת אֵת לֵסֵס אֲחֻרְנִית (הֵל' תַּסּוּכָה וִי'). (קד) תִּנְקֹר, מַעֲדוֹר. (קח) מִי יַעֲלֶה לָנוּ, מִי הִרְאִיוֹ לַעֲלוֹת (מִי'ס). בְּתַתְּלָה, לִסְרִי'ף כְּעֵלֵס וְלִאֲנוֹס, וְלִרְמִי'ס מִיד בְּכִסְדִּי'ס מַעֲסוֹי', וְזֶס מַסִּים לַעֲמֵר רִשָּׁס דְּכִינֵי עַל הַסְּגִדֵל סִינִין תַּתְּלָה וְלִאֲנוֹס, וְיִסְדְּרוֹ נִמְרוֹס (לִי'ס). אֵל הָרִי, הוּא עוֹלָם הַסְּהִלִים הַסְּגִדֵלִים, הוּא מִקּוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר ה', שְׁעֵלֵס שֶׁס סִיפֵס הַסְּטוֹרֵס (רַמְ"ה) וְכִסִּי'ס תַּסּוּכָה (חִילֵס דִּי) הַסְּטוֹרֵס הַסְּטוֹרֵס לְאִיִּיקִים הוּא מִי עוֹבִיב כִּי וְיִקָּרָא לֵה גִס הָרִי. (קי) שְׁשֵׁם הַסְּתָרִים כִּי, רִי'ס הַסְּסִיבָה הַכְּאֻמִּית, וְאִין לַפִּיֵס מַסִּיכִיר וּמַסִּךְ לִמֵּס שְׁסִימְשִׁי'ס וְסִימְשִׁי'ס בְּלִי נִתְּלִיס בְּחִמֵּר (רַמְ"ה). (קי) וְסִבֵּב הַמִּצְפָּה, הוּא עוֹלָם הַסְּהִלִים שְׁמֵסֵס סְקִי'ס 15 פִּס וּמִכִּי'ס פִּל כֹּל עֵינֵי עוֹלָם. וְסִבֵּב בֵּית אֵל, הוּא עוֹלָם הַסְּהִלִים הַיּוֹתֵר קִרְוֹן אֵל כִּי (הֵלִי'). וְיִתְכֵן שְׁרֹמֵס לַמְּשִׁלֵּס הַמְּרוֹס (חִילֵס) כִּי אֵלֵס כֹּל עוֹד שְׁפַתְּסִיכִים בְּתַכְּמוֹת הַלְּמוּדִיִס וּבְמִנְחָלִים הַסְּהִלִין הֵס הַסְּהִלְמִים סִינִי כִיס כְּהֵךְ לִכְנֵס הַסֵּסֵר, (פִּל זֶס רֹמֵן וּסִבֵּב הַמִּצְפָּה, רִי'ל סִיבֵּב סִינִין 151 פִּס וּמִכִּי'ס עוֹד לַמִּזְלֹא הַסֵּסֵר, וְאֵלֶּה אֲבֵר סְהִלְיוֹ הַסְּטַעֲיוֹת, וְסִינֵינֵי חֲלִיכוֹת כְּכִי נִכְסוֹן עַם הַמֶּלֶךְ אֵל הַחֵרֵס סְהִימִי'ס וְזֶס עִמּוֹ בְּכִיִס אֲחֵר (הוּא כִי'ס אֵל). וְכִן הוּא גִס דִּי רַמְ"ה. (קח) מְחֹרֵר הָרַעֲיוֹנִים, שְׁאֵל יִתְּשֵׁס בְּעִינֵינֵי וְכִינֵינֵי אֲבֵל יִשָּׁי הַסְּתַעֲיוֹת הַלְּכִיכִי כִי כִי. נְקִי הַתְּשׁוּקוֹת, שְׁאֵל יִתְּשֵׁס לַתְּשׁוּקוֹת דְּמִוּיוֹת, כּוֹסֵס וְכַסֵּס וְכִי'ס כִּיֹּתֵר פְּחוּס, בְּמַלְכָּל וּבְמַתְּכָה וּמַגְלֵל (רַמְ"ה). אֲסִכְלוֹת הַבִּשְׁרֹן כִּי, סְפִיכּוֹסִים עַל זֶס כְּפִתְמֵס רִדֵּי מִמֵּד מֵאֵךְ וְקִסֵּס לַסְּלִי, עַד אֲשֶׁר רַחֲמֵי'ל דַּעַס דַּעַס טַעֲיוֹת סוֹפִרִים כִּי, יִכְנֵס לַסְּהִיבֵי וְלֹא יִכּוֹל, וּמַסִּיכִיר (טַעֲיוֹת טַרְדֹּס) סוֹדֵס וְלֹא כּוֹס: לֹא יִדְעִי טַיִיבֵס. וְסִכֵּס הַבִּשְׁרֹן לִימִי'ס, כְּמוֹ (קִסֵּל דִּי'ס) כְּסִרֹן הַנְּעִי'ס, וְסִינֵינֵי וּפִרִי מַתְּשִׁיבוֹתֵי סְסִיבוֹת סְסִלְמוֹת טִי'ס. וְאֵס כִּי מַקּוֹרֵר מִלִּין אֵין לַסְּהִין גַּם כּוֹוִנוֹת, כְּמוֹ כּוֹוִנֵס הַמֵּאֲמֵר טַלְמוֹ, כִּלֵּל זֶלֶם מַתְּלִי'ס דַּעַס כִּלְוֵס כְּוִוֵּס, וְכִיךְ לַסּוֹפִיךְ בְּאוֹר: אֵס כֹּל יִדְעֵס הוּא טַיִיב כִּיפֵן שְׁכִי עִיךְ קִינִין הַסְּהִיבִים, וְעוֹלֹת סֵס סְטַעֲנִים סְטַעֲנִים סְהִיכִירִים אֲחִירִי בְּלוֹס הַכִּיִּיר, כִּסֵּס כִּי'ס כִּי'ס טַלְפִּין עַל כֹּל דְּכִי רַחֲוִי וּכְנִין

וּסְתַבִּין. (קג) תַּסֵּב, בִּאֲרִי' תַּסֵּב, אֵךְ הֵךְ הַחֲפֵסֵל אִינוֹס יוֹצִאִים. (קס) דִּבֶּר בִּאֲרִי' דִּבֶּר בִּי, וְרִיחָה לְרִיחֵס חִיבֵת מַעֲיִס, אֲחִירִי הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ בִּאֲנִי'ס. בִּאֲנִי'ס יִשָּׁב כִּי'ס. (קי) אֵת, דִּרְאֵל חֲבִיזָה, אֵל, וְרִי'ס גִּי' קִדְשֵׁת תִּי' מֶלֶךְ. הַמִּצְפָּה רַמְ"שׁ גִּי, וְהַמִּצְפָּה (קח) מְחֹרֵר, כְּסִי בְּרִיכִיקֵס וּבִאֲנִי'ס, וְרִי'ס חֲבִיזָה, מְחֹרֵר

הנצבות בראש פנה במקום קדוש והוא מתאבלת
(ט) חמול עליה ודבר על לבה פי אין וולתה לגאול
(טו) והוא אתה כמו צפור הנלפדת קשורה ביד פתי היונק
(יו) תביש המון צפרים עפות מימינה ומשמאלה יעופפו
בקניהם עם חלשת זה הצעיר אשר יעצור פה ולבה
בקרבה המס ימס (יח) ואם חפצת לבלתי שלוח יד בפקדון
הפקד וישב בביתך לעבדה ולשמרה (יט) ולמה תתננה
ברעת מבוכות מבוכת חשבונות רבים להגדיל תלואות
מעשים ועצבון ידים (ט) ואתה ראה מלאכת בתי הנפש
הזאת ארוכה ורחבה וימי שנותיני קצרים מהשיג
(כ) ואלו חיינו אלה שנים פעמים לרחק המבקש (כב) ומה

ב"טו, רות ד"ל. (טו) ראשית לחיבת. (יח) ישיש ללא, שמו יד"כס, ש"ל
ב"טו ישיש יט"ל, ש"כ יו"י. (יח) דברים כ"א"ד, אסתר כ"א, שמו ח"כס,
ב"ט מ"א כמשה, מ"ב יד"י, ראש יד"כס. (יח) מ"ב יד"י, קהל וכ"כ, כ"י,
ראש"י כ"כס (ב) ראש"י יג"ט, ישיש ג"ל, חזק יד"כס, פליס ג"י, קב"כ.
(כא) קהל ג"י. (כב) מלכ"ס א' יד"ד, בראש"י מנ"ש, שמואל א' כס"ו.

באור

ועל כסול אל חזק (רמ"ח). (טו) כי אין וולתה לגאול, מחמת חיים, ולגלות
חפשי אל בית חזק כנעונים (רמ"ח). וזה ע"פ ר"י: (בזכות א"י) אם אין חזק
מ"י, ואשר כחזקו להחיות עניניו נגלגל נפש (רמ"ח). (טו) ביד פתי, כי
גוף ע"ל פתחותיו בעד אל הנפש ילד ידו להפסיד פעולותיו (כס"ל).
(יח) המס ימס, כנוי אל הכסוד והסוד (כס"ל) ועיקר המשל בתלמוד (מסכתין ז"ל) א"ל
מיום שפדשתי ממנו (מן סגוף), הכי עורחת כסוד. (יח) בפקדון, כס"ל א"ל
הפקד כי ביד (רמ"ח). ויש בביתך, כס"ל הכסוד להשלים כס"ל כ"ל הפקד
כזית לבתי לכת פעם בחור פעם בחזיות אחר הסכל ובקשת העושה (י"ח). לעבדה
ולשמרה, ש"ל יב"כ כ"ל מוס מעתונותו בשמים (רמ"ק). (יח) ולמה תתננה,
כמקרי כזמן כדכרן אחרי מחמדו תכל תלאה ועל (כס"ל). (ב) בתי הנפש, כנוי
לקיומיו ונחיותו הכס, ע"פ (ש"ל כס"ל) בית נאמן מ"י מלכו קומא (כ"כ י"ח)
בית ישיש לך, בית מלכו יקיים לך, וכמו (שמואל א"ל) ועל להס כס"ל להס
ראש"י ור"ק. קצרים מהשיג די מחסור, לעשות להס לידן לגאול מפרי

(ע"ל מ"ג יד"ק). הנצבות, רמ"ז ואמב"א, הנצבת כס'. (יח) יעופפו בקניהם
רמ"ס הניה, משפחת בקניה (ל"ג כי צפור ור"ט) ובאניה בקנה, בקנה כס'.
(יח) לגלתי שלוח, באניה ורמ"ס, לבל תשלח, ואולי נגיה, ואם לא הפצה
לשלוח. (יח) ברעת, רמ"ז ואמב"א, ברעה. מבוכות מבוכת, רמ"ק הניה,
מבוכה מבוכה, ורמ"ס, מבוכה מבוכה, ולדעתי צ"ל מבוכה מבוכה והבסל
תלפונה. (כא) פעמים, רא"ה השמים חביבה וי, ורמ"ס, נקד קצתם: וב"ה

גם עתה בהיות ימי שני חיי מגדלינו מעט ורעים ולא
השיגו מדבר קטן עד דבר גדול.

(כג) שמעוני אוני אלמדרכם להועיל ראה לפי גם ראה
הזמן סכל חבור עצבים הניחוח (כד) הסתפק ממראה
עיניך בשעור ההכרחי לעמידת החי אשר לא יעובנו
האדם וחי (כה) קים בחר לך מזמרת הארץ מעט צר
לשמירת בריאות מעט דבש ללקיחת תענוג ואת היוותר
תחרים (ס) והיה למאכל לבהמת השדה ולבני האדם
הדומים לה (כו) ומה לך לרכלת רקב וסגלת עש פלה
המונם ושאונם חלום אחד הוא (כח) פתרונו עלות הגויה

(כג) חזק יג"ל, ישיש מחייו, ש"ל כד"ל, כס"ע ד"יו. (כד) דברים כ"א"ד,
מזכ"ס יכ"י, ויקרא יז"י, שמוס לג"י, (כה) ראשית כו"מג, ש"כ כד"י, ראשית
מג"ל, ש"ל טו"ס. (כז) דברים כ"א"ד, חזק יג"ל. (כו) יונס א"י, כס"ע ס"יכ.

באור

דרכם לחי עד (רמ"ח). (כג) מעט דייש, בליכוס מזל המקרים המתחדשים
תמיד (רמ"ח). מדבר קטן, כס"ל המלמד, וכס"ל החלק המעט. ועד דבר גדול, כס"ל
מעט מרכס, וכס"ל החלק הסיוני, כמ"ס חז"ל (סוכס כח"א) דבר גדול מעט
מרכס, דבר קטן סיוניס ולחיו ורכס (כס"ל).

(כד) חבור עצבים, מחובר מדברים שבה לך מענינים את האדם כסופס כמ"ס
(ד"י) מלונים וסריס (ד"ח—א) הכסויס מחסיוס וכו'. (כד) בשער ההכרחי,
יפרס מ"ס (ד"י) תשמה נמעס כ"י כדעת המורס (ח', יכ, לג"ג) וכל' דעוס (א"ד).
לעמידת החי, כס"ל החייו. אשר לא יעובנו האדם וחי, ר"ל נמעס שיעובנו
ויקרא חי (רמ"ח) ושעור כמלכר לך, א"ש כ"י יח"י, חס י"ח ז"ס.
(כה) מעט צר, כס"ל (ע"ל ש"ל). תחרים, תחשוב כללו מרס כס"ל ע"ל
(רמ"ח), ורמוס למעוס המכניס שגבזוס מחלס כזחירת המאכל וסמשהס.
(כז) ולבני האדם הדומים לה, ר"ל ולאדם חיקר ולא יכין א"ל נמשל ונדמס לה
(רמ"ח), וס ע"פ (יח"י) זרע אדם וזרע כס"ס, לרמ"י, הססיוס וססליוס.
(כו) ומה לך, למסוף וכס וסספ כדזר רכלתך וכס"ל ברקב כס"ל וסגלת מלכ"ס סססד

(כג) ימי, דבר, רא"ה השמים חביבה ימי, ורמ"ס חביבה דבר. (כג) שמעוני אוני
אלמדרכם, צ"ל שמעני אלמדרך וסלת אוני מ"ס (מהר"י). הניחוח, רמ"ס
דיביוו, הניחוס. (כד) תוכרתי כל ריביוו ורמ"ס, ובש"ה תוכרתי (ע"ל יב"י),
יד"ס). (ככ) בחר לך, רא"ל ג' בחר לך (?) והוא ורמ"ק
וקח. לעמידת, ללקיחת, רמ"ק העיר לחניה: לשמור, לקחת, ול"צ כי כן
גדול בדכ"א. בריאות, רא"י ג' הבריית. (כז) האדם, רמ"ס רמ"ק ורמ"ס
השמוס ח"ה. הדומים לה, רא"י ג' הסכליוס. (כו) לרכלת, באניה ורמ"ס
לכלות כס' ובאניה החור, כלל, ריביוו נקד כלל לא לפי הענין.

(מח"ס) זיין

בְּלֹא עֲתָה וְיִרְדֶּת הָרִיחַ כִּרְחַת הַהֶקְמָה אַחֲרֵי מוֹת (ט) לְבִי
חֲלֵמָא לְשִׁנְאָה וּפְשִׁירָה לְעֶרְךָ.

(י) לְבִי זֹאת עֲצָתִי אִם תֹּאכֶל שְׂמוֹעַ בְּעוֹד בְּפִתְךָ רַעֲנָה
וְאִין עֲנָה לְכַסּוֹת שְׂמִשָּׁה (יא) וְאַתָּה בְּחוֹר וְטוֹב וְאֲשֶׁר כֶּחַ
בְּךָ לְרוֹץ אֶל הַמַּעֲרָכָה קֹל בְּאֶחָד הַצְּבִים לְהַשִּׁיג וְלִהְצִיל
(יב) וְרִבִּים מִיִּשְׁנֵי שָׁנָת עוֹלָם וּתְנוּמֹת זָמָן יִקְצִצוּ לְטוֹב
רִיחָךְ וְאוֹר יִרְחֶךָ (יג) וְאַתָּה לְמָה תִּשְׁכַּב וְתִרְדָּם לְמָה
תִּתְעַצֵּל לְנַצֵּל עֲרִים בָּצֵל וְלִהְתַּנַּצֵּל מִעוֹן הָעֲצֵלָה וְהַפְסָלָה

יִשְׁמִיעַ מִיָּד, בְּרִאשִׁית מַחֲסֵס. (כח) חֲיוֹב טִיטו, קִלְכָּם גִּלְכָּה, וּיְקַלֵּא מִיָּסֵא.
(כט) דִּיטָל דִּיטו. (ל) יִשְׁמִיעַ וְיִלְכֹּ, חֲיוֹב טִיטו, יִחְזָקֵל לְבִי.
(לא) חֲיוֹב לְדִיט, מִיָּסֵא דִיטָל חֲד, מִיָּסֵא יִשְׁמִיעַ, מִיָּסֵא כִי יִש, מִיָּסֵא לִיח.
(לב) דִּיטָל יִכִּי, יִרְמִיעַ נִחֲלֵס, מִיָּסֵא חֲד, יִשְׁמִיעַ יִכִּי, מִיָּסֵא. (לג) יִוֹסֵא

ב א ו ר

כְּבֹד יִאֲכַלְס עֵשׁ (יח'ט). (כח) עֲלֵית הַגּוֹי, מַעֲנִין כְּרִיסָס, עֲדִישׁ (פֶּסֶל קֶב)
אֶל תַּעֲלִי כְתָלִי יִשׁ. וְרִדֵּת הָרֹחַ. גִּד עוֹלָם כְּנוֹס, אֲדִידִי מִת הַלֵּס.

(ל) אִם, מַעֲנִין מָקוֹם וּנְקֵסָה. שְׂמִשָּׁךְ, כְּנוֹי לְאוֹר הַפְּטִים לְרִשִּׁי (קֶסֶל יב) וְסַעֲסֵס
טִרְס יִבְאוּ יִמִּי הַזִּקְנָה. (לא) וְאֲשֶׁר כַּח בְּךָ, לְהַסְמֵדל כְּחוֹס וְחִכְסָה, וְזִרְךָ לֹס כַּח
גְּדוֹל, לִמֵּס שְׁטִעוֹן מַחֲסִים כְּחוֹס כְּנוֹף כְּמִשׁ חֲלִי—חֲוִשִׁי שְׂמִתָּס כְּחוֹ שֶׁל אֲדָס
(כמ'ח). לְרוֹץ אֶל הַמַּעֲרָכָה, לְלַחֵס מַלְחָמָה כְּחוֹס, עֲדִישׁ חֲוִל (סִכְסִידִין מִכִּיל)
כְּנוֹי חֲסֵס מוֹלָא מַלְחָמָה שֶׁל חוֹס (חֲנוּסָה יִדִּיל) חִין לֶךְ נִחֵס בְּמַלְחָמָה אֵלָּא כִּי חֲוֹר
כִּי וְחִיס מַלְחָמָה זֶס שִׁיּוּעַ לִישָׁא וְלִישוֹן בְּמַלְחָמָה שֶׁל חוֹס. קֶל, כְּשִׁכְּלָן לִכְנִין כֹּל
כְּחֵסָה (כמ'ט). לְהַשִּׁיג, הַתְּכַנּוּת. וְלִהְצִיל, כִּכָּה הַסְכֵּלִי מַתְּחָם יִד הַכְּחוֹת כְּנוֹסִיוֹת (מִיָּסֵא)
וְכִמִּי לְפִי גִרְסָתוֹ יִרְסֵא. וְלֵאסֵל לְמִרוֹחַ אֶל חֲכִירִים הַמַּקְשִׁיבִים לְקוֹלֵל לִסֵּס יִל
עֲמוֹת נִפְסֵס. (לב) וְרִבִּים כִּי, וְכַעֲסִיכָן כִּי מוֹעִיל לֹא לַעֲמָלָן לִכְדִּי כִי חֵס גַּם לְחִתִּירִים
שְׂהַשְׁלֵם הוֹמָן מִיָּסֵא. כִּי חֵס אֲלוֹס הַסְּמִתָּס בְּחֵסָה. (כמ'יח) עֲדִישׁ חֲוִל יִוֹסֵא
וְכַל יִשְׁעֵן דִּמִּי (כמ'ק). לְטוֹב רִיחָךְ, לְנוֹעַם מְדוּמִין. וְאוֹר וְזִרְךָ, כְּסִלּוּת, עֲדִישׁ
רִי'ל (כִּי'כ כֵּא'ל) קִלְכָּת מוֹפִיעִים מִרְכָּס הַכְּמֵס (כמ'ח) וּמְלִילָת טוֹב כִּיחָ לְכַחוֹר
סוֹא כְּדוּרִי'ל (כְּכִרְכּוֹס מִכִּי) מַתִּידִים. בְּחֹר רִי'ל יִשְׂרָאֵל שְׂמִיטָה כִּי'ס מוֹד כְּלָטוֹן
כִּי וְאֲשֶׁר כִּי'ח, יִכָּח, כְּנוֹסִים לְנוֹעַם עֲדִישׁ חֲוִל (כְּכִרְכּוֹס מִכִּי) חֲיוֹס דִּכֵּר
שְׂסִסְמָה נִכְסִים מַמְנוֹ כִּי'י אֲמוֹר זֶס כִּיחָ (שְׂכַת קֵא'כִי), יִרְס וְזֶס שְׂכַס. (לג) לִמֵּסָה

(כח) אַחֲרֵי מוֹת, כִּי'ל רִמִּי'ח, רִמִּי'ח וְרִדִּים, וְיִבְשִׁי'ה אַחֲרֵי קִיָּת רִמִּי'ח הַגִּיחָ:
וְאַחֲרִיתָהּ תִּהְיֶה אַחֲרֵי. (לא) וְשִׁבִּי, בְּנִי'ח, בְּנִי'ח. וְלִהְצִיל, רִשִּׁי'ח
גִּי'ל וְלִהְצִיל. (לג) שְׂמִיטָה, רִמִּי'ח וְאִמְכִּילָהּ שִׁינָת בִּי'ח. (מ'ס יב'י'ח), וְתַעֲנוּתָהּ
כִּי'ח בְּנִי'ח. וְצִיל וְתַעֲנוּתָהּ כְּבִנְיָא'ח: וְתַעֲנוּתָהּ הַסְמֵר, וְכִנְיָא'ח הַגִּיחָ: וְתַעֲנוּתָהּ ה'
וְתַעֲנוּתָהּ. רִיחָךְ כִּי'ל בְּנִי'ח וְכִשְׁכִּיל שְׁלִמָה הַחֲרוֹד צִיל: רִיחָךְ, יִרְחֶךָ,
רִמִּי'ח גִּרְסָה. וְרִיחָךְ תִּהְיֶה רִיחָךְ, וְכִנְיָא'ח שְׁנוֹי מֵאֵד בְּנִי'ח. וְרִיחָךְ תִּהְיֶה רִיחָךְ,
שְׂמִי'תִיבֹת אֵלָּה. (לג) וְתִרְדָּם, רִיבִי'ח וְרִמִּי'ח בִּי'ח וְתִרְדָּם וְלֹא נִמְצָא בְּכָל
וְלִהְתַּנַּצֵּל

(יד) קוֹם קְרָא לְתַבּוּנוֹת וּתְבוּאִינָה עַד אֲשֶׁר לֹא יִבְאֹו יִמִּי
הַרְעָה (יח) עַד אֲשֶׁר לֹא יִצְאוּ גְדוּדִים חֲלוּצִי שׁוֹיבָה (יז) יִחְלִיפוּ
כִּחַ גְּדוֹל בְּעֲנֹת חֲלוּשָׁה וְיִמִּירוּ גְבוּרָה בְּמֶרְךָ לִבְךָ (יז) וְהוֹמָן
אֲשֶׁר חֲבִרְתוּ הַסֵּתָה אוֹתָהּ יִתְיַצֵּב מִגֵּד בְּמִצְחָךְ עֲלֶיךָ

(יח) בְּגִבּוֹל עֲלֶיךָ בְּאֶבֶד פְּעִלְךָ

בְּכִלּוֹי נִעְלִיךָ בְּעַפֵּר שְׁעִלְךָ

(יט) וּמוֹצָק רַעְלֶיךָ מִכּוֹס מַעְלֶיךָ

וּבִלּוֹת מַעְלֶיךָ בְּכִבְדָּךְ עֲלֶיךָ

(ס) וְכִחֶשׁ בְּךָ אַחֲרֵי הַיּוֹתוֹ בְּאִמְנָה אַתָּה (מא) וְסַעֲפִי
סַעֲפִים אֲשֶׁר שְׁנִיאָהּ בְּהַתְּמַכְרֵם עַל גַּעֲזֵרִי לְמַכְרֵם

חֲסִי ו', שְׂמוֹת לְגִי'. (לד) יִוֹסֵא שֵׁס, מַשְׁלִי כִי'ג, יִרְמִיעַ טִיטו, קִלְכָּם יִכִּי'ח.
(לה) מִיָּסֵא כִי'ג, כְּמַדְכָּר לֵאסֵה. (לו) יִשְׁמִיעַ מִיָּסֵא, מִיָּסֵא חֲוִל, שְׂמוֹת לְגִי'ח.
וּיְקַרֵּא כוֹלּוֹ. (יז) מִיָּסֵא כֵא'כֵס, מִיָּסֵא יִכִּי'ג, דִּכִּי'כֵס לִי. (יח) יִשְׁמִיעַ חֲוִל,
יִוֹסֵעַ טִיט, מִיָּסֵא כִי'. (יט) חֲיוֹב לִי'ח, חֲיוֹס דִּי'כָּה, דְּכִי'ח חֲד, מִיָּסֵא יִכִּי'ח.
(ס) כוֹסֵעַ טִיט, חֲסִסֵר כִי'כ. (מא) סִכְלִי קוֹסִי'קוֹ, מַשְׁלִי כִי'ח, שוֹפְקוֹי כִי'ד,
בְּאֹוֹר, יִלּוֹ חֲוִל, מִיָּסֵא חֲוִל (כא)

חֲשַׁב וְתִרְדָּם. מַלְחָמָה לְמַעֲלָן. לְטוֹעִיל לְחִתִּירִים. עֲדִישׁ, עֲדִי וְכֵס
וְכִסָּף אֲשֶׁר יִכְרֶה בָּצֵל (כמ'ט). קְרָא לְחִבּוּת, הַסְמֵדל לְסִיגִין. וְתַבּוּאִינָה
כְּנוֹי סַסֵּס כְּמִשׁ רִי'ל (מְגִילָה ו'י) יִעֲשִׂיתָ וּמִלְחָמָה חֲלִי'ן (כמ'ח). יִמִּי הַרְעָה, הַזִּקְנָה
לְרִשִּׁי. (לח) חֲלִיצִי שְׂכִיבָה. יִסְרָם מִיָּסֵא. (יז) יִשְׁמִיעַ כְּרִסֵּס. (יח) כִּחַ גְּדוֹל. כִּחַ
הַכְּחוֹת כְּמִשׁ (לא) וְחִסָּה כְּחוֹר, וְאֲשֶׁר כַּח כִּי'ח. בְּעֲנוֹת חֲלוּשָׁה, לְרִמִּי'ח וְכִמִּי
קֶל חֲלוּס, כִּי יִשְׁחֹר כֹּל כְּנוֹס כְּסִי'ר וְיִוֹסֵר חֲלָסָה כְּעִסָּה כִּי'קִי בְּעִי'וֹ חֲלוּס, כִּי
לְחוֹלְסָתוֹ יִתְעַסֵּס כְּמִשָּׁה קֶל. (יז) וְהוֹמָן כְּלָתִי נִחָמָן, אֲשֶׁר חֲבִרְתוּ הַסֵּתָה אוֹתָהּ
לְכֹסֵר מִחֲלִירֵי ה' (יח'ט). יִתְיַצֵּב מִגֵּד, מַעֲנִין סִכְסִידִין כְּנוֹ (קֶסֶל יד) לְכִלּוֹן גִּד
סִחִים. (יח) עֲלֶיךָ, כְּנוֹי לְחוֹס, בְּרִיאוֹת וְהִדְרָס פְּנִי הַלֵּס כְּנַעֲרָתוֹ עֲדִישׁ
מַשְׁלִי יֵאֵל לְדִיקִים כְּעֵלֵס יִפְרֵחוּ. נִעְלֶיךָ, כְּנוֹי לְדִכְרִים הַתְּכַרִּי'ס, לִמֵּס הַסֵּס סִכְלִי
כִּי'וֹסֵר פִּחוֹת וְסִכֵּל כָּל כִּי'ח הַלֵּס, וְכְנוֹי שֶׁל נִעְלֶיךָ, רִמִּי'ח מֵל הַסְּסִסְוֹת כְּנַעֲרָתוֹ
(כמ'ח). בְּעַפֵּר שְׁעִלְךָ, כְּנוֹי לְחִסָּה (כִּי'קִי). (יט) וּמוֹצָק רַעְלֶיךָ. יִרְחֶךָ כְּנוֹי'וֹ כוֹס
רַעַל מֵל סוֹךְ, וְזֶס לְכַסֵּת טִס הַסְּמֵל אֲשֶׁר שְׂמִיטָה מִלִּי'ח (כִּי'ל). וְכִלּוֹת, וְכִלּוֹי
(לח) שְׂמִיטָה חֲדָה (י' מִסְכִּי'וֹל ש' סִכָּה). (ס) וְכַחֵשׁ בְּךָ, כְּטַעֲס לֹא יִסְפִּיק לְטוֹעִילָךְ
מִן הַכּוֹת כְּכִלּוֹת כִּי'י חֲזִקֵּס (כמ'ח) (מא) וְסַעֲפִי סַעֲפִים, כְּנַעֲרָתוֹת כְּכִלּוֹת.

וְלִהְתַּנַּצֵּל, לִרְמִי'ח הִיחָה גִרְסָה שְׂמִי'ח וְלִהְצֵל. מַעֲנִין רִמִּי'ח גִּי' מַעֲנִין מַלְחָמָה דִּירָה (י)
(יז) אֲשֶׁר, רִמִּי'ח וְרִמִּי'ח הַשְׂמִיטָה תִּיבָה ו'. הַסֵּתָה, דִּנְשָׁה ת' חֲד, וְרִדִּים
לְרִי'ח הַגִּיחָ, הַסִּתָּה. (לח) בְּגִבּוֹל, רִמִּי'ח וְרִי'ח גִּי בְּגִפּוֹל. עֲלֶיךָ, כְּאִמִּי'ח וְרִא'ח
גִּי עֲלֶיךָ בְּיָחַן מִתּוֹחָה בִּי'ח. בְּאֶבֶד, רִי'ח וְרִיבִי'ח גִּי בְּאֶבֶד. פְּעִלְךָ, בְּנִי'ח:
פְּעִלְךָ (פֶּסֶל יִכִּי'ג). (מא) וְסַעֲפִי סַעֲפִים, כִּי'ל בְּחִדְרֵךְ וְרִא'ח,
וְכִי'ח

אתונה אשר בחנת סבלותה להתהלך בחוץ על משענתה
(ו) הומה לנעימי הימים צמא למי חמודתם (ז) בכל המון
רעיד הממלאים את הארץ (ח) לקרא מלחים וחובלים
מעמיקים מחזיקים תרן וחבלים (י) להריץ מאות ספינות
בים נושאות זהב וכל הון עתק (יא) ולשים נוגשים ושרי
מסים על ששים פרבים ביקשה

(יב) כי מה בצע בהמון חמודות ושעשועים

המה מעשה תעתועים

(יג) אבל אחרי אשר למצא חפץ והשיג איל ולהוסיף עליו
ותלוי ראש לא חמלה תת בברותי ראש הרשול אשר
בן דיתגיי ובוררות קנאות שפכה השבעתני לכה שמענה

(ד) עמוס ח"ס. (ח) מנצח זיג / מ"א כ"ט. (פ) יחזקאל כ"ט. (י) עירובין
פ"א, ד"ס כ"א, סנהדרין פ"ד, פסלי ח"ס. (יא) שמוס ח"ד, א"א, בכורות
כ"ז, עירובין פ"א. (יב) מלאכי ג' ד, ירמיה י"ט. (יג) קטל כ"י, מ"א י"א, ו

ב א ו ר

וכן משמע כלתם כמורס (י"ג) פ"ט פסחים. טיום. חיות, כי הוא הסתיר את
אדם בלתינעו חוס פסול החמר (ר"מ). (ו) אתונה, לר"מ סנאס הכסמים אש
אין כליתם כי אש סתנוגו בצר. ור"מ יבאר: בכרכוס חמור טער, והסליה
חלוקין אפון בחמור (י"ג חמור בלחון). ואפון סיה נקנת חמור, ויכנס קן סגוי'
לסיוות מקלות הסמסס מונס כדמוס אש (לסמורס ח"ג) וסגוף עמסו סכרכסו
ומחמדין סוף כחמור פ"ט. וכן סוף דמס יסר סמסרס. ויסכן שאלון כמס אל סכס
סמסמור (פ"ט מורס) מנ מ"ס נענין אפון בלסס, וסרד"א נמדכר ס"כ-כ"ג (ס'
ווסכס יסחכר מס סכסס, אסר סוף סכס סמסרס. על סשענה, ססססס קסס רסון
(ר"מ). (ו) לנעימי הימים, כמ"ס (סית) סייס סעימיס. (ח) כל המון רעין,
רומי כי ידכר כוס אל סס סו"ס ססמקק לסלמיוס ססססיס, כמ"ס (א) סס
סוק ססמקס. (יג) חפץ, רומס ככרסס לסלמיוס סמסרס ער"ס ר"ל (כרססס
רכס לס"ג) סססיס און עמוס ומס"ס, וסל רומס לסלמיוס ססוף. וסרססס עילי,
כמסס (ערסין כ"ז) מוסיסין מוסס על עילי, וסססין סססססס ומסיוס ומס ססר
סססס סססס (רס"א י"ז). ותלוי ראש, ענינו יוסי וססיוס, סססס סססס (כ"ר)
מגכיס, עמסו נוגס נעקכו וסון, סכרסס קול סס, קל מיל (ערון) ויסכן סרומס
כוס לסלמיוס סססיס. ראש הרשול ססיין כלמדיוס וסרורות קנאות, לס סססיוס סס"ס,

(ו) ברת ר"מ ג' ברת. משענה, רס"ג ואמב"א, משענה. (ז) למי, רס"ג
ואמב"א למי ב"י. (י) מאת, בערובין, אלה סססות וסמליון גרסס תחליק
בסאות כסכיל וסרר, כ"י, ססס, וסכס"ס, ססס. (יא) כרכיס, טרססס ער
כסכר (תחל' קח) כרכס רססי, רס"ס ורס"ס חססו. כרכיס. (יג) וססין,
ותלוי

בקולי איעצה (יד) הפלג השקידה על הלמוד ועל פקשת
התועלות והזדרז על כל מה שתשלוש ידך על קנינו
בצדק (ט) וגם אחר יגיעה נסבלת כל אשר תמצא ידך
לעשות בכחה עשה לא ימנענו ממה חולש רעיון ועצלות
ידים (טו) ופקח עיניך כי רבים חללי היאוש ועצלות ידים
אשר הפיל מחללי גזרה חרותה אשר היא נחמת
הפתאים (יז) בטח לפי אחרי תכלית הבטחון בבוראך
בעזר החריצות ותשועת העצה כי בס ובכך גבר (יח) וכי
יברך אלהים את האדם ישלח עזרו במעשהו וכל אשר
הוא עושה יי מצליח יכול אפילו יושב ובטל תלמוד לומר

איכס כ"א, סנהדרין פ"ד, פסלי ח"ס. כמסכר כד"ד, סססס
ק"כ. (טו) קססס ס"י, ס"כ יכ"ג. (טו) רס"ל ס"י, סס"י ו"כ, איכס ר"ס,
(יז) סס"י כס"י, סס"י וס"ד, סס"י קסס"ל. (יח) רסס"ס כ"י, א"כ,

ב א ו ר

שלא יזכר כאן וכמו בכל הספר מקנאס כלל, וסססס רומס קססס ססססין אן
עוסר מוסלג, ססססל אלו ססססס וסססס, (וס ע"ד ססססס קסס)
ד"ד) כל סמל סססס וכל כסרון ססססס סוף סססס ססססס, וסס"ס אס,
ססססססס וססססס מונסס כיוסר סס סססס ססלמיוס ססססיס. (יד) סססס, לסון סלוק
וסססל לס"י כססס"י (ס"ו) וס"ל סססס כ"ו לסנין מיוסר כסול וסססס, כמס (אכוס)
ד"סו) אל ססי סססס לכל דכר (רס"ק). על קניס כסכר, ער"ס ח"ל (כדס ע"כ) מס
יססס אס ויסססר יססס יססס ססססס ויסל ויסון כס סססס כ"ו ווססס ססססס סס
יסססס ססססין, לססססר כסלסס סססס (ו"כ) ולעומס מ"ס כוס (יג) רסס סססס,
לומס סססס ססססס על סלמוד ועל כקסס ססססס, וססס ססססס קסלס, סססס
על קניס כדק, רומס כסס"ס אס: לסססס וסססס, (טו) וסס אסר יכיסס
בססלס כ"י כי אסס לססססס, וסססל וסססס, לא יסססס ססס חולס רעיון-סס
ססססס על סלמוד, ועצלות ידס-קניס זק. (טו) חללי ססססס ועצלות ידס,
יססס עור מ"ס (טו) חולס רעיון ועצלות ידס, וסס"ס אס ססססס וססססס סססס
יסססו לסססס וסססס. ססססס כסס, ססססס סססס ססססס ססססס על לוס
לכס סססס ס"ן ססססס (רס"מ). (יז) סססססס וסססס, יססס עור סססס
לכססס וסססס. (יח) יססס וססס, רומס לסססס ססססין כססססס כסססס
קדומס, ולססס יוסכ כסל ווססס ומססס ער סוף כל ססס (ע"ל ו"כ) וכמו סססס
ומססס (יס-ל). בכל אסר סססס, כי ככסס ס' סססס כססססס מוקן לס, ד"ס
סס ססססס כססס וססל לא יכסס ולא יקסס אססס, כככססס לא ססססס (רס"מ)

ותלוי, כס"ס, לססס, וסלוי. כ"ן, כ"ס כססססס סססס ו. (יד) ידך, רס"ס
ססססס סססס ו. (טו) ועצלות, רס"ג ואמב"א ג' ועצבון ת' ועצלות, ולי נראס
כי ויסר סס: סססין ת' ועצלות. אסר ססס, ור"ס ור"ס ססס: אסר ססס
כרכיס

פָּכַל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה (יט) וְאֵל יִשְׂרָאֵל הַרְפִּינִי וְהַעֲצֵלָה שִׁישׁ
לְזִמָּן גְּזֻרֹת רִשְׁמוֹת כָּל הַשְׁתַּחֲלֹת עִמָּהּ שֶׁקֶר (כ) כִּי זֹאת
עֲצַת גִּפְתָּלִי לִבָּב כָּל יָדָעוּ בְּנִפְשֹׁתָם (כא) הָשִׁיב לָהֶם
סֹבֵב מַעַם וְדַעַת לְהָאִיר לָהֶם פָּנֵי מִצְפּוֹנִי מִחֲשַׁבְי זְמַנָּם
וְלִסְקָל לַעֲיִיגֵיהֶם נְתִיבוֹת עֹלָמָם (כב) וְהֵם נִשְׁאָרִים בְּאַפְלַת
הַמִּקְרִים וְהַתְּמוֹרוֹת הַמִּנְיָעוֹת (כג) כְּעוֹר יִמְשֹׁשׁ נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ
מִכִּים בְּסַנְהֵרֵי הַפְתִּיּוֹת (כד) לֹאִים לְמִצָּא פִתְחֵי הַתְּשׁוּבָה
הַמּוֹשְׁמֶת נֶגֶד פְּנֵיהֶם וְהִיא רְחוֹקָה הֶרַחַק מֵאֵד מֵאֵד
שִׁכְמוֹתָם (כה) וְעַתָּה כְּאִשֶּׁר צֹר לָהֶם וּרְאוּתָם תִּבְלִית הַכֶּלֶה
וְהָאֲבָדוֹן יִתְרַעֲמוּ מִזְמַנָּם וְאֵל עֲלִיּוֹנֵיהֶם יְגוֹפּוּ יָד לִזְבוֹת
עֲצָתָם הַנִּבְעָרָה לֵאמֹר (ס) נִקְיִים אֲנַחְנוּ וְמָה לַעֲשׂוֹת
וְאֵלֹהִים גָּזַר (ז) מָה לַעֲשׂוֹת עוֹד בְּחִיל וּבְכַת וּבְעֲצַת

סֹסֶלֶס כִּיג, רִאשִׁית לִסְיָג, סֹסֶרֶס דְּרִישׁ ס' קָבֵג, יִקְסֹס ס' רִאֵס, (יט) יִשְׁעִיס
לִז' (כ) אִיוֹב ס'יג, מִשְׁלִי וְזֵג, (כא) אִיוֹב ג'ג, סֹסֶלֶס קִיס'ס, שְׁמוֹת
יִנְכָּל, אִיוֹב ס'כז, יִרְמִי' יִס'ס, (כב) דְּכִישׁ כֹּח'כֵס, רִאשִׁית יִרְיָה, (כד) סֵס,
יִרְשִׁלְמִי חִיגִס, סֹסֶק כ', דְּיִשְׁעִיס ס'כֵס, קִסֶּלֶס וְזֵג, יִרְשִׁלְשׁ ג'ס'ס,
(כה) שְׁמִי' יִאִי, יִשְׁמִי' וְזֵג, יִסְיָה, (כו) יִסְעוֹס כִּיג, מִיכ' דִּיד, (כז) יִשְׁעִיס

ב א ו ר

(כ) נִתְחַלִּי לִבָּב, סִכְנוֹס וּפְתַח נִפְתָּלִים נִתְחַרֵס (כִּלְיוֹן ס') וּמִלְכָּה וְהַסְגִּינִי
עוֹקְסִינִי לְחִימִים עֲלִיכֹן, וְזִמְנוּ אֵל הַמִּתְחַרֵס לְחִבָּתָם הַקְּמוֹסָה וְהַסְגִּינִים בְּגֻזֹת
סִכְנוֹסִים, וְנִזְלָתָם אִלּוּ כִשְׁמֵם דְּכִרֵי חֲכָמִים יִבְיִינִים כִּשְׁמֵם וְזִלָּתָם יִגְנוּ וְיִלְעִנוּ
עֲלֵיהֶם כְּיִזְמֵם נִכְוִיִם כְּמַחֲשָׁבָם וְסִכְמִים כְּעִינֵיהֶם וְשׁוֹדֵדִים וְשׁוֹלֹסוֹס' (סִכְמִים
כְּקִדְמָתָם ל' מִלֵּךְ כִּד'ס : וְסִכְס' סִיג') וְכִתְמִ סִיחִ סִיחִי סִיחִי סִיחִי סִיחִי סִיחִי סִיחִי
חֲכָמִי כִּי פִתְחוּ כְּחִמָּה כִּזְלָתָם (ט) תַּחֲיִי לִקְסִיס חִיג' קִד' 66 סִכְנוֹס הַסְגִּינִים לְחִבָּתָם
סִכְנוֹסִים כִּזְלָתָם (כא) הַשִּׁיב לָהֶם, אֵל כְּשׁוֹב לָהֶם בְּשׁוֹב פִּתְחוּ וְדַעַת לִס' יִר
חֲשִׁיכִים וְלִסְנוֹס לִסְנוֹסִים דִּרְכִּים לֵא' יִתְעַקֵּוּ לִג' (כב) אֵלֵךְ נִשְׁאָרִים בְּאַפְלַתָם
כִּי כִלְכַל בְּתַקְרָה, (כד) לְמִצָּא פִתְחֵי הַתְּשׁוּבָה, לְמִצָּא פִתְחֵי הַתְּשׁוּבָה לְכֹכַב מִדְּרָגָה כִּלְכַל
כִּכְלוֹס, (כה) וְאֵל עֲלִיּוֹנֵיהֶם יִתְפַּסֵּוּ יִד, לְכִתְמִ מִרְמִים יִדִּישׁ נֶגֶד סִכְרוֹר, אֵל
נֶגֶד סִסְמִים, כִּכְלוֹס וְכִזְ, וְלִינִי מִחֲשִׁיב עֵם סִעִיג, וְכִכְלוֹס רִוְמָה אֵל
אֲסִעִיגִינִי וְכִסְס' (כ) גִּפְתָּלִי לִבָּב (וּס'ל יִכִּיָּה). (כז) מָה לַעֲשׂוֹת עוֹד, כִּתְמִ
אֵלֵס לִזְכוֹת פִּתְחוּ, יִדְרִנוּ כִּזְלָתָם כִּכְרִ עִסוּ כָל מִסִּ שִׁאֲשֶׁר לַעֲשׂוֹת בְּחִיל וּבְכַת

בְּרִיבִים, וְלִדְעִיתִי מִכֹּחַ לְחִשְׁבִּינִי מִלֵּל וְגִל גִּזְרָה, רִשִׁים הַסִּיף הִיָּה. (כא) שְׁלֹמֶס,
רִשִׁים וְרִשִׁים עֲלִימִים, (כד) אִשִּׁי, רִשִׁים, גִּלְמִים, עֲלִימִים, כִּיָּה בְּי, וְרִשִׁים
רִאֵל, עֲלִימִים, הִיָּשׁ וְרִדִּים, עֲלִימִים, עֲלִימִים, וְלִדְעִיתִי צִלֵּל עֲלִימִים
וְרִשִׁים

הַשֶּׁכֶל וְלֹא עֲשִׂינוּ (כח) אֵךְ שֶׁקֶר הַתְּחַלְלוֹת הַגְּבוּר בְּיִזְם
רָעָה וְשׁוֹא תְשׁוּעָתָא אָדָם בְּיִזְם עֲבָרָה (כט) מִפִּי עֲלִיּוֹן תִּצָּא
הָרַעוֹת אֵךְ לְשֶׁקֶר שְׁמִרְנוּ (ס) הַמִּעֲתֵד הַכְּרִחִי וְאִין לֹאֵל
יִדְיִנוּ לְדַחֲתוֹ הַגְּזֻרָה אָמַת וְאֲנַחְנוּ בְּדָאִים (יא) זֹאת בְּרִדְאִי
הַכֶּתֶּה הַעֲנִיָּה שְׁאִין רָאוּי לְחִמּוֹל עֲלֶיהָ לְרֹב סִכְלוֹתָהּ
אַחֵר שְׁהַעֲנִינִים בְּצִדִּיהָ וְהַשְׁכִּים בְּעִינֶיהָ וְכֵל יִדְעָה מָה.

(יג) מָה יִתְאֻזֵּן אָדָם חֵי מְדַבֵּר בְּעֵל חִיִּים לְהַתְקַרֵּב
בָּהֶם לְמוֹעִילוֹ וְלִתֵּת מִשְׁמֵר מִפְּזִיקוֹ וּבְעֵל שֶׁכֶל לְהוֹסִיף
בֹּז עֲלִילוֹת וְתַחֲבִלוֹת בְּתַקּוֹן וְדַחֲתִית הַמּוֹעִיל וְהַמּוֹזִיק מֵהֶם
(יא) עַל פְּגָעִים כִּי יִדְבִיקוּהוּ בְּפִעַל יִדְיוּ לְבִלְתִּי יִרְצָה

סִיָּה, וְכִרְסִים דִּי' (כח) וְרִישִׁים מִיָּיִס, סֹסֶלֶס וְזֵג, קִסֶּלֶס וְזֵג,
סֹסֶלֶס ס'יג, מִשְׁלִי וְזֵג, (כט) אִיוֹב ג'ג, שִׁאֵל כִּסְכָּל, (ל) נִתְחַלִּי לִבָּב, כִּיָּה
מִדִּיָּה, (לא) אִיוֹב כִּיָּג, כְּמִדְכֵר לִגִּישִׁים, מִשְׁלִי ס'יג, (לב) אִיוֹב ג'ג, כִּיָּה
סִסְכֵר, כִּיָּה יִאִי, מִשְׁלִי סִיכֵר, (לג) דְּכִישׁ לִגִּישִׁים, יִשְׁמִי' מִכִּתְמִ, כְּמִדְכֵר יִדְמָה.

ב א ו ר

(כגוֹסֶס) וּבַעֲצַת הַשֶּׁכֶל (כחסֶס). (כח) אֵךְ שֶׁקֶר הַתְּחַלְלוֹת הַגְּבוּר, כִּי כִזְרִס
רִשׁוֹת תְּשׁוּעָתָא אָדָם, כְּעִלְמוֹ חֲכָמִים כִּסְס' (כז) וּפְתוּעַת הַעֵלֶם, (לא) הַכֶּתֶּה
הַעֲנִי, כִדְעַת, (סִדִּים כִּזִּל' (כדִּישׁ מִחִיָּה) אִין עִי אֵלֵךְ כִדְעַת) וְסִכְמִים יִל'
כִּכְדְּמָתָם לִס' הַלֵּךְ קוֹרֵא כֵן אֵת סִכְס' סִכְס' וְסִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס'
יִל' עַל פִּתְחוּ וְאִין סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס'
לְחִימִים סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס'
מִי סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס'
וְלִינִי כִינִיִּים וְסִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס'
כִּי רִמְקִי לִקְחֵם כִּינִיִּים סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס' סִכְס'
רִיָּל (סִכְס' סִכְס') כִּל מִי שְׁאִין כִּי דַעַת אֲקוֹר לְרַחֵם עֲלֵיו (רִמְק') וְס' כִּכְלוֹס
(לגִּלָּה). וְכֵל יִדְעָה מִחֵי כִזְלָתָם מִכִּלְכַלֵּם.

(לב) אָדָם סִכְס' יִי וְדִבְרִי, וְזִמְנוּ לִגְבוּרָה וְחִימִים. בְּעֵל חִיִּים כִּיָּה
עַד סִיף סִסְקוֹס כִּזְלָתָם מִסְסֵר, וּפִתְחוּ כִזְ, כִּי כִכְלוֹס כִּזְלָתָם כִּזְלָתָם
לְמוֹעִיל וְשׁוֹמֵר עֲלֵמִי מִנּוֹק, וְכִכְלוֹס מִדְכֵר כִּזְלָתָם מִסְסֵר כִּזְלָתָם
הַמּוֹעִיל, וְדַחֲתִית הַמּוֹזִיק. (לג) עַל פְּגָעִים, יִסְכֹּב לְפִתְחוּתָם מִכִּלְכַלֵּם (לג) מִסִּ וְתִלְיוֹן—
עַל פְּגָעִים כִּיָּה לְבִלְתִּי יִרְצָה, לִזְלָתָם לִזְלָתָם לִזְלָתָם (רִשִׁים). וּבְמִלְכָּתָם, כִּיָּה

(וְעִלִּי יִכִּיָּה). (כז) הַשֶּׁכֶל, רִאֵשִׁים ג' הַשֶּׁכֶל כִּסְס'. (כח) הַכְּרִחִי, (כִּיָּה יִכִּיָּה)
רִמְקִי וְאִשְׁמִיָּה הַסִּיף הִיָּה. (לא) בְּרִדְאִי, בְּאִנְחִי וְרִאֵה, בְּרִדְאִי, הַכֶּתֶה הַעֲנִי
הַסִּיף וְאִשְׁמִיָּה הַסִּיף הִיָּה רִמְקִי: כִּיָּה כִיָּה, וְרִשִׁים, כִּיָּה כִיָּה
יִדְדִיהָ תִּתְחַלֵּל וְאִנִּיָּה (?). (לג) יִדְבִיקוּהוּ, רִמְקִי וְאִשְׁמִיָּה, יִדְבִיקוּהוּ, יִרְצָה,
כִּיָּה כִיָּה מִכִּלְכַלֵּם רִמְקִי, וְכִיָּה רִמְקִי מִדְכֵר יִדְעָה, וְכִיָּה יִרְצָה, וּבְמִלְכָּתָם.

ובמלאכתו לתתה חרם והיא לא תצלה (י) אחרי אשר
בכונתו גזל סגלת חיותו והכביר בנטל עצלות קלות
תנועתו (יא) ואחרי אשר בדעתו הפסיד דעתו ובכרצונו
סבל את ידיו לבעבור הדיח עליו בשמי ידיו את הרעה
(יב) על פן לבי לא תספיקה הנחת המעשים אל הזמן מבלי
תקון עצתה (יג) ושוב העצה גם היא חבל בזולת עצם
הזרירות על הוצאת הפעל (יד) וחבור שניהם בכתבי
הנבואה נקרא רוח עצה וגבורה (טו) והנה שכל העצל
בכנפי הנמלה ובאבוקה ביד העזר שניהם להוסיף מעמם
לבעליהן לא לעזר ולא להועיל.

(טז) ודע נא וראה כי באשר אתה בן אדם נתנה

(לד) ויקרא ס"ב, משלי כ"ג, מורס נא'ג כסעה, (לה) ראש' מע"ד. (לו) קסלה
כ"א. (לז) שבת קמ"א, ישעיה' א'ב: (לח) משלי י"ז יט'מא, מנל כד"ב,
איוב מ"ט, ישעיה' ל"ט. (מ) מ"א כ"ז, יחזקאל כד"ג, דכ"י כח"א.

באור

על כפעל ידיו. (לד) סגולת חיותו, עד מ"ט (לז) הי, בעל חיים
הרומז לז' כ' ו' ר'ס. (לה) הפסיד דעתו, נגד מ"ט (לז) מדבר, ובעל שכל,
הרומז ל' כ' ו' ר'ס. (לז) וחבור שניהם, כמ"ט (יז) בעזר הכריות ופסועת העולם.
(לח) שכל העצל, בכנפיו הנמלה, לא כרצונו המול' וזות המל' וכי הנמל' אף לא
כנפיהם לא למעמס, בכל זאת הלא סבין בקין לחמה, אשר לא כן העצל, וסלחם
כי הנמל' ס', זכרים ונקבות בעלי כנפיהם, חסרי כנפיהם, וסלחונם
בחריותם במלאכה סיו למשל מוסרי כפי שלמם (משלי י"ז) לך אל נמל' ע"פ
מוסר' למחיה' מערכת ס"ב, וכלן רומ' אל הזכרים והנקבות שאינם עושים
במלאכה, ובאבוקה ביד העזר, לא ידעו. לכוין אל איזה ספור כפולמוז וימוז
המל' כי נמל' יסופר שסכומא מוח' סלכוס' גזר כדדי שיראור' בני אדם ויזילוס
מן הסתמח' ומן הסקוין, וא"כ סלכוס' לו למעלה גדולה.

(מ) כאשר אתה בן אדם, ר"ל בעל שכל, מזה סל' אס' שלים כנחית' וסרסות
נמוס' לך לסרס. או לסיטיב כמ"ט (יג) ממס' על מעש' (רמ"ח) כי סלס' רק
מז' סלס' בעל מי ראונו סחם סטוט' סגרמיו, אל' מז' סלס' בעל שכל, לא

בנ"ח השמימי ו' הוב', כנראה ע"פ פעות הנקד' במלת ירצה. (לד) חיותו,
רמ"ש חיה, חיותו, ור"ס, חיותו. הכביר, בנ"ח להכביר. (לו) ושוב, בנ"ח,
ושובתו ושובת. הפעל, באנ"ח. ורא"ה, הפועל. (לז) מעמס, כחב"ל, וכל
למעמס, ונשמע בלי ספק ציון מן התיבה (ע"ל י"ט). לבעליהן, בנ"ח,
לבעליהם, לבעלה בנ"ח. (מ) הבחירות, בנ"ח, הבחירות בנ"ח. (מא) שמיך, ה"ש
ור"ס דגיו, שמים, ונמצא בנ"ח כזה (בנ). תיבה, באנ"ח,

תרומה

אלהים עליון על כל המוצאות הבחירות (מא) וכי תראה
שמיך נבדו ממך ותביש כוכבים נשגבים כי רמו לא
תדמה ולא תחשוב היות רצונך מחת משפטיהם אשר
נבלו ראשונים (מב) לך לבדך נתנה הארץ ואין להם
בתוכה ממשלה והכרח בכל מה שיש לו התלות גמור
בבחירה (מג) כי תבחר ותקרב דרכים נערכים ומסלולים
שקולים במספר במשקל לכל (מד) הלא אצלת לך ברכות
בחשבון מחשביך ושוב אוננם (מה) כי למעשיך יש
זכרון ומן האלהים ידעת ספורות (מו) וכי תבצור פרמי
זממך ועלילותיך תעולל באיש נדהם ובמו שיוזמן לא
בבחירה ולא בהשכל (מז) ואת אשר ישים המוקרה בפיך

(מא) סלס' ח"ד, איוב ל"ט, איוב כ"ב, ישעיה' י"ז, דכ"י יט"ד. (מב) איוב
טו"ט. ספור' י' קז"ג כסוס. (מג) סלס' ס"ט, ישעיה' ל"ט, מנל ח"ד.
(מד) ראשית כח"ל, ש"ס ד"ט, יכמס מ"ח. (מה) סלס' ע"א. (מו) דכ"י

באור

יכנס סחם הסערכת (כ"ז). (מא) אשר נבלו ראשונים, כאמרס שכל חלוי כמזל
(רמ"ח). ורומז למ"ט חז"ל (מ"ק כח"א) חיי בני ומוזני לאו בזכותם אלא כמזל' חלוי
מנחם, (סוריות יכ"א) אמר ר"א כלי מאן דכע' למידע כו' דלמא מלס' דעתי
ומתרע מזלי, (שבת קמ"א) כתוב אשיתק' דריב"ל כו' לא מזל יוס אלא מזל שש
גורם כו' ר"ח אומר מזל מהמים מזל מעשיר ויש מזל לישראל וכו' אומר אין מזל
לישראל כו' וסלחנתי כמלכותי מזל, ובגדדים (לכ"א) ססלחנתי כמזל שלי.
(מב) בבחירה, כענינים ספספיים וסלחניים (כמו סיות סלס' דק' או רש') אין
תבוא אל סעערכת כלל, כמ"ט חז"ל (נדס טו"כ) טסס זו מה סחל ע"ס גבור או
חלס וכו' ואלו רשע או דק' לא קאמר, (רמ"ח וי"ק). ואמרו על סס ובגדכס
לג"כ, מנל כס"א. סכל ביד' שמים חוץ מירל' שמים. (מג) דרכים נערכים,
שם כייסס ובין סכלית מך ויחם. וסלחליים שקלים, כמלחני סכל (רמ"ח).
(מד) בחשבון מחשביך, קולל את סכוכים, אשר בידס, לפי מלחני סעערכת
סשמים, לסרע ולסיטיב כסס מחשבים, כי סס חושבים רעס או סוכס על סלס' לפי
מנלס, אף כי ככל זלס לא יסללו מנלס כסוכים (רמ"ט). למעשיר ש זכרון, (ע"ל
ט"ס). ומן האלהים ידעת, כי מעשיר ספורות חלס לחלס (רמ"ט). (מו) וכמו

תרומה בנ"ח. נבלו, רמ"ג ואסב"א וסלס' תיבת: לך. (מז) ל, רמ"ג י' לך
בנ"ח. ותקרב באנ"ח ותקרב סל' בנ"ח, ורא"ה חוסר' תיבת ותקרב.
(מז) ברכות, דר"ס ג' ברכות כחש"ש בנ"ח. סחשביך, על נקד' זה חעני' דר"ס
באנ"ח חעניו: מחשבותיך, ובש"ת נקד' סחשביך כשעת, אונם,
רא"ל ג' אונם. (מו) בבחינה, כח"ל רמ"ח ח"א, ובכל סחשביך: בבחינה

אותו תדבר ובו תדבק (מ) ראה הלבשת היום את פני
ההולכים בקרב לשלול שלל למלא חדרים ופחו המהירות
ריקם השיבני (ס) כי בוחר אתה במענישי לבשתך
וגם להרפתני (ט) ומהרסי ומחריבי ממה וממני יצאו
(נא) ומה אהשוב או גזרת עירין על יבשת חבצלת שרני
(נג) כי בתרדמת עצלותי חלום חלמתי ואין לאלהים
פתרונים עלינו תלונותינו לא על יי.

פרק שבעה עשר

(א) לבי לבי לך אל חכמים ותאו למעמדותם

כד"ל, סכלים קמח"ד, ירמיה ס"ט, אויב לד"ל לס. (מו) נמדבר כד"ל, דברי' (מח) ש"ב ט"ז, וי"ל, יע"ל, י"י, משלי כד"ל, כות ח"ל. (מט) ש"ל כ"ל, ישעיה ל"ה. (נ) ישעיה מט"ו. (נא) ישעיה כ"ב, דניאל ד"ד, ש"ס כ"א. (נב) משלי ט"ט, ראשית מא"ט, מ"ח, שמות קמ"ח. (א) משלי י"ו, כ"ג.

ב א ו ר

שיורמן לא בבחינה והשכל אלא (מו) על דרך המקרה תדבר דרכי ותעשה עניניך (מח"ט). ובו תדבק, לפשט (רי"ף). (מח) את עני, אוסי נכחמי, אל טניו ישלם לו (דברים י"ז) תרגם כחיסון, וכן פירש"י. הולכים בקרב, ללחום עם סנינים המומרים להשיג פנסתו וכל דרכיו הם סוף, לשלול שלל, ללחם חקו. ולמלא חדרים, להכליל את שבתו (פרי"ף). (ג) מפר ומבני יצאו, בי אני אסכניו בן ותם ירדע על ידי (רש"י). (נא) על יבשת, אם יבשו פלומתי ואבד נחמי ותחולתי אשר היתה רעננה כהנלת כשרון (ה"ל) כד"ל. פתחו כהנלת (כהנלות) כשרונים. (נב) כי בתרדמת עצלותי, ביימי בעניי בחולם חלום ואין התרחק מלי באלהים, כי כשהמלך בעניניו מן השמים יסיעוהו לא שיעב כעל או יעשה בעסירות, כי שני הקצוות אלה רעים (רש"י). (ו).

(א) לבי לבי, לגרסא רמ"ח ראשית כל העצות לן אל חכמים כר מוכן על תשקות כמשליל וסממוני (פ"א) ז, י"א, ז, להורות כי לא בן ילכו כמזמנותי, וזה להרבות מוסר, וזה לתלות שכלם שם, אבל זאת עמלו: לך אל חכמים, וזה עדי"ש (משלי י"ב) הולך אל חכמים ותבס, וכדל"ל (חזקוני מד"ב) כל מי שקרא ושמע ת"ח עליו נאמר אהרין וקוב לך וזכס ונותל שני עולמים כעו"ל וסעו"ב

ב"י. (מח) אותו, רמ"ח ורבי"ח השמיני חובה * (מח) פני, רמ"ח ורמ"ש, פני בסמיכות. (ג) מהרסי, ב"י, מהרסי ובא"ח, ומהרסי (ע"ל י"ד, ירמ"ל). (נא) אז, רמ"ח ואב"א ג, עד ת' או ירד, רמ"ח ואב"א גזרות ב"י. (נג) בתרדמת, בא"ח: תרדמת החלמה ותנונת ההסתר (ע"ל ס"ל), ורמ"ש ורמ"ח, בתרדמת ב"י.

(א) לך, רמ"ח סמיך: ראשית כל העצות לך ומ"ש (ז) ראשית כל דרכיך יחזק גרסא זו, ותאו (פיעל) רמ"ח רמ"ש ורמ"ח: ותתאו ותהפעל לבי הוראת בקשת

(ב) היה שביליהם כונם פנר וכנס תשא את שמותם

(ג) זאת עשה עשה דדי מחמודיהם וסודותם

(ד) רצונם יבעיקה לקנא בעצמתם

ובעסם ירצה לעבוד עבודתם

(ה) קח נא ברכה עלי קללתם

ושמח לבי בעל כל הון בגערותם

(ו) כי תוצאות תשוועה יפוצו לך ממעונותם

ועל שרשי האמת יעמוד לך סנקלי שיותם

(ז) לבי ראשית כל דרכיך תאמין שיש על כל יש מי

שהוא סבתו וסוף כל הסבות אחת אשר לא תשתנה

(ב) סכלים לנ"י, קויד, ישעיה ס"ט. (ג) כדל"ס מכ"ח, יחזקאל נ"ג. (ד) כמדבר ח"כ. (ה) מ"ח ס"ט, ראשית כ"ג, משלי כו"א, סכלים קיט"ד. (ו) חקוק ג"ג, משלי ס"ט, אויב יג"ו, יחזקאל כד"ד. (ז) אויב מ"ט, ב א ו ר

וכס' דעוס (ו"ב) מלום טעם לסדקס נבכמים ותלמידים כו'. (ב) היה כונם כנר שביליהם, שבילי עולם כמים רבים, מי כדרכם העליונה מורח ט' ממיס (רש"י). (ג) עשה דדי מחמודיהם, לוקח חלק כליותי, מיעט שדס ביותם ומיעט כרמי נכמתם (ה"ל), וזה עדי"ש (משלי ט') דדים ירווך וכמ"ש רמ"ל (עירובין נ"ב) עשה כמסל דברי תורה לרד כו'. (ד) לקנא, עדי"ש רמ"ל (כ"ב כד"ל) קהלת סופרים פרכס חכמם, בעצמתם, לא נכחד עמלי (סכלים קמ"ט) להאכיע סוראחו הכח של מולדות שלא נראה ולא ילא למעשה. ובעסם ירצה, כמ"ס נמדד קטל כ"ט, חכמה שלמדמי כחף וחמה עמדס לי (רמ"ח). (ה) קח נא קללתם, עלי לנכס. ושסח—בגערותם, עדי"ש טוב לשמוע נערת חסם (ה"ל). (ו) סנקלי שיותם, עדי"ש חו"ל שיחת ח"ח לריכס תלמוד (ה"ל) ע"ו (ויס"ל) סוכס (פ"א). (ז) ראשית כל דרכיך, אבל כדסס חשד דרך חכמה לרד שספרס בלכך אמונות אלה. שיש על כל יש, ר"ל על כל ענין, יסוף ומציאות סמות נדרסים לרש"י ורמ"ח. מי שדא סבתי, ר"ל סנת סעמל, כי כל עול יסכר לעלס. ומקף כל חסבת, כוא סנת אחת אשר לא תשתנה ודא הנמצא שאין נבול לשלמתי, (כוא כדורא יח"ש מציא כל סנכלס).

בקשת המתורות. (ג) סכילוס, מסכ"ד סכ"ר לסניס: שביליהם כי על סכילוס לא חקן לטון כניסס, ודל"ל: ס' סכילוס, עדי"ס כונם כנר מי סיס ע"כ, וכמ"ס (קו"ל) למל למי חמדסס, וכסח"ף סללני ככוס נכרס אטס בבכס יסן נוסן: ס"ל, סיס סכילוסס (ע"ל סכילוסס ככו) (ינמות כד"ל) לנניו סכילי) לוקס, כונם כו', וזס נכוו). (ד) בעצמתם, רמ"ח ואב"א, בעצמותם, כאלוד כסכוו. ירצה, רא"ח, רא"ח ורבי"ח ירצה ספיעל. (ה) קללתם, בג"ח קללתם. (ו) יעמד, בג"ח יסכר, יעמיד, יעמד כ"י. (ז) דיעת, רמ"ק ה"ע

הוא הנמצא שאין גבול לשלמותו ולא תקיף על חלק
מצער ממנו ידיעת כל בעל שכל (ח) ותאמין שאיננו גוף
ולא כח מפתחיתנו מתערב או בלתי מתערב (ט) ושהוא
אחד לא אחדות הכמה אבל גמנע הרבוי והחלוקה בו
מכל צד (י) ושתארי החיוב מנועים ממנו מדרך שיהיו
נוספים עליו או חלקים שונים ממנו (יא) ושיש לו ידיעה
בפרטינו לגמול ולהוכיח במשפט ובחסד שהם שני חלקי
ההנהגה החכם (יב) ושהוא הנצחי אשר לא סר מהיות
(יג) ושאלינו לבדו יאתה העבודה והתפלה ושכל מה
שזולתו נברא ומחדש ובלתי ראוי שייעבד (יד) ושיש

מורה נז"ח. (ט) מורה נז, נט"א. (י) מ"א כ"ו, מורה נז"ח, ירמיה לז"ב.
(יא) הושע יב"ו, חגיגה טו"א. (יב) מ"ב י"ב, מורה כ"ג. (יג) ירמיה י"ז,
ספרי יב"א. (יד) שבת קיט"ב, קלמס ס"ו, דכ"ב כ"ו, איוב מ"ט, שופטים

ב א ו ר

ולא תקיף, שטור סתאמר: ויודעים כל בעל שכל לא תקיף על חלק מצער ממנו,
ר"ל לא תשיג אפילו קצת מהותו ועלמותו וכמ"ס (יג"מ) שלא נדעך ולכח"ה מ"מ ו
מוסב על ש"ל מ"ו. (יכור ה"ל מעקרי דתנו להרמב"ם בסקדמותו ל" חלק).
(ח) שאינו גוף ולא כח מפתחיתו, ר"ל מפתח הגוף לא יסיף הכח מתערב, (כמו
חוס השמש, שאינו גוף אבל כח מתערב בגוף השמש), ולא שהוא בלתי מתערב,
כמו הסוס (והשכל) שהוא כח בגוף אדם, אבל אינו מתערב עמו (יסוד סג'
להרמב"ם). (ט) שהיא אחד, לא כהדרות שוכל לשאל עליו כמה? כי אחד
הספרי והנשמי יתרכס, ויתקל ויתדבק עד בלתי תכלית, אבל הוא כ"ס נבצע
הרבי והחלוקה בו מכל צד (יסוד סג' להרמב"ם). (י) ואין לחלוקה כי אם בתארי
השליש כמ"ס (יג"מ) לבד בהשגת קצת שוליות, אבל תארי החיוב מנועים ממנו
סדרך שיהיו נוספים עליו, ר"ל אם נתארכו חכס, גבור וכדומה, הכולל שאינו
סכל או חלש, ואין התארכים נוספים על עצמותו, או חלקים שונים ממנו, כי אם
כלם יזכו על עצמו (מיסוד סג' להרמב"ם, שאינו גוף). (יא) ושיש לו ידיעה,
כמ"ס (יג"מ—ג) אחת לכרך מדע כו' (יסוד סג' להרמב"ם). לגמול ולהוכיח,
שכר ויעוץ כוס וזכא. במשפט ובחסד, ע"ל (יג"מ) (יסוד סג' להרמב"ם)
(יב) הנצחי, הנשאר תמיד ללא תכלית וללא סוף (רש"ת). אשר לא סר מהיות,
תמיד ס"י כן ללא תכלית, וא לא ס"י עם שלא ס"י כן (ה"ל) (מספיק מוסד סג'
להרמב"ם, הקדמות). (יג) שאלינו לבדו כו', וכל מה שזולתו במציאות, מן המלאכים
והכוכבים והנוללים והיסודות, ומה שסורכט מסס, הכל נברא ומחדש (יסוד סג')

העיר להגיון דעת, ידך נט חלק יא' סג'. (ס) או בלתי, רמ"ג ואמב"א
ובלתי. (ט) הרבי והחלוקה, רא"ה טרס, והחלוקה והרבי. (יח) בפרשני, ר"מ
ואמב"א

במציאות מלאכי עליון גבוה מעל גבוה וקדושים המה
מראשית דרכם ודבר אין להם עם עין וערפל (ט) הם
המה אשר יי קורא לשבת אחריו ראשונה במלכות
ימשיכו הקיום לראשוני הגופות ונכבדיהם (טו) ושיש
מהם מלאך מליץ בשפל מדרגותם שמהו בוראו חונן
שכלנו תחת שמי יי המציאות וההשלמה וההשאר
(יז) ושהיצירה האנושית מבחר כל המשתנים בעצמם
אבל כל נצחי באישו יותר נכבד ממנו (יח) וכי זרע
ישראל עדת יי צאן מרעיתו מבחר האנוש וסגלת האדם

ימיו, ספרי זכ"כ. (טו) ואל ג"ס, חסד א"ר. (טז) איוב ל"ב, ברכות
כ"א, חסד ג"ס. (יז) דכ"א ג"ס. (יח) דכ"א ט"י, במדבר כ"ו, ספרי
ב א ו ר

להרמב"ם. (יד) מלאכי עליון, יסוד האמונה הוא נוסף (מס"א, ז"ב, סג'
יס"ס ז"ב). גבוה מעל גבוה, כל אחד מהם למעט ממעלת חברו וכול מלוי מכו
זה למעלה מהם, וסכל מכו של הסבים וסוכו (ס"ס). וקדושים זהה מראשית
דרכם, מתחלת כריאתם הם נפועל גמור על אופן שזו כי הם שכל נפועל, לא
יכולו פנים ולא יסכלו פנים (רמ"ח). ודבר אין להם כו', שם נעדרת השמות
מכל זד ולכן נקראו כפי הסכמים שכלים נפרדים, ר"ל נפרדים מחמד (ס"ל). עין
והשאר, להמורה (ס"ג) הספך הסבדיל בינוני וזין ס'. (טו) הם הם כו', כי אחר
מדרגת ס' ית' מנח מדרגת שכלים הסבדיל, כי הם קודמים בזמן ונפעלם ונכסר
ונכסר לגרמים ששמיים, וסס שואפים שפע מן ס' כולל אמצעי וסס ימשיכו
הקיום (השפע) לראשוני הגופות, (לגרמים ששמיים, שסס נאמרים בזמן לכל
שאר הגופות (פ"ל יג"כ). ונבדריהם, שואר שני אל סגלגלים, שסס יומר נכבדים
מכל שאר הגופות ונכסרם פליסם וסס שכלים שס גסס, וס"י שססר שסס לכל
(רמ"ח). (טו) מלאך מליץ, הוא כח מיוחד הנקרא שכל ספועל. בשפל מדרגותם
כי הוא שכל פשטני האחרון, והוא כעין מליץ בין האדם וזין מה שפעל ממנו,
ומזולו לפועל את ההשכלות המתחלות בשכלנו. שפשוט (הס"ל). כך כח, הוא
חונן שכלנו תחת השמים, ז"ל דברים: א) המציאות, נפשו מליאות לכה שכלנו
לנפש השכלית לקבל השכלות, ב) ההשלמה, כשוליו שכלנו מן הכח (נפשו
השכלית) אל ספועל, ג) ההשאר, הנאמרים והקיום, ר"ל השלמות הנפשי אשר
כבר הסבדל מליאותו לנפשו (רמ"ח) (מיסוד סג' להרמב"ם וע' מורה ד"ב, לו"ב).
(יז) והיצירה האנושית, האדם עם שהוא משועבד אל הסנויים כסוניים ואליו
קיום ללא כמיו, ססס הוא מברר כל הצורות האנושיות, אבל כל מי שסס
נצחי באישו, הן המלאכים והסגלגלים. הוא יותר נכבד מהאדם (רמ"ח). (יח) וכי
זרע ישראל עדת יי צאן מרעיתו, מברר ומגלה המין האנושי, ומפני זה

ואמב"א בפרשני ב"י. (יד) ושיש, דר"ם השמים ו' החבור (טו) טראו, רמ"ג
ואמב"א

ישראל בגיותם ונפשותם הראשונות להראות פהם מעשה יי כי נזרא הוא .

(ל) סוף דבר תשמאל לבי או תימין תאמין בכל מה שתאמין בו אחרון הגאונים בזמן ראשם בחשיבות הרב המורה הגדול רבינו משה בן הרב הגדול רבינו תימין זכרו לברכה אשר אין ערוך אליו בכל חכמי ישראל אחר תימית התלמוד (לא) בואת אני בטוח אשר בכל חברי החכמה והתורה את יי אליהך תירא .

כ"ט, ספסרין כ"ט, שמוס ד"י . (ל) ספסרין כ"ט, ישעיה ל"א, ספסרין כ"ט, ספסרין כ"ט . (לא) ספסרין כ"ט, דברים י"ג .

ב אור

נדה ויודים למי שלא יאמין זה כו' . ודע כי ספרים יש לו למות בספרה ויפסד ויפסד למת שסוכב ממנו (ר"ל בגוף ונפשו) (ז) .
(ל) השמאל, יסודי לך דעת כלמי חמתי שהוא כנגד השמאל, או הימין, או דעת חמתי, שהוא כנגד הימין, האמין כו' , או "עד" ר"ל בתנחומא (ז"ל כר"ר ס"ט) ואספס על ימין זה ישמעאל, או על שמאל זה לוי, וסכונת כן על קריאה ספרי הכתוב שחברו חכמי ישמעאל או חכמי ישראל (רמ"ה) . ראשם בחשיבות, קודם לכל במעלה, כי לא הגיע לנו חכור כלמנוס מהגאונים, וזה ס' הסמוכות, לכס"ג, ואינו מספיק אחת מני אלף למת בכל בו ספר המורה (כ"ל) . רבינו משה כו' (ע' הערה ס' בסוף הספר) . (לא) את ה' אלוהיך תירא, כאשר סוף ספרים ז"ל ס' ירא את ה' מאל, וספסרם ס' שם כל הפעולות המביאות לשלמות האנושי (רמ"ה) . ולי נראה שפסר מ"ש (ו) ראשית כל דרכיך תאמין כו' , וספסרם חס' משרת סתמלס אמונות אלס נלנן, או מלמד סתנן לבטח דרכך בכל חרדי תורה והחכמה יחד, ולא כסלל במינוס, עוד תירא את ה' , מלמלסו וכמ"ס (ספסרין ק"א מפלי ע') ראשית—סתמלס סכמס יראת ס' , (אבות ג"ט) כל שירא ססלסו קודמס לחכמלסו סכמלסו מתקיימס, וכמ"ס (א"י ס') רבות מהסבות כלל דרך כו' בקריו יקדס—וכספסו יכנל אלס סככדו (ע"ס כלור מ"ס כסס סר"ף) .

רמ"ק ורמ"ב נ' בגיותם . מעשה, בנ"ה חסיוסו תיבת את . (ז) ראשם , רא"פ ג' וראשון .

הערות .

(א) (ג') : כל יודע מדין לא יאבס כלל ספסר לסירוס סמלמלס (א"י) מי ספסלסס כו' , (כ"ט ג') , כי אלא סמלס ורבי כעיר כו' , ולא יראס . וסס סכלר סמלמלס סכלסון רמ"ה ספסלסו סכככסו ככככס חולסס כלורו על סמלמלס סכלסון (א"י) , סוס"ף עליו עוד סכס, ויכר סמ"ה א"ס לדרסו סט וכלס לא דכרו ככונס . ומי לנו גדול ככמכר סמלסון סככ"ל אכר סוליס לאור ספסס, וכי אין סכר סמלמלס זס גס אכרי סמון סכלוריס סעליו . על סמלמלס סכס' (כ"ט ג') סססורכו ג' סמ"ה , אכור , סכרו ודרסו זס ככס וזס ככס ולא מללו יודיס לספסו סכדל כין רסות כע יכ וכן רסות כמ ד"כס , וככמס מללס כעיר , כמדינס , זס וסוסס אכרי כל סכלוריס . מלמד אלס אין טעס וסכס : למס ספסס סמלן—כככסו (ג"א—ו) רסות סני סמינס סכלסונס—למס ספססו סמלן כ"כ—סככככסו , (ככככס סככס אכר סכככ"ה) , ומסלן סכ—סככככככסו (ספסלסו מדככס סכככס סככככס) , כמו סכככס סככככסו סכככס (כ"ט) ? —

וכמו אכר ככככס , כי סמלן ככככסו סכככסו סכככסו עד כן אכר סכככסו סכככס , רומס על סככככס ז"ל , אכר סכככס כלל ספסר לסלמלס סכככס, וזכ עליו דכרו יכדו כל סככככס וסככככס סככככסו ככס, וככככס : (א"י) , עד סכככסו כככככס , (כ"ד) , ככככס מלמד סכככסו ככככס , (ג"ס) , דמס לכר סכככס , אכרי אכר כל רכ סכככס וסכככס לא אכס ל"י , ולא קס ככככס וסכככס אכרי כמ סכככס ככל סכככס יככככס אכר סכככס סככככס . ולס זכ טעס סמלמלס סכככסו ככככסו : מי מ"ס סכככס (כ"ט) כל עדי סכככס (סכככסו סככככס) ? ויככככסו לו סכככס סכככס , ורומס למכככסו ומככככסו , אכר סכככס נכס לככככס סכככסו מלרומס וסכככס על דעויו סכככס , ולסכככסו כו ככככס , ולא יכנל לו , ויכככס מוככככס לסכככסו לו ולסכככסו ספסו (ע' סכככס כ"כ, כ"ד, 73, 60—57, 52—49) . סמלמלס : סמלס ורבי ככככס , רומס ללס סככככס אכר סככככסו . אכרי מומו , כין סככככסו וספסלסוס סכככסו , וככככסו לרסס , אכר על סיס סכככס סכככככסו וסככככסו . (1244) ספסלסוס סכככסו , כלס זכר לעין סכככס כע יכס מל וסכככס סככככסו—ככככס , סככככסו כככככסו , — (סכככס כ"ד, 164, 161, 156) , ומככככסו כככככסו , רומס אל סכככס סכככס אכר יכס מל יכסו אכככס , ואכרי על סכככס סככככסו ככככסו עכו עוד ספסס סכככס סכככסו לסכככס , ויככככסו אכרי וסכככס סככככסו כו (כעככס 1290) , ואל סכככס סכככסו או כככככסו לסכככס על קכרי מלמד סכככס סככככסו עליס דכככס אכריס אכר לא יקכרי (סכככס כ"ד, 48, 42, 37, 36, 32) . ויכככסו סכככסו מלרסו אלס יכככסו גס סמלמלס : (ג"ד) סככככסו סככככסו ויככככסו סככככסו סככככסו (ספסלסו עכד סככככסו ויככככסו) ויככככסו על אכרי מומו . סמלמלס סככככסו : ע"ל וסכככסו כככככסו ויככככסו , רומס אל סככככסו וסכככסו , סככככסו וסככככסו , סככככסו כל יכסו , כי לס סככככסו ל"י סכככס (1145) , ככככסו יכסו , יכסו זכר וסכככסו , ויכסו נכ וזכ על אכככס נכר סכככסו סככככסו , עד ככככסו מלרסו לכור ככס (1166) , וזכ סכככסו כו יכס : סכככסו , מלרסו , וסכככסו , סכככסו , ויכסו , ככככסו , סככככסו , גס סכככסו סככככסו (סכככס כ"ד, 58, 52, 28, 24, 16, 14) , סככככסו (1185) לניסו סכככסו (1195) סכככסו על סכככסו סככככסו , ויככככסו ככככסו סככככסו ככככסו : (ג"ס) יכס ככככסו ויכסו—אל אכר (סכככס 71) . יכר סמלמלסו יכסו ככככסו : (ג"ס) יכס ככככסו ויכסו—אל אכר לא סכככס לכס סכככסו עד מ"כ סכככסו יכסו (1177) ; אכר כי סכככסו סכככסו ככככס סכככסו וסכככסו סכככסו , ויכסו סככככסו (סכככס כ"ד, 37) ; אככס יכסו רומס—אל כ" דוד אכרי , אכר טעס סכככסו , וסכככסו סככככסו

רחוקות, ויחלה גם אותו גם ביום בלחם ובמלח, ואשר רוח קדים שבו בל ים
עם כל כונו ועזובו (שם לד 27); וראייה יחידה הן הן שפירא—אל
סקריות העלמות אשר שחרגו עליו על אורחיו ויבטלו כחו, ולא אשר
לא יכל עמוד על רגליו, או לשבת על כסאו, כי אם שכן מקדון כדבר עם
חמלים (שם 28). ומלחתי און לי וחוקי להפטרתי כחוקי קודם חמלתי
(יד 28—קרי), נפשי הם עוד הפעם רמזים בלחם על כרמלים ועל מקדו
(ע"ה נאורי וספרה ס').

(ב) ויחלה (א) שמש פקדים (א) ה' ה' ה' ויבדו וספרהמלכות וספרהמלכות
הן וספר, וספרהמלכות כוונת כל הפעול. לפי דעם זו רבו רבו שאלות כן
במהלקט וזה (הפני) וכן במהלך שחמרי (הפני). והמנינים ימלאו
שאלות או הקויות כדורות אלם כן (א) למח ה' לו המליך למעלה (ס), בדבר
על הסכל לבן—אם הם שם כ' לו, ויבדו (ו) על המלחם אל הפעול—אם
אם הם שם כ' לו, ולא אשר הם ככל כספ (ב) במה גדולם רמת הסמיו
המשחק אל הפעול, מרעה הסכל לבן, מל' (ו"ה) ורעם פור מ' ז' א',
ובפרט קדש מ' ש' לו וזה ה' מ' לו? איז ככל שכל ישר יתעקש ולא יודע על
הספ (ג) איז הפעולות לפעול הסמיו עם כל הספ? איז מוסר, למד אל
ענף טוב ויאל ממנו ל' שם, אשר רק ה' א' כוונת כל הספ? איז יקרא
ל' ש' לו, דעם, ואז הפעולות לה עם רעם ה' ש' לו, כדבר הספ
וז' אשר לו, ואז עינין יחד: (ו"ה) אם לוקח נפשי מן יב' לו, כ' לו?
קדולם ה' ש' לו, הפעול, אל הפעול, כל כך לומר עליו למח לי חיים,
ואז יחד הפעולות עד סוף הפעול? חיים לפי דרך בלחמי אין מקום שאלות אלם,
ופעול הסמיו גדולם מרעה הסכל, כי מלך לכל הפעולות עם נפשי (שמות
סמיו), וזה יושב ובטל וכל ידע מה. מלך אלם על חמקם דרך בלחמי ויחיד
וישדור בקל הם הפעולות: (ה"ה) להפלות בל' (ה"ה) ולהרחיב מן, (ש' מן
לא יוכלו הוראת מוסר בשום פנים); (ה"ה) מכמיו, בהשפעת חיות וזכר או כספ
ובחי, כדוספת חיות, (ה"ה) חיים ופועל חסד, לא עשיל; (ה"ה)
פ' לא לו יח' ארע כו'; (ו"ה) למדוקי, בל' (ו"ה) שייכסו פנים (ו"ה)
המלך ללג, כדבר עין כו'; (ו"ה) עבוד הארעם כעבוד אלהים; (ו"ה) כרעות
וסקו; (ו"ה) היחיד דבר כי יושב נפשו, כל הפעולות הלה לא יעשנו עם
דרך שפתי בקדמוני, ולאחרים מהם, כמו להפלות, להרחיב מן, כי לא לו
יחיד, ארע, כדבר ללג, כי יושב נפשו, אין כל ספרון אם לא על פי דרכי
הפועל אשר פלחיו בלחור כלל הספ.

(ג) (ט"ו). שני ראשי המהלך הוא המדברים אל הסמיו שפיר לבד (ח"ה ב) ואל
המפיל בגבוה לבד (ט"ה ב) דומים חמקם עניניהם מכל וכל, והקרא הפעול בשמו
מלחמי ונאומי שנים אלם לקראת אלם ירא ויונה, כי מלחית דאש החד מכחיות אף
עמו וזה ששני וכן נספך, גם ימלא כעמיות וסמיות בכל שפתי השלון, ובכל אריות
וקול הדברים גם הם הם, ושכמעט אי אפשר למרעם. וכאשר כשנייה וסמיות
אלם יעידו על חמקם בלחמי, ולא רחמי לפעול על היסר בלחמי עין, ואלם
הם כ' להסמיו יפתח בשל (ח"ה) ויבטלו (כהנל) כי גם כהנלם (אשר ה' ירא
קמם עניניו מעושר), לא חילולו בעת דעם, ובסוף דבריו יגלה חונו למוסר
קוצר מים לכל ישלך נבחתו אחי גור כהנלם בשדו, ולמשל יספ כהנלם
יקוצר נבחתו בלחמי דברים על הסמיו וסמיותו בשנים, ויחוסו כקלם (ח'
הקול) כי הם העושר (הקול) כעניניו מנצחם (א) לא יגילו ביום עברת ה' (ו' כ' לו)
לשפיעל יבאר בלחיות (ד—ח) ענין שפעת ה', ולהסמיו לא ימלא כי אם
(כ—כ) כקול ילדי יוס או יחן אל לבו כי קלל מפעול; לזכר יוסר (כ) (כ).

רק

רק את העונש, ולא יאמר (ח—ה) לבטל ולענוש, שפעת ספרים ורעם
סכל, יעלם ארע כהנלם, יד ארע כהנלם (כ) עמך כהנלם בלחמי בלחמי,
וכסופול האחד השני יקום ויעלה; להמפיל הכנר יוסר (ד) גם בלחמי (המשכח
מבוסס), ויוסף לו (ג—ה) כי כשנייה סמיות יגבשו מעספח כהנלם
קדושים, מהעבר כסוד חיות, ולהסמיו לא ידבר מכל זה; עושר הסמיו יכנס
(ט) חמקם קין ורוב עין, (ו) ימים ענינים כו'; ולהנבז יאמר (ו) יורש עשר
אלות (מחרבו קספה), (ט) חלונות מוסר, סגולת מדיות אשר כנס (במלחמה);
הסמיו כסוד קולל לזכר (ו) וזהם שאלו כו', ולא, כל הקיון, לזכר יוסר
(כ—כ) סכלת נשם ה', חריגה, הענינים, העושר יקרא נלח חמקם עושר,
ולזכר (כ) מרעם כ' ש' (ע' ה' על הסכל בין נשמה ונפש) (כ) לזכר בלחמי
החיים (כ) כוסף חמקם וספוק נכדעם (הפועל שפיות).

(ד) (יד 28). בלחמי לפעול (א) ה' ה' ה' לא הפעול כלל על הסכל בין ויחוס הכנס
עם כמות הכנס (ו"ה) וכן מלחמתי עמכם (ג—פ). כאלו שני שפיות אלם כל עין
אחד כמות שפיות, ולא החיוב, כי שני הסמיות אינם שונים לבד כי אם גם
מחננים כמותו; (ב) המלחמי (ע): פסע מחיר כלל מוסר לדעם על הודק אחרי
הסמיו כמותו; (ג) וזהם שם גם המלחמי (פ): ופסע אשר יורשע קמו כו', ופירוש
שיקבל עושר כמלחמי; אף מלך הלה והדקם של חמקם האחרון לפי דעם, כמשל
המלחמי האחרון אינו מחיב בשום פנים, כי חמקם וזכר וזהם שפיות כלל האחרון
לכסוף ב' ה' ה' (א) ופסע להמלחמי (מ"ה) לפעולות, שלא יבא ללך כדבר ה'
ולכוננו, אבל אינם יחד להפועל בשנים עם עושר ה' וזו לא יראה כי
מחמקם הפעול עד כלל ידבר רק מפעולות שפיות או כדוקים המלחמיים כמותיכם
והפועל כדור, ופועל מלך חמקם אף מוסר, מפלי כדור אף כדור על חוץ ער,
וכסרם על הפעולות להפועל, ואז ה' ה' ה' ויבדו ספוקם, כסוף כל הפעול האחרון,
להפועל ופועל ענינים? חמקם לפי בלחמי כל מלחמי ומלחמי על מקומו יבא
שפיות, ועל העושר נלחם ידבר כלל (פ—ס). על חמקם בלחמי ישיד עוד
מה שדקדק בלחמי לחמקם (ח) ומחמקם, ולא נפולם, אשר זה הוראתו רק שפיות
מפסע טוב, וזה—הסמיו מפסע טוב או רע יחד, או רע לבד, ועל מפסע טוב
לבד מלחמי רק פסע חמקם (הפועל קרי) ואל חמקם כל בלחמי.

(ה) (יד 29). ופ' ספרה (ח'). כל המלחמיים (יד 29—קרי), דומים כהנלם
עוד הפעול על המלחמיים, וזה, והמלחמיים שפיותם (יד 29—קרי) אל מתגדור,
מקדומו ומרעיו, וכל יחד הם כוספם אל המהלך הוא (הפועל), אחי גמור
ככל כל עין ספרי, ואחרי חריגה הם העושר נלחם בנינים. ולבלי בלחמי את
הקורא חמקם על הפעולות הפועלות כזו: למח ה' לו המליך למעלה (ס), הארע אשר ככל' השוכס
את ה' לו ע' דוקא, כחושט שמועין ממוסר הסמיו, אחרי אשר ככל' השוכס
זכר (ו"ה) נלחמי ספרי, חמקם ג' לו שפעת הארע כהנלם ומדעמו?—למה לא זכר
את המלחמי שאלו ללחם חמקם עושרי בשמתי בלחמי שפיות (שם ג'—ה'), ולמה לא
את המלחמיים המענינים את הסמיו (שם ד'—ו) איז הפעולות אל המלחמי
(יד 29): רחם חמקם כ' לו חמקם ע' לו כ' לו חמקם—עם שפיות
המלחמיים הם מנחם כוף חמקם: ו' חמקם ע' לו חמקם—ל' לו חמקם—ל' לו חמקם?
ומה זה (ק): ו' חמקם ע' לו חמקם? ולמה המליך חמקם בלחמיים האחרונים
(קרי—קרי) חמקם ע' לו חמקם (אל ס'), אשר ש' ידבר מחמקם פקרי י' עד
כל—ל' לו חמקם ע' לו חמקם ע' לו חמקם (ע"ה 8—15—יד) ? על פי שאלות
אלם כל קורא בלחמי לא יכירני ולא יאמר, כי שפעתו בלחמי חמקם על בלחמי.
ומה שמוקם שפעתו עוד הוא, כי כל המלחמיים (קרי—קרי) חמקם ע' לו חמקם
על המלחמיים, וזל כלל ספרי, וביותר המלחמי: שפעת ה' לו חמקם ע' לו חמקם...

המלחמיים שפיותם (יד 29—קרי) אל מתגדור, מקדומו ומרעיו, וכל יחד הם כוספם אל המהלך הוא (הפועל), אחי גמור ככל כל עין ספרי, ואחרי חריגה הם העושר נלחם בנינים. ולבלי בלחמי את הקורא חמקם על הפעולות הפועלות כזו: למח ה' לו המליך למעלה (ס), הארע אשר ככל' השוכס את ה' לו ע' דוקא, כחושט שמועין ממוסר הסמיו, אחרי אשר ככל' השוכס זכר (ו"ה) נלחמי ספרי, חמקם ג' לו שפעת הארע כהנלם ומדעמו?—למה לא זכר את המלחמי שאלו ללחם חמקם עושרי בשמתי בלחמי שפיות (שם ג'—ה'), ולמה לא את המלחמיים המענינים את הסמיו (שם ד'—ו) איז הפעולות אל המלחמי (יד 29): רחם חמקם כ' לו חמקם ע' לו חמקם—עם שפיות המלחמיים הם מנחם כוף חמקם: ו' חמקם ע' לו חמקם—ל' לו חמקם—ל' לו חמקם? ומה זה (ק): ו' חמקם ע' לו חמקם? ולמה המליך חמקם בלחמיים האחרונים (קרי—קרי) חמקם ע' לו חמקם (אל ס'), אשר ש' ידבר מחמקם פקרי י' עד כל—ל' לו חמקם ע' לו חמקם ע' לו חמקם (ע"ה 8—15—יד) ? על פי שאלות אלם כל קורא בלחמי לא יכירני ולא יאמר, כי שפעתו בלחמי חמקם על בלחמי. וממה שמוקם שפעתו עוד הוא, כי כל המלחמיים (קרי—קרי) חמקם ע' לו חמקם על המלחמיים, וזל כלל ספרי, וביותר המלחמי: שפעת ה' לו חמקם ע' לו חמקם...

